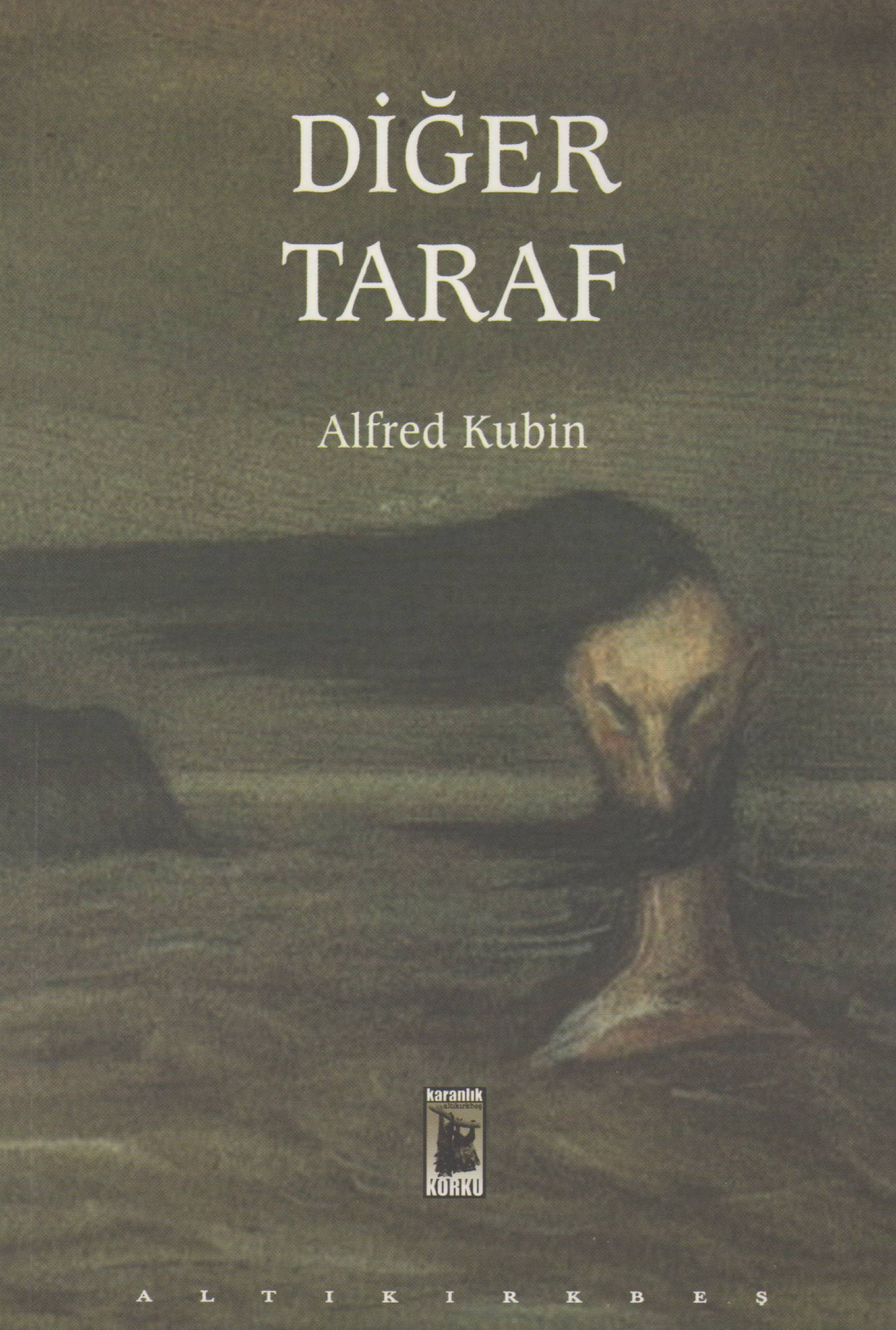
DİĞER TARAF

Alfred Kubin

ALTIKIRKBEŞ

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
Alfred Kubin, The Other Side
Türkçesi: Emrah İmre
1. baskı: Mart - 2003

Yayın Yönetmeni
Kaan Çaydamlı

Editör
Banu Irmak

Dizgi
Erhan Altay

Kapak Tasarımı
Murat (K) Bozkurt

Kapak Resmi
Alfred Kubin, *Hayalet Denizci*

Baskı
Umut Matbaacılık
(0-212) 637 09 34 - 04 11

ISBN 975-8467-71-9

Bu çevirinin tüm yayın haklarını sahiplendik. Tanıtım alıntıları dışında -makul boyutlarda- izinsiz çoğaltılması ahlak kurallarına ve yasalarımıza göre suç sayılmaktadır. Böyle bir harekete kalkışmak istediğinizde önce bize sorarsanız uygar dünya adına seviniriz.

P. S. : Tüm fotokopi fanzinler yukarıdaki açıklamadan bağımsızdırlar. Onlar istedikleri **ALTI**KIRKBEŞ kitabını veya metnini çoğaltabilir, bozup yeniden yaratabilirler. Okurlarımızı yasal dergileri değil "fotokopi fanzinleri" izlemeye çağırıyoruz. Onlar sizi uçurumdan aşağı itecek güce sahiptirler ve uçmayı öğrenmenin zamanı geldi. Yaşasın FOTOKOPİ, Yaşasın KAOS

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
bir Kaybedenler Kulübü tribidir.
Yazışma adresi: Ömer Efendi sk. No. 7/15 Kızıltoprak, Kadıköy
Konuşma adresi: (0-216) 330 86 38-9
Fax: (0-216) 330 28 24
Internet satışı: www. altikirkbes. com

Alfred Kubin
(1877 - 1959)

10 Nisan 1877 yılında Bohemya'nın kuzeyinde bir kasaba olan Leitmeritz'de doğan Kubin'in annesi Johanna Jenny bir piyanistti. Babası Friedrich Franz Kubin memur olarak hizmet verdikten sonra gümrük müfettişi olarak çalışmaya devam etti. 1882 yılında ailesiyle birlikte Zell am See, Avusturya'ya taşındı.

Çocukluğundan beri baskıdan nefret eden Kubin özgür bir yaşam sürdürmeyi istiyordu. Korku hikâyelerini çok severdi. Beş yaşındayken hayal gücüne dayalı resimler çizmeye başladı. Çizimleri büyücüler, korkunç hayvanlar, vesaire ile doluydu.

On yaşındayken annesi öldü. Annesinin ölümü Kubin'in çocukluk çağının sona ermesine neden oldu. Salzburg'da bir dil okuluna gönderildi.

İkinci sınıftayken kaldı ve okulu tamamlamak üzere Zell a n See'ye geri döndü. On dört yaşında babası onu inşaat mühendisliği öğrenmesi için bir okula verdi. Tekrar sınıfta kaldı ve Klagenfurt'da bir fotoğrafçı olan amcası ona stajyer olarak yanında iş verdi. Klagenfurt'da bütün gecelerini dışarıda geçirdi. Uykusuz geceler sağlığını olumsuz etkiledi ve zayıf düştü. Hayatından hiç memnun değildi ve intihar etmek istiyordu. Zell am See'ye gitti ve annesinin mezarı başında kendini vurmak istedi, fakat bayginlık geçirdi. Ardından gönüllü olarak orduya katılmaya karar verdi. Kısa bir süre sonra sinir bozukluğundan askeri hastaneye gönderildi ve çürüğe çıktı. Yirmi yaşına geldiğinde babasının evine geri döndü ve iyileşmeye başladı. Babası onun Akademide profesör olan Gysis'in çizim sınıfına katılmasını istedi, fakat orada öğretilen katı, akademik çizim tekniklerini pek sevmedi. Grotesk fikirlerini ifade etmek istiyordu. Münih'te Klinger'in maden üzerine asitle yaptığı resimleri gördü. Bu onun fikirleri için son derece uygun bir sanat biçimiydi. Çini mürekkebi kullanarak bir dizi dehşet dolu ürkünç çizimler yapmaya başladı. Yirmi altı yaşında nişanlısını, yirmi yedi yaşında babasını kaybetti.

alfred kubin

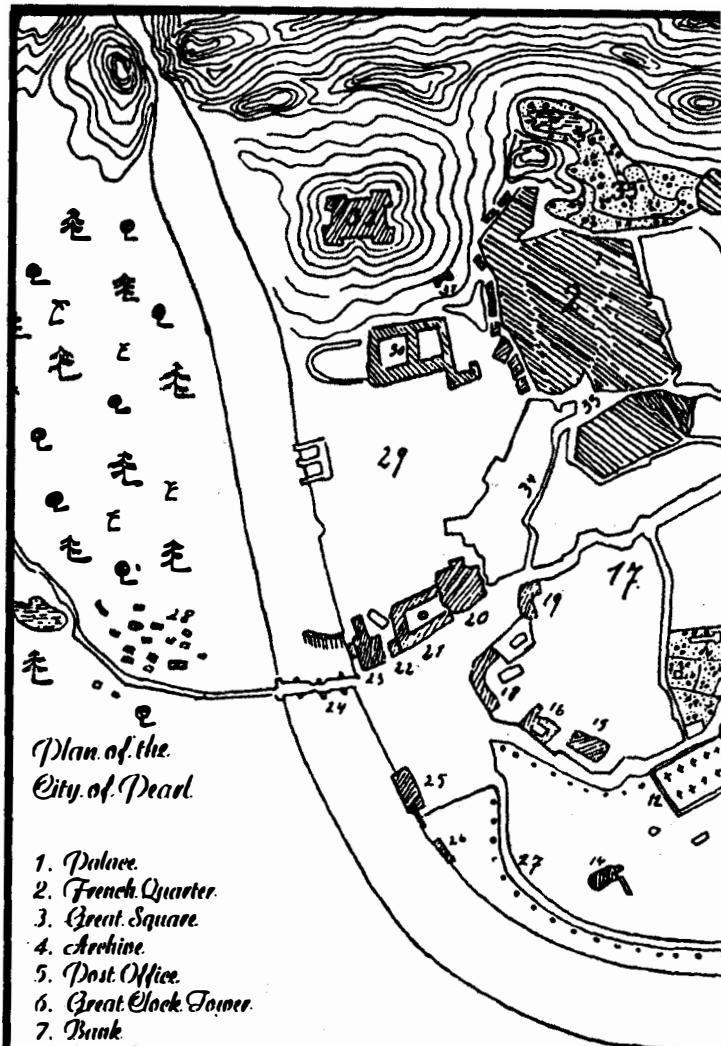
•

diğer taraf

türkçesi: emrah imre

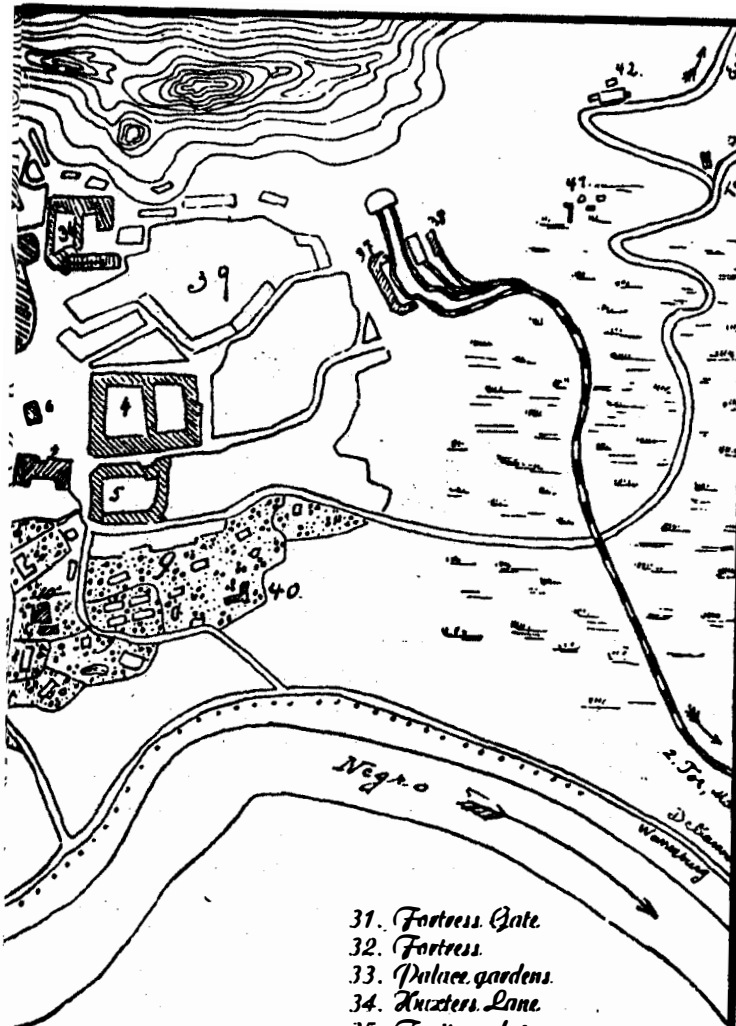
altıkırkbeş yayın
Kadıköy, 2003

BİRİNCİ KISIM:
ÇAĞRI

Plan of the
City of Pearl.

1. Palace.
2. French Quarter.
3. Great Square.
4. Archive.
5. Post Office.
6. Great Clock Tower.
7. Bank.
8. Blue Goose.
9. Garden Suburb.
10. Lumpenbogens' villa.
11. Mortuary - Police Station.
12. Cemetery.
13. Tomassevic Fields.
14. Brickworks.
15. Cattle pens.
16. Slaughterhouse.
17. Long Street.
18. Coffee house.
19. M. Blumenstich's store.
20. Lumpenbogen apartments.
21. Dairy.
22. River Warden.

23. Mill.
24. Bridge.
25. Swimming pool.
26. Duck farm.
27. Embankment.
28. Outer Settlement.
29. Rubbish tip.
30. Barracks.
31. Fortress Gate.
32. Fortress.
33. Palace gardens.
34. Kruzters Lane.
35. Fruit market.
36. Hospital - Church.
37. Railway station.
38. Engine shed.
39. Station district.
40. Editor's villa.
41. Ruins.
42. Roadside inn.
43. A. Blumenstich's villa.

Bölüm 1: Ziyaret

I

Okul arkadaşlarım arasında hikâyesi unutulmaması gereken tuhaf biri vardı. Okuyacağınız sayfalarda, bir görgü tanığı olarak, Claus Patera ismi ile bağlantılı olayların en azından bir bölümünü, elimden geldiği kadar gerçeklere uygun bir biçimde anlatmaya çalıştım.

Fakat hikâyemi anlatırken tuhaf bir şey oldu. Gerçeği titizlikle hesaba katarak deneyimlerimi kağıda dökerken bir de baktım ki, farkında olmadan, bizzat şahit olmamın ya da ikinci bir şahıstan duymamın mümkün olmadığı kimi olayları ayrıntılarıyla anlatmışım. Patera'nın varlığının, bir topluluğun bütün bireylerinin hayal gücünde yarattığı tuhaf etkileri daha sonra göreceksiniz, dolayısıyla sözünü ettiğim gizemli kahinlik gücünün de Patera'nın işi olduğundan hiç şüphem yok. Eğer başka bir açıklama istiyorsanız, bunu bilge ruhbilimcilerin eserlerinde aramanızı tavsiye ediyorum.

Patera'yla altmış sene önce Salzburg'da aynı liseye başlamış, orada tanışmıştık. O zamanlar biraz kısa boylu, ama iri yapılı bir çocuktu, görüntüsündeki en çarpıcı, belki de *tek* çarpıcı yan ise karmakarışık, güzel buklelerinin altındaki yüzünün klasik hatlarıydı. Tanrım, o eski günlerde hiçbirimiz dış görünüşe önem vermezdik, vahşi ve genç serserilerdik! Yine de yaşım oldukça ilerlemiş olmasına rağmen onun büyük, açık gri renkli, hafif patlak gözlerini hâlâ hatırladığımı belirtmeliyim. Gençlik günlerimizde hangimizin gelecek hakkında herhangi bir fikri vardı ki?

Üç sene sonra başka bir okula devam etmek için liseden ayrıldım ve eski okul arkadaşlarımı giderek daha az görmeye başladım. En sonunda Salzburg'dan taşınmamla orada tanıdığım insanlar ve yerlerle ilişkim tamamen kesildi.

Zaman, beraberinde gençliğimi de götürerek geçip gitti. Artık otuzlarıma gelmiş, az çok görmüş geçirmiş ve evlenmiştim. Bir sanatçı ve çizerdim, iyi kötü yaşayıp gidiyordum.

II

Sisli bir Kasım günü, öğleden sonra –o zamanlar Münih'te yaşıyorduk– uşağımız bir ziyaretçim olduğunu bildirdi.

"İçeri gelin."

Loş ışıkta görebildiğim kadarıyla sıradan görünüşlü bir adamdı gelen. Telaşlı bir ifadeyle kendini tanıttı.

"İsmim Franz Gautsch. Sizinle konuşmak istiyorum. Bana ayıracağınız yarım saatiniz var mı?"

Vaktim olduğunu söyleyip oturmasını rica ettim, uşağa da bir lamba ve çay getirmesini söyledim.

"Size nasıl yardımcı olabilirim?" Yabancı hikâyesini anlattıkça baştaki kayıtsızlığım önce meraka, sonra giderek şaşkınlığa dönüştü.

"Size bir teklifte bulunmaya geldim," diyerek söze başladı, "Bu teklifi kendi adıma değil, başka biri adına yapıyorum, siz bu kişinin varlığını unutmuş bile olabilirsiniz fakat kendisi sizi gayet iyi hatırlıyor. Bu adam, Avrupa standartlarına göre muazzam bir servetin sahibi. Eski sınıf arkadaşınız Claus Patera'dan söz ediyorum. Lütfen sözümü kesmeden dinleyin! Patera, talihin tuhaf bir cilvesi sayesinde belki de dünyadaki en büyük servete sahip oldu. Eski dostunuz daha sonra, kolay kolay tükenmeyecek mali kaynaklara sahip olmadan asla başarılamayacak bir tasarıyı gerçekleştirmeye koyuldu. Bir hayal alemi, rüya ülkesi kurmaya kararlıydı. Oldukça karmaşık bir konu bu, size özetleyeyim;

İlk olarak 31.000 kilometrekarelik, uygun bir arazi satın alındı. Satın alınan bölgenin üçte biri dağlıktır, kalan arazi düzlükler ve tepelerden oluşmaktadır. Bir göl, bir nehir ve geniş ormanlar bu küçük ülkeyi renklendirip manzarasını çeşitlendirir. Topraklarında köyler ve çiftlikler kurulmuştur. Köylere ve çiftliklere fazlasıyla ihtiyaç duyduk çünkü daha başlangıçta bile nüfus on iki bin kişiden oluşmaktaydı. Rüya Ülkesi'nin şu anki nüfusu altmış beş bindir."

Ziyaretçi durakladı, çayından bir yudum aldı. Çekinerek devam etmesini söyleyip sessizliğimi kordum.

"Patera," diye devam etti sözlerine, "her tür ilerlemeye karşı büyük bir nefret duyuyor. Daha doğrusu her tür bilimsel ilerlemeye karşı demeliyim. Bu söylediğime kelimesi kelimesine inanmanızı rica ediyorum, çünkü Rüya Ülkesi'nin kurulmasının arkasında yatan asıl neden budur. Ülkenin sınırları, topraklarımızı dış dünyadan ayıran duvarlarla çevrilidir, sağlam istihkamlarla dışarıdan gelebilecek bir saldırıya karşı korunmaktadır. Ülkeye, sadece bir kapıdan giriş, çıkış yapmak mümkündür, böylece yeni gelen insanları ve eşyaları titizlikle denetlemek de kolaylaşmaktadır. Rüya Ülkesi çağdaş uygarlığın mutsuz ettiği herkes için bir sığınak, onların her türlü günlük ihtiyacını sağlayan bir barınaktır. Ülkenin efendisinin niyeti asla gelecek için örnek bir devlet, bir ütopya yaratmak değildir. Maddi sıkıntılar yaşanmaması için gerekli önlemler alınmış olsa da, bu ülkenin en önemli amacı daha çok mülk, eşya ve nüfus kazanmak değildir. Hayır efendim kesinlikle değil!... Bana inanmıyor, gülümsüyorsunuz. Biliyorum, Patera'nın Rüya Ülkesi aracılığıyla başarmak istediklerini sadece kelimelerle anlatmak çok zor, adeta imkânsız.

Bu noktada size, ülkemize kabul edilen herkesin doğuştan ya da yaşadıkları deneyimler sayesinde kazandıkları kimi özellikleri yüzünden seçilmiş olduğunu söylemem gerekiyor size. Çok keskin duyulara sahip olan kimselerin, sıradan insanlar için olağanüstü durumlar hariç asla var olmayan, bu dünyanın dışındaki olayları gördükleri bilinen bir gerçektir. İşte bu "var olmayan" şeyler, bizim çalışmalarımızın özünü oluşturmaktadır, anlıyorsunuz ya. En derin ve mükemmel anlamıyla, Rüya halkının -kendilerine böyle derler- varlığını bir an bile unutmadığı dünyanın akıl sır ermez temelini oluşturan şeylerdir bunlar. Sıradan hayat ve Rüya dünyasının taban tabana zıt olduğu söylenebilir, işte iki dünyanın arasında karşılıklı anlayışı bu kadar zor kılan da bu zıtlıktır. 'Rüya Ülkesi'nde gerçekten neler oluyor? Orada hayat nasıldır?' sorusuna bir yanıt veremeyeceğim. Ben size sadece yüzeysel bilgiler verebilirim, oysa Rüya halkı özünde derinlikleri arar. Her şey, hayata mümkün olan en derin manevi boyutu kazandırmak üzere düzenlenmiştir. Rüya Halkının değerleri o kadar farklıdır ki sıradan insanların sevinçleri ve üzüntüleri onlara tamamen yabancıdır, her

zaman da öyle kalacaktır. Dünyamızın özüne en uygun tanım muhtemelen 'ruh halidir'. Halkımız sadece "çeşitli ruh hallerini" tecrübe eder, daha doğrusu *sadece ruh halleriyle var olurlar*. Dış dünya onlar için sadece hammaddedir diyebiliriz. Dış dünyayı kendi istekleri doğrultusunda, etkileşimli bir işbirliği içinde biçimlendirirler. Doğal olarak, hammaddenin tükenmemesi için gerekli tüm önlemler alınmıştır. Fakat bütün halkın inandığı tek şey rüyadır, *kendi rüyalarıdır*. Bu rüyalar yetiştirilir ve geliştirilir. Onları bozmak düşünülemez bile, çok ciddi bir suç, hatta ihanet olarak kabul edilir. İşte bu da size, toplumumuzun bir parçası olmak üzere davet edilen insanların niçin titizlikle seçildiğini açıklıyor. Kısa kesip konuşmanın sonunu getirmek gerekirse", - bunu söyledikten sonra Gautsch sigarasını söndürüp doğrudan gözlerimin içine bakmaya başladı- '*Rüya Ülkesi'nin mutlak yöneticisi Claus Patera, beni, yani temsilcisini, gelip ülkesinde yaşamanız için sizi davet etmekle görevlendirdi*."

Ziyaretçim bu son kelimeleri daha yüksek sesle ve son derece resmi bir tavır takınarak söylemişti. Sonra sustu, o anda, her okuyucunun tahmin edebileceği gibi ben de susuyordum. Aklını kaçırmış bir adamla karşı karşıya olduğumu düşünmeden edemiyor, tedirginliğimi saklamakta zorlanıyordum. Sanki oynuyormuş gibi yaparak masa lambasını onun uzanamayacağı bir yere taşıdım, aynı anda bir pergeli ve bir mektup açacağını –sivri, tehlikeli aletlerdi bunlar- becerikli bir dokunuşla kenara ittim.

Olan bitenler düpedüz utanç vericiydi. Adam rüya konusunu anlatmaya başlayınca bir ahpabımın muzipliğiyle karşı karşıya olabileceğimi sanmıştım. Ne yazık ki bu umudum giderek kayboldu, son on dakikadır bu durumdan nasıl kurtulabileceğimi hesaplamaktaydım. Delilerle anlaşmanın en iyi yolunun onların *idée fixe*'lerine inanıyormuş gibi yapmak olduğunu biliyordum fakat nasıl yapayım! İri yarı bir adam değilim, temelde çekingen, ufak tefek bir adamım. Oysa cüsseli bir adam olan Gautsch, monoklü, sarı keçi sakalı, bir bürokrata yaraşır müsamahasız ve ağırbaşlı havasıyla geçmiş karşımda oturuyordu!

O sırada kafamdan geçenler az çok buna benzer düşüncelerdi. Artık bir şeyler söylemek zorundaydım, ziyaretçim yanıt vermemi

bekliyordu. Eğer en kötüsü olur da bir delilik nöbeti geçirirse, lambayı söndürüp sessizce dışarı sıvışabilirdim, ne de olsa mobilyaların yerlerini ezbere biliyordum.

"Elbette, elbette Herr Gautsch. Gitmeyi iple çekiyorum! Sadece bu daveti karımla birlikte bir daha gözden geçirmemiz gerekiyor. Sabah ilk iş size yanıtımı bildireceğim." Teskin edici bir sesle konuşup ayağa kalktım. Fakat ziyaretçim sakin bir tavırla yerinde oturmaya devam ederek ciddi bir sesle şunları söyledi: "Durumu bütünüyle yanlış anladınız, fakat bunun nedenini anlayabiliyorum. Büyük ihtimalle söylediklerimin tek kelimesine bile inanmadınız, meğer ki gizlemek için çok uğraştığınız kaygı çok daha büyük bir şüphenin belirtisi olmasın. Sizi temin ederim ki ben de herkes kadar normal bir adamım, size anlattıklarımın her kelimesi de gerçek. Anlattıklarımın olağanüstü ve duyulmamış şeyler olduğunu kabul ediyorum, ama belki *bu* göstereceğim şey sizi rahatlatabilir."

Konuşurken cebinden küçük bir paket çıkarıp masanın üzerine koydu. Paketin üzerinde adım yazıyordu. Mührü kırdım, elimde yeşilimsi, gri renkli yumuşak deriyle kaplı narin bir kutu duruyordu. İçinde birine ait, tek başına duran genç bir adamın gözalıcı bir portresi vardı. Kahverengi bukleler eşsiz klasik hatlara sahip bir yüzü çevreliyor, büyük ve olağanüstü parlak gözler resimden fırlayıp doğrudan gözlerimin içine bakıyordu. Resmin Claus Patera'ya ait olduğuna dair hiç şüphe yoktu! Yirmi yıl önceki son görüşmemizden beri eski okul arkadaşımı neredeyse hiç düşünmemiştim ama bu capcanlı portreyi görür görmez aradan geçen bütün yıllar bir anda kayboldu gitti. Zihnimde Salzburg'daki lisenin sarı badanalı koridorlarını ve beceriyle taranmış sakalının sadece bir kısmını gizleyebildiği saygıdeğer gutuyla yaşlı okul kapıcısını görüyordum. Kendimi yeniden lise öğrencileri arasında buldum, üzerinde ona hiç yakışmayan melon şapkası ve deli gömleğine benzeyen ceketiyle Claus Patera da oradaydı. Claus'u büyüten teyzesinin karmakarışık zevkinin ürünüydü bu giysiler.

Birdenbire umut ve merakla dolarak "Nereden buldun bu resmi?" diye haykırdım adama.

"Size zaten anlattım," dedi ziyaretçim. "Neyse ki korkularınız artık kaybolmuş görünüyor," diye ekleyerek içinde kötülükten eser olmayan sevimli bir gülümsemeyle bana karşılık verdi.

"Şüphesiz anlattıklarınızın hepsi zırvalardan ibaretti, muziplikti, şakaydı," diye gülerek haykırdım. Artık Gautsch bana son derece normal, saygıdeğer bir şahıs gibi görünüyordu. Dikkatle düşünerek çayını karıştırıyordu. Bütün olanlar bir şaka olmalıydı, şakayı kimin yaptığını daha sonra bulacaktım. Gelişmiş hayal gücüm bana bir oyun oynamıştı, sadece bir hikâye yüzünden böyle kibar bir adamın deli olduğuna nasıl karar vermiştim? Bu olay gençlik günlerimde başıma gelmiş olsaydı güler geçerdim. Aman Tanrım, yaşlanıyordum! Artık keyfim yerine gelmişti.

"Resmin gerçek olduğunu kabul ediyorsunuz değil mi?" dedi Gautsch. "Resimdeki arkadaşınızın değişik bir yaşantısı oldu. Salzburg'daki lisede sadece birkaç yıl kaldı. On dört yaşında teyzesinin yanından kaçıp bir çingene topluluğuyla birlikte Balkanları ve Macaristan'ı dolaştı. İki yıl sonra kendisini Hamburg'da buldu. O sırada bir hayvan terbiyecisiydi, ama çingenelerden ayrılıp küçük bir ticaret gemisinde miço olarak çalışmaya başlayarak denize açıldı. Böylece Çin'e geldi. Bindiği gemi, başka gemilerle birlikte Kanton limanına demir attı, fiyatlarda fahiş bir artış olmasın diye darı ve pirinç getirmişlerdi. Kargo boşaltıldıktan sonra birkaç gün daha limanda kaldılar çünkü Avrupa'ya götürecekleri mallar –peruk ve yeni bir tür kaliteli Çin porseleni- henüz hazır değildi.

Patera bu mecburi tatili çevre bölgeleri incelemek için kullandı. Bir gün yaşlı ve soylu bir Çin hanımını boğulmaktan kurtardı. Kadıncağız taşan suların geride bıraktığı çamurlara basıp kayarak Kanton Nehri'ne dökülen bir kanala yuvarlanmıştı, eğer Patera onu kurtarmasaydı mutlaka boğulurdu. Kadının suya yuvarlandığını gören yerli halk –ki pek azı yüzme biliyordu- ellerini kollarını sallayarak çığlıklar atmaya başlamıştı fakat hiçbiri karanlık ve çamurlu sulara dalmaya cesaret edememişti. Uzman bir yüzücü olan arkadaşınız şans eseri oradan geçiyordu, suya atlamakta bir an bile tereddüt etmedi, şiddetli akıntıyla boğuştuktan sonra baygın kadını karaya çıkardı, kadın yavaş yavaş kendine gelip canlandı. Bir tahtırevanla hemen olay yerine getirilen narin, yaşlı ve gri sakallı bir a-

damın, dünyanın en zengin adamlarından birinin karısıydı. Adamcağız tek bir kelime bile etmeden karısının kurtarıcısını kucakladı, büyük bir kır villasına gittiler. Orada hangi konulardan söz edildi bilmiyoruz. Sadece, çocuğu olmayan bir adam olan Hi-Yong'un zavallı miçoyu evine alıp evlat edindiğini biliyoruz. Patera kendisini evlat edinen aileyi üç yıl sonra kaybetmiş. Bu üç yıl boyunca Asya'nın bilinmeyen iç bölgelerine yolculuklar yapmış. Hi-Yong ve karısı aynı gün ölmüşler. Artık muazzam servetlerinin tek varisi Patera'ymış."

Ziyaretçimin sözünü kestim. "Sanırım şimdi Rüya Ülkesi'ni anlatmaya başlayacaksınız?" dedim, eğlenmeye başlamıştım. "Harika bir fikir şu sizin Rüya Ülkesi, eğer bir itirazınız yoksa anlattıklarınızı bir yazar arkadaşımla paylaşmak istiyorum. Eminim sevimli bir hikâye çıkacaktır bu fikirden. Sigara ister misiniz?" Ziyaretçim teklifimi kibarca geri çevirdi, derin derin iç geçirdi ve ölçülü, sakin bir ses tonuyla konuşmaya başladı: "Söylediğim gibi, bütün bunları benim uydurduğumu düşündüğünüzü biliyorum. Fakat benim görevim sizi Rüya Ülkesi'nin gerçek olduğuna ikna etmek değil, sadece işverenimin teklifini iletmek. Görevimi en azından şimdilik yerine getirdim. Eğer anlattıklarıma inanmayı reddederseniz yapabileceğim başka hiçbir şey kalmamış demektir. Bununla birlikte sizden resim için bir alındı belgesi vermenizi rica edeceğim. Yakın gelecekte size iletilecek yeni haberlerim olabilir."

Ayağa kalkıp beni başıyla selamladı. İtiraf etmeliyim ki, sade tavırlarıyla bir düzenbaza hiç benzemiyordu, deri kese de elimdeydi. Kutuyu bir daha açtım, ilk bakışta görmediğim bir katı daha olduğunu fark ettim. Kapağın altında bir kart duruyordu, üzerine mürekkeple "*Eğer istiyorsan, gel*," yazılmıştı.

Unutulmuş geçmişten çıkıp geliveren bir görüntünün düşsel parıltısı bir kere daha hafızamı kapladı. Dağınık, karmakarışık, biçimsiz, çok büyük; işte eski okul arkadaşımın el yazısı böyleydi, bir keresinde öğretmenlerden biri "umutsuz vaka" demişti bu el yazısı için. Bu üç kelimeyi yazan el kesinlikle daha becerikliydi, fakat arkadaşımın yazısı olduğuna emindim. İçimi tuhaf bir sıkıntı kaplamıştı. Resimdeki yakışıklı yüz buz gibi bakışlarını yüzüme dikmişti. Bunlar insanı her türlü tuzağa düşürebilecek birinin göz-

gözleriydi

leriydi, kedi gözlerini andırıyorlardı. Keyfim yeniden kaçmıştı, tuhaf hissediyordum, kafam karışmıştı. Gautsch hâlâ ayakta durmuş bekliyordu. Heyecanımı fark etmiş olmalıydı, çünkü dikkatle beni inceliyordu.

Sessizliği bozmadık.

III

Hiç kimse mizacını inkâr edemez, eninde sonunda yaptığınız her şeyi mizacınız belirleyecektir. Benim mizacımda değişmez bir melankoli vardır, tabiatımda keyif ve mutsuzluk iç içe geçmiş gibidir. Ruh halim hep ani değişimlere gebe olmuştur. Bana annemden kalan bu manevi miras, bu bana özgü yapı, hem büyük sevinçlerin hem de büyük acıların kanyağı olmuştur. Bu aşırı duygusallığımı, daha sonra anlatacağım pek çok olaydaki tavrımı daha kolay anlayabilesiniz diye şimdiden belirtiyorum.

İtiraf etmeliyim ki, Gautsch artık bana tamamen güvenebileceğim biri gibi görünüyordu. Patera'yla bir bağlantısı olduğuna ikna olmuştum, Rüya Ülkesi hikâyesinde de bir gerçeklik payı olduğuna inanmıştım. Dünya çok büyük bir yer, ben de hayatım boyunca pek çok tuhaflığa tanık oldum. En azından Patera'nın çok zengin olduğuna inanıyordum. Rüya Ülkesi onun için bir tür uğraş olmalıydı, çok büyük çaplı ve pahalı bir hayalini gerçekleştirmişti belki de. Bir sanatçı olduğum için bu tür şeyleri hep akla yatkın bulmuşumdur. Bir duygu patlaması yaşayarak elimi Gautsch'a uzattım.

"Lütfen tuhaf davranışlarımı mazur görün, bütün anlattıklarınızı yeni yeni anlamaya başlıyorum. Anlatacağınız her şeyi ilgiyle dinleyeceğim. Eski okul arkadaşımın başına gelenleri biraz daha anlatır mısınız lütfen?" Konuşurken sandalyesini de ona doğru ittim.

Ziyaretçim oturdu ve kibarca, "Elbette, size üstünkörü anlattığım hikâyedeki boşlukları doldurayım, Rüya Ülkesi ve onun gizemli efendisini biraz daha anlatayım," dedi.

"Dikkatle dinliyorum!"

"Patronum bundan on iki yıl önce Asya'nın merkezinde, Çin

topraklarında yer alan geniş Tien Shan, Cennet Dağları bölgesindeymiş. Asıl amacı artık sadece o yörelerde yaşayan nadir hayvanları avlamakmış. Özellikle küçük, uzun tüylü bir cins olan bir İran kaplanı yakalamak istiyormuş. Bazı izler bulmuşlar, akşam olunca izleri takip etmeye başlamışlar. Buryat'lı rehberin yardımıyla kısa sürede hayvana ulaşmayı başarmışlar. Fakat onlar tek bir atış bile yapamadan köşeye sıkıştırılan canavar iki takipçisine saldırmış. Buryat'lı saldırıyı geri püskürtmeyi başarmış, fakat Patera yere yuvarlanmış. Neyse ki, rehberi zamanında müdahale ederek hayvanı tam kafasından vurmayı başarmış. Böylece Patera sadece parçalanmış bir el ile saldırıdan kurtulmuş, fakat yarası uzun süre o bölgede kalmasını gerektiriyormuş. Yara, hepsi mavi gözlü, tuhaf bir kabilenin reisi olan yaşlı bir adam tarafından tedavi edilene kadar geçmemiş. Yaklaşık yüz kişiden oluşan bu küçük kabilenin üyeleri açık renkli tenleriyle diğer kabilelerden ayrılıyormuş. Büyük Kırgız göçmenlerinin soyundan gelen Moğol kabileleriyle çevrili topraklarda yaşayan bu kabilenin dış dünyayla herhangi bir alış verişi yokmuş, komşu kabilelerle kaynaşmamışlar. O zamanlar bile tuhaf, gizemli gelenekleri olduğu söyleniyor, fakat size bunlardan söz edemem. Kesin olan şu ki kabile Patera'nın ilgisini çekmiş ve

onlar da Patera'yı aralarına kabul etmişler. Giderken onları hediyelere boğmuş ve geri döneceğine söz vermiş. Kabile şefleri dönüş yolculuğu boyunca ona eşlik etmişler, ayrılırken çok üzülmüşler. Efendimiz çok etkilenmiş. Dokuz ay sonra temelli kalmak üzere dönmüş. Beraberinde yüksek mertebeli Çinliler, ayrıca bir mühendisler ve haritacılar ordusu getirmiş. Efendimizin dönüşüne çok sevinen mavi gözlü arkadaşlarının köyü yakınında kamp kurmuşlar. Bütün bunları hâlâ Rüya Ülkesi'nde yaşayan bir mühendisten öğrendim. Sonuçta bugün Rüya Ülkesi'nin üzerinde bulunduğu yüzlerce kilometrekarelik bir alanı seçip satın almışlar. Sonrası çabucak olup bitmiş. Deneyimli ustabaşlarının gözetimindeki işçiler ordusu gece gündüz çalışmaya başlamış. Efendimiz adamları ellerinden geldiğince hızlı çalışmaları için sürekli sıkıştırıyormuş. Efendimizin dönüşünden iki ay sonra Avrupa'dan ilk evler gelmeye başlamış bile, hepsi eski ve bakımsız binalarmış. Beceriyle parçalara ayrılıp gemilerle Çin'e gönderilmişler, Rüya Ülkesi'ne varınca birleştirilip önceden hazırlanan yerlerine inşa edilmişler. Elbette, pek çok kişi kirli, isten kararmış duvarları görünce başlarını sallamış fakat altın su gibi akmış, efendimizin isteği gerçekleştirilmiş. İnşaat büyük başarıyla tamamlanmış, sadece bir yıl sonra ülkenin başkenti Pearl bugünkü görünümünü almış. O topraklarda yaşayan bütün kabileler işçilerle birlikte bölgeyi terk etmiş, sadece mavi gözlü insanların kabilesi kalmış.

Gautsch konuşmasına ara verdi.

"Fakat hâlâ anlamadığım bir şey var," diye söze karıştım, "Patera eski evleri nasıl bir sisteme göre alıyor?"

"Korkarım bunu ben de bilmiyorum," dedi Gautsch. "Hepsi eski evler. Hatta bir kısmı kimsenin beş para ödemeyeceği viraneler, fakat bazıları sağlam ve iyi korunmuş. Avrupa'nın her yanından getirtildiler. Efendimiz bu evleri bizzat kendisi tek tek seçti, o yüzden farklı bölgelerden toplanan bu ahşap ve taş evlerin özel bir önemi olduğunu varsayıyoruz. Yoksa bu şehri kurmak için neden milyonlar harcasın ki?"

"Bu adamın kaç parası var Tanrı aşkına?" diye sordum hayretle.

"Ah, şey, keşke bilebilseydik," dedi melankolik bir tavırla. "On senedir Patera için çalışıyorum, alım satımlar, tazminatlar, ulaşım, diğer mallar ve hizmetler için neredeyse iki yüz milyon ödedim. Dünyanın dört bir yanında benim gibi başka temsilcileri de var. Patera'nın serveti hakkında bir tahminde bulunmak bile mümkün değil."

Hayretle iç geçirdim. "Size inanıyorum bayım, fakat anlayamıyorum. Her şey çok gizemli görünüyor. Neyse, anlatmaya devam edin. Oradaki günlük hayattan söz edin bana."

"Size bazı şeyleri açıklamaya çalışayım. Her şeyi anlatmak imkânsız, o kadar vaktimiz yok. Ayrıca ben orada yaşamıyorum, sadece zaman zaman ziyaret ediyorum. Neleri bilmek istiyorsunuz?"

Elbette Rüya Ülkesi'nde sanatın durumunu merak ediyordum, Gautsch bildiği kadarıyla neler olup bittiğini anlattı.

"Ülkemizde özel müze binaları ya da galeriler yok. Değerli sanat eserlerini binaların içine yığmıyoruz, fakat pek çok ender ve kıymetli sanat eseri görebilirsiniz. Her şeyi "kullanıma" açtık diyebiliriz. Fakat yine de tek bir modern resim, heykel ya da başka bir sanat eseri gördüğümü hatırlamıyorum. 1860'lardan sonraya ait tek bir sanat eserimiz yok. İki yıl önce ülkeye bir kasa dolusu Hollanda resmi gönderdiğimi hatırlıyorum, aralarında iki tane de Rembrandt vardı, hâlâ Rüya Ülkesi'nde olmalılar. Patera, bir sanat koleksiyoncusundan çok, önemli bir antika toplayıcısıdır. Size anlattığım gibi, büyük bina komplekslerini satın alıyor. Fakat dahası var! İnanılmaz bir hafızaya sahip ve ülkesindeki bütün eşyaları tek tek hatırlayabiliyor. Biz temsilciler, onun emirlerine uygun olarak ne isterse satın alıyoruz. Bize sık sık listeler gönderiliyor, bu listelerde Patera'nın satın almak istediği objeler ayrıntılarıyla betimleniyor, nerede ve kime ait oldukları yazıyor. Bu mallar genellikle en yüksek fiyatlar verilerek satın alınıyor, sonra dikkatle paketlenip Pearl'e gönderiliyor. Çok zorlu bir iş bu. Satın aldığı şeylerle ilgili yığınla bilgiyi nasıl edindiğine akıl sır erdiremiyorum. Senelerdir onun hizmetinde çalışıyorum, artık her şeye alışmış olduğumu sanabilirsiniz fakat beni hâlâ çok şaşırtıyor. Değerli eşyaları da işe yaramaz süprüntüleri de aynı ısrarla ister. Şehirli, saygın insan-

ları da, dağ başında yaşayan köylüleri de pek çok kere ziyaret edip bir süprüntü parçası için tavan aralarını ya da bodrumlarını altüst etmek zorunda kaldım. Çoğu zaman evini aradığım insanların istenilen eşyaya, mesela kırık bir sandalye, eski bir çakmak, bir pipo ya da bir yumurta sayacına sahip olduklarından haberleri bile yoktur. Bazen, eğer eşya çok değersiz bir şeyse, güler geçer ve bir karşılık istemeden verirler. Çoğu kez insanları aradığım eşyaya sahip olduklarına inandırmak için dil dökmem gerekir, fakat aradığımı en sonunda mutlaka bulurum. Genelde en çok parayı kurnaz köylüler koparır. Evet, işim hep başımdan aşkındır. Daha geçen hafta eski piyanolardan oluşan bir sevkiyat yaptım. Aralarında gerçekten çok yıpranmış piyanolar da vardı."

"Ah, ben eski ıvır zıvıra bayılırım," diye lafını kestim.

"Evet, eminim Rüya Ülkesi'nde kendinizi evinizde hissedeceksiniz. İhtiyacınız olan her şey orada var. Yiyecekler nefistir, Doğu'ya giden yolculara ikram edilen domuz yemine benzer yiyeceklere hiç benzemez. Evler çok rahattır, ayrıca her yerde neşeli dostluklar kuracağınıza hiç şüphe yok. Şehirde harika bir kafemiz bile var. İnsan daha ne ister ki?"

Duygulanarak, "Çok haklısınız," diye haykırdım, "düzenli, sade bir yaşamdan daha iyisi yoktur. Peki ya ülke halkı, insanlar? Orada nasıl insanlarla tanışacağım?"

Temsilci boğazını temizledi, gözlük camları parladı ve konuşmaya devam etti, "Doğru. Size henüz insanlardan söz etmedim. Her yerde olduğu gibi ülkemizdeki insanlar arasında da harika karakterler var."

"Örneğin?"

"Mesela, başlangıç olarak iyi eğitimli, saygıdeğer orta sınıfımız var, ayrıca pek çok da resmi görevlimiz. Ordumuz da var, kibar ve düzgün insanlardır, subayları sık sık göreceksiniz zaten. Sonra çok sayıda akademisyenimiz var, bu bilgili insanları da unutmamak gerek. Son olarak belirli bir sınıfa dahil edemeyeceğimiz pek çok insan var, mesela sirk çalışanları, serbest çalışan sanatçılar ve benzerleri, hepsi de her yerde rastlayabileceğiniz türden insanlar."

"Hepsini arkadaşım, yani Efendiniz mi yönetiyor?" diyerek sözünü kestim.

"Onu çok sık görebileceğinizi sanmıyorum. Patera çok meşguldür, dünyanın yükünü sırtında taşır. Ne büyük sorumluluk! Bir düşünsenize! Elbette," diye sözüne aceleyle devam etti, "burada bahsettiğim herkes bütünün bir parçası olan insanlardır. Bildiğim kadarıyla, Efendimiz çizimlerinizin bazılarını görüp çok etkilenmiş, *sizi* de bu yüzden seçmiş. Gördüğünüz gibi, orada biraz tanınıyorsunuz... Oradaki yaşamın saflığını, yaşam *tarzını* korumak için, daha önce de belirttiğim gibi, dış dünyadan tamamen kopmak gerekiyor. Efendimiz'in en önemli amacı da bunu sağlamaktır. Gerçekten de, şimdiye kadar, oraya ait olmayan insanları dışarıda tutmakta başarılı olduk."

Bu fikirleri içtenlikle desteklediğimi belirttim. İçten içe, daveti kabul etmeye çoktan karar vermiştim, bu maceradan sanatsal açıdan zengin bir mahsül alacağımı düşünüyor, bir an önce yola koyulmak için can atıyordum.

İnsan kalbi ne kadar nahif, ne kadar tahmin edilemez bir şey! Rüya Ülkesi'ne gitme isteği içimde yeşermeye başladığı zaman, başımdan geçecek felaketlerle ilgili en ufak bir fikrim olsaydı daveti kabul etmez, bugün büyük ihtimalle bambaşka bir adam olurdum.

IV

Hikâyenin bu bölümünde şunu da eklemeden geçemiyeceğim bu davet sayesinde, uzun süredir kalbimde taşıdığım bir isteğe fazlasıyla yaklaştığımı hissediyordum. Uzun süredir Mısır ve Hindistan'a yolculuk etmek istiyor fakat mali sorunlar yüzünden bunu gerçekleştiremiyordum. Kısa bir süre önce karıma küçük bir miras kalmıştı, o parayla bu yolculuğu gerçekleştirmek istiyorduk. Fakat hayatta her zaman olduğu gibi, her şey hayal ettiğimizden farklı biçimde gerçekleşmeye başlamıştı. Gautsch'a bu planımızı anlattım, o da hemen benim de aklıma gelen fikri önerdi.

"Yolculuk planınızı değiştirin olsun bitsin. Hindistan yerine Rüya Ülkesi'ne gidin."

"Peki ya eşim? Onsuz yolculuk etmek istemiyorum."

"Zaten o da Rüya Ülkesi'ne davetli. Daha önce belirtmediysem şimdi söylüyorum."

Yine da hâlâ bir takım kuşkularım vardı. Eşim güçlü kuvvetli bir kadın değildi, yorucu bir yolculuğu kaldıramazdı.

Patera'nın temsilcisi beni hemen rahatlattı. "Bu durum sizi yıldırmasın," dedi. "Rüya Ülkesi halkının sağlığı çok iyidir. Pearl, Münih ile aynı enlemde yer alır fakat iklimi o kadar ılımandır ki en hasta insanlar bile kısa sürede zinde ve sağlıklı hissederler. Halkımızın büyük bir bölümü daha önce düzenli olarak hastanelere ve sanatoryumlara giden insanlardı."

"Ah, bu çok güzel bir haber. Durum böyleyse teklifinizi kabul ediyorum," dedim ve sevinçle Gautsch'un elini sıktım.

"Yolculuk masraflarınıza gelince," dedi ve sözüne devam etmeden önce çabucak odaya bir göz attı, "küçük bir avansa bir itirazınız olmaz sanırım?"

Ona takılarak güldüm, "Eğer bana bin mark vermekte ısrar edecekseniz neden itiraz edeyim?"

Ben böyle deyince Patera'nın temsilcisi omuz silkti, cebinden çek defterini çıkarıp birkaç kelime yazdı ve çeki bana uzattı.

Reichsbank'a ait yüzbin marklık bir çekti bu.

V

Ne zaman günlük gerçeklikten uzak, fantastik olgulardan söz edildiğini duysak içimizde küçük bir şüphe tortusu kalır. İyi bir şeydir bu! Yoksa anlatacak iyi bir hikâyesi olan herkese ya da karşımıza çıkan ilk şarlatana kolayca kanardık. Bu yüzden, gördüğümüz şeylere duyduğumuz şeylerden daha çabuk inanırız. İşte benim başıma gelen de buydu. Gautsch'a inanmaya hazırdım, fakat bana küçük bir servet gibi gelen parayı görüp de çeki elime alınca içimi tuhaf bir his kapladı. Titremeye başladım, gözlerime yaşlar doldu ve ona şöyle dedim, "Sevgili Bayım, lütfen beni bağışlayın minnettarlığımı kelimelere dökmekte zorlanıyorum. Size bu para için minnettar değilim. Hayır, minnettar olmamın nedeni kesinlikle para değil. Fakat anlamalısınız, insan bütün hayatını fantastik olayların peşinde koşarak geçirmişse ve aradığı şeyler bir gün ansızın

kendiliğinden karşısına çıkarsa bu büyük bir mucize demektir. İşte ben de sizin nazik teklifiniz karşısında böyle bir ânı yaşama ayrıcalığına sahip oldum. Bu yüzden lütfen teşekkürlerimi kabul edin."

Öylesine heyecanlanmıştım ki, hislerimi ona az çok böyle anlattım. Bana öyle geldi ki, Gautsch da cidileşmişti, duygusal kelimelerle yanıt verdi. "Bayım, ben sadece işimi yapıyorum. Sizi mutlu ettiğime çok sevindim, ama bana değil, benden daha kudretli birine, işverenime teşekkür etmelisiniz. Size bir öğüdüm daha olacak; *bugün öğrendikleriniz hakkında hiç konuşmayın, bunları hiç kimseye anlatmayın.* Karınız hariç, tabii. Bu kuralımıza uymazsanız başınıza neler geleceğini söyleyemem. Fakat Patera çok güçlüdür ve Rüya Ülkesi'nin bir sır olarak kalmasını ister."

İşte şimdi faka bastın, dedim içimden. "O zaman bana Rüya Ülkesi'yle ilgili bu kadar çok şey anlatmakla biraz aceleci davranmış olmadınız mı?" diye sordum. "Teklifinize ne yanıt vereceğimi bilemezdiniz."

"Doğru değil, beyefendi. *Geleceğinizi biliyordum.*"

Elimi sıkıp kapıya doğru döndü. "Geç oluyor. Yarın aynı saatte yeniden gelip yapacağınız yolculukla ilgili tüm bilgileri vereceğim. Karınızla da konuşun, ona en içten selamlarımı iletin. İyi akşamlar."

Bunları söyleyip gitti.

Karımın alışverişten dönmesini beklediğim on dakika bana hiç bitmeyecekmiş gibi geldi. Konuşmak, olağanüstü haberleri iletmek için adeta çıldırıyordum, konuşacak birine ihtiyacım vardı. Derken karım geldi.

Sürpriz yapma isteğim boşa çıktı. Karım, bir bakışta ne kadar heyecanlı olduğumu anlamıştı. Anlattığım inanılmaz şeyleri dikkatle dinledi, fakat benimle dalga geçerek "İyi olduğuna emin misin canım?" diye sormadan edemedi.

"Elbette iyiyim, sevgilim. Başta Gautsch'un bir dolandırıcı ya da deli olduğunu sandım fakat dürüst ve cömert bir adam olduğuna yavaş yavaş ikna oldum." Zafer dolu bir tavırla kozumu, yani çeki ortaya çıkardım. Çek, karım için de kelimelerden daha ikna ediciydi. Sabah ilk iş çekin gerçek olup olmadığını öğrenmem için ısrar

etti, fakat bir süre sonra seyahat için gerekli hazırlıklar ve ayrıntıları tartışmaya başladık.

"Elbette, resim de var değil mi? Ver de bir bakayım."

Resmin karım üzerindeki etkisi şaşırtıcıydı. Uzun süre inceledikten sonra arkasına yaslandı ve sanki kaderini kabullenmiş gibi bir iç çekişle fısıldadı, "Gerçekten de gitmek zorunda mıyız? Bu adamın görünüşünü hiç sevmedim. Neden bilmiyorum fakat görüntüsü beni çok korkuttu."

Neredeyse ağlayacaktı.

"Neler söylüyorsun sevgilim?" dedim ve gülerek onu kucakladım. "Bu benim eski dostum Patera, hayatta karşına çıkacak en sevimli insanlardan biridir. Bütün parasını tehlikeli sanatsal girişimler için harcamak istiyorsa onu sevmek için bir nedenim daha oldu demektir."

"Sence bu olanları biraz daha araştırman gerekmez mi?"

"Neler bulacağımı düşündüğünü bilmiyorum. Arkadaşıma gözüm kapalı kefil olurum, yarın çekin geçerli olup olmadığını da öğreneceğiz. Bence Rüya Ülkesi harika bir fikir, biz de zaten Hindistan'a gidecektik. Zaten sen, ben ne yapmak istesem hevesimi kaçırırsın."

Ses tonum sitem doluydu, karımın kaygılarını gidermeye çalıştım. En sonunda o da bana hak verdi, hatta gereksiz bir çıkış yaptığını bile itiraf etti.

"Eminim orayı çok seveceksin. Benim işim açısından ne kadar iyi olacağını da düşünsene... Sonra para da var, ne kadar cömertçe, değil mi?"

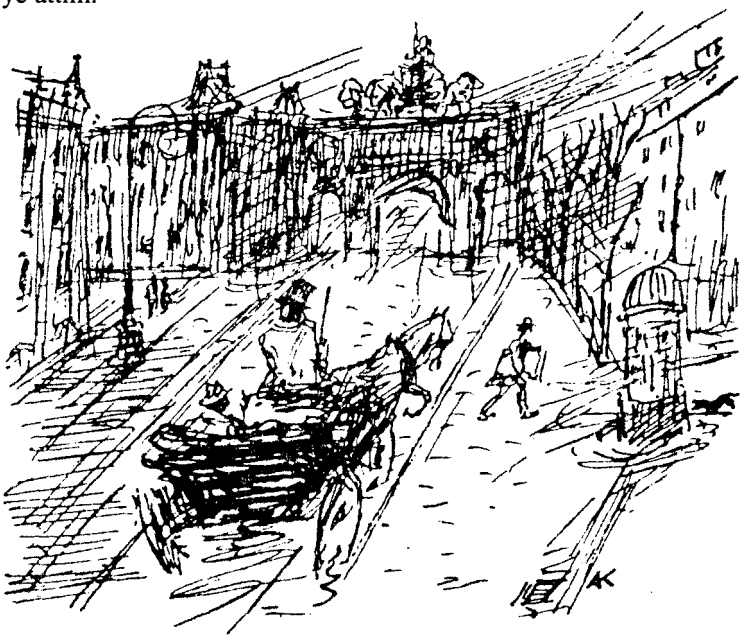
İkna olmuş, sakinleşmişti, hemen seyahatle ilgili ayrıntıları düşünmeye başladı. Oysa ben kendimi çoktan bir Rüya Ülkesi vatandaşı olarak görüyordum, hayalgücüme kapılmıştım... Bir resme bir çeke bakıp duruyordum, ikisini de çok sevmeye başlamıştım...

Biz uykuya dalmadan önce hava aydınlanmaya başlamıştı.

VI

Daha açılmadan bir saat önce banka kapısının önünde beklemeye başladım. Gautsch'un kâğıt parçası karşılığında üç kere sa-

yılmış kalın bir tomar para aldım. Bu küçük servet elime geçer geçmez güvenli bir yere kilitlemek için kendimi aceleyle bir taksiye attım.

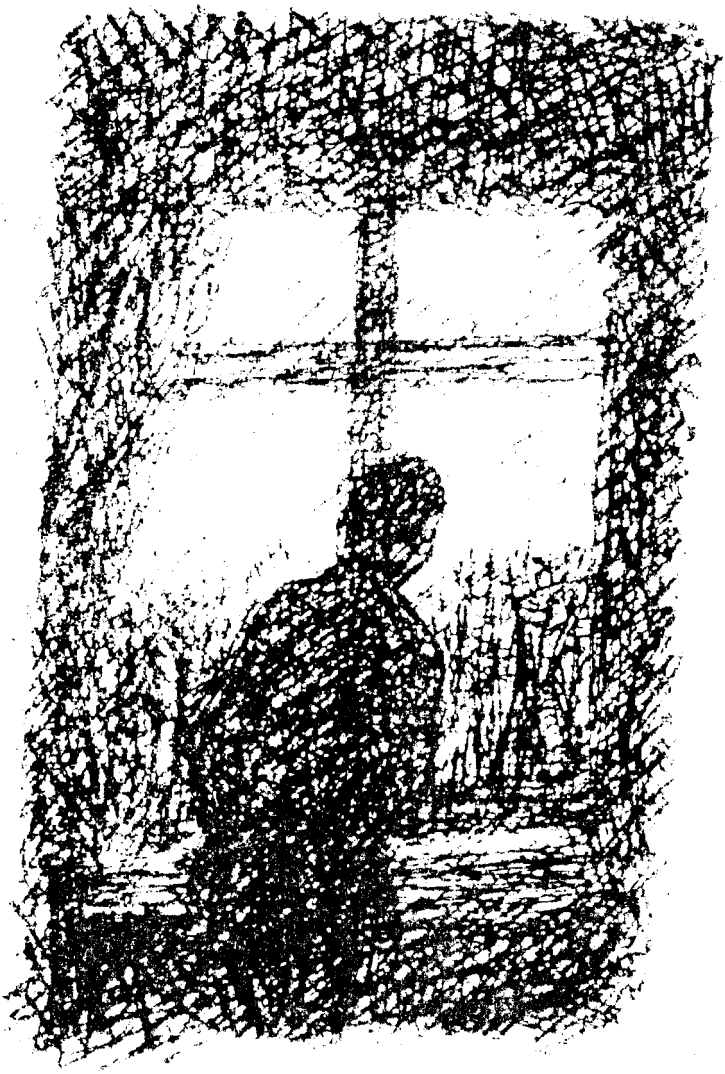

Evde Gautsch'dan bir mektup beni bekliyordu. Çok üzgünmüş, fakat bize yeniden uğrayamamış. Yeni emirler almış, acilen gitmesi gerekiyormuş. Kışın üzerinden geçeceğimiz iki denizde fırtınalar olması ihtimaline karşı bir an önce yola çıkmamızı tavsiye ediyor ve en iyi dileklerini gönderiyordu. Mektupta Rüya Ülkesi'ne giderken izleyeceğimiz yol da vardı: Münih-Constanta-Batum-Bakü-Krasnovodsk-Semerkant. Orada tren istasyonunda karşılanacaktık, geleceğinizi biliyorlar, diyordu. Patera'nın resmini gösterince bizi hemen tanıyacaklarmış.

Kaldığımız daireden ve eşyalarımızdan kurtulmaya karar vermiştik. Büyük yolculuğumuzun hazırlıkları becerikli karımın yönetiminde tıkır tıkır ilerliyordu. Ben son güne kadar çok neşeliydim, fakat eski evimizde geçirdiğimiz son gün biraz hüzünlendim. Baş-

kaları da böyle midir bilmiyorum, fakat sevdiğim yerlere veda etmek beni her zaman çok üzmüştür. Hayatımın bundan sonra sadece anılarda yaşayacak başka bir bölümünü arkamda bırakıyordum. Pencereye doğru yürüdüm. Dışarısı karanlıktı, bütün ağaçlar sonbahar havasına bürünmüştü ve çıplaktı, şehrin gürültüsü kesilmişti. Kalbime bir ağrı saplandı, başımı kaldırıp gökyüzüne baktım. Minik yıldızlarla süslüydü. Sonra omzumda sevecen bir kolun rahatlığını hissettim.

Ertesi gün cumaydı. Akşam treniyle yola çıkacaktık, zamanımızın çoğunu istasyon yakınlarındaki bir otelde geçirdik. Constanta'ya giden Doğu Hattı'ndan alınma iki bilet cebimde duruyordu. Karşılaştığım bütün tanıdıklara veda ettim ve soranlara Hindistan'a gittiğimizi söyledim. Akşam saat dokuzda trendeki yerimizi almıştık.

İkinci Bölüm: Seyahat

I

Bu bölümü elimden geldiği kadar çabuk anlatıp geçeceğim. Yeterli sayıda seyahat kitabı var, üstelik bir çoğu benim yazabileceğimden daha güzel şeyler anlatıyor.

Demiryolu seyahatinin telaş ve koşuşturmacasını herkes bilir. Budapeşte'yi geçtikten sonra manzara hafiften Asyalılaşmaya başladı, fakat bunları anlatmayacağım. Kitabımın Macaristan'daki satışlarını kötü etkilemek istemem. Belgrad'a geldiğimizde artık sakinleşmiştim, en azından şişkin cüzdanım yerinde mi diye on dakikada bir göğüs cebimi kontrol etmiyordum. Paranızı nerede sakladığınızı herkese belli etmenize gerek yok, özellikle Sırbistan'dayken.

Tren kompartımanlarında yolculuk ederken genelde biraz rahatsızlanırım. Bu kez kendimi çok daha iyi hissediyordum. Elbette, en rahat şartlarda yolculuk yapıyorduk. Hayaller kurarak, beni bekleyen keyifli anları düşünerek zaman geçiriyordum. Keşke karım biraz daha neşeli olsaydı. Maalesef oturduğu yerde kara kara düşünerek başağrısından şikayet ediyordu.

Bükreş'i geçtikten sonra artık kendime bile tahammül edemiyordum. Ne kadar rahat olursanız olun iki geceden sonra trende seyahat can sıkıcı olmaya başlar. Yolun son birkaç saatinde neredeyse kafese kapatılmış yabani hayvanlar gibiydik.

Karadeniz göründüğünde sabahın erken saatleriydi, bir süredir koridorda dikilerek trenin son istasyona varmasını bekliyorduk, inmeye hazırdık. Constanta'ya vardığımızda güneş doğmak üzereydi. Bagajımızı toparlamak için epey itiş kakış yaşadık.

Bizi Batum'a götürecek olan buharlı gemi Austrian Lloyd denizcilik şirketine aitti. Temiz ve rahat bir gemiydi, karımın üzerinde iyileştirici bir etkisi oldu. Güzelce banyo yaptıktan sonra tren yolculuğunun etkisini üzerinden attı, temiz havanın ve denizin keyfini çıkarmaya başladı. Ben arka güvertede durmuş karanın gözden kayboluşunu seyrediyordum. Avrupa... Kısa bir süre sonra sahil ufukta ince bir çizgi halini aldı. Derken o da kayboldu. Kendimi karayı görmeye zorladım, uzun bir süre sahili hâlâ görebildiğime inandırdım.

Karım yol arkadaşlarımıza karşı sakıngan davranmamı öğütledi, haklıydı da. İnsan, yolculuk sırasında benim ki gibi bir fikirle dopdoluyken gideceği yeri kolaylıkla ağzından kaçırabilir. Böyle bir hatanın nahoş sonuçları olabilirdi.

Gautsch anlattıklarını gizli tutmamı söylerken şaka yapıyor gibi görünmüyordu. Bu sırrı açıklayanlar Rüya Ülkesi'ne alınmayabilir, geri dönüş masraflarını karşılamak zorunda kalabilirdi. Asla öyle olsun istemezdim! Bu yüzden çok sessizdim; gerçi bu çok zor olmadı, çünkü güvertede hiç Alman yoktu ve ben Almancadan başka lisan bilmiyorum. Sonuçta Rüya Ülkesi'ni her zamankinden daha çok düşünmeye başladım, kendimi uçsuz bucaksız hayallere kaptırdım.

Bu ruh hali sürdü gitti, sadece tekrar tren yolculuğuna başlamak zorunda kaldığımız zaman hayallerden sıyrılır gibi oldum. Oysa karım Rus vagonlarının ferahlığına bayılmıştı. Ah, Rusya! İşte bu tam bana göre bir ülkeydi. Çok geniş, bereketli, yontulmamış fakat nakit parayı görür görmez ayrıcalık sağlamaya hazır... Bizim gibi maddi imkânları olanlar bu ülkede kolayca yaşayabilirdi. Damarlarımda dolaşan birkaç damla Slav kanını kutlayarak kadehimi çara kaldırdım. Rus İmparatorluğu'yla ilgili bu olumlu görüşümün en önemli sebebi pasaport kontrolü ve gümrük formalitelerinden görülmemiş çabuklukla kurtulmuş olmamızdı.

Münih'ten ayrıldıktan bir hafta sonra Krasnovodsk'taydık. Hazar Denizi'ni çoktan geride bırakmıştık. Denizi, daha önce hiç görmediğim türden bir Rus gemisiyle birkaç saatte geçmiştik. Pis bir gemi enkazıydı bindiğimiz! Çar hakkındaki olumlu görüşlerim hemen değişti. Fakat bir şeyi itiraf etmek zorundayım. Görebildiğimiz kadarıyla Kafkasya çok güzeldi.

Artık ben bile seyahat etmekten yorulmuştum. Parmağınızı kaldırmadan dünyanın yarısının pencerenizin önünden akıp geçtiğini görseniz bile bütün gün bir kompartımana tıkılıp kalmak çok zordu. Kahretsin, egzersiz yapmaya ihtiyacım vardı!

Sayıları artarak trene yaklaşan şüpheli tipler ayaktakımı gibi görünüyorlardı. Artık çölden geçiyor, direkt Merv'e doğru ilerliyorduk. Çevremizde vahalar belirip kayboluyordu. Yeni yiyecekler midelerimizi bozdu, gerçi yiyecekler olmasa da zincirleme içtiğim sigaralar aynı etkiyi zaten yaratıyordu. Ne yazık ki Münih ve Merv arasında içtiğim sigaraları saymadım. Şimdi de tütün sorunu gelmişti aklıma. Tütünüm! Onu ne yapacaktım? Kitaplarımın sayfaları arasına saklamak iyi bir fikre benzese de bu imkânsızdı. Çaresizliğe kapılarak karıma tütünü saçlarının arasına saklayarak kaçırıp kaçıramayacağımızı sordum. Aklımda dev gibi bir topuz yapmak vardı ama karım beni ciddiye bile almadı. Her zamanki gibi aklıma en son gelen fikir en iyisiydi. Tütünü saatler boyunca büyük bir sabırla şişme bir yastığa doldurdum. Yastık öyle bir şişti ki! Onu göğsüme bastırarak bir an bile yanımdan ayırmadım. Kendi tütünümü yanımda götürmeye *mecburdum*, Rus sigaraları bana göre çok sert, tütün konusunda çok seçiciyimdir. Elbette, az parayla se-

yahat etmeye alışık olduğum için birkaç ruble vererek bu sorunu toptan halledebileceğim hiç aklıma gelmedi. Fakat yastık dolusu tütünüm sonsuza kadar dayanmayacaktı, peki sonra ne olacaktı? Üzüntüyle çözüm yolları aradım ve en sonunda Rüya Ülkesi'ne güvenmeye karar verdim. Gautsch güvenilir bir adama benziyordu. Kendimi yeniden gelecekle ilgili hayallere kaptırdım.

Karım kendini çok iyi hissediyordu. Seyahat uzadıkça canlanmaya başladı. Seyahat etmeye uyum sağladığını iddia ediyordu. Bunun nasıl olduğunu anlamadım fakat içten içe hayranlıkla karışık bir kıskançlık duyuyordum. Tren Merv'de kısa bir süre durdu. Yan hatlardan birinde vagonları, eski demirler ve hurdayla dolu bir tren duruyordu. Hurdaları incelerken içimden belki de Pearl'e mal götüren bir trendir, dedim. Bir Rüya sevkiyatı!

Karım benim için endişelenmeye başlamıştı. Kendimi gelecekle ilgili hayallerin içinde kaybetmemden hoşlanmıyordu.

"Yolculuğun bütün eğlencesini kaçırıyorsun. Bütün bu egzotik manzaralar, fantastik giysiler arasında senin ilgini çekecek hiçbir şey yok. Genelde çizim defterini cebinden çıkarman için kapıdan dışarı bir adım atmamız yeterli olurdu, ama şimdi pencereden dışarı bile bakmıyorsun."

İç geçirdi, evet, haklıydı. Fakat bir şey söylemedim. İç geçiren kadınlara katlanamam. Sonra elimi okşadı. "Gelecek nasıl büyük zaferler getirecek olursa olsun şu anki gerçekliği görmezden gelmemeliyiz."

Kompartımanımızın penceresine doğru yürüdüm. Peron karmakarışık bir kalabalıkla doluydu, tıklım tıklımdı, her ulustan insan vardı; Ermeniler, Yunanlılar, Yahudiler, kürkler içinde Ruslar, Tatarlar, çekik gözlü Kalmuklar, hatta Almanlar. Görecek binlerce ilginç şey vardı. Kürkler için bağırıp çağırarak pazarlık eden insanlar, yanlarında peçeli kadınlarla Türkler vardı, bir Ermeni bana meyve satmaya çalıştı, bir paket safranı cebime tıkmayı bile denedi. Ne işime yarayacaktı ki?

Kargaşa giderek arttı. Hareket etme zamanı yaklaşıyordu. Trenin arkasına dev ipek balyaları yükleniyordu. Bir balya havaya kaldırılınca taşıyanlardan bana "vak" sesi gibi gelen komik bir ses yükseliyordu. Çerkez üniforması giymiş yakışıklı bir adam, muhte-

muhtemelen

melen bir subay, arkadaşlarına veda ediyordu. Yan kompartımana bindi. Bütün bunlar, hatta çok daha fazlası karanlıkta istasyon lambaları tarafından aydınlatılıyordu. Kesinlikle pitoresk bir manzaraydı.

Trenimiz yola koyuldu. Koridorun sonuna istiflenmiş bir yığın fıçıya gözüm takıldı. Bu fıçıları Bakü'den beri görüyordum, gemiyi fena halde kokutmuşlardı.

"Manzarayı beğendin mi sevgilim?" diye sordu karım.

"Seyahat edebiyatının doğruluk derecesini kontrol ediyorum," dedim kayıtsız bir sesle.

II

O gece pek iyi hissetmedim. Son zamanlarda herhangi bir macera fikri hoşuma gidebilirdi, fakat macera dediğiniz sıradan bir şey, beylik bir olay olmamalıydı. Elbette, on gün durmaksızın seyahat etmenin bedelini ödüyordum. Perişan olmuştum! Yatak bozması döşeğimde bir o yana bir bu yana dönüp inleyerek sızlanıyordum.

"Bu Rüya Ülkesi aldatmacadan başka bir şey değil, göreceksin," dedim karıma. "Bizi arabayla ulaşılamaz pis bir deliğe götürüp sadece zengin diye Patera'ya ve onun saçmalıklarına hayran olmamızı bekleyecekler. Zengin bir adama sadece zengin diye hayranlık duyamam. Bir müddet sonra paramız da yetmeyecek, bunu şimdiden görebiliyorum. Her şeyi fahiş fiyatlarla satıp hepsini geri alacaklar."

Canım çok sıkılıyordu, derin bir hayal kırıklığı duyuyor, çok karamsar hissediyordum. Hâlâ Doğu'ya doğru gidiyorduk, her şey doğuya özgü görünse de evde hayal edebileceğiniz gibiydi. "Bütün bunların sonunda bizi ne bekliyor?" diye derin düşüncelere daldım. "Çeşitli boyutlarda birkaç ev, yabancılarla dolu bir yerleşim bölgesi, bir bahçe. Sadece bunun için mi bu trenin içinde ölümüne sallanıyorum?"

Karım beni yatıştırmak için elinden geleni yaptı. "Eğer orayı sevmezsek hemen döner evimize gideriz," dedi. "Böyle kötümser olman için Şimdilik hiçbir sebep yok."

"O temsilci kurnaz bir satıcıydı. Kapıdan içeri girmesine bile izin vermemeliydim. Beni niçin uyarmadın sanki?"

"Peki ya para?" diye sordu gülümseyerek.

"Lütfen bir daha o paradan bahsetme. Patera kadar zengin biri çevresinde adam gibi insanlar olsun diye birkaç milyonu kolayca saçabilir."

Esneyerek karıma sırtımı döndüm. Kadınlar biz erkekleri asla anlamaz. "Sence değerimizi biraz abartmıyor musun?" dediğini duyduğumda neredeyse uykuya dalmak üzereydim. Akıllıca davranıp ona yanıt vermekten kaçındım.

Aceleyle koşuşturan birinin gürültüsü Buhara'ya vardığımızı haber verdi. Şafağın parlak ışığı. Yattığım yerden türbanları ve astragan şapkaları görebiliyordum. Şimdi tren fark edilir biçimde hızlanmıştı. Belki bazı vagonlar çıkarılmıştı, ya da yeni bir lokomotif eklenmişti. Semerkant'a akşam üzeri varmamız bekleniyordu.

Neşe ve canlılıkla ayağa kalktım. Dışarıdaki manzara muhteşemdi. Artık sıkıntı vermeye başlayan çöl, yerini verimli, yemyeşil çayırlara bırakmıştı. Aylardan kasım olmasına rağmen hava sadece biraz serindi, o kadar. At ve deve sürüleri oyuncu yavrularıyla manzaraya hareketlilik kazandırıyordu. İnsanlığın beşiğine çok yakın olduğum düşüncesi aklımdan geçti. Her biri katışıksız bir soydan gelmiş olmasa da belki de elli ırkın temsilcilerini burada bulabilirdiniz. Antik dünyanın büyük ticaret yolları buradan geçmişti. Büyük İskender... Neyse bu kadarı yeter, bir seyahat kitabı yazmaya hiç niyetim yok.

Heyecandan yanaklarım kızarmıştı. Büyülenmiş gibi pencereden sarkıyor, bir o yana bir bu yana bakıp duruyordum. Ve işte, orada! Uzakta bir şeyler ortaya çıkıyordu. Ufukta binalar dizisi uzanıyordu. Minareler, kiliseler; Semerkant! Semerkant! Yeşil ve mavi sırlarla kaplı çinilerden yansıyan güneş ışığı şehre giderek yaklaştığımızın işaretçisiydi. Açıkça itiraf etmeyecek olsam da çok keyiflenmiş, neredeyse sarhoş olmuştum, yine de hafif bir şüphe de hissediyordum. Hayal kırıklığı nerede karşımıza çıkacaktı acaba? Ne de olsa bilinmeyene doğru gidiyorduk.

Tren Semerkant'a varınca kendime gelmeye başladım. Platforma inip çevremize bakınmaya başlayınca bir adam yanımıza yaklaştı. Ermeni ve Doğu Prusyalı karışımı olmalı, diye tahminde bulundum.

"Hoş geldiniz beyefendi, hoş geldiniz hanımefendi. Herr Gautsch geleceğinizi haber vermişti." Eğildi. Akıcı bir Almanca'yla konuşuyordu.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordum soğuk bir ifadeyle.

Bir daha eğildi, dönüp karıma da reverans yaparak kendisini tanıttı. "Bendeniz Kuno Eberhard Teretatian, Patera'nın temsilcisiyim. Bana gösterecek bir belgeniz var mı?"

Irkları tahmin etmek konusundaki içgüdümü takdir edip meleze Patera'nın resminin durduğu kutuyu uzattım. Son yarım saattir sıkı sıkı avcumda tutuyordum.

"Teşekkürler. Yeterli. Üç saatiniz var beyefendi, ve hanımefendi. Saat şu an iki, konvoy saat beşte yola çıkıyor. Eğer dilerseniz benim dairemde dinlenebilir, yol yorgunluğunu üzerinizden atabilirsiniz."

Bu arada öküz kadar güçlü birkaç görevli bavullarımızı bir el arabasına doldurup ortadan kaybolmuşlardı. Herr Teretatian'la birlikte yola koyulduk. Bizi bir arabaya bindirmeye çalıştı fakat istemedik.

"Yürümeyi tercih ederiz. Daireniz çok uzak mı?"

"Yarım saat uzaklıkta, efendim."

"O zaman hemen yola koyulalım."

III

Sanırım doğuya özgü şehirlerin nasıl olduğunu biliyorsunuzdur. Tıpkı vatanınıza benzerler, sadece doğudadırlar. Bir o tarafa bir bu tarafa gidip sokaklardan ve meydanlardan geçtik, sanki Binbir Gece Masalları'ndan sahnelerin arasında dolaşıyorduk. Yarım saat kadar dolaştıktan sona ortalık sessizleşti, artık şehir dışına yaklaşmış olmalıydık. Rehberimiz bir evin önünde durdu ve, "İşte geldik," dedi.

Bizi giriş katında bir odaya götürdü. Bavullarımız çoktan gelmişti, avluda durduklarını görebiliyordum. Bu keyifli odanın kalın bir halıyla kaplı yerinde oturup mükemmel ve hafif bir yemek yedikten sonra evsahibimiz hakkında daha olumlu düşünmeye başladım. Patera'nın bu ikinci temsilcisi ilkinden çok daha kibardı, neredeyse kırılacaktı kibarlıktan.

"Pekâlâ, Rüya Ülkesi'nde yeni gelişmeler neler, Herr Teretatian?" diye neşeyle sordum incir ve üzüm tabakları arasından.

"Hiçbir şey. Yani pek bir şey yok. Tiyatro, ama sanırım tiyatromuzu zaten duymuşsunuzdur, değil mi beyefendi?"

"Kesinlikle duymadım. Hiçbir şey duymadım," diye haykırdım Rüya Ülkesi'yle ilgili her şeyi öğrenmeye can atarak.

"Efendimizin yeni bir fikri! Bina bir ay kadar önce kuruldu. Daha geçen hafta bir araba dolusu dekor, kostüm ve peruğun nakliyesiyle uğraşırken bir sürü sorun çıktı. Korkarım onu burada bırakmak zorunda kalacaksınız hanımefendi," dedi karımın içeri taşımakla meşgul olduğu pırıl pırıl gaz ocağını işaret ederek. Avluda oynayan bir çocuğu seyretmeye dalmış olan eşim onu duymadı.

Karımı dürtükleyerek, "Ne demek istiyorsunuz?" diye haykırdım.

"Korkarım bu konuda yapılacak bir şey yok," dedi. "Daha geçenlerde bir opera sanatçısı gardırobuna el koyduğum için kıyameti kopardı. Öğüdümü dinlerseniz bir sürü gereksiz can sıkıntısından kurtulmuş olursunuz."

Adamı dinlerken sanki dilim tutulmuştu. "Eşyalarıma ihtiyacım var," dedim öfkeyle.

"Fakat kaygılanmanıza hiç gerek yok beyefendi. Hiçbir şeye muhtaç olmayacaksınız, hiçbir şeyden mahrum kalmayacaksınız. Buna emin olablirsiniz."

Karım bana döndü. "Acaba eşyalarımızı güvende olsunlar diye buraya mı bıraksak? Birkaç gün idare edebiliriz, sonra arkadaşın bavullarımızı bize gönderir?"

Temsilci, bu işbirliği önerisini kendi düşüncesini öne sürmek için kullandı. "Opera sanatçısı şimdi çok mutlu. Çöle gitmiyorsunuz ki beyefendi. İki gün sonra Pearl'de olacaksınız, orada istediğiniz her şeyi bulabilirsiniz."

"Bu da ne demek? İki gün mü dediniz? Haritaya bakınca yol en az bir hafta sürer sanmıştım." Hayretler içinde kalmıştım.

"Bu durumda yolu doğru dürüst biliyor olamazsınız," dedi yarı Ermeni melezimiz yüzünde nazik bir gülümsemeyle. "Sık sık durup dinlenseniz bile varmanız üç günden fazla sürmez."

Karım söze karıştı. "Yanımıza neler alabiliriz?"

"Bavyeralı temsilcimiz anlatmış olmalı hanımefendi. Kurala göre giriş kapısından sadece eski eşyaları geçirebilirsiniz."

Bu kadarı da fazlaydı. "Yanımızda döküntü eşyalar getirmedik!" dedim.

"Ben 'eski' dedim beyefendi, 'döküntü' demedim."

"Tartışmaya girmeye gerek yok, sevgilim. Belki bu beyefendi bavullarımızı kontrol etme kibarlığını gösterir."

Bavullarımızı inceletmek için dışarı çıktık. Güvende olsun diye hemen tütün yastığımı kucakladım. Bavullarımız bir bir açıldı ve içlerindekiler tuhaf bir incelemeye tabi tutuldu. Bir fotoğraf makinesi bütün aksesuarlarıyla birlikte bir kenara konuldu, arkasından kusursuz bir dürbün de bir kenara atıldı. Traş makinemi görünce "Tanrı aşkına!" dedi adamcağız. Karımın makyaj çantasını da dikkatle inceledi. Giysilerimizle ilgili de şüpheleri vardı sanki. Son moda güzelim paltoma –gurur duyduğum bir giysiydi bu- gelince, "Bu paltoyu elden geçirteceğinize hiç şüphem yok beyefendi, bir centilmen, giysileriyle dikkat çekmek istemez," dedi. Sıra karımın iç çamaşırlarına gelmişti, baktım ki bizim sersem onları da inceleyecek, araya girdim. "Onlar kalacak. Hiçbirine dokunulmayacak!" Kitaplarımız da dikkatle gözden geçirildi, eski güzel baskılarımın bende kalmasına izin verildi.

Herr Teretatian mekanik bir sesle durmadan, "Beyefendi ve hanımefendi hiçbir şeyden mahrum kalmayacak," diye tekrarlıyordu. Fakat bu arada en küçük detay bile gözünden kaçmıyordu.

"Her şey yolunda beyefendi," dedi ve yerlere kadar eğildi. Saat dört olmuştu.

Kalan bir saatimizi bir bakıma el konulduğunu söyleyebileceğimiz eşyalarımızın yerine yenilerini alarak Semerkant'ta geçirdik. Eski ve muhteşem bir semaver satın aldım, belki bizim gaz ocağı kadar kullanışlı değildi fakat çok daha güzeldi. Herr Teretatian'ın

evine döndüğümde dev tekerlekli ve geniş iki araba kapının önünde bekliyordu, arabalara birer deve koşulmuştu. Bu komik görünüşlü araçlara şüpheli bir bakış attım.

"Beyefendi ve hanımefendi çok rahat bir yolculuk yapacaklar, koltuklara battaniye serdik. Rehberiniz güvenilir bir adamdır, isteklerinize harfiyen uyması öğütlendi. Arabaya tırmanırken ağzına kadar dolu birkaç yiyecek sepeti olduğunu görünce hemen yumuşadım. Evsahibimize teşekkür edip elini sıktım.

Alayımızın başında rehberimiz ilerliyordu, uzun yeleli bir ata binen ufak tefek bir Kırgızdı. Her arabanın yanında bir adam ilerliyordu, arkada da yeşil kasketli ve siyah kaftanlı iki tane uşak duruyordu.

Yola koyulduk. İstediğim macerayı elde etmiştim.

IV

Şehir gözden kaybolduktan uzun süre sonra bile Timur'un mezarını görebiliyorduk; rengarenk gün batımına karşı yükselen menekşe rengi bir kubbeydi. Yanımda yatan karım kafası olan bir bohçaya benziyordu. Uykuya dalmak üzereydi, belli belirsiz mırıldanmalarla cevap verdiği için onunla konuşmaktan vaz geçtim. Arabamızın içi karanlıktı. Manzara çoraklaşıyor, kayalıklar giderek artıyordu, çevremizdeki her şey soğuk yeşile dönüşmüştü. Ben de yorulmaya başlamıştım, oynadığımız kumarı düşününce içimi kaplayan yeni bir pişmanlık dalgası bile yorgunluğumu dağıtamadı. Karım da ben de bitkin düşmüştük.

Dışarıda, yapraklarını dökmüş ağaçlar, kaktüsler ve çalılıklar, yeşil renkli alacakaranlıkta akıp gidiyordu. Araba beşik gibi sallanıyordu. Konvoyun başından uzun, hüzünlü bir müzik geliyordu. Uyumadan önce düşündüğüm son şey, "Bu sesi sadece küçük bir enstrüman çıkarabilir..." oldu.

Hepimiz gezginiz, istisnasız hepimiz gezginiz. İnsanlığın ilk zamanlarından beri böyleydi bu, hep böyle kalacak. İlk göçmenlerden günümüzdeki turistlere, akınlar ve seferlerden günümüzdeki keşif gezilerine, amaç ne kadar değişirse değişsin gezginlik hep ay-

nı kalacak. Yürüyerek, at sırtında, tekerleklerle, buharla, elektrikle, benzinle, neyle olursa olsun, araç önemli değil, gezip dolaşma arzusu hep vardı. Bir otele de gitsem, dünyanın öbür ucuna da, ben

bir gezginim, benimle birlikte bütün hayvanlar da orada, burada, her yerde geziyorlar. Bütün dünya gezginlerle dolu. Bu bizim kanımızda var, doğanın kanunu. Ne kadar yorgun olursanız olun devam etmek zorunda hissedeceksiniz... Gerçek huzuru sadece gezip dolaşmamız bitince buluruz. Aslında hepimiz içten içe gezginliğin bitmesini istiyoruz, sadece itiraf etmekten kaçıyoruz. Çoğumuz farkında bile değil bu isteğin. Zaten uzaklara yolculuk etmiş, artık durmak isteyenler ya da hastalanıp yataklara düşmüş, gezemez durumda olanlar var, bu insanlar zihinlerinde ve hayallerinde uzaklara, çok uzaklara yolculuk etmekten asla vazgeçmezler... Kımıltısız durmak mı, hayır, imkânsızdır bu.

Gece bir kere uyandım. Dışarıda parlak ay ışığı vardı. Bir kuyu başında durmuştuk, hayvanların su içtiğini duyabiliyordum. Karımın gözleri sımsıkı kapalıydı, yüzünde ciddi bir ifade vardı.

"İyi ki uyuyorsun," diye düşündüm, "yarın dinlenmiş kalkarsın."

Sanırım dağlarda ilerliyorduk. Araba sarsılarak Rüya Ülkesi'ne doğru ilerlerken uyku yeniden bastırdı. Uykumu alamamıştım, hâlâ çok uykum vardı...

Birdenbire dışarıda bir şeyler olduğunu hissettim. Araba durmuştu.

"Geldik. Yol boyunca uyudunuz." Birisi bacağımı dürtüyordu, aldırış etmedim. Hâlâ çok uykum vardı, hiçbir şey söylemeden öylece yatmaya devam ettim. Karım uyanmıştı, baştan çıkarıcı bir ses tonuyla bana seslendi, "Kalk artık, Rüya Ülkesi'ne geldik."

"Tamam, geliyorum," deyip olduğum yerde yatmaya devam ettim. Huyum böyledir. Arabanın yanında bir takım resmi konuşmalar oluyordu. Kalkma zamanının geldiğine karar verdim, kendimi zorlayarak uyandım ve arabadan aşağı indim.

Gözlerimin karanlığa alışması biraz zaman aldı. Çevremizi gri bir sis tabakası kaplamıştı, tek görebildiğim karanlığı delen birkaç adet ışıktı. İlk adımımı atınca neredeyse arabaya çarpıyordum. Tam önümde duran araba gözüme devasa görünüyordu. Arabanın arkasında, gölgeler arasında bir canavar duruyordu. Ah, deveymiş! Artık çevreyi daha net görmeye başlamıştım.

"Lütfen yaklaşın," diye emretti etkileyici bir ses. "Bavullarınızı kontrol ettik. Güvenlik belgenizi de görebilir miyim?"

Konuşan, koyu renk üniforma giymiş uzun boylu, sakallı bir adamdı, başında resmi bir kep vardı. Birkaç lambayla aydınlatılan, taştan yapılma, alçak bir binanın önünde duruyorduk. Görevli resmi bana geri verdi ve treni yakalamak için giriş kapısından bir an önce geçmemiz gerektiğini söyledi.

"Ne kapısı, ne treni?" diye merakla düşündüm el yordamıyla ilerlerken. "Burada bir şey var," dedi karım. İşte ancak o zaman sis perdesinin arkasından çıkan uçsuz bucasız duvarı gördüm. Birdenbire, beklenmedik bir biçimde önümde beliriverdi. Önümüzde elinde lambayla yürüyen biri vardı, dev, kara bir deliğe doğru ilerliyordu. *Rüya Ülkesi'nin giriş kapısı!* Ne kadar büyük olduğunu ancak iyice yaklaştığınız zaman anladım. Rehberimizi elimizden geldiğince yakından takip ederek bir tünele daldık. Sonra tuhaf bir şey oldu. Kubbeli tavanın altında biraz ilerlemiştim ki, birdenbire bir korku nöbetine tutuldum, daha önce hiç bu kadar korkmamıştım. Bu his, başımın arkasında başlayıp belkemiğime yayıldı. Nefesimi tuttum, neredeyse kalbim duruyordu. Dehşet içinde karıma doğru döndüm, ama o da bir ceset gibi bembeyaz kesilmişti, yüzü ölüm korkusuyla kaplanmıştı. Titrek bir sesle fısıldadı: "Buradan bir daha asla çıkamayacağım."

Kendimi birdenbire yeniden güçlü hissettim. Tek kelime etmeden karımın koluna girdim.

İKİNCİ KISIM:
PEARL

Birinci Bölüm: Varış

Kapının arkasında yoğun karanlık vardı. Nefes almayı güçleştiren sis kaybolmuştu, tatlı bir meltem esiyordu. Yakınlarda bir yerden düdük sesi ve düzensiz bir gürültü geliyordu. Artık kırmızı ve yeşil işaret ışıklarını da görebiliyorduk. Alçak bir binaya doğru ilerledik. Elinde fener olan adam, "İşte tren istasyonu," diye açıkladı, "tam zamanında geldik." Gişede bize Pearl için iki tane ikinci mevki tren bileti verdiler. İlk yolculuğun ücretsiz olduğunu öğrendik.

Boş peronda ilerledik. Kondüktör trenin yola çıkacağını haber veren düdüğü çalıyordu, aceleyle bir kompartımana yerleştik. "Üçüncü mevkide gidelim" dedim. Böylece daha çok şey görmeyi umuyordum, çünkü ikinci mevki bomboştu. Trene binerken elime ağır bir şey sıkıştırıldığını hissettim. "Para bu. Her yeni gelene verilir." Açıklamayı yapan ses çoktan uzaklaşmıştı bile. Parayı cebime tıktım.

Bir süre üfleyip püfleyen tren en sonunda hareket etti. Oldukça yavaş gidiyordu, dumanlı yağ lambası kompartımanı aydınlatmaya yetmiyordu. Trenin penceresinden arkaya bakınca karanlık gökyüzünün önünde uzayıp giden kara duvarı son bir kez daha gördüm. "Bir sura benziyor," dedim kendi kenime, giderek gözden kaybolan duvarı büyük bir ilgiyle seyrettim.

Geçtiğimiz yerleri pek göremedim. Tren, ağaçları, çalıları ve işaret levhalarını solgun bir ışıkla aydınlatıyordu. Sıradan bir gece yolculuğu yapıyorduk.

Kondüktör koridordan kompartımanımıza girdi.

"Lambalar çok fena kokuyor, midemizi bulandırıyor," dedim.

"Daha önce hiç şikayet eden olmadı."

"Pearl'e ne kadar yolumuz var?"

"İki saatte oradayız. Gece yarısı varmış oluruz."

"Tavsiye edebileceğiniz bir otel var mı?"

"Sadece Mavi Kaz oteli var. Daha küçük hanlar da var, ama isteklerinizi karşılayamazlar." Bütün bu bilgileri lütufta bulunuyormuşçasına verdikten sonra yeniden karanlıkta kayboldu.

Bazı istasyonlarda bavul, sandık yığınları ve dağları gördüm. Bir istasyonda karım bir sepet dolusu soğuk yiyecek ve bir şişe şarap aldı. Ancak o zaman hayretler içinde bize verdikleri paranın altın, gümüş ve bakır madeni paralardan oluştuğunu gördük.

Karım düşüncelere dalmıştı. Muhtemelen hâlâ giriş kapısında yaşadığı şokun etkisindeydi. Zavallının sinirleri altüst olmuştu! Artık yeniden sessiz bir düzen kurmamızın zamanı gelmişti.

Kompartımana iki işçi girdi, bize hiç aldırış etmeden kendi aralarında sohbet etmeye başladılar. Bir sonraki durakta inerlerken bir tanesi sanki tanıyormuş gibi bana baktı ve selam verdi. Ben de aynı duyguyu paylaşıyordum, herhalde dünyanın her yanında benzer yüzler var, diye düşündüm. Aslında ona imreniyordum. Ben yağlı dumanlar içinde oturmak zorunda kalırken o istediği gibi dışarı çıkabiliyordu. Neyse ki artık yolculuğumuz sona ermek zorundaydı.

Melankolik bir yolculuk olmuştu.

Pearl'e varmadan kısa bir süre önce henüz işlenmemiş topraklardan geçtik. Daha sonra tren giderek yavaşladı, en sonunda durdu. Dışarı baktım; gelmiştik!

Burada da pek hareket yoktu. İstasyonun dışında yalnız bir arabacı rüyalara dalmıştı. Onu uyandırıp bizi Mavi Kaz'a götürmesini söyledik. Eski püskü araba tıngırdayarak sokaklarda ilerlemeye başlayınca merakla dışarı baktım. "Rüya Ülkesi'nin başkenti Pearl burası mı yani?" dedim tiksintimi saklayamadan. "Herhangi bir küçük kasabaya benziyor," dedim can sıkıntısı ve hayal kırıklığı karışımı bir duyguyla kasvetli bir binayı işaret ederek.

Yolda trafik namına pek bir şey yoktu. Orada burada birkaç yaya gördüm. Şehrin aydınlatması konusunda da cimri davranmışlardı, köşelerdeki gaz lambalarından başka bir şey yoktu. Sık sık daha önceden bildiğim evleri gördüğüme yemin edebilirdim. Bazı yerler karıma da tanıdık gelmişti. "Geldiğimiz yerde en azından sokak aydınlatması konusunda bu kadar pinti değiller," dedim öfkeyle. Araba durdu.

Birinci sınıf bir otel değildi, ama oldukça temiz ve rahattı. Odamıza çay getirmelerini istedim. Çok farklı mobilyalar bir arada olmasına rağmen oda güzel döşenmiş ve havadardı. Deri koltuğun

üzerinde, duvarda, Meksika İmparatoru Maximillian'ın bir portresi, yatakların başucunda da Sadowa'daki Avusturya ordusunu kumanda eden şanssız general Benedek'in bir portresi asılıydı. Oda hizmetçisine "Bu ne arıyor burada?" diye sormadan edemedim.

On gün boyunca rahat bir yatak yüzü görmemiş olan herkes o anda yatağın bizim için Rüya Ülkesi'nin bütün hazinelerinden daha kıymetli olduğunu anlayacaktır.

"İklimin bu kadar ılıman olmasına çok sevindim," dedi karım yatakları inceleyip övdükten sonra. Ben çoktan kuştüyü yorganın altına girmiştim bile. Esneyerek "Buradaki tek güzel şey iklimi gibi görünüyor zaten," dedim.

Gözlerimi açıp bir süre boş boş bakarak yatakta yattığım sırada gün çoktan doğmuştu. Kırmızı duvarkâğıtlı bir oda??... Ah, şimdi hatırladım. Doğru ya... ben falanca sanatçıyım, şu anda Rüya Ülkesi'nin baş kentindeki bir otel odasındayım, yanımda uyuyan da karım.

Neşeli ve dinç hissederek kalktık, yıkandık ve giyindik. Her şeyi görmeyi iple çekiyordum.

Kahvaltımızı yapıp dışarı çıktık. Güneşsiz bir gündü.

İkinci Bölüm: Patera'nın Yarattıkları

Bir süreliğine kişisel hatıralarımı anlatmayı bırakıp okuyucularıma yaklaşık üç sene boyunca ait olacağım ülkeyle ilgili bilgi vereceğim. Rüya Ülkesi'ndeki koşullar oldukça tuhaftı. Oradaki kuralları yavaş yavaş tanıdım ve aslında temel nedenlerini hiçbir zaman anlayamadım. Elimden, kendi deneyimlerimi ve diğer Rüya Ülkesi sakinlerinin anlattıklarını yazmaktan başka bir şey gelmiyor. Kırsal kesim hakkındaki düşüncelerimi kitabın çeşitli bölümlerine serpiştirdim, belki okuyucularımdan biri bunlarla ilgili daha iyi açıklamalar yapabilir.

Buradaki yaşam, Orta Avrupa'ya çok benziyordu, aynı zamanda çok da farklıydı. Bir şehir, köyler, büyük araziler, bir nehir ve bir göl vardı, fakat bunların üzerindeki gökyüzü sürekli kapalıydı. Güneş *asla* parlamazdı, geceleri ay ve yıldızlar *asla* görünmezdi. Kımıltısız ve kalın bir bulut tabakası toprakların üzerinde sürekli asılı dururdu. Fırtına çıkacağı zaman bulutlar dev kümeler halinde toplaşırdı, fakat onların üstündeki mavi gökyüzü her zaman gizlenirdi. Hikâyemde de pek çok kere bahsedeceğim bilge bir profesör, bu meteorolojik hadisenin geniş bataklıklar ve ormanlarla ilgili olduğunu söylemişti. Orada kaldığım yıllar boyunca güneşi bir kere bile görmedim. Önceleri bu durumu neredeyse katlanılmaz buluyordum, yeni gelenlerin hepsi böyle düşünüyordu. Bulutlarda zaman zaman gözle görülür bir parlaklık oluşuyordu, özellikle oradan ayrılmama yakın ufuktan gelen birkaç eğimli güneş ışığı hüzmesi şehre dokunup geçti, fakat parlak güneş *asla* görünmedi.

Bu şartlar altında çayırları ve tarlalarıyla toprakların nasıl göründüğünü tahmin edebilirsiniz. Hiçbir yerde gür, parlak bir yeşil göremiyordunuz, bütün bitkiler, otlar, çalılar ve ağaçlar donuk bir zeytin yeşili, bir tür yeşilimsi gri renkteydi. Geldiğimiz yerde renk şamatasından oluşan her şey burada donuk ve soluk renkteydi. Kır manzaralarının çoğu gökyüzünün mavisinden ve yerin sarı tonlarından oluşur, diğer renkler parça parça görülür, oysa burada her şeye gri ve kahverengi hakimdi. Gerçek bir manzarayı oluşturan parlak renkler yoktu, yine de Rüya Ülkesi'nin uyumlu bir görüntüsü olduğunu kabul etmek gerekir.

İklim genelde tıpkı bizim vardığımız zamanki gibi sıcak ve ılıman olmasına rağmen barometre sürekli "kapalı ve bulutlu" gösteriyordu. Mevsimler de tıpkı renkler gibi fazla çeşitli değildi. Beş ay bahar, beş ay güz yaşıyorduk; kısa, sıcak yaz boyunca gökyüzü hiç kararmazdı, oysa kışın, birkaç kar tanesi düşer, aydınlık yüzü göremezdik.

Rüya Ülkesi'nin kuzeyi, zirveleri her zaman sisle kaplı dev sıradağlarla çevriliydi. Sıradağların eteklerinde tepeler yoktu, eteklerin bittiği yerde ovalar başlıyordu. Büyük bir nehir olan Negro'nun kaynağı da bu dağlardaydı, nehir çağlayarak kayalardan fışkırır, bir geçit ağzından geçerek suları neredeyse mürekkep karası diyebileceğiniz kadar koyu renkli, geniş, tembel bir akarsuya dönüşürdü. Daha sonra uzun, hafif eğimli bir kavisi takip ederdi, işte başşehir Pearl bu kavise kurulmuştu. Biçimi ve renkleri bir üniforma gibi tekdüze görünen düzenli şehrin karanlık ve kasvetli silüeti çıplak toprakların ortasından yükseliyordu. Şehir otuz kırk yıldır orada olmasına rağmen insana sanki yüzyıllardır o topraklara aitmiş gibi görünüyordu. Kurucusu, şehri çevreleyen ağırbaşlı manzarayı bozmak istememişti. Şehirde göz kamaştırıcı, modern yapılar yoktu. Patera, geniş toprakları uyumla doldurmuş, Avrupa'nın her yanından eski binalar satın almıştı. Bütün bu binalar Rüya Ülkesi'nin tabiatına çok uygundu. Sağlam bir içgüdüyle, tek bir fikir doğrultusunda, uygun bir biçimde seçilmiş, bütüne uygun bir biçimde harmanlanmışlardı. Ben vardığım sırada şehirde 22,000 kişi yaşıyordu.

Daha sonra anlatacağım olayları anlamak açısından çok önemli olduğu için, okuyucular Pearl'de yollarını bulabilsinler diye kitaba şehrin küçük bir planını da koydum.

Gördüğünüz gibi, şehir dört ana bölümden oluşuyordu. Bir bataklığın yanıbaşında yer alan kurumla kaplı istasyon bölgesinde soğuk idare binaları, Arşiv, Postane ve benzer binalar vardı. Sıkıcı, çirkin bir bölgeydi. Zenginlerin yaşadığı, Bahçe Mahallesi denilen bölge istasyon bölgesinin hemen bitişiğindeydi. Sonra Uzun Cadde geliyordu. Burası alışveriş merkezi ve orta sınıfın yaşadığı bölgeydi.

Şehrin nehre doğru olan kısmı daha çok bir köy görünümündeydi. Uzun Cadde ve dağın arasına, dördüncü bölge olan Fransız Mahallesi sıkıştırılmıştı. Daha çok Latin, Slav ve Yahudi kökenli 4000 kişinin oturduğu bu bölgenin kötü bir şöhreti vardı. Buradaki çeşit çeşit insanlardan oluşan kalabalık, eski tahta evlerde üst üste yaşıyordu. Dar arka sokakları ve kötü kokulu tavernalarıyla bu bölüm, Pearl'ün en gurur duyduğu mahallesi sayılmazdı.

Hantal görünüşlü bir yığına benzeyen dev bir bina bütün şehre tepeden bakıyor ve hükmediyordu. Yüksek pencereleri tehditkâr bir biçimde toprakları ve aşağıdaki insanları seyrediyordu sanki. Sırtını iklim şartlarının aşındırdığı yumuşak bir kayaya yaslayan binanın dev gövdesi şehir merkezine, Büyük Meydan'a kadar uzanıyordu. Saray'dı burası, Patera burada oturuyordu.

Kuzeyde dağlar, batıda nehir, doğuda bataklık olduğu için şehir sadece güneye doğru genişleyebilirdi. Orada, mezarlığın yanında eski sahibinin adını taşıyan, Tomassevic Arazisi adında boş bir arazi vardı. Bir şekilde, bu arazide yürütülen inşa çalışmalarının hepsi felaketle sonuçlanmıştı. Binalar, daha çatıları tamamlanmadan yıkılmıştı. Buradaki inşa kalıntıları arasında en etkileyicisi bir firavunun ya da Asur kralının mezarına benzeyen dev bir tuğla yığınıydı. Hiçbir Avrupalının nehrin diğer yakasında yaşamasına izin verilmiyordu. Dış Yerleşim olarak bilinen bu bölgede, özel imtiyazlara sahip küçük bir köy vardı. Burayı ayrı bir bölümde anlatacağım.

Nüfusa gelelim. İnsanlar psikolojik yapıları kesin çizgilerle belirlenmiş tipler arasından seçilmişti. Üst sınıflar aşırı hassastılar. Sanki Rüya Ülkesi için doğmuş, hâlâ bırakmadıkları *idée fixe*'leri olan –koleksiyonculuk, okuma, kumar, din ya da binlerce kibar nevrotiklik çeşitlerinden birine sahip- insanlardılar. Kadınların büyük çoğunluğu histerikti. Kitleler de anormallikleri ya da tek yönlü zihinsel gelişimleri olanlar arasından seçilmişti, aralarında kusursuz ayyaşlar, kendilerine ve dünyaya katlanacak halleri kalmamış zavallı fahişeler, akıl hastaları, spiritüalistler, kavgaya her an hazır kabadayılar, bıkkın iştahlarını harekete geçirmek için yeni heyecanlar arayanlar, zinacılar, düzenbazlar, hokkabazlar, politik sığınmacılar vardı. Hatta başka ülkelerde aranan bazı katiller, kalpazan-

lar, hırsızlar ve benzerleri bile Efendimizin onayını almıştı. Kimi zaman bir insanın fiziksel görüntüsünde dikkat çeken bir özellik olması bile Rüya Ülkesi'ne davet edilmesi için yeterliydi. Bu, dev guatrlı, patlıcan burunlu ve kocaman kamburlu insanların ülkede çok sayıda olmasını açıklıyordu. Ayrıca, talihin karanlık bir cilvesi yüzünden doğası tuhaf biçimde değişmiş bazı insanlar da Rüya Ülkesi'ne çağrılmıştı. En masum dış görünüşün arkasından çıkabilen çeşitli karakterlere karşı dikkatli olmayı ancak zamanla öğrenebildim.

Ortalama nüfus yirmi ila yirmi dört bin arasındaydı, yeni gelenlerle birlikte sürekli değişiyordu. Doğumlarla nüfus artışı neredeyse hiç olmuyordu. Çocuk sahibi olma fikrine pek de sıcak bakılmıyor, çocukların verdikleri zahmetin çok fazla olduğu düşünülüyordu. Genel düşünce çok masraflı oldukları yönündeydi, büyüyene kadar çok masraf çıkarıyorlar, hemen hiçbir şeyi geri ödemiyorlar, ödediklerine lütuf gözüyle bakıyorlar, onları dünyaya getiren ebeveynlerine müteşekkir olmuyorlar, hatta tam tersine, büyük çoğunluğu, kendilerine verilen yaşam hediyesini istekleri dışında zorla verilmiş bir yükümlülük olarak görüyorlardı. Minik ayakların patırtısı büyük dertlerin yaklaşması demekti. Çocuklar tuhaf ve saftır, bunun pek çok örneği mevcut, fakat bu, çocuk sahibi olmak için yeterli bir neden değil. Rüya Ülkesi'nde insanlar var olan kuşağın bile bir kazanç beklemediği bilinmeyen gelecek için değil, her an yeni olaylara gebe olan şimdiki zaman için yaşıyorlardı. Çocuk sahibi olarak sinirlerimizi daha kötü duruma getirmek, ya da karılarımızın yaşlanmasına neden olmak istemiyorduk. Çocuk sahibi olmak isteyenler sadece tek çocuk yapıyordu, daha çok çocuğu olanlar çocuklarını gelirken dışarıdan getirmiş demekti. Dokuz çocuğu olan bir aile vardı, çok ender görülen bir durum olduğu için daha sonra onlardan yeniden söz edeceğim. Dahası, Rüya Ülkesi'nde yaşayanların bir çoğu çocuk sahibi olmaya uygun değildi.

Devleti devlet yapan başka ayrıntılardan da söz etmeliyim. Mesleklerini severek yapan küçük bir ordu ve esas görevleri Fransız Mahallesi'ni ve orada yaşayanların daha önce sözünü ettiğim alışkanlıklarını kontrol etmek olan kusursuz bir polis gücü vardı. Bütün bu kurumlar ilk geldiğimizde de gözüme çarpan, dev boyut-

lu, alçak bir bina olan Arşiv'den yönetiliyordu. İnsanlar bu sarımsı gri, sıkıcı ve tozlu binaya esneyerek bakıyorlardı. Büyük Meydan'-daydı ve *resmi* devlet binasıydı. Tek hatlı bir demiryolu bütün küçük köyleri birbirine bağlıyordu, yabani otlarla kaplı fakat yine de kullanılabilir durumdaki bazı raylar en uzak vadilere kadar uzanıyordu.

Rüya Ülkesi nüfusunun büyük çoğunluğu eski Almanlardan oluşuyordu. Bu dili bilen biri hem şehirde hem köylerde işlerini halledebilirdi. Başka hiçbir ulustan insanlar çoğunluk haline gelememişti.

Bunu da söyledikten sonra, sanırım amacı asıl hikâye için gerekli zemini hazırlamak olan bu bölümü de bitirebilirim.

Üçüncü Bölüm: Günlük Yaşam

I

İlk dikkatimizi çeken, Rüya Ülkesi halkının giyimi oldu. Zamanın o kadar gerisindeydi ki çok komikti! Özellikle kendilerine "yüksek sınıf" diyenlerin giyimi bir alemdi.

"Bu insanların hepsi anne babalarının ya da dedeleriyle ninelerinin giysilerini giyiyor," dedim karıma. Erkekler, Inverness işi pelerinler, modası geçmiş, eğimli şapkalar takıyor, rengarenk süslü mantolar içinde dolaşıyor, kadınlar başlarına bone takıp omuzlarına şallar atarak, eski moda saçlarıyla kabarık etekler içinde kırıtıyorlardı. Sanki hep birlikte bir kıyafet balosuna gidiyorlardı!

Fakat asıl tepki alan bizlerdik ve birkaç gün sonra giysilerimizi ortama uydurmak zorunda kaldık. Karım yarı kabarık bir etek giymeye ikna oldu, ben de derin yakalı, nakışlı ve süslü bir manto ve 1860 modası fırfırlı bir yakalıkla tıpkı diğer insanlar gibi görünüyordum. Daha fazla ödün vermeyi kabul etmedim. Bana zorla giydirmeye çalıştıkları dar, sivri burunlu ayakkabıları giymeyi öfkeyle reddettim. İnsanların dış görünüşündeki değişikliğe sandığınızdan çok daha kısa sürede alıştık. Kısa bir süre sonra ben de yeni gelenlerin tuhaf giysilerine hayretler içinde bakmaya başlamıştım.

İlk gün en büyük kaygım bir an önce uygun bir daire bulmaktı. Karımın isteği üzerine ürkütücü saraydan elimizden geldiğince uzak oturmak istedik, şehrin uzak muhitlerini araştırmaya başladık. Ne yazık ki, Bahçe Mahallesi'ndeki büyüleyici villalar çok pahalıydı. Uzun Cadde'yi boydan boya üç kere geçtik, üçüncü geçişimizde orta yükseklikte, iki katlı, cumbalı bir apartman dikkatimi çekti. Bu binayı sanki çocukluk günlerimden beri biliyordum. "İşte aradığımız ev," diye haykırdım. "İkinci katta aradığımızı bulacağız." Bu güvenli tavrım karımı şaşırtmıştı. "Nasıl bu kadar emin olabilirsin?" diye sordu hafif alaylı bir gülümsemeyle. Bir neden gösteremiyordum, sadece biliyordum. Tanrıya şükür, haklı da çıktım! Gerçekten de üç odalı, mutfaklı bir daire kiralıktı. Giriş katın-

da dükkânı olan, aynı zamanda apartmanın işleriyle ilgilenen berber bize daireyi gösterdi. Odalarda davetkar, rahat bir hava vardı, çok güzel döşenmişlerdi, fiyat da makuldu. Hemen o akşamüstü daireye taşındık.

Ev, Doktor Lampenbogen adlı birine aitti.

II

Artık biz de Rüya Ülkesi vatandaşı olmuştuk. İlk aylar boyunca günde sayısız kere buranın de tıpkı geldiğimiz yerler gibi olacağı konusunda bazı şüphelerim vardı. Daha sonra geldiğim yeri ta-

tamamen

mamen unuttum. Rüya Ülkesi'nde en olmayacak görüntülere bile o kadar alışıyordunuz ki, hiçbir şey sizi şaşırtmıyordu.

Her ne kadar kendi işimi kuramasam da, hemen düzenli bir iş buldum. İş, kendiliğinden ayağıma gelmişti. Şöyle oldu; Rüya Ülkesi'ndeki üçüncü günümüzde, ufak tefek, son derece hareketli bir beyefendi ziyaretime geldi. Kendisini, "*Rüya Aynası* gazetesinin yayımcısı ve editörü," olarak tanıttı. "Gazetemiz bu ülkedeki en ünlü resimli gazetedir. Kendi baskı makinemiz var," diye devam etti sözlerine. "İyi ki buraya geldiniz, sizin gibi birini uzun süredir bekliyorduk. Maalesef baş çizerimiz Castringius bütün yaratıcılığını kaybetti, artık ilüstrasyonlarımızı basmak için Pearl'deki bütün eski ahşap blokları satın alıp onlardan baskı yapıyoruz. Şu son sayıya bir bakın," dedi ve cebinden bir gazete çıkardı. "Cochem, Moselle'de –Avusturya Macar İmparatorluğu Başbakanı Kont Beust ailesiyle birlikte- Savaş boyaları sürünmüş kızılderililer! Sorarım size, bunlar sanatsal mı? Rüya Ülkesi'ne uygun mu? Hatta ilginç mi?" diye haykırdı gazeteyi gözümün önünde sallayarak. "Hayır efendim, değil!" Alnındaki teri silerek bir an düşündü. Cebinden düzgün el yazısıyla yazılmış bir sözleşme çıkardı. Tek yapmam gereken imzalamaktı, bir sürü resim teslim etsem de, hiç çalışmasam da yıl boyunca her ay dört yüz kron alacaktım. Harika bir olaydı, daha önce hiç böyle bir sözleşme görmemiştim, doğal olarak hemen imzaladım. Rüya Ülkesi'nde işte böyle çabucak karar veriyorduk, kimse hiçbir şeyi ayrıntılarıyla düşünmekle vakit kaybetmiyordu. Zaten bütün iş anlaşmaları şaibeliydi. Artık düzenli bir işim vardı. Saygı duyulan bir gazetenin çizeriydim, istediğim gibi *şov yapabilirdim.* Rüya Ülkesi'nde önemli olan buydu, bir hırsız, bir yankesici olsanız bile önemli olan *yaptığınız şeyi şova çevirebilmekti.*

Editörüm arkadaş canlısı bir hareketle elindeki bastonu çevirerek açtı. Bastonun içi boştu. Sapının içinde cam bir şişe vardı, bana bir badak içki koydu. İmalı bir biçimde göz kırparak "Dirseğinize kuvvet verir," dedi. "Resimlerinizi olabildiği kadar korkunç ve tüyler ürpertici yapın. Gazetenin tarzını sertleştirmek istiyorum," dedi iyimser bir gülümseyişle. Memnuniyetle iç geçirerek sözleş-

meyi cebine tıktı ve siyah beyaz damalı takım elbisesi içinde veda etti.

III

İnsanlar, Rüya Ülkesi'ne ilk vardıklarında çevrelerini kaplayan sahtekârlıkların pek farkına varmazlardı. İlk bakışta alışveriş ve pazarlık gelenekleri dünyanın her yerindekine benzerdi. Aslında bu göstermelik bir numara, tuhaf bir yalandı. Para ekonomisi tamamen "sembolikti". Elinizde ne kadar para olduğunu asla bilemezdiniz. Para gelir gider, dağıtılır ve geri alınırdı, herkes biraz el çabukluğuyla başkasını dolandırırdı, ben de kısa sürede birkaç küçük numara öğrenmiştim. İşin püf noktası inandırıcı olmakta, hasmınızın gözünü boyamaktaydı.

Başlangıçta, Rüya Ülkesi halkının önerilerden ne kadar çabuk etkilendiğini görünce dehşete düştüm, fakat sevsem de sevmesem de bu durumu kabul etmek zorundaydım, giderek kendime ve başkalarına ait hayallere daldım gittim. Bu ülkede insanın talihi çok çabuk değişiyordu, insan dünyanın diğer yerlerinde olduğundan çok daha çabuk fakirleşip zenginleşebiliyordu. Bir olay diğerini takip ediyordu. Fakat bütün bu karmaşanın ortasında bile olaylarda *güçlü bir elin* parmağı olduğunu hissediyordunuz. Anlaşılmaz olayların arkasında bu gücün varlığını bariz bir şekilde hissedebiliyordunuz. Her şeyin dağılıp yıkılmamasının tek ve gizli sebebi buydu. En gizli yerlere bile ulaşıp adalet dağıtan çok kudretli bir güçtü bu, her olayın dengesini sağlıyordu. Eğer biri umutsuzluğa kapılmışsa, kimden yardım isteyeceğini bilmiyorsa, dualarını bu güce yönlendiriyordu. Korkunç bir merakla dolu bu sınırsız güç, bu göz, en karanlık köşeleri bile görüyordu, her yerdeydi, hiçbir şey dikkatinden kaçmıyordu. Rüya Ülkesi'nde ciddiye alınan tek şey bu güçtü, geriye kalan her şey geçiciydi.

IV

Size işlerin nasıl yürüdüğüne dair birkaç örnek vereyim. Pearl'deki ilk günlerimizden birinde bir sokak haritası almak iste-
istedim

dim. Bir sürü ıvır zıvır satan en büyük dükkânlardan birine gittim, sanırım bizim binanın bitişiğindeki Max Blumenstich'in dükkânıydı.

"Harita mı? Yeniler henüz elimize ulaşmadı, eski kopyalardan biri de işinizi görür sanırım?" Duvara asılmak üzere yapılmış geyik boynuzlarının sağına soluna, şamdanların yanına, eski kutulara, dükkânın her köşesine iyice baktılar fakat tek bir harita bulamadılar. En sonunda çırak bronz üzerine işlenmiş korkunç bir harita çıkardı.

"Bunu alın. Eminim işinize yarayacaktır. Bunu *mutlaka* almalısınız, kesinlikle ihtiyacınız var. Sadece yetmiş iki kron!" İkna kabiliyetini sonuna kadar kullanırken sesi adeta kibarlıktan eriyordu. Ona bir kron verdim, bana haritayla birlikte bir de tırnak makası hediye etti.

Yeni gelenler bu durumu kendi çıkarları için istismar etmeye çalışırlar, fakat bir süre sonra dereyi görmeden paçaları sıvamış olduklarını anlarlardı. Rüya Ülkesi'nde kader açgözlüydü: tasarruf ettikleri para birdenbire uçar giderdi. Bu kendini beğenmişler en temel ihtiyaçları için fahiş fiyatlar ödemek zorunda kalırlar ya da kapılarına "ücreti teslimde ödenecek" olan paketler yığılırdı. Paketleri kabul etmezlerse başlarına daha da kötüsü gelirdi, mesela hastalanırlar, doktorlar da tedavi için inanılmaz miktarda paralar talep ederlerdi. Daha önce hiç görmedikleri alacaklılar kapılarına dayanır, para isterlerdi. İtiraz etmek hiçbir işe yaramazdı, alacaklılar yanlarında şahitleriyle çıkar gelirlerdi. Böylece hiçbir şeyin dengesi bozulmuyor, kimse kazançlı ya da borçlu kalmıyordu. Hesapları tutan görünmez muhasebeciyle pazarlık etmek mümkün değildi. Durumun böyle olduğunu anlar anlamaz rahatladım.

Geldiğimizin ertesi gecesi, üniformalı bir uşak kapımızda belirmişti. Efendisi –kulağa asil gelen bir isim söyledi- parasını ödediği çizimleri sabırsızlıkla bekliyordu, uşak da onları almaya gelmişti. Ne yapabilirdim ki? En iyi çalışmalarımdan beş tanesini paketledim ve özür dileyen kibar bir mektup yazdım. Resimlerime ne oldu hiç bilmiyorum.

Her gün, evimizin çaprazında, karşı kaldırımdaki bir kafeye gidiyordum. Bir gün eve döndüğümde karım bana harika sebzeler,

kuşkonmaz, karnabahar, güzel meyvelerle dolu bir sepet gösterdi, hatta sepette iki tane de keklik vardı.

"Bunların hepsi pazardan geldi. Tahmin et ne kadar tuttu?" diye sordu neşeyle.

"Ne kadar?"

"Hepsi için sadece yirmi kreuzer ödedim."

Ben de ona kafede bir kutu kibrit için beş kron ödemek zorunda kaldığımı itiraf ettim.

Bazen cebinizde yüzlerce kron olur, bazen hiçbir şey olmazdı. Para olmadan da gayet güzel idare ediyorduk. Satıcıya bir şey *veriyormuş gibi* yapmanız bile yetiyordu. Bazen hiçbir şey vermeden bir şey satın almak bile mümkündü. Hepsi aynı kapıya çıkıyordu.

Burada, hayaller gerçek olmuştu. Hayret verici olan, aynı hayalin aynı anda birçok kişinin zihninde oluşmasıydı. İnsanlar hayal ettikleri şeylere inanıyorlardı.

Tipik bir örnek vereyim. Toplumda iyi bir mevki sahibi olan bir adam bir sabah yoksul olduğuna inanarak uyandı. Karısı ağladı, arkadaşları üzüldü. Mallarını hacizlemek üzere hiç vakit kaybetmeden mübaşir geldi, eşyalar açık arttırmayla satıldı, onlar evlerinde kalan üç beş parça eşyayı yıkık dökük, virane bir mezbeleye taşıyamadan önce eve yeni birileri yerleşmişti bile. Bir ay sonra bunların hepsi unutuldu, kaderleri kötü bir oyun oynamış olsa da çok mutluydular.

Tabii ki üst sınıf şahsiyetler gösteriş ve lüks içinde yaşıyordu. Sınıflar arası kıskançlık birincil problemleri olmadığı için, meselenin diğer yüzü, yani sadece göze çarpıyor olmaları, onların talihsizliğiydi. Herkes kendi işine bakıyor, kendi sevinçleri ve sorunlarıyla ilgileniyordu. Her şey yolunda gittiği sürece herkes mutluydu. Bütün Rüya Ülkeliler ülkelerini ve şehirlerini çok seviyorlardı. Ben de *Rüya Aynası*'nın çizeri olmaktan çok memnundum, o sıralarda Patera'yı ziyaret etmeye çalışıyor, fakat bir türlü başarılı olamıyordum.

Onu görmek her zaman ve her seferinde başka bir nedenden dolayı imkânsızdı. Bir keresinde Efendimizin işinin başından aşkın olduğunu ve kimseyi kabul edemeyeceğini söylediler, başka bir seferinde ülke dışındaydı. Sanki kötü bir ruh sinirlerimi bozmaya ka-

karar

rar vermişti. Derken huzura kabul edilmek için Arşiv'de bilet satıldığını duydum ve oraya gittim. Kapının üzerinde asılı savaş silahlarının altından geçerken kendimi görevlilerin huzurunu kaçırmaya çalışan bir başbelası gibi hissedip bir an için vicdan azabı çektim. Kapıcı uyuyordu. Yolumu kendi başıma bulmaya karar verdim ve on, on iki kadar ulağın beklediği ferah bir bekleme odasına girdim.

Onbeş dakika boyunca sanki görünmezmişim gibi davrandılar. Bir tanesi bile benimle ilgilenmedi. Sonunda biri sert bir tavırla ne istediğimi sordu, fakat yanıtımı beklemedi. Komşu masadaki arkadaşıyla konuşmaya devam etti. Başka bir görevli daha yardıma hazır davrandı ve ne istediğimi sordu. Ona söylediğim zaman sarı, buruşuk yüzünde öfkeli bir bakış belirdi. Uzun piposundan birkaç nefes alıp yan odayı işaret etti ve "İçeride," dedi.

Kapıdaki büyük işaret levhasının üzerinde; *Çalmayınız*, yazıyordu. "İçeride" adamın biri uyuyordu. Evet, şaka yapmıyorum, 'Düşünen Adam' pozunda kımıltısız uyuyan görevlinin canlanma belirtileri göstermesi için üç kere boğazımı temizlemem gerekti. Kusursuz bir küçümseme ifadesiyle beni baştan aşağı süzdü, sonra kulak tırmalayan bir sesle "Ne istiyorsun? Çağrıldın mı? Yanında belgelerin var mı?" diye sordu.

Kesinlikle dışarıdaki görevliler gibi lafı kısa kesmiyordu. Tam tersine hiç durmadan bilgi veriyordu. "Huzura kabul edilmek için doğum, vaftiz belgelerin ve evlilik cüzdanın hariç babanın diploması ve annenin aşı belgeleri gerekiyor. Soldaki koridorun sonundaki 16 numaralı odada mali durumun, eğitimin ve aldığın madalyalarla ilgili bilgi vermelisin. Kayınpederinin karakterini anlatan bir referans mektubu da istenir, ama şart değildir."

Bunları anlattıktan sonra başını salladı, masasının üzerine eğilip gördüğüm kadarıyla kalemini mürekkebe batırmadan yazı yazmaya başladı. Şaşkınlıktan kımıldayamaz halde kalakalmıştım. Bütün faturalarımı istemedikleri için kendimi şanslı saymalıydım! Mahçup bir tavırla kekeledim; "Korkarım bütün bu belgeleri toplamam imkânsız. Yanımda sadece pasaportum var. Buraya Herr Patera'nın konuğu olarak geldim, ismim şudur."

Sözümü bitirince hayatımın şokunu yaşadım. Soğuk tavırlı adam birdenbire yerinden fırladı. "Daha önce neden söylemediniz?

İsminiz zaten listede yer alıyor. Sizi hemen ekselanslarının huzuruna götüreyim!"

Adam birden kibarlık abidesine dönüşmüştü. Çift kişilikli olabilir miydi? Anlayamıyordum.

Kasvetli koridorlarda sonu gelmez bir yürüyüş başladı, geçtiğimiz bürolardaki kâtipler sanki korkunç bir iş yaparken yakalanmışlar gibi yerlerinden sıçrıyorlardı, boş kabul odalarından, belgeler ve dosyalarla dolu, tavana kadar uzanan rafların durduğu odalardan geçtik. En sonunda her türlü insanın oturduğu büyük bir bekleme salonuna geldik. Rehberim ve ben hemen özel çalışma odasına alındık. Ekselansları orada tek başına, masasında oturmuş *bekliyordu*. Zavallı görevli, zarif reveranslar yapmasına rağmen ortadan kaybolmadan önce sert sözlerle azarlandı.

Ekselansları çok müthiş bir varlıktı. Bunu çevresindeki eşyalardan anlayabilirdiniz, fakat dahası vardı. Kendisi de göz alıcı ayrıntılarla donatılmıştı. Örneğin; giysileri baştan aşağı altın işlemeliydi, ceketine de çeşitli kurdeleler iğnelenmişti. Ayrıca geniş ve kırmızı bir kuşak göğsüne çaprazlama takılmıştı. Üzerinde başka rütbe işaretleri varsa da anlayamadım. Muhtemelen vardı, ama ben görememiştim.

Yalnızdık. Arşivdekilerin tersine, çok arkadaş canlısıydı. Beni dinledikten sonra nezaketle konuştu. "Elbette beyefendiciğim, elbette," dedi. "Biletiniz size hemen ulaştırılacak." Sonra, sanki biri düğmesine basmış gibi ayağa kalktı ve görünmez bir dinleyici kitlesine nutuk çekmeye başladı:

"Beyler! Beyler! Toplumun refahı ve onurumuz adına, hükümet bütün sorumluluğu üstleniyor. Taleplerinizi tek tek karşılamakta bir saniye bile tereddüt etmeyeceğim. Yoksulların refaha kavuşturulması konusunda her zaman huzuruma çıkabilirsiniz. İlk amacımız buradaki tiyatroyu çalışır hâle getirmektir. Umarım bu girişimimize gösterdiğiniz güçlü desteğin hakkını verebilirim. Fransız Mahallesi'ndeki bazı kurumlara getirdiğimiz yeni yönetimler garantilemiştir ki... beyler... Sizin yürekten kopup gelen düşüncelerinizi ifade ettiğimden eminim, ne zaman ki... ne zaman... ne zaman..." Konuşması akıcılığını kaybetti, şaşkın, donuk bakışlarını bana dikti. Eğilip, teşekkürlerimi sunarak huzurundan çekilip

onu bu utanç verici durumdan kurtardım. Arşiv hakkında iyi şeyler düşünmüyordum. Huzurunu ve sessizliğini bir daha bozmadım.

Bu deneyim sadece yeni gelenlerin başına gelirdi. Bu yolu takip ederek hiçbir yere varamazdınız. Son derece önemli dilekçeler, form doldururken yapılan en ufak bir hata yüzünden geri çevriliyordu. Kurul, tasarılarınızı bir kalemde silip atabilirdi. Böylece huzura kabul belgem bana geri ulaştı, ertesi gün de belgenin geçersiz olduğunu söyleyen bir mektup aldım.

Hükümet sadece görünüşte vardı. Ortadan kaldırırsanız Rüya Ülkesi'nin gidişatında ne iyi ne kötü hiçbir değişiklik olmazdı. Dünyanın her tarafından getirilen kabarık dosyaların Rüya Ülkesi'yle hiçbir alakası yoktu. Gerçekte, Arşiv'in sıkıcı atmosferi sadece bütünün çeşitliliğine katkıda bulunan bir türü, yani devlet memurlarını yetiştirmek için vardı.

Asıl hükümet başka bir yerdeydi. Bu deneyimlerden sonra Patera'yı ziyaret etme fikrinden bir süre için vazgeçtim. Zaten başka olaylar beni yeterince meşgul ediyordu.

V

Yaşadığımız evi, sanki birkaç hafta önce oradaymışım gibi net bir biçimde zihnimde canlandırabiliyorum. Zemin katta berber dükkanı vardı. Berber, sarışın, bekar, eğitimli bir gençti, altın çerçeveli bir gözlüğü vardı, felsefeye tutkundu. Fikirlerini serbest bırakıp daldan dala atlayarak felsefe yapıyordu. Çok bilgiliydi ve bildiklerini saklamıyordu. Sert bakışlar atarak, "Sana anlatabileceğim neler neler var bir bilsen," derdi.

Kim bilir beni ne sanıyordu, fakat başlarda onun güveni beni çok eğlendiriyordu. "Kant, işte büyük hata odur! Hah! *Kendinde ki şey*'i bu şekilde hafife alamazsın. Dünya, her şeyden önce *ahlaki* bir sorundur, kimse beni tam tersine ikna edemez. Uzay zamana kur yapar, anlıyorsunuz ya, birleşme noktası, yani şimdiki zaman ölüm veya onun yerine koyabileceğiniz başka bir şeydir, isterseniz tanrı diyelim. Bunların tam ortasında canlanma mucizesi vardır: yani madde. Madde, öznenin dış görünüşünden başka bir şey de-

ğildir. İşte bunlar, sevgili bayım, belli başlı önermelerdir. Bütün teorimi dinlemiş oldunuz."

"Ah evet, o zaman sen bir düşünürsün," diye onaylardım söylediklerini.

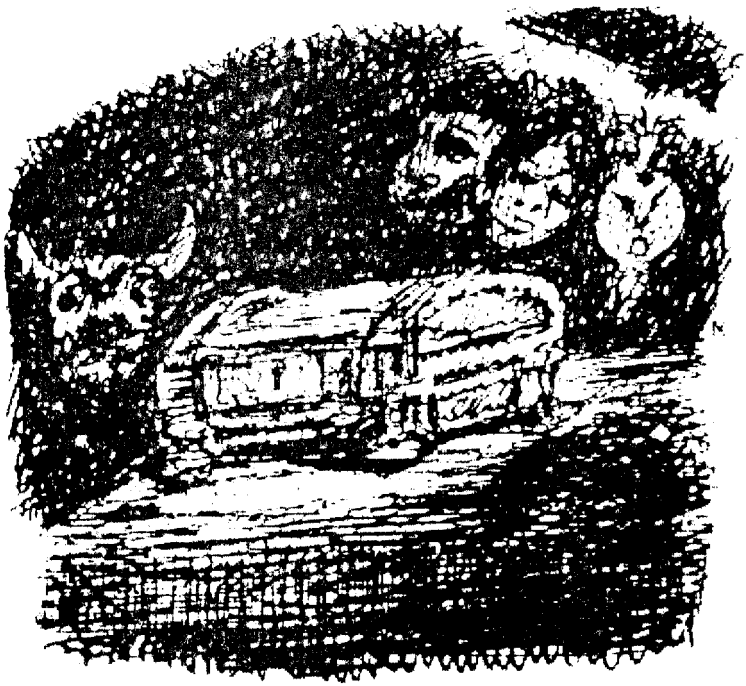
Her gün sabahtan akşama kadar tüm zamanını böyle seçkin düşünce alanlarında geçiriyordu, eğer Giovanni Battista olmasaydı berber dükkanının işi çok zordu. O sadece bir maymundu, ama ne maymun! Şaşılacak derecede yetenekli ve hırslı bir hayvancıktı. Öyle bir yardımcınız varsa kendinizi mutlulukla ahlak teoremleri arasında kaybedebilirdiniz. Giovanni dükkânda çalışmaya başladığında en alt basamaktaydı. Bir gün bir müşterinin yüzünü kendisine gösterilmeden sabunlayınca yeteneği ortaya çıktı. Berber onun öğrenmeye çok hevesli olduğunu anladı ve yeteneklerini kullanmaya başladı. Usturayı hızlı ve hatasız kullanıyordu, kısa sürede bütün bölgede ünlendi. Çarşamba ve Cumartesi günleri özel müşterilerin evlerine bile servis yapıyordu. Onu genellikle elinde çantası, ciddi, sağduyulu ayak sürüyüşüyle Uzun Cadde'yi arşınlarken görürdük. Dünyadaki her insandan daha dürüst ve güvenilir olan bu maymun, berber dükkânının temel direğiydi. Sahibini üzen tek bir özelliği vardı, felsefeye hiç ilgisi yoktu.

"Sen bir Stoacısın!" diye haykırırdı berber uzun bir nutuk attıktan sonra arkasından. Gizliden gizliye hâlâ maymununu daha yüce bilgilerle donatmak istiyordu.

İtiraf etmeliyim ki ne zaman Rüya Ülkesi'ndeki ilk senemi düşünsem içimi hüzün kaplar. İşlerim genelde iyi gidiyordu, o sene hayatımdaki en iyi dönemleri geçirdim. Yeni deneyimlerin teşvikiyle çalışmalarım çok iyi gitmeye başladı. Akşamüstü saat beşte kafede arkadaşlarımla buluşuyordum. Pencereden, dışarıda olup biten her şeyi görebiliyorduk. Aslında dışarıda pek bir şey olmuyordu, Pearl'de insanlar evlerinde oturmayı tercih ederlerdi, şehir merkezi şaşılacak kadar boştu. Fakat sokak yaşantısının kısırlığına rağmen gördüklerimiz bize yetiyordu, tanıdık, sevdiğimiz bir rutini izliyorduk. Giderek ülkenin bir parçası olmaya başlamıştım. Tutunabileceğim, karmaşanın ortasında destek alabileceğim şeyler buldum.

Binalar hayatımda önemli bir yer tutuyordu. Çoğu kez insanların binalar için orada olduklarını, durumun tam tersi olduğunu hissettim. Güçlü, gerçek bireyler binalardı. Dilsiz fakat mantıklı bir biçimde oldukları yerde dikiliyorlardı. Hepsinin anlatacak bir hikâyesi vardı, sadece sabırlı olup bu hikâyeleri eski binalardan parça parça çıkarmanız gerekiyordu. Bu evlerin hepsinin ayrı ayrı ruh halleri vardı. Bazıları birbirlerinden nefret ediyor, günlerini birbirlerine sessiz sövgüler savurarak geçiriyorlardı. Aralarında tıpkı yan taraftaki mandıra gibi huysuz dırdırcılar vardı, bir çoğu da küstah ve gevezeydi. Gittiğim kafe buna iyi bir örnekti. Yaşadığı-mız ev aksi ve yaşlı bir teyzeydi; pencereleri kısık gözler gibi kinle bakıyor, hiçbir dedikoduyu kaçırmıyordu. Max Blumenstich'in dükkânı çok kötü kalpliydi, mandıranın yanındaki nalbant kaba ve iyi huyluydu. Nehrin üzerindeki bekçi kulübesi kaygısız ve yumu-şak başlıydı. En sevdiğim bina nehir kıyısındaydı, köşedeki değir-menden söz ediyorum. Arduvaz kaplı, yosun tutmuş çatısı kasket gibi görünüyordu, beyaz badanalı yüzü neşeliydi. Sokak cephesin-de duvardan çıkan dev kiriş, kaliteli bir puroyu andırıyordu. Yine de belirtmeden geçemeyeceğim, çatıdaki pencerelerinin çevresinde hafif kurnaz, dalevereci bir parıltı vardı. İki kardeşe aitti. Yoksa iki kardeş tıpkı iki çocuklu bir anne gibi ona mı aitti?

Anlatabileceğim çok şey var, keşke okuyucularımın bu karmaşık olayları, benim istediğim gibi görmelerini sağlayabilseydim. Bir süre sonra, aynı sokaktaki evlerin aile gibi olduklarını hissetmeye başladım. Aralarında kavga ediyorlar ama dış dünyaya karşı birlik oluyorlardı. Pearl'ün boş sokaklarındayken, dış dünyanın gürültülü şehirlerinde asla olmayacak biçimde yeni fikirler üretiyordum. Koku duyum mucizevi bir biçimde gelişti, bu sayede yöresel kültürle çok daha çabuk kaynaştım. Pearl'e geldikten altı ay kadar sonra oldu bu. Ondan sonra bir şeyi sevip sevmeyeceğime hep burnum karar verdi. Saatler boyunca burnumu çekip her şeyi koklayarak eski köşelerde dolaşırdım. Yeni ve sınırsız bir araştırma alanı açılmıştı önümde. Kullanılmış eşyaların her biri küçük sırlar taşıyordu. Karım sık sık halime gülerdi. Bir kitabı ya da örneğin bir müzik kutusunu kokladığımı görmek onu eğlendiriyordu. Neredey-

se bir köpek gibiydim. Tam olarak açıklayamam; duyularla ilgili böyle ince bir şeyi açıklamak için kelimeler yetersiz kalır.

Öncelikle, Rüya Ülkesi'nde her şeyi kaplayan, oldukça olağandışı olmasına rağmen tarifi zor bir koku vardı, her şeyde hissediliyordu. Bazen çok kuvvetliydi, bazen zar zor hissediliyordu. Çok yoğun olduğu zaman un ve kuru morina balığı karşımını hatırlatan bir kokuydu. Nereden geldiğini hiç bulamadım. Eşyaların kendi kokuları ise çok daha özeldi. Bu kokuları incelerken sık sık iğrenme nöbetleri geçiriyordum. Bana göre yanlış kokan insanlara çok kolay güceniyordum. Fakat ayrı cinslerden olmalarına rağmen, tuhaf bir kapris uğruna bir araya getirildikleri için, bütün canlılar ve görünürde cansız maddeler, tanımlanamaz bir birliktelik havası yayıyorlardı.

VI

Rüya Ülkesi'nde karşınıza çıkan her şey sıkıcı ve tekdüzeydi Bunun ne kadar ileri düzeyde olduğunu bir gün traş olurken anladım. Giovanni her zamanki narinliğiyle görevini yerine getiriyordu, fakat usturasının ve bakır kabının durumu pek de iç açıcı değildi, kararmış görünüyorlardı.

"Bu da ne?" diye sordum o sırada bana Leibnitz'in *Monadology*'sinin oldukça zor bir bölümünü okumakla meşgul olan berbere. "Çırağın bu eşyalara daha iyi bakamaz mı?"

"Efendim?" büyük filozof uçurumdan aşağı yuvarlanan birinin bakışıyla yüzümü inceledi.

"Bu kap pırıldıyor olmalıydı, usturayı da cilalamalısınız."

"Haklısınız ama nasıl yapayım? Her şey böyle, ben de yenilik getirmek istemiyorum."

Açığını yakalamak için aynaları işaret ederek şöyle dedim; "Peki ya aynalar, son derece temiz ve pırıl pırıl görünüyorlar."

Buna karşılık ortaya koyacak bir felsefesi yoktu. Onu köşeye sıkıştırmıştım. "Ha, aynalar mı," dedi. Dalgın ve kararsız bir ifadeyle, sanki kelimeleri söylemekte zorlanıyormuşçasına; "Aynalar ***hiçbir şey*** değil ki!" dedi. Aynalar hakkında konuşmayı utanç verici bulmuş gibi görünüyordu.

"Hakaret etmek istememiştim," deyip arkadaş canlısı bir selam vererek dükkândan çıktım.

Ne olursa olsun, bu paslanmış eski eşyalar arasında iyi bir yaşantımız vardı. Bu noktada, yazıma aşağıdaki mektubu eklemekten çekinmeyeceğim. O sıralardaki ruh halimi çok iyi açıklıyor. Mektupta ayrıca dinle alakalı bir geleneğin tanımlaması da yer alıyor, dinle ilgili açıklamaları daha sonra yapacağım. *Büyük Saat Kulesi Büyüsü* geleneğinden söz ediyorum. Bu mektubu Rüya Ülkesi yıkıldıktan sonra elimde kalan paçavraların arasındaki bir defterin içinde buldum. Daha sonra yazacağım kutsal eşyaların listesi de aynı defterin arasından çıktı, yolumu bulabilmek için ilk günlerde çizdiğim uyduruk bir Pearl haritası taslağı ve pek çok binanın ayrıntılarının yer aldığı sayfalar hariç bütün defter okunaksız el yazısıyla doluydu.

Mektubu Pearl'e gelişimizin üçüncü ayında yazmıştım. Dış dünyayla bağlantı kurmak için ilk girişimimdi. İki sene sonra bana geri döndü, zarfın üzeri pullar ve notlarla kaplanmıştı. Rüya Ülkesi hakkında insanlara kanıt olarak gösterebileceğim tek şey bu defter ve içinden çıkan mektup.

Sevgili Fritz,
İnanamayacaksın ama ben Rüya Ülkesi'ndeyim! Sana tek söyleyeceğim şu; bu mektubu okur okumaz bavullarını topla ve sen de gel. Pearl koleksiyoncular için tam bir cennet, bu şehir adeta büyük bir müze gibi. Pek çok işe yaramaz çöp de var elbette, fakat aynı zamanda muhteşem eserler de var. Bugün oyma Gotik bir sandık, bir çift gümüş şamdan (16. yüzyıldan kalma) ve senin her zaman umutsuzca aradığın büyüleyici rönesans bronz heykellerinden birini (Cellini'nin boğaya binen çocuğu) gördüm. Geçen hafta dükkanların hepsi porselen cenneti gibiydi. Sağlığına dokunur endişesiyle buradaki fiyatların ne kadar makul olduğundan söz etmeyeceğim. Bu tür şeylerden anlayan biri, her gittiği yerde küçük bir hazineyle karşılaşacaktır. Burada eski şeylerden başka hiçbir şey yok. Eski güzel günlerdeki, büyükbabalarımız gibi yaşıyoruz ve bilimsel ilerleme umrumuzda değil. Evet, eski dostum, sapına kadar muhafazakarız, zanaatçılarımız da yama yapmakta ve onarmakta çok ustalar. Her beş binadan birinde bir antikacı dükkânı var, geçimimizi eski püskü şeylerden kazanıyoruz. Mimari ölçüsüzlük de had safhada; buradaki Saray en az yirmi değişik mimari tarzın karışımından oluşuyor. Öyle tuhaf şeyler buluyorum ki! Görsen inanmazdın. Sana son rastladığım saçmalığı anlatınca keyfimin neden bu kadar iyi olduğunu anlayacaksın. *Büyük Saat Kulesi Büyüsü*'nden söz ediyorum, burada öyle diyorlar. Gözünün önüne getirmeye çalış; ana meydanımızda dev, gri bir kule var, bir tür diz çökmüş kule sanki, üzerinde eski bir saat var. Saatin yüzü kulenin üst kısmının üçte birini kaplıyor ve geceleri aydınlatılıyor. Standart zamanımızı bu saate göre ayarlıyoruz, şehirdeki ve ülkedeki diğer tüm saatler bu saate göre ayarlanıyor. Bunda şaşılacak bir şey yok elbette, fakat bu saatin buradaki insanlar için çok daha ilginç ve tuhaf bir önemi var. Bütün ülke halkı üzerinde inanılması

çok güç, gizemli bir etkisi var. Bazen, bu saat kulesinin etrafına kadın ve erkeklerden oluşan büyük bir kalabalık toplanıyor. Bir yabancı görse bu toplananların tuhaf hallerine şaşkınlıkla bakakalırdı. İnsanlar sinirli sinirli ayaklarını yere vuruyor ve yukarıdaki saatin uzun, paslı kollarına bakıyorlar. Onlara neler olduğunu sorduğunda kaçamak, karışık cevaplar veriyorlar. Daha yakından bakarsan, saat kulesinin dibinde iki tane küçük kapı görürsün. Herkes bu kapılara doğru ilerlemeye çalışıyor. Eğer çok büyük bir kalabalık varsa sıraya giriyorlar, kadınlar telaşlı, erkekler öfkeli bir biçimde insanların kaynak yapmasına engel oluyorlar. Saatin kolları ilerledikçe gerilim de artıyor. İnsanlar birer birer kapılardan geçip kayboluyorlar, birer ya da ikişer dakika içeride kalıyorlar. Dışarı çıktıkları zaman yüzlerinde gözle görülür bir memnuniyet hali, neredeyse mutluluk ifadesi oluyor. Bu durumda meraklanmam kaçınılmazdı. Kafede tanıştığım ahbaplarımdan birine saat kulesiyle ilgili sorular sordum fakat üstü kapalı cevaplar aldım. Bu tarz şeyler hakkında konuşmanın yersiz olduğunu söyledi ve aptalca davrandı. "Eğer bilmeniz şartsa," diye ekledi, "adı *Büyük Saat Kulesi Büyüsü*'dür. Aklınızda bulunsun!" Kızgınlığı beni daha da meraklandırmıştı. Söyledikleri benim tahminlerimi çürütüyordu, ben içeride bir camera obscura ya da bir balmumu heykel müzesi olduğunu sanmıştım. En sonunda ben de içeri girmeye karar verdim ve sonuçta büyük bir hayal kırıklığına uğrayacaksın. İçeride duvarları, kuytu ve karanlık köşeleri gizemli çizimlerle, büyük ihtimale sembollerle dolu küçük bir oda vardı. Duvarın arkasındaki dev sarkacın sağa sola sallandığını duyuyorsun. Tik.. tak... tik... tak... Taş duvardan aşağı hiç durmadan sular sızıyor. Arkamdan gelen adama bakarak onun yaptıklarının aynısını yaptım, duvara bakarak yüksek sesle; "*İşte burada huzurunuzdayım*," dedim. Sonra dışarı çıktık. Kafam çok karışmıştı. Kadınların kendi giriş kapıları vardı, oradan kendi taraflarına giriyorlar, kapının üzerinde dünyanın her tarafındaki gibi girişin kadınlara ait olduğunu gösteren bir işaret vardı. Fakat en şaşırtıcı olan ne biliyor musun? Bu deneyimi bir kere yaşadıktan sonra aynı güçlü isteği ben de hissetmeye başladım. İlk başlarda ne zaman kulenin yanından geçsem içimde hafif bir istek uyanıyordu, fakat günler geçtikçe tedirginliğim giderek

arttı, en sonunda kelimenin tam anlamıyla kule beni şiddetle *çekmeye* başladı. En sonunda bu isteğe teslim oldum, savaşmanın anlamı yoktu, şimdi iyiyim. Şehrin her yanında aynı kulenin daha küçük modelleri de var. Söylendiğine göre şehir dışında yaşayanlar da evlerine, bizim köylülerin evlerinin bir köşesine çarmıh koymaları gibi saat kulesinin küçük kopyalarını koyuyorlarmış. Ben her gün aynı saatte kendi kulemi ziyaret ediyorum. İstersen dalga geç fakat; *"Efendim, işte burada karşınızdayım."*

Burada resim sanatı adına yapacak pek bir şey yok. Sanat eserlerine en çok günlük kullanım açısından değer veriliyor. Etrafta

birkaç tane yaşlı ressam var, gördüğüm kadarıyla eski Hollandalı ustaların çalışmalarının kopyalarına benzeyen karanlık, ince boyalarla boyanmış sonbahar manzaraları falan yapıyorlar. Zenginlerin evlerinde arada bir çok değerli eserlere de rastlanabiliyor, mesela Ruysdael'ler, Breughel'ler, Altdorfer'ler ve eski dönem ressamlarının eserleri. Rüya Ülkesi Bankası'nın müdürü, ülkenin Karun'u olan Alfred Blumenstich'in değerli eserlerden oluşan bir galerisi var, bu resimler arasında bir Rembrandt ve sizin dünyanızda kimsenin varlığından haberdar olmadığı gerçek bir Grünewald da bulunuyor. Tablonun adı "Tanrı'nın Kuzusu'nu yiyen Yedi Ölümcül Günah."

Burada canlı renkler yok, burası daha çok bir çizgiler ve tonlar ülkesi. Resimli bir gazete olan *Rüya Aynası*'nda iyi bir işim var; ayda 400 kron alıyor ve ne istersem onu yapıyorum. Gazetenin, Nicholas Castringius adında henüz tanışmadığım bir çizeri daha var. Eğer gelirsen sana da gazetede bir iş bulabiliriz.

Şimdilik hepsi bu kadar, umarım birbirimizi yeniden görürüz.

Eski dostun, sanatçı ve şimdi bir Rüya Ülkesi vatandaşı,

*****

Not: Eğer gelirsen burada şehrin kıyısında, tıpkı bir kır evine benzeyen sessiz, sakin bir evde yaşayabilirsin.

Mektuptan anlayacağınız gibi o zamanlar keyfim hâlâ yerindeydi. Yavaş yavaş hissetmeye başladığım sorunları o zamanlar fark edebildiğim kadarıyla bu bölümün sonunda anlatacağım. Fakat öncelikle Rüya Ülkesi'nde dini, daha doğrusu benim din sandığım şeyi biraz daha açıklamaya çalışacağım.

VII

Rüya Ülkesi'nde din, ilginç ve karmaşık bir konuydu. Pek çok gizemi çözmeye çok yakın olduğumu hissetmeme rağmen her şeyi açıklığa kavuşturamadım. Araştırmalarımdan sonuç alamadıysam,

bu benim suçum değil. Yaptığım araştırmalara engel olan düşman bir güç vardı, o yüzden çok az bilgi edinebildim.

Rüya Ülkesi'nde eski dünyanın bütün büyük dinleri temsil ediliyordu, bazıları daha yaygındı, bazıları ise yok denecek kadar az biliniyordu. Aslında bu, sadece görünürde böyleydi, bir kandırmacaydı. Nüfusun eğitimli kesimi bu durumun farkındaydı. Onlar özgür düşünceli ve zeki insanlardı, katı bir hiyerarşik sisteme kolayca boyun eğecek insanlar değillerdi. Ayrıca aralarında gerçekten çok zeki nsanlar da vardı. Yine de genel bir inanış hüküm sürüyordu; eşit, hatta yasal bir biçimde adalet dağıtan bir takdir-i ilahiye kaderci bir yaklaşımla inanıyorlardı. Bunun ötesinde pek çok karanlık ve anlaşılmaz fikir de akıllarda yer etmişti. Bu inanışlarla kesinlikle dalga geçilmemeliydi, bunu kısa bir süre sonra öğrenecektim.

Rüya Ülkesi'ndeki ilk aylarımızda kafede genç ve hoş bir adamla tanıştım, adı Baron Hector von Brendel'di. Nazik bir adamdı, iyi bir eğitim görmüştü, ayakları yere sağlam basıyordu, biraz gergin ve bezgin, fakat kesinlikle aptal değildi. Her zaman hafif melankolik bir havası vardı, beni ona ilk çeken de bu oldu. Tanıştıktan sonra birbirimizi her gün görmeye başladık.

Kafe sakinleriyle birlikte toplandığımız masada sadece ikimizin olduğu bir gün ona, "Burada üç senedir yaşıyorsun, Brendel," dedim. "Bak, bu ülkede tıpkı Masonlar locası gibi gizli bir dini tarikat olduğuna inanıyorum. Senin bu konuda bilgin var mı? Bana, mesela törenler ve geleneklerle ilgili anlatabileceğin bir şeyler var mı?"

Bana yan yan baktı, boğazını temizledi ve sakin bir sesle, "Neler fark ettin?" diye sordu.

"Ah, çok da özel bir şey fark etmedim, kadercilik kavramı oldukça eskidir. Sadece genel görünüş, eski moda yaşam tarzına inatla sahip çıkma, ilerici görüşleri dışlama ve bunun gibi birkaç şey daha." Ona berberi ve berberin bakır çanağını anlattım.

Ciddi bir ifadeyle beni dinledi, yavaş yavaş bir sigara sardı ve hazin bir gülümseyişle, "Dürüst olmam gerekirse, dostum, gerçekten de öyle bir şey var. Fakat senin için en iyisi bildiklerinden daha fazlasını öğrenmemektir," dedi.

"Demek ki haklıymışım!" Hayal kırıklığına uğramıştım. "Sen hiçbir şey bilmiyor musun? Eğer anlatmaktan çekiniyorsan sır saklama konusunda bana güvenebilirsin."

Brendel birkaç dakika düşündü ve alçak sesle konuşmaya başladı. "Burada bazı belirli şeylere tapılıyor. Sana kutsal eşyalardan bazılarını söylersem işine yarar mı?"

"Ah, lütfen anlat," diye yalvardım, meraktan ölüyordum.

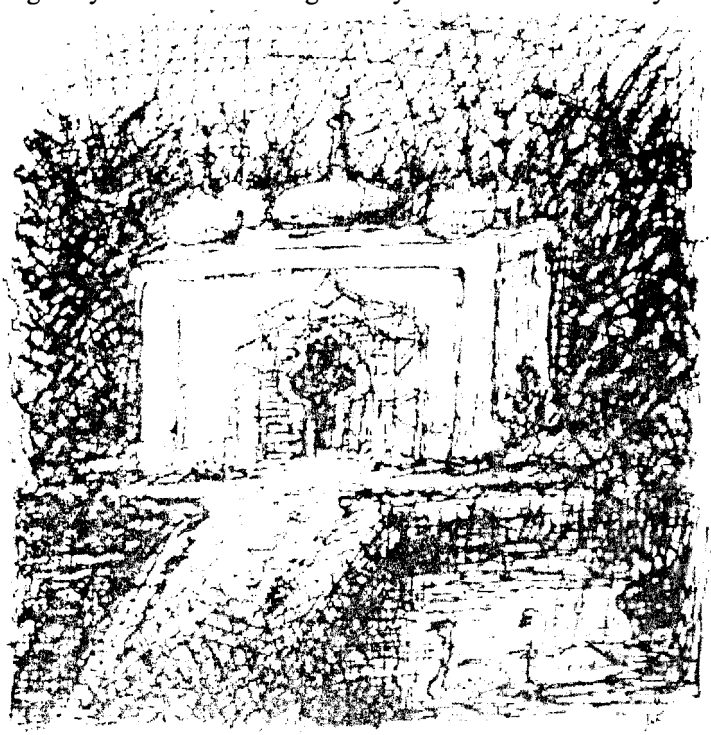
"Tamam, şey, yumurtalar, cevizler, ekmek, peynir, bal, süt, şarap ve sirke özellikle çok saygı görüyor."

"Hah!" dedim neşeyle. "Midenin kutsallığına inanan bir sağlık mezhebi." Dalga geçmeden duramamıştım. "Peki ya çay, kahve ve şeker?"

Ben bunu söyleyince Brendel sırtını döndü ve hesabını ödedi. Rüzgâr âniden kapıyı açtı, içeriye sıcak, nemli, toprak kokulu hava ve o rahatsız edici Rüya kokusu doldu. Brendel bana kısa bir veda edip çıktı gitti. Yüksek, buğulu camlardan dışarı baktım, gidişini seyrettim. Dışarıda hava kararmıştı.

Onunla dalga geçmemem gerekirdi. Bir fırsatı kaçırmıştım. Bir dahaki sefere çok daha dikkatli olacaktım.

Bu din, sadece yemek ve içmekle ilgili olamazdı. Kısa bir süre sonra saçın, boynuzların, çam kozalaklarının, mantarın ve samanın da kutsal olduğunu fark ettim. Hatta at ve inek tezekleri bile bir ölçüde önemli görünüyordu. İç organlar arasında karaciğer ve kalp kutsaldı, hayvanlar arasında da balıklar. Tabakalanmış deri de gizemli bir öneme sahipti. Demir, çelik ve pek çok metal alaşımı tam tersi bir öneme sahipti. Bu metaller tehlike sembolleriydi. Bu ayrıntıları köylülerden ve avcılardan öğrendim, bunları öğrenmek için kırlarda uzun yürüyüşler yapmam gerekiyordu. Bu ağzı sıkı insanlardan öğrendiğim her şeyi aylar ve yıllar boyunca bir deftere not ettim, fakat lafı uzatmamak için burada uzun bir liste yapmayacağım. Öğrendiğim son bir gerçek daha ilginizi çekebilir. Ormanlarda ve bataklıkların yanında alacakaranlıktan sonra hiçbir yolcunun gitmeye cesaret edemediği ıssız yerler vardı. Ürkütücü yerler

oldukları herkes tarafından söyleniyordu, insanlar işleri o taraflara düştüğü zaman çok korkuyorlardı.

Eğer göl kıyısındaki tapınağı kendi gözlerimle görmüş olsaydım, belki üstü kapalı laflar etmek yerine daha ayrıntılı bilgi verebilirdim. Anlatılanlara göre; bu tapınak büyülü, mucizevi bir yerdi. Pearl'den bir günlük mesafede, Rüya Gölü'nün yanıbaşındaki insan yapımı çağlayanlar ve sessiz bir parkın ortasındaydı. Söylentilere göre; Rüya Ülkesi'nin en büyük hazineleri bu tapınakta saklanıyordu. En iyi malzemelerden yapılmıştı, o kadar mükemmel bir mimarisi vardı ki ziyaretçiler binanın havada asılı durduğunu sanıyorlardı. Salonlarının en büyüğü Patera'nın renkleriyle bezenmişti, yani kahverengi, gri ve yeşil. Gizemli yeraltı mezarlarında sembolik heykeller vardı. Maalesef ziyaretçilere senede sadece bir gün açıktı ve davetiye almak için çok iyi bağlantılara sahip olmak gerekiyordu. Başlangıçta Patera'yla kişisel bağlantımın tapınağa girmeme yardımcı olacağını sanıyordum, fakat huzura kabul edilmem sürekli erteleniyordu, sonra da *Olaylar* başladı.

Yorulmak bilmeden gerçek Rüya dinini keşfetmeye çalışıyordum, fakat hiçbir şeyi ortaya çıkaramadığımla kaldım. Araştırma yapayım derken sürekli birilerini gücendiriyordum.

Bir keresinde banker Blumenstich'in bir davetine katılmıştım. Çok kalabalık, neşeli bir davetti. Ev sahibimiz kısa süre önce kurduğu yüzme havuzu için bir ödül almıştı, bu büyük onur layığıyla kutlanıyordu.

Yemek bitmişti. Herkes kahve ve likörünü almış sigara içerek oturuyordu. "Pearl'ün en büyük adamları bu gece burada. Eğer bu gece bir şeyler öğrenmezsem bir daha asla öğrenemem," diyerek cesaretimi topladım ve konuşmaya başladım. Onlara Rüya Ülkesi'nin gerçek dinini bulma çalışmalarımı ve boşa giden emeklerimi anlattım. Sanki içten gelen bir gücün etkisindeymiş gibi çok güzel, akıcı konuşuyordum. En sonunda karşımdaki dahileri, bilgiye olan açlığım konusunda ikna ettiğime karar vererek beni aydınlatmalarını istedim. Sonra da sustum. Artık konuşmaya devam edemezdim, boğazım kurumuştu. Karşımda oturan kalabalık sanki dilini yutmuş gibi şaşkın ve endişeliydi. Eski moda zarif giysiler içindeki akıllı, ciddi görünüşlü yaşlı iki beyefendi çoktan yerlerinden kalk-

mış yan odaya tüymeye çalışıyorlardı. Asıl umudumu onlara bağlamıştım. En sonunda ev sahibimiz siyah bıyıklarını çekiştirerek konuşmaya başladı.

"Genç adam, nehrin öbür yakasındaki Dış Yerleşim'e hiç gittiniz mi? Bence oraya gidip bir göz atmalısınız." Sert bir sesle, son noktayı koyarcasına konuşmuştu.

Konuklar sanki bunaltıcı bir yükten kurtulmuşlardı. Nihayet birisi konuşmuştu! Sohbet her zamanki sıradan konulara döndü. Kimse benimle ilgilenmiyordu. Sadece orada bulunan gazete editörü yatıştırıcı bir sesle, "Ah siz sanatçılar!" dedi.

Fakat bu da beni rahatlatmaya yetmedi. Kısa bir süre sonra düşünceler içinde eve doğru yola koyuldum. "Bu işin aslını asla öğrenemeyeceğim!" diye haykırdım karanlığa.

Saat kulesinin yanından geçerken aklıma bir fikir geldi. Belki de her şeyin çözümü Büyük Saat Kulesi Büyüsü'ndeydi? Bu konudan da söz etmemek gerekmiyor muydu? Bu konudan behsetmek de her zaman yersizdi. Neden bu kadar utanıyorlardı? Görünüşe göre bir kere daha *enfant terrible* olmuştum. Peki ya kimsenin umurunda olmayan, köprünün diğer yanındaki şu küçük köy, yani Dış Yerleşim'le ilgili bütün saçmalıklar? Bahaneler, bahaneler! Yumruğumu sıkarak, bütün bu saçmalıkların altında neler yattığını öğreneceğime dair kendi kendime söz verdim.

VIII

Artık size Rüya Ülkesi'ndeki yaşantımızla ilgili bazı olumsuzlukları anlatmanın zamanı geldi, yoksa orada bütün zamanımızı keyif çatarak geçirdiğimizi sanacaksınız. Zevk dolu yaşantımızın zor yanları da vardı. Öncelikle, yaşadığımız binaya, alt katımıza yaşlı bir kız kurusu taşınmıştı, ona Prenses X diyelim. Bir sıçan kadar çirkin, aynı zamanda son derece huysuz ve geçimsizdi. Bu yaratık bize, özellikle de karıma çok sorun çıkartıyordu. Cimrinin tekiydi. Çok parası vardı fakat bir köşeye çekilmiş yaşıyordu, kimse ne kadar parası olduğunu bilmiyordu. Eminim hayattaki tek zevki sürekli kavga çıkarmaktı. Saat dokuzdan sonra evde yürüsem tavana vurmaya başlar, sessizlik isterdi.

Ne zaman merdivenden indiğimi görse azarlamaya başlardı. Kapısının önünde süt ve benzeri şeylerin servisi için her zaman bir dizi kap kacak olurdu. Bir kere, merdivenleri karanlıkta çıkmaya çalışırken toprak kaplarından birini kırdım, zaten beklediği de buymuş! Beni hemen düşman ilan etti. Hatta beni, felsefe sevgisine rağmen "hanımefendilerine" hâlâ biraz saygı duyan berbere karşı bile karalamaya çalıştı. En sonunda çok ileri gitti ve merdivenlerde karıma hakaret etti, işte o zaman ona gününü gösterdim.

"Dön de kendine bir bak! Senden ancak Pislikler Prensesi olur!" dedim. Pasaklı kadının saçları her yerden çıkıyordu. Bunun biraz faydası oldu. Soylu kanıyla çok gururlanıyordu, o günden sonra ne zaman yaklaştığımı duysa kapısından içeri kaçmaya başladı. Bir keresinde o kadar hızlı kaçtı ki yamalı terliklerinden biri kapının önünde kaldı. Terliği ayağımla itekleyince içindeki altın paralar merdivenlerden aşağı yuvarlandı, şaşırıp kalmıştım. Binadaki herkes çıkıp şikayet edene kadar "Hırsız! Katil!" diye avazı çıktığı kadar haykırdı.

Bu tür olaylar sık sık oluyordu. Hayatlarımızı cehenneme çeviriyordu. Fakat "öğrenci" hayatımızı karartmakta çok daha başarılıydı.

Bizimle aynı katta, iki odalı bir dairede oturuyordu, sürekli sarhoştu. Yüzü içkiden şiş ve ifadesizdi, iki yanağındaki düello izleri sanki üç ağzı varmış gibi görünmesine neden oluyordu. Öte yandan beyni sıradan bir insanın beyninin üçte biri kadardı. Komşumuz sürekli dışarı çıkan bir gece kuşuydu, yatmaya geldiği zaman ayakta sallanır, her zaman yanlış kapıyı denerdi. Hemen her gece onun kapıyı yumruklaması ve sövüp saymasıyla uyanırdık. Onu sayısız kere payladım fakat hiçbir şey değişmediği sürece özür dilemesinin ne anlamı vardı ki? En sonunda, biraz huzura kavuşabilmek için değiştiremediğimiz şeyleri kabullenmek zorunda kaldık.

Sonra, bir şey daha vardı. Bazı günler sanki üzerimize bir uğursuzluk çöküyordu. Birkaç örnek vereyim:

Duvar ustasının biri sabahın beşinde elinde bir kova harç ve eşya torbasıyla kapımıza dayandı, oturma odamızdaki pencerelere tuğla örmek için emir aldığı konusunda ısrar etti. Bir başka seferin-

de, gecenin köründe bir çingene grubunun serenadıyla uyandık, bir yanlışlık söz konusuydu elbette. Her tür iş için ziyaretçiler geliyor, bize ait olmayan eşyalar kapımıza getiriliyor, bir daha geri alınmıyordu. Bir keresinde bir paket eski kaşarın kabukları iki hafta süreyle evimizde kaldı. En sonunda bunları çöpe attım, sonra üç ordu subayı gelip buyurgan tonlarda kendilerine ait olan peyniri istediler. Kapı kapı dolaşıp dilenmek Pearl'de başlı başına bir sanattı. Fakat iyice tatsız şeyler de oluyordu. Örneğin; bir akşam alacakaranlıkta, siyahlar giymiş bir sürü adam bir tabut taşıyarak kapımıza geldiler. Kibarca tabutu bizim sipariş edip etmediğimizi sordular. Zavallı karım çok tedirgin oldu.

Bütün bu yanlış anlaşılmalardan, kapımızın sürekli çalınıp durmasından rahatsız bile değildim. Fakat tuhaf, inanması güç şeyler oluyordu. Ev işlerine yardımcı olsun diye yaşlı bir temizlikçi kadın tutmuştuk. Sürekli dişi ağrıyordu, başının çevresine sardığı eşarbı hiç çıkarmıyordu. Çok güzel, çok lezzetli yemekler yapıyordu, fakat Rüya Ülkesi'ndeki harika ve taptaze yiyecekleri düşünürseniz bu hiç de şaşırtıcı değildi. Fakat birkaç hafta sonra, onun aynı giysileri giyen bambaşka bir kadın olduğuna yemin bile edebilirdim, kesinlikle aynı temizlikçi kadın değildi. Bu şüphemden karıma bahsetmedim tabii ki, fakat maalesef o kendi kendine fark etmişti bile.

"Bence Anna saçlarını boyuyor olmalı, sen ne dersin?" diye sordu bir sabah. "Dünden beri sarışın oldu. Ondan önce hep esmerdi."

"Ne yapsa boş!" dedim karımın canını sıkan durumu anlamamazlığa gelerek. Fakat bir süredir, Anna'da bir tuhaflık olduğunun ben de farkındaydım. En sonunda bu tuhaflık iyice belirginleşti. Bir gün önce bize servis yapan neşeli, orta yaşlı bir kadınken, bugün ise tabakları masaya koyan, telaşla koşuşturan, yüzü kırışıklarla dolu yaşlı bir kadındı. Karım koluma asıldı, ikimizin de şaşkınlıktan dili tutulmuştu. "Ama hâlâ aynı eşarbı takıyor," diye kekeledim, karımın göz bebekleri korkudan büyüdü. Fısıldaşarak biribirimize fark ettiğimiz değişiklikleri anlattık. Son bir aydır karım da korkunç şüpheler içindeydi. "Hayır, on temizlikçinin işini tek başı-

başına

na yapsa bile artık burada çalışmasını istemem. Bütün işleri tek başıma yapmayı tercih ederim."

Anna'yı işten çıkardım. Sonraki birkaç günü evde geçirdim. Berberle bir anlaşma yaptım, belli bir ücret karşılığında Giovanni Battista her sabah bize uğrayıp ev işlerine yardım edecekti. Mükemmel bir düzen kurmuştuk. Hayvan çok çabuk öğreniyordu, karım da ona çok çabuk ısınmıştı. Sadece çalışma masamın yanına yaklaşmamasını sağlamak zorundaydım. Giovanni de bir sanatçı olduğuna inanıyor, resimlerime ufak tefek rötüşlar atmayı görev kabul ediyordu. Ben de ev işlerine, özellikle de alışverişe elimden geldiği kadar yardım etmeye çalışıyordum. Fakat alışveriş ederken dikkatli olmak gerekiyordu, yoksa kim bilir neler satarlardı. Bir keresinde pazardan çok ucuza kuzu pirzola aldım. Eve geldim, paketi gururla açtım ve içinde kağıda sarılı fare kapanları bulduk. Hatta bazı kapanlarda hâlâ fare kuyrukları duruyordu. "Değiştirmişler, kahretsin, el çabukluğu," diye düşündüm.

IX

Peki ya seslere ne demeli! Bütün gece gürültüler geliyordu, kepazelikti bu!

Serseri çeteleri ve Fransız Mahallesi fahişeleri taşkınlıklarını bizim semtimize bile taşımışlardı. Küfürler, bağrışmalar, açık saçık konuşmalar ve ıslıklar pencerelerimize yaklaşıp uzaklaşırdı. Kafeden çıkan sarhoşlar açık saçık laflarla dolu uzun tiradlar atarlardı. Alışamayacağımız bir şeydi bu! Sokakları çevreleyen binalar yamuk ve eğikti, yüksek sesle söylenen her kelime duvarlarda ve çıkıntılı köşelerde yankılanırdı. Şehir merkezinden sebepsiz yere boğuk haykırışlar yükselir, alçalıp yükselerek tüm şehre yayılırdı. Sonra ortalık sessizleşir, derken yüksek sesle boğaz temizlemeler ve fısıldaşmalar başlardı. Geceleri Pearl sokaklarında yürümek acı vericiydi. Yoğun duyular, korku uçurumlarına yuvarlanırdı. Her bir majör ve minör anahtarda parmaklıklı pencerelerden ve mahzenlerden inleyip sızlanma sesleri yükselirdi. Yarı aralık kapıların arkasından, akla hemen boğarak öldürme ve cinayet düşüncelerini getiren boğuk iniltiler gelirdi. Korku dolu adımlarla eve doğru yü-

rürken gürültülerin benimle dalga geçercesine yüz kere, yok, on bin kere arttığını duyardım. Hızla geçtiğiniz kapılar sanki sizi yutacakmış gibi esnerdi. Görünmez sesler sizi nehre doğru çekmeye çalışırdı, Blumenstich'in dükkânının yüzünde şeytani bir sırıtış vardı, mandıra hain, gizli bir tuzak gibiydi, hatta değirmen bile sessiz değildi, ondan da bütün gece takırtılar yükselirdi. Ben korkudan çoğu zaman evimin yolunun üstündeki kafeye sığınırdım, karımsa korku içinde evde tek başına beni beklerdi. Bir dolap gıcırdar, bir bardak kırılırdı. Karım odanın her köşesinden korkunç fısıltılar geldiğini sanırdı. Eve vardığım zaman çoğu kez onu bu zoraki hayaller yüzünden sırılsıklam ter içinde bulurdum. Bu uykusuz geceler onun sinirlerini altüst ediyordu, bir süre sonra her yerde canlı gölgeler ve hayaletler görmeye başladı.

Bir de her yerde şu tarif edilemez madde vardı, tekrar tekrar kokusunu alır, en sonunda varlığını bütün bedeninizde hissetmeye başlardınız. Gündüzleri kimse gördüklerini itiraf etmeye yanaşmazdı, şehir her zamanki gibi hareketsiz, boş ve ölüydü.

Dördüncü Bölüm: Büyünün Etkisinde

I

Bir keresinde kafeden eve geldim ve dairemize çıkan merdivenleri tırmandım. Kapıyı daha önceden kararlaştırdığımız gibi şifreli çalınca karım hemen açtı. Yüzü, göz yaşlarından sırılsıklamdı, sinir krizi geçirmek üzereydi. Masanın üzerinde içinde Patera'nın portresi olan deri kutu duruyordu.

"Bu neden masanın üzerinde? Bir şey mi oldu?"

"*Onu* gördüm -evet- onu orada gördüm." Kopuk ve karışık konuşuyordu. "Hâlâ anlamıyorum. Ama bir hayal olamaz. *O gözlere* sahip başka biri daha olamaz."

"Kendini topla ve bana tam olarak neler olduğunu anlat."

"Pazardan geliyordum. Tam Uzun Cadde'ye dönmeden önce – hava kararıyordu ve eve dönmek için acele ediyordum- hızla arkamdan gelen ayak sesleri duydum. Bir lambacıydı, aceleyle yanımdan geçerken neredeyse bana çarpıyordu. O sırada bir an için başını çevirdi ve "Afedersiniz," dedi. Ama –ah çok korkunçtu- senin arkadaşın Patera'ydı o!"

Son kelimeleri haykırarak söylemişti. Yanaklarından aşağı yaşlar süzülüyordu. Hıçkırarak başını omzuma gömdü. Onu sakinleştirmeye çalıştım, ama ben de çok şaşırmıştım, kendimi kontrol etmekte güçlük çekiyordum.

"Yanılmış olmalısın," dedim en sakin sesimi kullanmaya çalışarak, "Eminim yanılmış olmalısın. Alacakaranlıktı. Hava kararırken böyle şeyler hepimizin başına gelir. Hem Patera, yani bütün bu ülkeye sahip olan adam, sıradan bir lambacı gibi dolaşmaz, değil mi?"

Sesim kararsız çıkıyordu, ben de endişelenmiştim.

"Ah, böyle konuşma, her şeyi daha kötü hale getiriyorsun. Yüzü tıpkı bir maske gibi ifadesizdi, ama o gözleri! Gözlerinde donuk bir parıltı vardı. Düşündükçe hala ürperiyorum." Elleri çok sıcaktı, ateşi çıkmak üzereydi, yatıp uyuması için ısrar ettim. Kafede duyduğum saçmasapan dedikoduları anlatarak moralini düzeltmeye çalıştım ama yaşadığı olaydan başka bir şey düşünemiyordu. Ayrı-

Ayrıca

ca ben de korkmuştum. Burada hayat giderek daha yıpratıcı ve bunaltıcı bir hal alıyordu. Günler yavaş yavaş, monoton bir biçimde ilerlemesine rağmen hiç dinlenemiyorduk, bir saat sonra neler olacağını bilemiyorduk.

Rüya Ülkesi'nden giderek sıkılmaya başlamıştım. Karımın yaşadıkları elbette bir sanrıdan ibaretti. Ne yani? Arkadaşım Patera'nın karnaval kostümü giyip etrafta dolaşmaktan daha önemli işleri vardı. Yine de bu sanrı bir uyarıydı, acı çeken sinirler seslerini duyurmaya çalışıyorlardı.

II

En sonunda Nicholas Castringus'la tanıştım. Benden hoşlanıp hoşlanmadığından bir türlü emin olamamıştım. *Rüya Aynası*'ndaki işini bırakmak zorunda kalmıştı, şimdi serbest çalışıyordu. Onu çok orijinal ve yanındaki iki arkadaşından, yani De Nemi ve fotoğrafçıdan çok daha hoş buldum. Castringus duygularını saklamakta pek başarılı değildi, çekememezliği ve kıskançlığı ortadaydı. De-

mek ki zararsız bir adamdı, iyi yönlerinden keyif alabilirdiniz. Sanatçılar çoğu zaman iyi insanlardır, arada bir ucuz bir dalavere çevirirler, işte o kadar. Duyarlılığımız yüzünden büyük çapta kötülükler yapmaya zamanımız kalmaz. Çalışmalarımıza çıplak ruhla-

rımızı yansıtırız, böylece herkes doğru koşullar altında nasıl bir vicdansız olabileceğimizi görmüş olur. Sanat bir emniyet sübabıdır!

Ben Rüya Ülkesi'ne gelmeden önce Castringius sanatında sadelik dönemini yaşıyordu. Üç dört çizgi çizip resmini bitiriyordu. Bu tarza "Mükelleflik" diyordu. En önemli çalışmalarının isimleri; *Kafa, Bu, Şu, Biz, O*'ydu. Bu resimler hayal gücüne sınır koymuyordu. Örneğin, çiçek vazosunda bir kafa her anlama gelebilirdi. Fakat benim çalışmalarım dikkat çekmeye başlayınca Castringius daha oturaklı işler yapmak zorunda kalmıştı. Yeni işleri, *Kardinal Dansı Yapan Çılgın Papa* gibi isimler taşıyordu.

Fransız Mahallesi'nde bir çatıkatında küçük bir atelyesi vardı. Şehrin o bölgesinde hayatını özgürce yaşayabiliyordu. De Nemi'yle de orada tanışmıştı. Piyade alayında subay olan De Nemi, yaşlı bir keçiydi. **Mme Adrienne'nin Genelevi**'nin sürekli müşterisiydi, aklındaki tek şey sadece o evde gerçekleşen faaliyetlerdi. Aslına bakarsanız, başka bir konudan söz etmezdi bile. Gözleri her zaman kırmızı, üniforması her zaman pisti.

Fotoğrafçıyla ilgili söyleyecek fazla şey yok. İngilizdi, uzun bir suratı, soluk sarı saçları vardı, kadife bir ceket giyer, kravatı her zaman rüzgârda uçuşurdu. Hâlâ eski yöntemlerle fotoğraf çekiyordu. Pearl'de teknoloji ancak bu kadar gelişmişti. Bunun haricinde sessiz bir adamdı, kendi likörünü kendi yapardı.

Tiyatrodan söz ediyorduk. Sadece bir kere gitmiştim. *Orfeus Yeraltında* oynuyordu, izleyiciler toplam üç kişiydi. Oyunculuk ve şarkılar güzel olmasına rağmen kendimi bütün gece çok rahatsız hissettim. Üç kişilik seyirci grubu kocaman tiyatronun iyice terk edilmiş görünmesine neden oluyordu. Müzik ürkütücü bir biçimde boş salonda yankılanıyordu. Oyuncular, sanki kendi zevkleri için rol yapıyorlardı.

Galeri salonundaydım. Ansızın, daha önce de burada bulunduğum hissine kapıldım, burası yıllar önce yıkılan Salzburg'daki Şehir Tiyatrosu'na çok benziyordu. Küçük bir çocukken benim için görkemli bir tapınak gibiydi o tiyatro binası. Şimdiyse karşımda, binlerce kişinin oturup kalkmasından sonra yüzeyi dümdüz olmuş ahşap sandalyeler, döşemeleri yıpranmış koyu kırmızı renkli sıralar ve çatlamış sıvalar duruyordu. Sahnenin karşısında karanlık bir loca vardı, üzerinde altın renkli harflerle *Patera* yazıyordu. Bazen, locanın karanlığında, ışıldayan birbirine yakın iki tane küçük ışık noktası gördüğümü sanıyordum.

Sahne arkasında olup bitenler hakkında bilgi sahibi olan De Nemi, sürekli olarak tiyatroya seyirci çekmeyi bir türlü başaramadıklarından söz ediyordu. İnsanlar, "Niçin Pearl'de bir tiyatroya ihtiyacımız olsun ki?" diyorlardı. "Zaten Pearl başlıbaşına bir tiyatro." Bu yüzden kimse tiyatroya gitmiyordu, tiyatro iflas etmişti. Kumpanya dağılmak üzereydi. Daha düşük sınıfa ait kadın oyuncular, *corps de ballet* ve koro kızları geneleve gönderiliyordu, yine de balerin ya da şarkıcı olarak kalmalarına izin veriliyordu. Diğerleri farklı oyunlar oynayacak bir tiyatro kuruyorlardı, onları Blumenstich finanse ediyordu. De Nemi çok mutluydu, tiyatroya bayılıyordu. Konu benim ilgimi fazla çekmiyordu.

Kafenin sahibi masadan masaya dolaşıyor, yüzünde aptal, kurnaz bir gülümsemeyle müşterilerini selamlıyordu. Satranç oyuncularının masasına gelince başlarına dikildi ve satrançla ilgili hiçbir şey anlamayacak kadar aptal olmasına rağmen ciddi bir ifade takınıp oyunu seyretmeye başladı.

Esnedim ve pencereden dışarı baktım. Değirmene buğday çuvalları taşıyorlardı. İki değirmenciyi hemen tanıdım, biri sürekli güler, öbürü her zaman somurturdu. Şehirde en eski dış görünüşe sahip olan iki insan onlardı, hâlâ peruk takıyor ve tokalı ayakkabılar giyiyorlardı. Bir araba geçti. İçinde zarif bir hanım vardı. De Nemi beni dirseğiyle dürterek, "Onu tanıyor musun?" diye sordu. "Sizin evsahibeniz, Dr Lampenbogen'ın karısı." Alaycı bir kahkaha attı, diğerleri de kıs kıs güldüler. Araba hamama doğru gidiyordu.

Garsonu çağırıp hesabı ödedim. Birinci sınıf bir dolandırıcı olan garson Anton, para üstünü verirken elime Fransız devrimi döneminden kalma değersiz *assignat*'lar tutuşturmaya çalıştı. Bu sefer fark etmiştim, yüzünde arsız bir sırıtışla paraları geri aldı.

III

Zavallı karım endişe nöbetlerini bir türlü atlatamıyordu. Gözümün önünde soluyor, yanakları giderek çöküyor, her ani seste heyecanla yerinden sıçrıyordu. Böyle yaşamaya devam edemezdik, basıp gitmemizin önündeki tek engel benim Patera'yla hâlâ görüşememiş olmamdı. Onun özel izni olmaksızın Rüya Ülkesi'ni terk etmek imkânsızdı. Arşive'e en az on kere başvuruda bulunmuştum, elime "Bahsi geçen zaman, Huzura Kabul Bürosu'nun istirahat mevsimine tekabül etmektedir," ya da "Dilekçe sahibine, huzura kabul için öncelikle camiada itibarlı bir konum edinmenin zaruri olduğu pek çok kez izahat edilmiştir. Bu sebeple, intizamlı bir hayat tarzı sürmeli, bunun için de..." vesaire vesaire gibi resmi dille yazılmış birkaç mazeretten başka bir şey geçmemişti. Öfkeden köpürüyordum, arkadaşım Patera'nın, bu bürokratik klişenin zararlarını görmesini sağlamaya kararlıydım. "Bu yüzden pişman olacaklar!"

Eve dönmemizi engelleyen bir şey daha vardı; *paramız bitmişti! Evet, bütün paramız bitmişti!* Yüz bin marktan geriye tek kuruş kalmamıştı.

Para durumumuzu öğrenince, "Tamam işte, böyle olacağını biliyordum," dedim karıma. Aslında zavallının suçu yoktu, o yüzden daha fazla feryat edip diş gıcırdatmadım. Hırsızlık olsun olmasın, paramız bitmişti, artık benim kazandıklarımla yaşamak zorundaydık.

Bütün bunlar, Rüya Ülkesi'nde geçirdiğimiz ikinci yılın sonlarına doğru oluyordu. Artık karım, gündüz de korku nöbetlerine kapılıyordu. Mutfak, dairenin arka tarafındaydı, penceresinden mandıranın avlusu görünüyordu. Avlunun ortasında bir kuyu, onun arkasında da birkaç tane ahır vardı.

"Bu kuyu perili," deyip duruyordu. Tuhaf tıslamalar ve vurma sesleri duyduğunu iddia ediyordu. Ben hiçbir şey fark etmemiştim, fakat karımı rahatlatmak için bir göz atmaya karar verdim, kuyuya gittim. Yarı sağır işçilerden biri gelip kapıyı açana kadar çaldım, Mandıraya bir göz atmak istediğimi söyledim. Yüklü bir bahşiş adamın bütün isteksizliğini geçirdi. Kulübesine dönmeden önce ku-

lağıma haykırarak nereye istersem bakabileceğimi söyledi. Kendi başıma kalınca araştırma yapmakta hiç zorlanmadım. Bir sürü karanlık odadan geçtim. Bina yer seviyesinin oldukça altındaydı, içeri girebilen azıcık ışık da sıkı sıkı kapatılmış küçük pencerelerin kenarlarından sızıyordu. Uzun, ahşap sehpaların üzerinde yassı ve yuvarlak kaplar vardı, köşelerde ahşap tekneler duruyordu. Hepsi ağızlarına kadar sütle doluydu. Yeraltı odalarından birine çeşitli aletler tıkıştırılmıştı. Duvarlarda teneke kaplar, ekmek tahtaları ve tepsiler asılıydı. Avluyu bulmak için acele ediyordum fakat avlu yerine sönmüş ocakların üzerinde dev kazanların asılı olduğu bir sürü karanlık mahzen buldum. Keskin peynir kokusu burnumu sızlattı. Uzun, dar, kötü kokulu, küflü duvarları örümcek ağlarıyla kaplı küçük bir odada duran peynirler sular damlatarak ve kokular saçarak yatıyorlardı. Avlu burada olamazdı, o yüzden geri dönmeye karar verdim, derken bu peynir, süt ve tereyağı labirentinde yolumu kaybettiğimi fark ettim. Yanlış bir yöne döndüm, yeraltı labirentinin hiç kullanılmayan bir bölümüne geldiğimi fark ettim. Kemerli, alçak bir tavanı vardı, dev kancalardan paslı zincirler sarkıyordu. Önümü zor görüyordum ama yapışkan zemin aşağıya doğru hafif eğimli gibiydi. Birdenbire kaygan basamaklarda dengemi kaybettim ve kendimi zifiri karanlıkta buldum. Karanlık bir gecenin ortasında buz gibi mahzen havasındaydım; yukarıda bir yerlerde bir kapının kapandığını duydum. Şükürler olsun ki yanımda birkaç tane kibrit vardı. Sonra birdenbire, uzaklardan gelen bir gürültü duydum. Sanki uzaklarda birisi çekiçle bir şeyler dövüyordu, fakat ses hızla yaklaşmaya başladı. Kibritlerden birini çaktım ve bir geçitte olduğumu gördüm. Dehşete kapılmıştım. Tek düşündüğüm oradan kaçıp, uzaklaşmam gerektiğiydi. Karanlıkta kaçarken kafamı sular damlayan duvarlara çarpıp duruyordum. Yine de arkamdan gelen gürültü giderek yaklaşıyordu, dörtnala giden bir atın sesi gibiydi; korkunç, ritmik bir gökgürültüsüne benziyordu. Elimdeki kibritlerden çıkan ışık giderek zayıflıyor, nemli hava alevi boğuyordu. Gürültü ise giderek yaklaşıyordu, hiç şüphesiz takip ediliyordum. Artık hırıltı ve inilti sesleri de duyabiliyordum. İliklerime kadar ürpermiştim, delirmek üzereydim. Sanki sırtıma kırbaçla vurulmuş gibi ileri atıldım, fakat bir anda gücüm tükendi, dizlerimin

üzerine düştüm, neredeyse bayılacaktım. Son kibritlerim yerde titreşerek sönerken ellerimi umutsuzca ve hızla üzerime doğru gelen tehlikeye doğru kaldırdım. Sonra vahşi takipçim üzerime atıldı. Soğuk bir rüzgâr esti, beyaz, bir deri bir kemik bir atla burun buruna geldim. Karanlıkta tam olarak göremesem de ne kadar feci bir halde olduğunu fark ettim. Dev beygir neredeyse açlıktan ölmek üzereydi, kocaman toynaklarını çaresiz bir güçle savuruyordu. Kemikli boynunu öne uzatarak, kulaklarını arkaya yatırarak hızla yanımdan geçti. Donuk, bulutlu gözlerinin içine baktım; hayvan körtü. Dişlerini gıcırdattığını duyabiliyordum, titreyerek geçip gidişini izledim, sıska sırtında kan pırıltıları vardı. Bu yaşayan iskeletin çılgın koşusunu durdurmaya imkân yoktu. Gümbürtü uzaklaşırken, atın korkunç kemiklerinin görüntüsüyle acı çekerek, el yordamıyla geçitte ilerlemeye başladım. Kısa bir süre sonra uzaktaki bir gaz lambasının ışığını gördüm. Şok geçiriyordum, ışık giderek bulanıklaştı. Dilim tutulmuştu, vücudum sanki taş gibi ağırlaşmıştı. Kriz geçince kendimi ışığa doğru sürükledim. Bir merdiven, sonra başka bir ışık daha gördüm. İnsanların konuştuğunu duydum, girdiğim oda tanıdıktı. Kafedeydim.

IV

İçeri girdiğimi kimse fark etmemişti. Dışarıda hava kararıyordu, sokak lambaları yanmıştı. Kendi başıma arka taraftaki bir masaya oturdum, kafamı toplamaya, yaşadığım korkunç deneyime anlam vermeye, hissettiğim tatsız baş dönmesinden kurtulmaya çalışıyordum. Uzun süre tek başıma kaldım. Beyaz kravatlı, saygın görünüşlü yaşlı bir beyefendi benim oturduğum köşeye gelip yanıma oturdu.

"Burası biraz daha sessiz," dedi.

Cevap vermedim, kafamın içi, hâlâ karmakarışık düşünceler ve görüntülerle kaynıyordu. Bir süre sonra yaşlı adam yumuşak, sevimli bir tonda yeniden konuştu:

"Oradan ilk geçişin olsa gerek. Çok gergin görünüyorsun."

Adama bakmaya başladım, nazik, arkadaş canlısı biri gibi görünüyordu.

"Ne demek istiyorsun?" dedim bitkin bir halde.

"Ne demek istediğimi mi soruyorsun? Beyin fırtınasından söz ediyorum tabii ki. Çevrene bir bak." Kafenin içini işaret etti.

İçeride bir şeyler olduğunu ancak o zaman fark ettim. Çok müşteri vardı ama kafe çok sessizdi. Herkes yüzünde bitkinlik ve gerginlik ifadesiyle oturuyordu.

"O gördüğüm neydi?" Yeniden korkmaya başlamıştım.

"İnsanların yüzlerine bir bak. Bu arada hepsi geçti artık, merak etme."

Ona güvenebileceğimi hissettim, zararsız ve nazik bir adama benziyordu.

"Sizin başınıza ilk defa geldiğini hemen fark ettim! Bu bir lanet!" İç geçirdi. Müşterilerin hepsi düşüncelere dalmış, sessizce oturuyorlardı, içlerinden birkaçı fısıldaşıyordu. Arada bir yüksek sesle söylenen bir söz duyuluyordu. Odanın ortasında bir bardak kırılmıştı, süpürülüyordu. İki satranç oyuncusu ahşap mankenlere benziyordu, karşılıklı büyülenmiş gibi görünüyorlardı. Hiçbir şey bilmediğim için yeni arkadaşımdan olan biteni anlatmasını istedim. Duyarlı, tuhaf gözleri ve gözleriyle uyum içindeki güzel bukleleriyle altmış yaşlarında olmalıydı.

"Rüya Ülkesi'nde uzun süredir yaşamıyorsun herhalde?"

"Neredeyse iki yıl oldu."

Garsona işaret ettim, artık tamamen kendine gelmiş olan Anton bir brendi getirdi. Kafe giderek normale dönüyordu. Yaşlı adam sözüne devam etti:

"Farklı bir şeye alıştıktan sonra ayakların üzerinde durmakta zorlanman elbette çok normal. Burada hepimiz *büyünün etkisindeyiz.* Sevsek de sevmesek de, hepimizin içine işleyen, karşı konulmaz bir kader var. Kaderimiz daha kötü olmadığı için halimize şükretmeliyiz. En azından şimdilik dünyada olup biten saçmalıklara gülüp geçebiliyoruz. Fakat kaderine boyun eğmeye yanaşmayan bir sürü –kim bilir kaç tane- insan var, özellikle yeni gelenler boşu boşuna karşı koymaya çabalıyorlar. Değişmez kaderimize karşı gelmeye çalışanların sayısı artınca Beyinfırtınası geliyor, herkes acı çeker. İşte bu da öyle bir gündü."

Sessizleşti. Yüzünde üzüntülü, olanları kabullendiğini gösteren bir gülümseme belirdi. Konuşamıyordum. İşte bir gizemin esiri olmuştum, belki de beni uzun süredir rahatsız eden bir gizem karşımdaydı. Sonra yaşlı adama başıma gelen tuhaf ve nahoş olayları anlattım, kısa bir süre önce başımdan geçen, kalbimin hâlâ hızla atmasına neden olan korkunç esrarı bile ondan saklamadım. Her şeyi anlattım.

Arkadaşım düşünceli, ilgili bir ifadeyle beni dinledi. Başını hafifçe sallayarak bana doğru eğildi, "Sevgili genç dostum, boşu boşuna kendine işkence ederek iç sesinle savaşma. Haklısın, çevremiz gizemlerle dolu, fakat bunlar çözülemeyecek esrarlar. Çok meraklı insanların canı yanar. Teselliyi işinde ara, Pearl çalışmak için mükemmel bir şehir. Ben de eskiden senin gibi hissederdim. Karşında bir doğa aşığı duruyor, bu ülkenin yapaylığının bana ne kadar çok acı verdiğini söylediğimde eminim bana hak vereceksin. Fakat insan zamanla alışıyor. Neredeyse on üç yıldır burada yaşıyorum, yaşam şartlarına alıştım, ilgimi çekecek pek çok şey buldum. İnsan sadece çıtasını birazcık alçaltmalı, o kadar. En küçük şey bile insana zevk verebilir. Örneğin; ben güve topluyorum, toz güvesi." Gözleri parladı, hareketlendi, yüzünde gizemli bir gülümsemeyle konuşmaya devam etti. "Yeni bir türün peşindeyim. Evet, Arşiv'de *hoi polloi*'nin[1] hayal bile edemeyeceği kadar çok bilgi var. Şu sırada 69 numaralı oda benim av alanım. Majesteleri odayı bana bahşetme yüceliğini gösterdi. Bütün umudum orada! Artık gitmem gerek."

Bunları söyledikten sonra cebinden eski, yeşil bir kutuda duran kemik çerçeveli gözlüğünü çıkarıp taktı. Gitmeden önce bana eski moda bir selam verdi ve kendisini tanıttı; "Profesör Korntheuer, zoolog."

Gidişini izlerken ondan hoşlandığımı hissettim. Her şeyini sevmiştim, egzantrik tavırlarını, gençlere özgü bir hevesle dolu sevimli yüzünü çevreleyen gür, kar beyazı buklelerini, gri dizliklerine ve galoşlarına kadar tertemiz olan titiz giyimini çok sevmiştim.

---

[1] Hoi Polloi: Yunanca "sıradan insanlar, halk". İngilizce'de "hoi"nin "high" yani "yüksek" olarak algılanması benzeri kimi yanlış anlamalar sonucunda bazen "yüksek sınıf" anlamında da kullanılmaktadır, fakat bu kullanım hatalıdır.

Fakat gün boyunca başımdan geçen heyecanlı olaylar beni çok yormuştu. Dairemizin merdivenlerini çıkarken başım ağrıyordu. Daireyi beklediğim gibi buldum. Karım bitkinlikle kendinden geçmiş, koltuğa uzanmıştı. Hiçbir şey sormadı, benim hatırım için kendisini toplamaya çalıştı. Yalan söylemek istemediğimden sessiz kalmayı tercih ettim.

Yatakta rahatsız bir biçimde bir o yana bir bu yana dönüp duruyordum. Gümbürtüler duyduğumu, faltaşı gibi açık boş bir göz gördüğümü hayal ediyordum. Aklım Profesör'den öğrendiklerimle doluydu. Demek bir Büyü vardı. Peki ya Beyinfırtınası? Bu kelimelerin anlamını uzun uzun düşündüm. Burada başımdan pek çok tuhaf olay geçmişti. Daha geçen gün evin arka tarafında davullar ve zillerle yaygara koparan bir grup çocuk görmüştüm. Ne yaptıklarını sorduğum zaman "Arka plan gürültüsü yapıyoruz," demişlerdi. Artık saçmalıkları rahatsız edici bulmaya başlamıştım, her şeyde bir tımarhane havası vardı. Başlangıçta her şey yeniydi, pencere kenarlarına oturur, aşağıda oluşacak grotesk manzaraları beklerdik. Fakat son birkaç aydır hiçbir şeye gülemez olmuştuk. Karımın sağlığı yavaş yavaş bozulmaya devam ediyordu. Ayrıca tuhaf olaylar giderek artıyordu. Karımın hayatını riske atmamak için ondan pek çok şeyi gizlemem gerekiyordu. Bu yüzden kuruntularımı içime atıyor, kendimi sürekli keyifsiz ve huzursuz hissediyordum. Başımıza neler gelecekti? Kendimi yiyip bitiriyordum.

V

Birkaç gün sonra dışarı çıktım. Yılbaşı yaklaşıyordu fakat kış mevsiminin olmadığı bu ülkede bunun bir önemi yoktu. Tanıdık binaların önünden kaçarcasına geçtim. Pearl'de herkes özel bir yürüyüş şekli edinmişti; sessizce, duraklayarak, kararsız, her an kötü şeyler olmasına hazır bir tavırla yürüyorlardı. Yolumu birkaç yalnız sokak lambası aydınlatıyordu. Gerçek Rüya Ülkesi aydınlatması buydu işte! Her şeyi silikleştiren ve dev boyutlarda gösteren genel karanlığın arasında doğal olmayan detaylar görüyordum; bir karakol, bir dükkan tabelası, bir kapı.

Eski Gotik manastırdan çıkıyordum, manastırın bir kanadında çocuk hastanesi vardı. Karım için kuvvet olsun diye iki şişe iyileştirici etkisi olan şarap almıştım. Manastırın bitişiğindeki kilisenin önünden geçerken kemerli geçidin altında siyah bir insan yığını gördüm. Anlaşılmaz birkaç kelime söyledi ve elini yalvarırcasına uzattı. Düşünmeden karanlık köşeye birkaç kuruş attım, ama bir an sonra olduğum yere çakılıp kaldım. O pis giysilerin arasında ne kadar da tuhaf bir kadın yüzü vardı! Daha yakından bakmak zorundaydım, gizemli bir güç beni buna zorluyordu. İsteksizce, iğrenerek yaşlı kadına doğru eğildim. Beni etkileyen kokan nefesi ya da dişsiz ağzı değildi, iki korkunç, parlak gözüydü; adeta zehirli bir yılanın dişleri gibi beynime saplanıyorlardı. Kendimden geçmiş bir halde eve vardım. Gördüğüm gerçek miydi, yoksa son zamanlarda fazla çalışan hayal gücümün bir ürünü mü? Sanki dipsiz bir kuyuya bakmıştım.

Böyle krizler yorgun sinirlerime ağır geliyordu. Hemen ertesi gün gidip Patera'yı görmeye karar verdim. Eğer gerekirse çığlıklar atacak, zorla huzuruna çıkacaktım. Arkadaşımdı, beni o davet etmişti, acı çekip çekmememiz onun elindeydi. Rüya Ülkesi'nin beyinsiz insanları onun hakkında çok yanlış düşünüyorlardı. Neden adını her söyleyişimde o kadar ürkek ve çekingen davranıyor, kaçamak yanıtlar veriyorlardı ki? Arkadaşım bunları haketmiyordu.

Çok kötü bir gündü. Karımın migreni tutmuştu, inleyerek yatıyordu. Başına soğuk kompres yaptım, sonra ben de bitkin bir halde yatağa uzandım. Sonra, sabah saat bir sularında dairemizin kapısı çalınmaya başladı. "Yan evdeki sarhoş olmalı," diye düşündüm öfkeyle. Bir süre sonra adımı söyleyerek bana seslenmeye de başladı. Düşüncesizliği canıma tak etmişti artık, yataktan fırladım, sabahlığımı üzerime geçirip odanın köşesinden yürüyüş sopamı aldım. Ona unutamayacağı bir ders verecektim! Kapıyı açtım, karşımda durmuş, bira kokulu soluğunu suratıma üflüyordu. Hiç sigaram kalmış mıydı? Sadece ödünç istiyordu, neden onun dairesine konuk olmuyormuşum, karım da davetliymiş, sıcak şarap yaparmış..

Öfkemi kontrol etmekte güçlük çekiyordum. "İnanılmaz bir şey bu! Utanç verici tavırlarınızı kendinize saklasanız olmaz mı? Seni merdivenlerden aşağı yuvarlamadan önce gözümün önünden

kaybol serseri!" diye gücümün yettiği kadar bağırdım. Öfkeden kuduruyordum. Boş, sarhoş bir kahkaha attı ve "Hadi, bana konuk olun," diye tekrarlamaya devam etti. Konuşurken bir yandan da kolumu yakalamış çekiştiriyordu. Kendimi kaybettim. Midesine bir tekme savurdum, yere yuvarlandı. Adamdaki terbiyesizliğe bakın! Kafam bir anda düşüncelerle dolmuştu.

"Artık gerçekten şikayetçi olacağım, bunu ertelemeyeceğim, ya adaleti sağlarlar ya da...! Bu karmakarışık çöplüğe artık tahammül edemiyorum!" Halimi anlayabilirsiniz. Haftalardır korkunç şeyler yaşamıştım, karımın sağlığı konusunda çok endişeliydim, paramız bitmişti, çevremde sadece düşman ve aksi yüzler vardı. Rüya Ülkesi'nden şiddetle nefret etmeye başlamış, kendimi kaybetmiştim. Öfkeden titreyerek medivenlerden aşağı indim ve Saray'a doğru koşmaya başladım. Bunca zamandır başıma gelen aşağılayıcı olayları birilerine ödetmeye kararlıydım. Patera'yı yatağından kaldırmam gerekse de yapacaktım bunu. Uzun Cadde'den koşarak geçip Büyük Meydan'a vardım. Şehre sis inmişti, gaz lambalarının alevleri sarı lekeler gibi görünüyordu. Çevrede kimse yoktu, sadece ıslak, kirli taşları görüyordum. Adeta delirmiştim, sürekli olan biteni Patera'ya nasıl anlatacağımı düşünüyordum. Yükses sesle suçlamalarımı bir bir sayıyor, hiç düşünmeden güzel sözler buluyor, halimi anlatacak dokunaklı kelimeler düşünüyordum. Üşümeye başlamıştım. Kendime baktım, bir beyefendiyi ziyarete gitmek için hiç de uygun giyinmediğimi fark ettim. Üzerimde sadece çiçek desenli sabahlığım, onun altında ince bir gecelik ve tek ayağımda da bir terlik vardı, diğerini koşarken düşürmüştüm herhalde. Koşuyordum. Büyük Meydan'da sis biraz daha hafiflemişti. Saray, dev bir küp gibi gökyüzüne doğru uzanıyordu. Saat kulesinin üzerindeki parlak yuvarlak aya benziyordu. Nem ve soğuk beni kendime getirdi, planımın ne kadar da aptalca olduğunu anladım. Şikâyette bulunmak için ne doğru zamandı, ne de durumum buna uygundu. Sabahın birinde şapkasız, üzerimde gecelik, elimde yürüyüş sopasıyla kim bilir neye benziyordum. Kendime geldim ve eve dönmeye karar verdim. Dar ara sokaklardan geçerek kestirme bir yoldan gitmeye karar verdim, soğuk giderek artıyordu, ben eve dönene kadar karım merak edecekti. Fakat yarın, yarın ödeşme gü-

nü olacaktı! Isınmak için yavaş yavaş, düzenli adımlarla koşmaya başladım. Karşımda ışıklı bir pencere belirdi, ona doğru yöneldim. Müzik, çınlayan bir piyano, kaba sesler, şarkılar! Sokağın karşısında bir ışık şeridi vardı. Tanrım! Beni kimse böyle görmemeli, diye düşündüm. Fakat çoktan fark etmişlerdi bile.

"Hey sen ordaki! Buraya gel!" Şüpheli tipler bana doğru yaklaşıyordu. Artık yanlış bir yola saptığımı biliyordum. Fransız Mahallesi'ne gelmiştim.

Orada insanlar hâlâ ayaktaydı, ben de bir anda ilgi odağı olmuştum. Rahatsız olmuş ve utanmıştım, tuhaf halime gülüyorlardı. Küfür ederek yoluma devam ettim, peşime bir sürü insan takılmıştı. Kaba şakalar yapıyorlardı, bütün bunların sonunun ne olacağını anlamıştım. Çok utanç vericiydi; bu karanlık sokaklarda ve çıkmazlarda yolumu bulmam mümkün değildi. Castringius olsa hiç zorlanmazdı. Keşke karakolun nerede olduğunu bilseydim fakat tek gördüğüm kirli batakhaneler ve pis mezbelelerdi, oluklardan kötü kokular yükseliyordu. Elimden geldiği kadar hızlı ilerliyordum. Makyajlı bir adam sabahlığımın ucunu yakaladı ve çekti. Çat! Suratının ortasını tokatladım. Keşke yapmasaydım, çünkü asıl kovalamaca şimdi başlamıştı. Bağırıyor, haykırıyor ve peşimden koşuyorlardı. Şişman, dev bir kadın yoluma çıktı ve beni durdurmaya çalıştı. Onu kolayca geçtim, fakat bu arada sopamı da düşürdüm. Çamurlarda yuvarlanıyor, ganimet bulmuş gibi geceliğimin ucunu çekiştiriyordu. Sendeledim, fakat artık bir ölüm kalım savaşı verdiğimin farkındaydım. Delirmiş bir köpek gibi hızla koşuyordum. Daha önce kendi gücümden hiç bu kadar emin olmamıştım. Fakat arkamdaki gürültü giderek yükseliyordu, Fransız Mahallesi'nin yarısı peşime takılmıştı. Kulak delen ıslıklar çalınıyor, yer giderek kayganlaşıyordu, düşmemek için çok dikkat ediyordum. "Birazdan yorulacağım, kaçamayacağım," diye düşündüm, korkuyla koşuyordum. Dar sokaklarda bir o yana bir bu yana kaçıyordum, kalabalık arkamdan şişeler ve bıçaklar fırlatıyordu, bütün gücümle "Yardım edin! Polis yok mu?" diye haykırıyordum. Yardımıma kimse gelmedi, arkamdaki çete alayla gülüyordu. Nefes nefese, çıplak ve umutsuz bir halde uçarcasına kaçıyordum. Hiçbir yerde bir sığınak yoktu! En sonunda, iyice yorulmaya başlamış-

ken, uzun, dar bir bina gördüm. Sokağın sonundaydı, bütün ışıklar yanıyordu, girişte kırmızı kâğıttan bir fener asılıydı. Kapı açıktı, parlak ışıklarla aydınlatılmış merdivenlerden yukarı koştum. Duvarlar canlı renklere boyanmış, palmiye ağaçlarıyla dekore edilmişti. Birinci katta kadının biri bana doğru gelmeye başladı, muhteşem bir görüntüsü vardı; uzun, parıldayan, gümüş rengi bir gecelik giymişti, saçları açıktı, harika kolları vardı. Halim onu pek de şaşırtmadı, "Beni arıyor olamazsınız! Bir yanlışlık yapmış olmalısınız, beyefendi. Beş numaralı oda burası."

Arkadaş canlısı tavrı beni çok memnun etti ve utandırdı. Soluksuz bir biçimde kekeleyerek özür diledim, çıplaklığımı ellerimle örtmeye çalışıyordum. Sonra işaret ettiği odaya girdim. Kahretsin, içeride iki tane daha çırılçıplak insan vardı. Kapıyı hemen yeniden kapattım. Şimdi gürültülü takipçilerim merdivenlerdeydi. En önde bir polis vardı, kükreyerek; "Nerede o adam? Bunu rapor edeceğim. Bu evi de kapattıracağım," diye öfkeyle haykırıyordu. Arkasından çete geliyordu. Güzel kurtarıcım ortadan kaybolmuştu, kanayan ayaklarım ağırlaşmıştı. Derin bir nefes alarak birkaç basamak daha tırmandım, büyük harflerle yazılmış bir yazı gördüm, beklediğim kelimeler bir emir gibi karşımdaydı; *Buraya gir.* Takdir-i ilahi bir kere daha yardımıma koşmuştu. Kalan gücümle kapıyı açtım ve arkamdan sürgüledim. Şimdilik güvendeydim, fakat kalabalık çoktan kapıya varmış itekliyordu. "Aç! Kapıyı aç!" çığlıkları yükseliyordu.

Avcılardan kaçan bir hayvan gibi etrafıma baktım, sonra bir anda umutsuz bir fikir beliriverdi aklımda. Düşüp ölmek riskini göze alarak dar bir pencereden dışarı süzüldüm ve tutunacak bir şey aradım. Evet! Bir kablo bulmuştum. Şimdi inanılmaz bulduğum bir güvenle, kabloya tutunarak yere indim. Etrafımda sadece sessizlik ve karanlık vardı. Yere yığıldım, bacaklarım artık bedenimi taşıyamıyordu.

Bir çöp yığınının üzerinde yatıyordum. Gecelik turunu atan bir tezek arabası beni alıp iğrenç kokulu kasasında eve götürdü. Karım, geldiğimi pencereden görmüştü. On beş dakikadır meraktan ölüyordu, ben gideli ancak o kadar olmuştu.

Birkaç gün sonra sokaktaki köpeklerin üzerinden kordonlar ve püsküller sarkan renkli bir şeyle oynadıklarını gördüm. Rüya Ülkesi'nin sokaklarında dolaşan o eski püskü şey benim sabahlığımdı. Patera'nın yarattığı ülkeye olan hayranlığım artık çok gerilerde kalmıştı.

VI

Sonraki birkaç gün boyunca şikayette bulunma kararımı uygulamaya koymadım. Her şey çok kötü gidiyordu. Şişen ve parçalanan ayaklarım bandajlanmıştı, karım da sürekli yatıyordu.

Lampenbogen Evinin arka tarafındaki bodrumda yarı aç yaşayan dokuz çocuklu bir aile vardı. Dokuz tane çocuk! Pearl'de eşi benzeri olmayan bir durum! Zamanını salonları dolaşarak ve kavga çıkararak geçiren adama, sürekli hamile, sıska karısı bakıyordu. Artık ev işlerimizi de o yapıyordu, maymun sadece akşamüstleri ziyaretimize gelebiliyordu. Ancak o zaman birkaç saat rahat edip dinlenebiliyorduk. Karımın yatağının kenarına oturur, örgüsünü ayaklarıyla tutar ve hızla örerdi. Bir yandan örgü örerken bir yandan da ellerinde tuttuğu *Rüya Aynası*'nın eski sayılarına bakmaktan hoşlanırdı.

Yeni yardımcımız en büyük iki kızını da sık sık yanında getirirdi, bu sayede Rüya Ülkesi'nde doğan çocukların sol ellerinin baş parmağının üst kısmının olmadığını söyleyen karımın iddiaları doğrulandı. Rüya Aynası editörünün küçük kızında da aynı eksiklik vardı, Konsül Başkanı olan Ekselansları'nın iki oğlunda da. Yardımcımız sevgili Frau Goldschlager'ın dokuz çocuğunun da baş parmağı eksikti demek ki.

Ayağa kalkar kalkmaz ilk iş gidip doktoru gördüm. Karımın nabzı çok hızlı atıyordu, bu hiç hoşuma gitmiyordu. Pek çok kez Lampenbogen'ı çağırmayı düşündüm. Ev sahibimiz olduğu için çağırdığımızda gelebilirdi, doktorlara hiçbir zaman güvenmemişimdir, özellikle bu neler olduğu belirsiz ülkede her zamankinden daha dikkatli olmak gerekiyordu. "Bir doktor da herkes gibi bir iş adamıdır," diyordum kendi kendime. "Bir ayakkabıcıya ayakkabı ısmarladığınız zaman, parayı ayakkabıları teslim etmeden önce isterse güler geçersiniz, öyle şey olmaz. Ama yardım etse de etmese

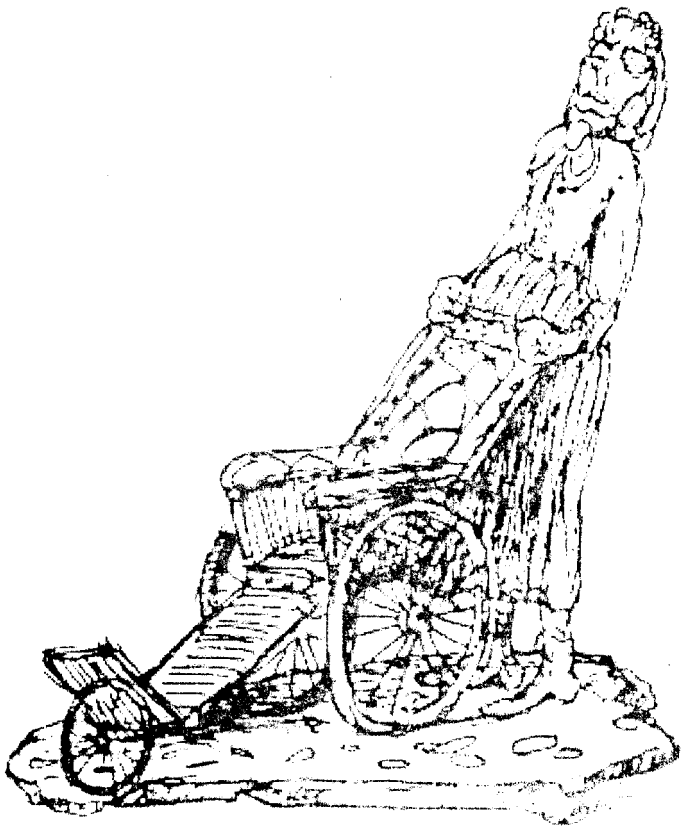
de, hatta hastayı daha kötü bir duruma getirse de doktora ödeme yapmanız gerekir." Lampenbogen zengin bir adamdı, güzel bir villası, güzel bir karısı, bir arabası ve bir çift atı vardı. Dairelerini kiraya verdiği apartmandan da iyi para kazanıyordu, lüks bir hayat yaşamasına ve kaymak tabakadan olmasına şaşmamak gerek. Elbette, karısının kaprisli bir kadın olduğu da söyleniyordu. Oysa ben, köşeme çekilmiş iki yakamı bir araya getirmeye çalışıyordum.

En sonunda doktoru çağırdım. Kalın kürk mantosunun içinde, yürüyen bir küp gibi kapıda belirdi. Karımı muayene ederken ben de hayranlıkla boynunun arkasını inceliyordum. Bir yamyam gibi "Ne kadar da leziz bir boğum," diye düşünüyordum. Bize hava değişimi önerdi. Birkaç haftalığına dağ havası almamaızı tavsiye etti. Benim de görünüşümü pek beğenmemişti. İlk önce Patera'yı görmek istediğimi söylediğim zaman, "Bu fikri unutsanız iyi olur," dedi ve gitti.

Eşyalarımızı toplayıp gitmeye hazırlandık. Frau Goldschlager karımı bir tekerlekli sandalyeyle Meydan'a götürdü. Orada, postanenin önünde bizi atların çektiği bir otobüs bekliyordu. Otobüse yerleştik ve yola çıktık. Geriye baktığımda gördüğüm son şey Frau Goldschlager'ın sallanan karnı ve her zaman solgun yüzündeki veda gülücüğü oldu.

Pearl'den çıkar çıkmaz tren raylarını geçtik. Dağlardaki küçük bir köyde, bir ormancının evinde rahat odalar bulabileceğimizi söylemişlerdi, oraya gidiyorduk. Bakımsız yol, çirkin bataklıkların arasından dolaşıyordu. Eski zamanlardan kalma antik bir kent yıkıntısının yanından geçtik. Gördüğümüz tek canlı topluluğu birkaç tane pelikandı. Bu boş topraklardan sonra, kır bölgesinde daha çok yerleşim birimi vardı. Geniş çayırlar, patates tarlaları, hatta üzüm bağları bile gördük. Saz damları zamanla kararmış büyük çiftliklerin yanından geçtik. İnsanlar her yerde geçişimizi seyrediyor, bize el sallıyorlardı. Deri giysiler içindeki bu sert kır insanları evlerinin önündeki sıralarda oturuyor, bazıları en az kendileri kadar kaba görünüşlü ahşaptan oyma heykeller yapıyordu. Pek çoğunu çömelmiş hayvanlara benzettim, fakat onları şehir halkından daha çok sevmiştim. Daha rahat görünüyorlardı, daha az kaygıları vardı sanki. İşte buralarda tuhaf, mistik gelenekler ortaya çıkıyor, hâlâ bu

geleneklere inanılıyor, bu geleneklerin gerekleri hâlâ harfi harfine yerine getiriliyodu.

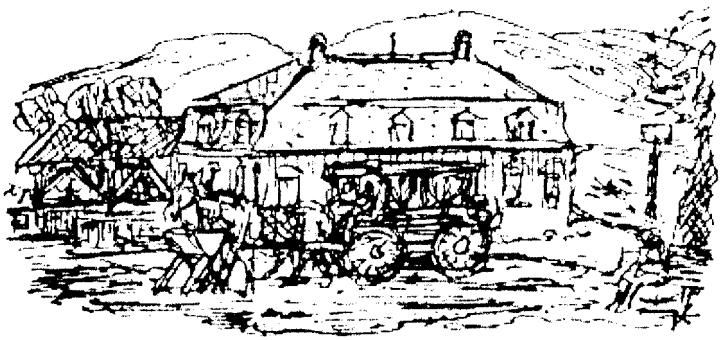
Yol ikiye ayrılıyordu. Yol ayrımının ortasında fresklerle kaplı bir şapelin üzerinde, bir parmak gibi yukarı yükselen bir kule vardı. "Sağ yol, Büyük Tapmak'a gider," dedi arabacı, kamçısıyla işaret ederek. Şimdi dar bir vadinin yanından geçiyorduk. Yüksekler-deki sarp kayaların üzerindeki gri kulübeleri zar zor seçebiliyorduk. Orada münzeviler yaşıyordu, en azından ben öyle duymuştum. Hava giderek kararmaya başladı. Bulutlar alçalarak sanki bir

fırtınaya hazırlık yapıyormuş gibi sarımsı kahverengi kütleler haline geldiler. Manzara her yerde ağırbaşlı bir görkemle doluydu. Cevher Dağı'nın eteklerindeydik. Çok büyük manyetik boşalımlar yüzünden yılın belirli zamanlarında tehlikeli bir bölge haline geliyordu bu dağ. Gerilim bugün de çok fazlaydı, metalik zirvenin çevresindeki şimşekleri görebiliyorduk. Arabacı, "Dağın neredeyse tamamı demirdendir," diyerek bilgi verdi. Tuhaf bir yerdi, dağın üzerinde hiç bitki yoktu, hatta kuru çalılar ya da soluk çimenler bile görmek mümkün değildi. Orada duruyor, koyu pas rengiyle vadinin önünü kapıyordu.

Birdenbire karım gitmeyi reddetmeye başladı. Hava burada şehirdekinden bile daha bunaltıcı, diyordu, böyle bir yerde kalmanın sağlığına iyi geleceğini hiç sanmıyordu. Ben de aynısını hissediyordum, havadaki elektrik yüzünden saçlarım diken diken olmuştu. En iyisi hemen geri dönmekti. Tek pişmanlığım hasta karı-

mı buralara kadar sürüklemekti. Yol kenarındaki bir hana yerleştik, otobüsün geri dönerken bizi almasını bekleyecektik. Karımın ateşi iyice yükselmişti. Hancı ve karısı bize ellerinden geldiği kadar yardımcı oldular, bir at arabasına binmemize yardım ettiler.

Böylece geri dönmek üzere yola koyulduk. Bataklıklara vardığımızda hava tamamen kararmıştı. Bataklıklardan çok güçlü bir çürük kokusu yükseliyordu. Arabanın ışığında birkaç tane Müslüman mezarı gördüm, tepelerinde sarıklar olan mezar taşlarının yarısı köpüren bataklık sularına gömülmüştü. Havadaki nem nefes almayı güçleştiriyordu. Hışırtılar ve gürültüler duyuyorduk, sanki bataklık iblisleri uyanmıştı. Karım titreme nöbetleri geçirerek yanıma büzüldü. Şehre döndüğümüzde saat sabahın ikisi olmuştu. Karımı ölmesi için geri getirdiğimi biliyordum.

VII

Ertesi gün yolculuğumuzun başarısızlığını anlatmak için doktoru bulmaya gittim. Villasında yoktu. Eve dönerken yolda iki adam gördüm. Önümde ilerliyor, Uzun Cadde'ye dönen bir kadını takip ediyorlardı. Sonra iki adamı da tanıdım. Biri öğrenci komşum, öbürü de de Nemi'ydi. Aynı kadını takip ettiklerini yeni anlamışlardı. Gözlerimin önünde biribirlerine girdiler, fakat neler olup bittiğini tam olarak göremedim. İkisinin birlikte karanlık bir kapı girişine doğru yöneldiklerini gördüm, bir an sonra öğrencinin şapkası, karanlıktan fırlayarak çamurlu sokağa uçtu. Tanınmamak ve

işlerine karışmamak için hemen sokağın karşısına geçtim. Takip ettikleri hanım kaldırımda durmuş, bir kitapçının vitrinine bakıyordu. Onu daha önce görmüştüm sanki! Uzun boyluydu, çok şık giyinmişti, kestane rengi saçlarını topuz yapmıştı. Sırtı bana dönüktü. Takip edilmiş olduğunu anlamış olamazdı, çünkü birdenbire dönüp geldiği yöne, yani bana doğru yürümeye başladı. Frau Melitta Lampenbogen'dı bu. Adeta havada uçar gibi yürüyüşünü hayran hayran seyrettim. Sonra bakışlarımız karşılaştı. Bembeyaz bir boşluğa bakıyor gibiydim, sanki kafama bir darbe yemiştim. *Yaşlı dilenci kadının gözleriydi bunlar*!

O gece çok kötü geçti. Merdivenlerde sürekli bir aşağı bir yukarı gidip gelen insanların gürültüsü vardı. Uyumaya imkân yoktu. Bir dedikodu kulaktan kulağa dolaşıyordu. Değirmencilerden biri ortadan kaybolmuştu, genç ve her zaman neşeli olan. Kardeşi tarafından öldürülmüş olabileceğinden şüpheleniliyordu. Kesin bir bilgi yoktu.

Castringius "İki polis değirmeni baştan aşağı aramış," dedi fısıltıyla. Rüya Aynası'ndaki işini geri istiyordu, sansasyonel materyal bulmak için deli oluyordu. Bu olayın karakalem bir resmini yaptı, adını "*Öğrencinin Yarası*" koyduğu resim postayla geri gönderildi.

Zor durumda kalmıştım. Frau Goldschlager işe gelmemişti, tavşan yuvasına benzeyen evine gidip onu görmeye karar verdim. Oda berbat durumdaydı, özellikle içeriye sinmiş olan koku çok korkunçtu. Kapıdaki bir ebe tarafından durduruldum. Frau Goldschlager gece düşük yapmıştı. Bu yüzden, Hector von Brendel ayak işleri için kendi uşağını –yaşlı, gri bir yağ teknesiydi uşak- kullanabileceğimi söyleyince çok mutlu oldum. Üç gündür, yani karımın durumunun ne kadar kritik olduğunu anladığımdan beri sersem gibiydim. Bütün öfkem ve heyecanım yok olmuştu. Kafam her zaman çok dağınıktı, tek yapabildiğim kurşun gibi ağır ayaklarımla kendimi oraya buraya sürüklemekti. Bitkin, öfkeli, dayak yemiş bir sokak köpeği gibi, içimdeki huzursuzluk yüzünden hiçbir yerde duramıyordum. Evin içi dayanılmazdı. Oturup öylece karımın başına gelenleri seyretmem mümkün değildi, kalbim parça parça oluyordu. O zaman dışarı çık da temiz hava al! Kafenin uza-

ğından geçtim, nehir kıyısına doğru yürümeye başladım. Sessizce akan nehrin kenarı şehrin en sevdiğim yerlerinden biriydi. İstemeye istemeye değirmene bakmaya başladım. Sanki canlıymış gibi titriyordu. Bulanık ışıkta, jelatin bir tabakanın arkasında duruyor gibiydi, dalgalı ve silik görünüyordu, bütün vücudumun baştan aşağı titremesine neden olan gizemli bir havası vardı. Kirli bir camın arkasında duran değirmenci, yüzünde karanlık bir ifade ve nefretle beni izliyordu. Binalarla dolu sokaklardan çıkmış, inşaat alanına girmiştim, yük arabaları ve tuğlalarla doluydu. Farkında olmadan mezarlığa gelivermiştim. Durup bir sigara yaktım. Oymalı demir kapının arkasındaki mezar taşlarını gördüm. Ürperdim. Dişlerimi gıcırdatarak bilmediğim sokaklarda koşmaya başladım. Melankoli beni ele geçirmeye çalışıyordu fakat onu aklımdan silip attım. Herkes ve her şeye karşı soğuk bir kinle dolmuştum.

Koşarken, "Nerede saklanıyorsun, zalim?" diye boş bahçelere haykırdım. Fakat yapraksız çalılar ve çıplak ağaçlar hiç yanıt vermedi. Çamur birikintilerine aldırmadan koşmaya devam ettim. Her yanım alev alev yanıyordu, daha önce hiç görmediğim meydanlara ve arka sokaklara doğru koştum. Bir at tarafından çekilen zavallı görünüşlü bir tramvay dikkatimi çekti, kullanılmak için değil, dekorasyon olarak yapılmıştı sanki. Pearl'de bu tür bir taşıma aracını ilk defa görüyordum, fakat kafam çok karıştığı için durup düşünmedim, nereye gittiğimi bilmiyordum, fakat ayaklarım beni Saray'ın önüne getirmişti. Lambalar yeni yakılıyordu.

Köşe sütunlarından birinin üzerindeki mermer levha hemen dikkatimi çekti.

Bütün vatandaşlarımız
Her gün saat 4 ve 8 arasında Patera'yla görüşebilir

Başımı sallayarak yazıyı tekrar tekrar okudum, alçak sesle kendi kendime de mırıldanıyordum. Aklıma aptalca bir düşünce geldi. "Bu sadece bir şaka, biz de şaka olduğunu anlamayacak kadar aptalız." Kahkaha nöbetine tutulmuştum, o an Patera'yı öldürebilirdim. Bir sütuna yaslanarak kendimi topladım, sonra sanki sıradan bir iş yapıyormuşçasına kapıdan içeri girdim. Geniş merdiven-

merdivenleri

leri tırmandım –kubbeli tavanın büyüklüğü karşısında ufacık görünüyor olmalıydım- ve yukarı baktım. Kemerli pencerelerden dışarı bakınca aşağıdaki şehri görebiliyordum. Etrafta ölümcül bir sessizlik vardı, sessizliği sadece benim yankılanan ayak seslerim bozuyordu. Kendi düşüncelerime öyle çok dalmıştım ki tuhaf durumumun bilincinde değildim. Hiçbir zaman olmadığım kadar kaygısızdım, bunu bugün bile hatırlıyorum. Kocaman, beyaz bir kapıyı açtım ve geniş odalardan geçtim. Her yeni kapıyı açışımda yeni bir soğuk hava dalgasıyla karşılaşıyordum. Sürekli, "Burada kimsenin yaşamadığına eminim," diye fısıldıyordum kendi kendime, sanki bir rüyadaydım. Odaların her birinde oymalı, kocaman dolaplar ve üzerlerine örtüler serili döşemeli koltuklar vardı. İnce, dimdik bir adamın bana doğru yaklaştığını gördüm fakat bu sadece bir yanılsamaydı, duvardaki aynada kendimi görmüştüm. Bitmeyecek gibi görünen odalardan sonuncusuna vardığım zaman, geldiğim yere çıkacakmış gibi görünen uzun bir galeriye ulaştım. Duvarda, geniş abanoz çerçeveler içinde zamanla kararmış portreler vardı, sağ yanımda da bir sıra kemerli pencere uzanıyordu. Koridorun ucunda alçak bir kapı vardı. Dikkatle açtım. Kendimi, duvarları kurşuni mavi renkli ağır bir malzemeyle kaplı orta büyüklükte, boş bir odada buldum. Yarı karanlık yüzünden odanın içi net görünmüyordu. Bir şeyden emindim, başka bir çıkış yoktu, bu oda sonuncuydu. Ancak o zaman durup, kendi kendime ne yaptığımı sordum. Orada hiçbir şey yoktu, etraf bir mezar kadar sessizdi.

Tam gitmek üzereydim ki, ülkenin her yanında aldığım o tuhaf kokuyu almaya başladım. Koku oldukça kuvvetliydi ve geniş odanın her yanına nüfuz etmişti. Sonra yumuşak, kuru bir gülüş sesi geldi. Evet! Karşı duvarda, uyuyan birinin yüzünü görebiliyordum. Gözlerim karanlığa alışmaya başlamıştı, yüksek bir yatakta yatan gri giysili birini çıkarabildim. Ona doğru bir adım attım. Oldukça büyük bir kafa gördüm, arkadaşım Patera'yı hemen tanıdım. Hata yapmama imkân yoktu. Resmine kim bilir kaç kere bakmıştım. Siyah, uçuşan bukleleri yüzünü çerçevelemişti, göz kapakları sıkı sıkı kapalıydı, sadece ağzı, sanki konuşmak istermişçesine sürekli kıpırdıyor ve titreşiyordu. Çok duygulanmıştım, başının biçimli güzelliğine şaşıyordum. Geniş, alçak alnı ve burnunun dev

kemeriyle ölümlü bir insandan çok bir Yunan tanrısını andırıyordu. Yüzünde derin bir üzüntü ifadesi vardı. Yumuşak bir sesle, hızla, fısıldayarak konuşmaya başladı. "Beni görmeye gelemediğinden şikâyet ediyorsun, ama ben her zaman senin yanındaydım. Sık sık bana lanet ettiğini ve umudunu kestiğini gördüm. Senin için ne yapabilirim? Söyle bana, ne istiyorsun?"

Başka bir şey söylemedi. Bir sessizlik oldu. Boğazım kurumuştu, konuşmak için aşırı çaba sarfetmek zorunda kaldım, "Karıma yardım et!" dedim. Baş biraz kalktı, Patera yavaşça gözlerini açtı. Korkutucu bir biçimde bütün gücüm uçup gitmişti. Gözlerimi onun dehşet verici bakışlarından bir türlü ayıramıyordum. Bunlar göz değildi, daha çok iki küçük ay gibi parıldayan parlak, metal disklere benziyorlardı. Fısıltıyla konuştu;

"Yardım edeceğim."

Doğruldu. Başı bir Medusa başı gibi karşımda duruyordu. Büyülenmiştim, yerimden kımıldayamıyordum, tek düşünebildiğim, "İşte Efendimiz karşımda, Efendimiz karşımda," oldu.

Sonra tarif edilemez bir görüntüyle karşı karşıya kaldım. Gözleri kapandı ve suratı, korkunç, tüyler ürpertici bir biçimde canlandı. Yüz ifadesi hiç durmaksızın, bir bukalemun gibi sürekli değişiyordu, bin, hayır, yüz bin değişik ifade gördüm. Bir an bir gencin, bir an bir kadının, çocuğun ya da yaşlı bir adamın yüzü oluyordu. Yüzü şişmanlıyor, zayıflıyor, bir hindi gibi kabarıyor, minicik olana kadar küçülüyor, bir an sonra kibirle büyüyor, şişiyor, geriliyor, öfke, nezaket, kötülük, nefret ifadelerine bürünüyor, kırışıklıklarla kaplanıyor, sonra yeniden pürüzsüz hale geliyordu. Açıklanamaz doğal bir fenomen gibiydi, sanki büyülü bir güç beni orada tutuyordu, kafamı bile çeviremiyordum. Korkudan titriyordum. Sonra hayvan suratları belirmeye başladı. Bir aslana dönüştü, sonra bir çakal gibi keskin ve kurnaz hatlara büründü, burun delikleri genişleyen vahşi bir aygır oldu, derken bir kuşa, sonra da bir yılana dönüştü. Çok korkunçtu. Çığlık atmak istiyordum fakat yapamıyordum. Bu korkunç, hain, ödlek, kanla kaplı yüzlere bakmak zorundaydım. En sonunda yavaş yavaş sakinleşmeye başladı. Çarpık suratlar kaybolurken yüzde hafif bir titreşme dalgalanıyordu, bir kere daha Patera'nın uyuyan yüzüyle karşı karşıya kaldım. Kıvrımlı

dudakları hızla, telaşlı bir biçimde kımıldıyordu. O tuhaf sesi yeniden duydum.

"Görüyorsun ya, ben Tanrı'yım. Ben de umutsuzluk içindeydim, fakat sonra bu çorak topraklarda bir ülke kurdum. Ben Efendinizim!"

Harap olmuştum. Ona karşı derin bir şefkat hissediyordum, kelimeleri güçlükle anımsayarak sordum, "Mutlu musun?"

Sonra ışın beni çarptı, dona kalmıştım. O korkunç gözler tam önümde duruyordu. Patera yataktan kalkmış, ellerimi tutuyordu. Sanki içim ve dışım buzla kaplanmıştı. "Bana bir yıldız ver," diye haykırdı, "Bana bir yıldız ver."

Baştan çıkarıcı, yumuşak, etkileyici bir ses tonuyla konuşuyordu. Dişlerinin beyaz pırıltısını görebiliyordum, hareketleri uyuşuk ve yavaştı. Söylediklerinden hiçbir şey anlamıyordum. Sesi giderek boğuklaşmaya, zor çıkmaya başladı, göğsü kalkıp iniyor, solgun boynundaki damarlar şişmiş, patlayacak gibi görünüyordu. Yüzü birdenbire, çevresindeki duvarlar kadar grileşti, sadece yuvalarından fırlayan, faltaşı gibi gözleri hala titriyor ve beni açıklanamaz bir büyüyle olduğum yere mıhlıyordu. Sıradan insanların hayal bile edemeyeceği büyük bir acı hissediyor olmalıydı. Patera ellerini boşluğa doğru uzatarak havayı yakalamaya çabaladı.

Efendimiz'le aramıza bir perde indi. Tüm duyabildiğim anlaşılmaz iniltiler ve boğuk bir gümbürtüydü.

Arkamı döndüğüm zaman pencere pervazına tutunup destek almak zorunda kaldım, çünkü adeta felç geçiriyordum. Dilimden başlayan tutukluk bütün bedenimi sarmıştı. Aşağıdaki meydanda insanlar ve hayvanlar tahtadan yapılmışçasına katı görünüyorlardı. Sadece bir an için öyle göründüler, sonra her şey normale döndü.

Artık bedenimi kontrol edebiliyordum, çıldırmak üzere olduğuma emin olarak dışarı fırladım.

VIII

Sinirlerim altüst olmuş bir halde eve döndüm, soğukkanlı davranamıyordum. Lamponbogen evdeydi, fakat gitmek üzere olduğu anlaşılıyordu. Manastırdaki Hayırsever Kızkardeşler'den birini de

beraberinde getirmişti. Beni görünce, hemen beni pencere kenarına çekti ve ciddi, ısrarcı bir tonla konuşmaya başladı. Söylediklerini takip etmekte zorluk çekiyordum. Ağırbaşlı sakinliği bana iyi gelmişti. "Umudunuzu kaybetmeyiniz," işte bunu anlamıştım, "bir sinir nöbeti geçiriyor, ciddi bir nöbet, belki de bir kriz. Karınızın bunu da atlatacağına inanıyorum. İnsan umudunu asla kaybetmemeli. Gece beklenmedik bir değişim olursa bana haber verin. Aksi takdirde yarın mutlaka uğrayacağım."

Gitti. Söylediğim gibi, gerçekte neler olduğunun farkında bile değildim, benimle niçin böyle konuştuğunu anlamıyordum.

Hemşire sessizce işini yapıyordu, elinde havlular ve leğenlerle odaya girip çıkıyordu. Kendimde olmadığımı fark ettim, işe yarar bir şeyler yapacak halim yoktu. Kendimi bir fazlalık gibi hissederek orada öylece duruyordum, ne yapacağım hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Karımın durumu o kadar da kötü olamazdı değil mi? Bir ara sessizce odasına gittim. Yatağa uzanmış uyuyordu, haftalardır olduğundan çok daha iyi görünüyordu, yanakları gül pembesiydi. Sonra hemşireyle konuştum. Ben dışarıdayken hasta bir nöbet, bir tür beyincik spazmı geçirmişti. Hemşire bana kısa cevaplar veriyordu, akşam da alçak sesle dua etti. Yavaş yavaş durumun ciddiyetini kavramaya başlamıştım. Hâlâ Rüya Ülkesi'nin efendisiyle dolu düşüncelerime, karımın otobüste geçirdiği titreme nöbetlerinden görüntüler eklendi. Fakat en kötü ihtimale *inanamıyor*, inanmayı *reddediyordum*.

Geceyi geçirmek için aynı zamanda çalışma odam olan oturma odasındaki kanepeye kıvrıldım. Uyumak mümkün değildi. Bir kere, şafak sökerken kalkıp Patera'nın resmine baktım. Karım sakin bir gece geçiriyor gibiydi, içeride sadece bir kere birkaç kelime konuşulduğunu duydum. Saat dokuz sularında odasına gittim. Ortalık çoktan toplanmış ve havalandırılmıştı. Karım hayretle bana baktı, beni tanımakta güçlük çektiği belliydi. Çok daha iyi görünmesine rağmen hala çok güçsüzdü, söylediklerini anlamak imkânsızdı. Rahibe, gecenin iyi geçtiğini düşünüyordu, karımın ateşi düşmüştü, hasta toparlanmaya başlamıştı. Bazı işlerini halletmek için dışarı çıktı, bir süre karımla yalnız kaldık. Yatağın kenarına oturup sıcak ellerini ellerimin arasına aldım. İçim iyimserlikle dol-

dolmuştu

muştu, konuşup yorulmasına engel olmak için keyfini yerine getireceğini sandığım her şeyden söz etmeye başladım. Güzel mücevherlere olan tutkusunu bildiğim için ona göl kıyısındaki tapınağı, oradaki mücevher ve değerli taşları anlatmaya başladım. Sanki günlerimi orada geçirmişim gibi ışıldayan su kanallarını ve ıssız parkı anlatıyordum. Bana sabit, huzur dolu bakışlarla bakıyordu, birkaç kere uzanıp başımı okşadı. Hikâyelerim hoşuna gittiği için memnun olmuştum, ara vermeden konuşuyordum. Gölde yüzen yaldızlı gemiler ve kar beyazı kuğuları anlatırken hikâyem giderek daha da renklenmeye başladı; bu solgun, kasvetli Rüya Ülkesi'nde renklerle dolu hikâyeler anlatıyordum! Hevesle çiçekleri tarif etmeye başladım, karıma gökkuşağının bütün renkleriyle bezeli orkideleri, kan kırmızısı gülleri, üzerlerine hafifçe eğilmiş nazlı saplarını anlattım. Anlattıklarımın karım üzerinde büyülü bir etkisi olduğuna emindim. Mavi, Beni Unutma çiçekleriyle kaplı ormanları, pırıldayan milyonlarca çiğ tanesini ve onların üzerine doğan sabah güneşini anlattım. Kuşların şarkılarından, gümüş borazanların neşeli seslerinden söz ettim. İşte oralara gidecektik, gerekirse kaçarak o görkem ve ışık ülkesine gidecektik. Karım orada iyileşecekti. Ben en cezbedici kelimeleri seçerek geleceğimizle ilgili güzel şeyler anlatırken karım uyuyakaldı.

Bitkin düşmüştüm. Umutsuz bir halde orada oturuyor, içimdeki en karanlık korkuların zihnimi ele geçirmesini bekliyordum. Karım yarı aralık gözleriyle yatağında yatıyordu, yanaklarının kırmızısı artık bana sağlık işareti gibi gelmiyordu. Gözlerime yaşlar doldu, ağlamamaya çalıştım. Hemşire odaya girdi.

Derken Herr von Brendel ziyaretime geldi, sevimli bir sesle karımın durmunu soruyordu. Çiçek de getirmişti, soluk sarı lalelerle gelmişti. Onu oturma odasına buyur ettim. En sonunda konuşacak sağlıklı birini bulmuştum! Ona adeta dört elle sarıldım.

Söz verdiği gibi Doktor da geldi. Uzun süre karımın yanında kaldı. Gitmeden önce Brendel'ı mutfağa götürdü, onunla kısa bir süre konuştu. Sonra Lampenbogen aceleyle veda edip merdivenlerden aşağı indi. Son sözleri, "Cesur ol, umudunu kaybetme," oldu.

Brendel onunla birlikte dışarı çıkmamı önerdi. "Bütün günü birlikte geçirelim. Burada sadece ayak bağı olacaksın, doğru dürüst yemek de yiyemeyeceksin."

Hasta karım hakkında konuşmaktan bilerek kaçınıyordu. Kahvaltı etmek için kafeye gittik. Hiç aç değildim fakat başka bir yere gitmem gerekiyordu. Brendel'i çok seviyordum, neşeli bir insandı, her zaman iyilik yapmak istiyordu. Tek kusuru vardı, duygusal bir Don Juan'dı. Fakat bunun gerçekten de hiçbir önemi yok, insanlarda çok daha kötü huylar var. De Nemi gibi sadece sıradan, mekanik seks düşkünü bir zampara değildi. Alakası yoktu, Hector von Brendel gerçekten de tekrar tekrar, her seferinde başka bir kadına aşık olurdu. Fakat onu, duygularını tek bir kadına yöneltmeyi başarabilmek için yeterince olgunlaşmamış deneyimsiz bir genç sanmakla da hata etmiş olursunuz. Sürekli hayalindeki ideal kadını arıyordu, aradığı ideal kadını ya bulamıyor, ya da geçici olarak bulduğunu sanıyordu. Tutkusuna karşılık veren her kadını --onlara "hammadde" diyordu- yeniden yaratmaya çabalıyordu. Bu uğurda hiçbir masraftan, hiçbir dertten kaçınmıyordu. Bunu başarmak için sabırla ve düzenli olarak kendi yarattığı sabit ve karmaşık bir sisteme göre, adım adım hareket ediyordu. Von Brendel zengin bir adam olduğu için giyim kuşam ve gardrop sorununu halletmek zor olmuyordu. Sonra entelektüel kategoriler üzerinde çalışmaya başlardı; davranışlar, hal, tavır, vesaire. Adayların çoğu bu engeli geçemiyor ve eleniyodu. Brendel sürekli yeni "hammadde" arayışındaydı fakat adayların hemen hemen hiç biri bir sonraki daha yüksek kategorilerin, mesela "gerçek güven" ve "sosyal ilişkilerde zerafet" gibi kriterlerin hakkını veremiyordu. Pek çok geceyi yeni idolünü düşünerek mutluluk içinde geçirebilirdi. Kendine karşı da çok katıydı. Kendisini suçlayarak acı çeker, yöntemlerini değiştirip geliştirirdi, fakat henüz "olgunluk" dediği aşamaya ulaşabilen biri olmamıştı. Hatası psikolojiyi yanlış kullanmaktı, fakat gerçekten acı çektiği de oluyordu. Kadınlardan biri onu aldatmış, bir diğeri sı-

sıkıcı

kıcı biri çıkmıştı. Gerçek bir Tantulus'tu,[2] aşkın zevklerini sadece tatmakla yetinmek zorundaydı!

Bugün nazik bir sessizlik içindeydi. Ara vermeden gevezelik yapmasını tercih ederdim. Genelde başından geçenleri anlatmasını çok eğlenceli bulurdum, anlattıkları arasında her zaman komik bir şeyler olurdu. Her yeni ayrılıkta, incelikle hazırlanmış bir veda yemeğine götürürdü idolünü, yemek sırasında, pişmanlığı çoktan yeni umutlara dönüşmeye başlardı. Kibar ve cömert bir insan olduğu için idollerini asla başarısızlıkla suçlamazdı. Her zaman bir teselli-si vardı; malzemesi asla bitmiyordu, yeni malzemeleri her zaman çok ilginç buluyordu.

Midemden anlamsız bir korku yükseldi, kalbim sıkışıyor, içime ağırlık çöküyordu, boğulacak gibiydim. Yedim ve içtim, fakat bir türlü rahatlamadım. Saray'daki canlı heykelin üzerimde bıraktığı etki ve karımın tehlikeli durumu yüzünden hissettiklerim biribirine karışmıştı. Sanki bir kâbusta gibiydim, fakat uyanamıyordum.

Karşı kaldırımdaki değirmenin değirmencisi içeri geldi, barda birkaç bardak rom yuvarlayıp kimseye tek söz etmeden çekti gitti. Satranç oyuncuları her zamanki gibi satranç tahtasının başında oturuyor. Çin işi, oyma şeytan heykellerine benziyorlardı.

Brendel beni Mavi Kaz'a götürdü, yemeklerini genelde orada yerdi. Yemekten sonra onun dairesine gittik. Bana kahve ikram etti ve insanı büyüleyen suluboya resim kolaksiyonunu gösterdi, resimlerin hepsi Rüya Ülkesi'nden manzaraları tasvir ediyordu. Saat beş olduğu zaman artık yerimde duramıyordum. Ona teşekkür ettim, gününü berbat ettiğim için özür dileyip eve gittim. Çok uzun süre dışarıda kalmıştım, nasıl bu kadar düşüncesiz olabildiğimi anlayamıyordum.

Korku, sokaklarda aceleyle koşmama neden olan bir eziyet gibiydi. Merdivenleri hızla tırmandım, fakat içeri girecek cesareti bulamadım. Kapıyı dinledim. Hiç ses yoktu. Uzak odada olmalıydılar. Derin bir nefes daha aldım ve kapıyı açtım.

---

[2] Tantulus: Efsanevi Lidya kralı, Hades'te çenesine kadar gelen sularla dolu bir havuzda durmaya mahkûm olmuştu. Başının üzerinde de meyvelerle dolu dallar vardı. Ne zaman yemek ya da içmek istese meyveler ve sular geri çekiliyordu.

İlk gördüğüm şey Lampenbogen'ın kürk paltosu oldu. Hasta odasına girerken titriyordum. Doktor, baştan savma bir yanıt verdi, manşetlerini çıkarmıştı. Karım yatakta uzanmış yatıyordu, yaşlı ve kuruyup büzülmüş görünüyordu. Tanımı olmayan bir korkuyla yere yığıldım ve doktora yalvarmaya başladım, "Yardım edin ona! Kurtarın onu!"

Gözüme dev gibi görünen doktor omzumu okşadı ve, "Kendinizi toplayın. Gençsiniz," dedi.

İnledim. Hemşire bana bir bardak su uzattı, fakat bir anda, kamçılanmış gibi yerimden fırladım ve bardağı ittim.

Karmakarışık örtülerin üzerine eğilerek ölmek üzere olan karıma baktım, afallamıştım. Dişleri ürkütücü bir biçimde takırdıyordu, onun haricinde kımıltısızdı. Çenesi küçük bir makine gibi sürekli kuru, sert, tok bir sesle takırdıyordu. Hayatımda daha önce hiç hissetmediğim kadar kuvvetli bir acı hissettim. O kadar korkmuştum ki olan biteni güç bela anlıyordum. Kırışmış cildi yeşilimsi bir renk almıştı. Her gözeneğinden terler boşalıyordu. Elime bir bez alıp terini silmeye başladım. Dişlerinin takırtısı birdenbire durdu, gözleri ve ağzı sonuna kadar açıldı, yüzü bir kâğıt gibi bembeyaz oldu, ölmüştü.

Hemşirenin dua ettiğini, doktorun gittiğini duydum, çok uzaklardaydım. Yatağın yanına diz çöküp en müşfik sesimle karımla konuşmaya başladım. Beraber geçirdiğimiz yıllar zihnimde canlandı. Ona Rüya Ülkesi'nden değil, ilk karşılaştığımız zamanlardan söz etmeye başladım. Bana verdiği bütün mutluluklar için teşekkür ettim. Kimse duymasın diye dudaklarımı kulağına yaklaştırmıştım. Sessizce, sadece onun duyabileceği bir sesle ona yardım etmesi için Patera'ya dua ettiğimi anlattım, Efendimiz ona yardım edecekti. Çocuksu bir güvenle doluydum. Bu kelimeleri mırıldanırken başını elimle tuttum, bıraktığımda boğuk bir sesle yana düştü ve lambanın sarı ışığıyla yüzü aydınlandı. Geçirdiği değişimi yeni görüyordum, önümde yatan şeyi tanımıyordum, kansız dudakları ve sivri bir çenesi vardı. Benim karıma benzemiyordu. Büyük, boş gözbebekleri gözlerimin içine bakıyordu. Şiddetle sarsılıp titreyerek, kendi kendime anlamsız kelimeler mırıldanarak dışarı, yabancı sokaklara koştum. Gözüm kimseyi görmüyordu, en karanlık kö-

köşeleri

şeleri arıyordum. Bütün gece sokaklarda dolaştım, korkutma yeteneğini kaybetmiş geveze bir hayalet gibiydim, çocukluğumdan hatırladığım bütün duaları kendi kendime tekrar ediyordum. Yalnızdım. Dünyada benden daha yalnız hiçbir şey yoktu.

Ertesi günü de saklanarak geçirdim. Ben de ölmek istiyordum. O gece çevrem ıslık ve patlama sesleriyle çevrildi, Patera'yı gördüğümü hayal ediyordum, puslu, gri bir şekil olarak karşımda beliriyordu. Sabahın gri ışıklarını görünce dairemizin merdivenlerini tırmandım, bitkindim, zihnim bomboştu, her şeyin sadece bir rüya olduğunu umuyordum.

Öldüğü oda karmakarışıktı. Bayat, hastalıklı bir ter kokusu sinmişti odaya. Yatak boştu, karmakarışık geceliği ters dönmüş, ilaç şişeleri ve saçılmış haplarla dolu bir masanın üzerinde duruyordu. Bütün bunlarda kavrayışın, tesellinin ötesinde bir şeyler vardı. Merdivenlerden indim. Lampenbogen kapının önünde, arabasının içinde bekliyordu. kolumdan yakaladı. Şaşırdım. Bir talihsizlik daha mı olmuştu?

"Konuşmamız gerek. Her yerde seni arıyordum. Kendini böyle bırakmamalısın. Benimle geliyorsun, yarım saat sonra karını gömecekler. Böyle bir zamanda bir eve, bir aileye ihtiyacın olacak. Seni şimdilik bizimle kalmaya davet ediyorum, umarım reddetmezsin. Karım buna çok sevinecek. Sonuçta insanlar böyle şeyleri atlatır. Zamanla sakinleşeceksin."

Tek kelime etmeden Lampenbogen'la birlikte arabaya bindim. Şişman, iri doktorun yanına sıkıştım. Kafedeki insanlar gidişimizi izlediler. Anton pencerenin arkasında eğilerek selam verdi, satranç oyuncuları oyunlarına dalmışlardı.

Birkaç dakikalık bir yolculuktan sonra mezarlığa vardık. Uzaktan, morgun avlusuna sıkışmış insan kalabalığını görebiliyordum. Giderek yüzleri tanımaya başladım; Hector von Brendel, kafenin sahibi, bir rahip ve tanımadığım birkaç insan. Hepsi ayakta duruyordu, sadece bir tek şey yatıyordu. Siyah bir örtüye sarılı sade bir tabut. Yağmur yağmaya başladı, nem giysilerimden içeri sızıyordu. Nem kuru derimi rahatlattı.

Rahip birkaç dua mırıldandı, sonra tabut mezara taşındı. Töreni en arkadan takip ediyordum. "Tabutun içinde yatan benim ka-

rım," diye düşündüm. Onun hala sağ olduğunu hayal ettim. "Eminim burada olan her şeyi biliyor, benim en arkada yürüdüğümün ve hiçbir şeye karışmadığımın farkında." Ayağım arada bir ıslak çimenlere takılıyordu, soğukkanlı davranmaya çalışıyordum. Kendi kendime, "Hiçbir şey belli etmeyeceğim," dedim. "Bütün üzüntümü sonraya saklayacağım, yalnız başıma acı çekeceğim." Kafamın içinde büyük harflerle yazılmış bir kelime belirdi, kendi kendime tekrar etmeye başladım; "CESARET, CESARET, CESARET, CESARET..." Hiç bitmeyen bir satır gibiydi. Aynı zamanda yanaklarımın içini ısırıyordum. Bütün bunlara rağmen mezarın kazıldığı noktayı büyük bir ilgiyle inceledim. Bir sürü mezarın ortasındaydı. Mezara varmıştık, siyah örtü tabutun üzerinden çıkarıldı. Sanki bir uyurgezer gibiydim. Adamlar tabutu dikkatle yere indirdiler. Çabucak aşağıya bir göz attım, görüntü olağanüstü bir hızla aklıma kazındı. "Bu senin hayatını paylaşan kadına son veda bakışın."

Sendeleyerek uzaklaştım. Lampenbogen koluma girdi ve insanlar bana başlarıyla selam verdiler.

Tam o sırada birisi koşarak mezarlığın kapısından içeri girdi, şapkasını koluna sürerek temizliyordu. Berberdi bu. Elimi sıkarak şöyle dedi, "Ölünce, ölen kişi zaman ve uzay arasında bir köşegen haline gelir. Bunu düşünerek içinizi rahatlatın."

Sol tarafta, duvar kenarında Blumenstich'lerin aile mezarlığını gördüm. Mermer bir kübün tepesine oturmuş olan sfenks, siperliği aşağıya doğru çevrilmiş bir miğfer takıyordu. Törenin bittiğine ve sorunsuz geçtiğine sevinmiştim.

Lampenbogen'ın arabasına bindim ve villasına doğru yola çıktık.

IX

Lampenbogen'ların benim gibi kayıp bir ruhu evlerine almaları çok iyi niyetli bir davranıştı. Şu halimle, kim ne dese yapardım, neler olacağı umurumda bile değildi.

Hizmetçi, yemek odasının kapısını açarken içimden, "Lampenbogen'ların durumu çok iyi," diye düşündüm. "Karımın ölümü

onlar için hiçbir şey ifade etmiyor." Saat altıydı. Ben geldiğimde Frau Lampenbogen evdeydi, kendimi evimde hissetmemi ve "bu korkunç trajediyi" bir an önce unutmamı dilediğini söyledi. "Evet, ah bu korkunç trajedi," diye tekrarladım mekanik bir sesle. "Hayat üzüntülerle dolu," dedi Lampenbogen, odamdaki masanın üzerine bir paket sigara koyarken.

Artık farklı bir odada yaşama düşüncesine biraz alıştıktan sonra üstüme başıma çeki düzen verdim ve aşağı indim. Dışarıda hava soğuk ve kasvetliydi, içerisi sıcak, ferah ve konforluydu. Ev sahibem benim için çok üzülüyor gibi görünüyordu, bunu rahatlatıcı buldum. Daha önce yolda gördüğümde üzerimde yarattığı etki bir hayal olmalıydı. Bugün, rahatlıkla gözlerinin içine bakabiliyordum. Bademi biçiminde, yeşilimsi gri renkli, düşünceli ve her zaman bir şey ararcasına bakan gözlerdi. "Dedikodusunu yaptıkları kadın bu demek," dedim kendi kendime. "Söylenen her şey saçmalık."

Masaya oturduk. Fil gibi iri Lampenbogen, masanın uzun kenarını kaplıyordu. Yemeğinden keyif aldığı belli oluyordu. Yemek yerken yanakları körük gibi şişip iniyordu, keyifle yemek yediğini hem görebiliyor hem de duyabiliyordunuz. Midem bomboş olmasına rağmen canım yemek istemedi. Lampenbogen yemek masasında bambaşka bir adam oluyordu, bir "rahip-generale" benziyordu. Servis tabaklarını keskin bakışlarla ve dindar bir tavırla inceliyor, eğer tabaklar hızla kendisine verilmezse buyurgan bir tavırla parmaklarını şıklatıyordu. Mutfağa geri götürülen yemeklerin yeniden masaya getirilmesini istiyordu. Yüzü öfkeyle kızarıyor, kaba ve öfkeli bir sesle "O salağa kaç kere tabakları götürmemesini söyledim," diyordu. Böyle anlarda Japonların şans tanrısı Fukuroku'ya benziyordu. Servis masasında duran salatayı iki çatalı beceriyle kullanarak tabağına aktarıyordu. Küçük, tombul ellerinin becerisi beni şaşırtmıştı. Ameliyat konusunda yetenekli olsa gerek, diye düşündüm. Yine de çabalarının sonucundan memnun kalmışa benzemiyordu.

Canı sıkılmış bir ifadeyle renkli şişelere ve teneke kutulara bakarak "Artık insan burada aradığı hiçbir şeyi bulamıyor," dedi,

Lampenbogen düşünceli bir biçimde, tam Castringius'a göre bir konuydu.

"Hiçbir şey yemedin!" dedi sıra peynire gelince. "Ama Odoacer," diyerek kınadı karısı onu, "bir düşünsene!" Yine de güzel bir burnu olduğunu fark ettim Lampenbogen'ın. Aramızdaki tek benzerlik burunlarımızdı.

Yemekten sonra sigara içmeye koyuldum. Yağ tulumu pişmanlıkla iç geçirerek ayağa kalktı. "Korkarım bu gece kulübe gitmem gerek. Maalesef. Oysa ne güzel bir gece geçirebilirdik." Ben de üzüldüğümü belirttim, kulübün nerede olduğunu sordum. Doğal olarak hemen beni de beraberinde götürmek istedi, Mavi Kaz'ın arka tarafında bir bowling salonu vardı. Teşekkür ederek önerisini reddettim. Bugün için fazla gelir, dedim. "Neyse, sen bilirsin," diyerek elimi sıktı. Karısının yanağını okşadı. Kilosuna rağmen hareketlerinde esnek bir zerafet vardı.

Yalnız kalmıştık.

"Kocanız sağlığının keyfini çıkarıyor," dedim bir şey söylemiş olmak için.

"Evet, gerçekten de öyle," diye cevap verdi.

Biraz mahçup hissediyordum. Yatmaya gidince olabileceklerden çekiniyordum, elimden geldiğince uzun süre aşağıda kalmak istiyordum. Bu güzel kadına ancak o zaman dikkatle baktım. Mavi ve beyaz çizgili, uzun etekli bir elbise giyiyordu, saçları da Rüya Ülkesi'nin modasına uygun olarak bir fileyle toplanmıştı. Yüzü dikkat çekecek kadar ufaktı. Alnı dar, kaşları kavisli, kalkık ve uzundu. Oldukça kısa, hokka gibi bir burnu ve geniş, zenci gibi kalın dudakları vardı. En güzel yanları fildişi gibi teni ve saçlarıydı. Bir kadın için oldukça uzun boyluydu.

İçinde bulunduğum duruma rağmen gözlemleme yeteneğimin hala ne kadar keskin olduğunu görmek beni çok şaşırttı. Melitta bir sepeti karıştırıp iğne işini çıkardı, kayın odunlarının çıtırdadığı sobinenin başına oturdu. Dışarıda ağaçlar fırtına yüzünden çatırdıyor, arada bir bardaktan boşanırcasına yağan yağmur camları dövüyordu, oysa kahverengi renkli ahşap panellerle kaplı süslü oturma odası sıcacıktı.

O gün kimse için iyi bir arkadaş olamayacaktım, o yüzden onun bir şey söylemesini bekledim ama sessizliğini korudu. Demek ki ben konuşacaktım. "Saçlarınız çok güzel, Frau Lampenbogen," dedim. Aklıma gelen ilk şeyi söylemiştim.

"Ah, yok canım, sıradan saçlar işte. Eskiden daha gürdü. Açtığım zaman daha güzel görünür."

Bunu duyunca birdenbire korkuya kapıldım. Bembeyaz kesildiğimi hissettim.

Sonra olanları kendime bile tam olarak açıklayamadım. Son birkaç gündür bir insanın başına gelebilecek en tramvatik olayları yaşamıştım. Kırılmış bir dal gibiydim, dayanacak gücüm kalmamıştı, güçsüz ve umutsuzdum.

Yaşamımız için gerekli olan gücü besleyen acının telafi edildiği bir kural mı vardır? Eğer öyle değilse, böyle bir anda, küçük, soğuk ve sinsi bir düşünce nasıl oldu da sessizce zihnime girebildi?

Neredeyse aynı anda içimde gizemli güçlerin harekete geçtiğini hissettim. Bunların hepsi derinlerde oluyordu, yüzeyde, bilincim ve aklımla kendime kızıyordum. Varlığımın tamamı bir tek amaçta toplanmış, değişmez bir istek uğruna birleşmişti. Demek ki kaderimde vardı bu. Sakin ve kendime hakimdim, bir yılan gibi soğukkanlıydım. Oysa dış görünüşte sadece sigara içen bir adama benziyordum.

Melitta dikişini bir kenara koydu ve ciddi bir sesle, "Elbette, bir ressam olduğunuz için güzellikten anlıyorsunuzdur," dedi.

Aklımdan bir düşünceler zinciri geçti, her şey açıkça ortadaydı, düşüncelerimin kontrolü bendeydi. Artık harekete geçmeye karar vermiştim fakat ilk önce biraz yoklamam gerekiyordu.

Bir duman bulutunun arkasına saklanarak, "Açtığınız zaman saçlarınız çok güzel görünüyor olmalı," dedim.

"Korkarım hayal kırıklığına uğrayacaksınız," dedi hafifçe gülerek, yeniden dikişinin üzerine eğildi.

"Ah," diye düşündüm. "Oyun oynayacak havamda değilim." Böyle kur oyunları hiçbir zaman hoşuma gitmemiştir. Kayıtsızca ayağa kalktım ve soğuk bir nezaketle, "Kocanızın bir sanatçı olması ne yazık," dedim. Bu, direncini savunmasız bırakmak için dikkatini başka yöne çekme taktiğimdi. İşe yaradı. "Tanrım, o hiç-

bir şeyi fark etmez." Omuzlarını küçümsemeyle hafifçe silkerek söylemişti bunu. Tam da beklediğim gibi. Artık avcumdaydı. Buna rağmen, hiçbir şey olmadı, hemen teslim olmamıştı.

Hizmetçi içeri geldi. "İstediğiniz başka bir şey var mı?"

"Hayır, gidebilirsin."

"Sizden saçlarınızı benim için açmanızı isteme küstahlığında bulunsam ne dersiniz?"

(İlmiği iyice sıkmadan önce soruyu sormam gerekiyordu, çünkü ters bir yanıt verirse aptal durumuna düşecektim.)

"Bugün mü? Karınızın cenazesinin kaldırıldığı gün?"

(Hile yapıyordu.)

Rolümü oynamaya devam ettim. "Yaşam ölüme rağmen devam eder." Hâlâ hafifçe karşı koyduğunu hissedebiliyordum, fakat beni pençesine alan güce karşı ne yapabilirdi ki?

"Eğer ısrar ediyorsanız açayım. Kaybınızın acısını dindirecekse."

(Ah, dul bir erkek olduğumu hatırlat bakalım, bu senin son kalen.)

Birdenbire aklıma bir fikir geldi;

"Ne kadar da aptal... hepsi aynı..." Melitta ayağa kalkıp saçlarını açmaya başladı.

"Hizmetçi gelmez değil mi?" diye sordum sakin ve yumuşak bir sesle.

(Bu hem bir önlem, hem de kim bilir ne kadardır sürüp giden çatışmayı sona erdirmek için bir kışkırtmaydı. Zaten kafam iyice dağılmaya başlamıştı.)

"Güvendeyiz," yanıtı çıktı dudaklarının arasından. (İnsan başka ne ister ki?) İki muhteşem, kestane gengi örgü sırtından aşağı sallandı. Şöminenin yanındaki yüksek paravanın arkasına geçti ve saçlarını tamamen açtı.

Saçları beni hayretler içinde bırakmıştı, yine de överken abartılı sözcükler kullandım. Uzman bilgimin yanında tutkulu sözcükler de kullanarak saçlarını övdüm. Elbette ki asıl ilgimi çeken saçları değildi.

Telaştan kalbim sıkışıyordu. Eğer çok uzatırsam saçmalamaya başlayacağımın farkındaydım.

"Saçınızı tarif etmek mümkün değil. Daha çok şey göremez miyim? Bir sanatçı olarak. Lütfen, lütfen." İltifatlarımın kafasını nasıl da karıştırdığını görebiliyordum.

"Tanrım, ne kadar da çok şey istiyorsunuz," dedi cilveli bir öfkeyle. Yanakları kızarmıştı, karşı koyma gücü giderek azalıyordu. Titreyen parmaklarla oda hizmetçisinin görevini yerine getirmeme izin verdi.

Yemek odasının bitişiğindeki küçük odasında iki küçük duvar lambası yumuşak bir ışık veriyordu. Uyuşuk tavrını üzerinden atmasını sağlamak istiyordum, aynı zamanda böyle ilgisiz davranmasından memnundum. Rüya Ülkesi'nde çok iyi bilinen sarhoş edici koku burun deliklerime doldu. Karımın varlığını bile unutmuştum...

Dışarısı sessizdi. Fırtına bitmişti, ama hava hâlâ ıslak ve çok soğuktu. Bir kılıç tıkırtısı duydum. İki adam sokakta yürüyordu.

Castringius'un melercesine attığı kahkahasını duydum, "Şeytandan bir ayrılık hediyesi," dedi. Villadan uzaklaşmak için bütün gücümle koştum, koştum. Hiçbir şey ve hiç kimse beni oraya geri götüremezdi.

Kafede sert bir içki söyledim. "En sonunda yalnızım," dedim kendi kendime, acı acı gülerek. Üçüncü bardaktan sonra tutkularımın ve başarılarımın bir listesini yaptım, hayatımın boşluktan ibaret olduğunu fark ettim. Bütün hayatım tıpkı Brendel'in aşk maceralarına benziyordu. Hayatımı, kaderin önüme attığı serapları kovalayarak geçirmiştim. Artık böyle aptalca işlerle vakit kaybetmeyecektim. Dördüncü bardakta intiharı düşünmeye başlamıştım. Aptallar arasında bir aptal olarak yaşamaktansa ölmeyi tercih ederdim.

Aynı zamanda olanlar yüzünden büyük bir pişmanlık duyuyordum. Birkaç saattir ıslak toprağın altında yatmakta olan karımdan beni affetmesini istedim. O, ahşap hapishanesinde yatarken ben yaşamanın yükünü omuzlarımda taşımak zorundaydım. Şehvetli düşünceler hâlâ bana işkence ediyordu, hava baloncukları gibi derinliklerden yükselip zihnimin yüzeyinde patlıyorlardı.

Beşinci bardakta kararımı vermiştim, "Üzüntülerimi nehir yerine burada boğacaktım." Çok fazla sigara içmekten dilim yanıyor, başım zonkluyordu.

Yan masada değirmen hakkında konuşuyorlardı. Kaybolan değirmenci Jackob, bir feribotla nehri geçerken görülmüştü. Oradan, ormana doğru giden bir yol vardı, bu ormanlık alan, Rüya Ülkesi'nin henüz keşfedilmemiş olan vahşi topraklarından biriydi. Geceleri oradan tam bir kakafoni yükseliyordu, hatta nehrin bu tarafın-

dan bile duyulabiliyordu. "Büyük ihtimalle kayboldu ve vahşi bir hayvan tarafından yendi," diyorlardı. Buna rağmen hâlâ kardeşini kötülüyorlar, onun en adi suçları işlediğini söylüyorlardı.

Koyu bir kahve içtim ve bana ne yaşamın ne de ölümün uygun olduğuna karar verdim. "Herhalde ikisi arasında bir yerde takılıp kalacak, mezbahadaki bir öküz gibi öldürücü darbeyi bekleyeceğim." Aynaya bakınca sağlıksız, şiş bir yüz gördüm.

Saat sabahın üçüydü. Üç porsiyon jambon ve frenküzümlü kek yemiştim; kurt gibi açtım. Gece daha geç saatlerde Castringius ve De Nemi kafeye geldiler. Castringius beni hemen fark etti, fakat ben hemen *Ses Gazetesi*'ni alıp arkasına saklandım. İkisi de yalnız kalmak istediğimi anladı. Gazetede ilk gördüğüm büyük harflerle yazılmış olan kendi adım oldu, karım için kısa bir ölüm ilanı veril-

mişti. Gazetenin üzerinden Castringius'un ellerini görebiliyordum. Sağ elini bir sandalyenin arkasına atmıştı. Sanki sonradan eklenmiş gibi korkunç görünüyordu bu el, bir insana ait değilmiş gibiydi. Fakat Castringius kendisini insan ırkından saydığını açıkça belli ediyordu. Geniş, boynuzsu, sarı ve çatlak tırnakları olan tombul ve kısa parmaklarına "gemi pervaneleri" diyordum. Meslekdaşımın beni sevmediğini bildiğim için ona karşı özellikle kibar olmaya çalışıyordum.

Kafenin sahibi masama geldi. Uykulu bir sesle dairemde yaşamaya devam edip etmeyeceğimi sordu. "Aman Tanrım, elbette hayır!" dedim. Ona şu anda gidecek bir yerim olmadığını söyledim. Bildiği bir yer var mıydı? "Elbette. Burada boş bir oda var." Uzun, dar ve küçük bir odaydı, odadan çok bir koridora benziyordu. Gecenin geri kalanını orada geçirdim ve orada kalmaya başladım. Yatak, önüne perde çekilmiş karanlık bir köşedeydi. Oda bana sanki daha önce başka bir yerde hiç kalmamışım gibi tanıdık geliyordu. Eski püskü, sararmış duvar kağıdı, eski moda saati ve yuvarlak çinilerle kaplı ocağı kendimi evimde hissetmemi sağlıyordu.

Yorgunluktan bitap düşmüştüm. Bütün gün uyudum, ancak ertesi sabah masamı içeri getirirlerken uyandım.

Sonraki altı ayı çılgın bir yaratıcılığın etkisi altında geçirdim, üzüntünün de katkısıyla en iyi çalışmalarımı yaptım. Acımı çalışarak hafifletiyordum. Rüya Ülkesi'nin solgun, kasvetli atmosferini yansıtan resimlerim aslında acımın üstü örtülü bir göstergesiydi. Kendimi saatler boyunca nemli avluların, gizli tavanaralarının, gölgeli, karanlık odaların, tozlu sarmal merdivenlerin, terk edilmiş, ısırgan otuyla dolu bahçelerin, tuğla ve ahşap kaldırımların soluk renklerinin, kara bacaların ve tuhaf şöminelerin şiirinde kaybediyordum. Resimlerimin hepsi tek bir kasvetli konunun farklı tekrarlarıydı; yalnızlığın şiddetli ıstırabı ve anlaşılmaz bir kaderle mücadele.

Bunlardan başka, Rüya Aynası'na ve koleksiyonculara sattığım başka çalışmalar da yaptım. Küçük bir grubun ilgisini çeken bir seri çalışmam vardı. Bu çalışmalarda, farkına vardığım gizli ritmlere uygun olarak kıvrılan, iç içe geçen ve birbiriyle çakışan yeni formlar yaratmaya çalışmıştım. Hatta daha da ileri gittim. Bu

aylar boyunca, çizgilerden başka her şeyi dışlayan bir tarz yarattım. Çizimden çok yazı ağırlıklı, parçalar halinde bir stildi bu, ruh halimdeki en ufak değişikliği bile kaydeden hassas bir ölçüm aleti gibiydi. Tekniğin adını "psikografikler" koydum, daha sonra hakkında bir de açıklama yazmayı düşünüyordum. Bu yeni yaratıcılık patlaması bana çok ihtiyaç duyduğum rahatlamayı sağladı. Yoksa kaderimle uzlaşmaktan oldukça uzaktım, bir tür alacakaranlık kuşağında yaşıyordum.

Geceler boyunca karımın ölümü için açıklamalar düşündüm. Suçun bir kısmı benimdi. Bu hayalet ülkede asla tutunamayacak kadar sağlıklı, ayakları yere basan bir karakteri vardı. Bunu en baştan fark etmeli ve bu yolculuğa asla çıkmamalıydım.

Yeniden insanların arasına karıştığım zaman pek çok değişiklik olduğunu gördüm. Bu mümkün görünmese de, Rüya Ülkesi'nde her şey giderek daha da altüst oluyordu.

Bir gün, temizlikçimiz Frau Goldschlager öldü ve gömüldü, altı ayda üçüncü ölümdü bu. Zavallı dokuz çocuğu iyice kötü duruma düşmüşlerdi.

Dedikodulara göre, Hector von Brendel, Melitta Lampenbogen'la aşk yaşıyordu. Acaba bu ilişki "olgunlaşma" aşamasına varacak mı diye düşündüm. De Nemi de Lampenbogen'ları sık sık ziyaret ediyordu, fakat Melitta için değil de, bol bol ilişkiye girme eğilimi sayesinde kaptığı kötü bir hastalık yüzünden. Giovanni Battista'nın iyi durumda olduğunu duydum. İşinde tam bir ustaydı, berber ona hayatının sonuna kadar her ay alacağı bir maaş bağlamıştı.

Nüfusta belirgin bir artış olmamıştı, yeni gelen birkaç kişiyle kimse ilgilenmiyordu. Muhtemelen dışardaki dünya, bilimsel ilerlemeler ve önemli buluşlarla ilgili anlatacak çok şeyleri vardı, fakat Rüya Ülkesi halkı bu konularla hiç ilgilenmiyordu. "Gerçekten mi," diyor ve başka konulara geçiyorlardı. Bize göre Rüya Ülkesi çok büyük ve sonsuzdu, dünyanın geri kalanının hiçbir önemi yoktu, unutup gitmiştik. Buraya bir yerleşen bir daha terk etmek istemiyordu. "Dışarısı" bir şakadan ibaretti, öyle bir yer yoktu.

Bir akşamüzeri geç saatte yılanbalığı yakalamak için ağ atmaya nehre gittim. Balık tutmak çocukluk tutkularımdan biriydi. De-

ğirmenin çevresindeki tuhaf, gazımsı madde hala çatırdıyor ve binanın çevresinde dönüyordu. Duvarlarda aşağı yukarı dolaşan yeşilimsi fosfor tutamlarını görebiliyordum. Değirmene yaklaşınca, fark edilebilir ve hasta edici bir rahatsızlık duyuyordum. Değirmenci kapıda duruyordu. Kapının üzerine şans getirsin diye bir baykuş kafası, canlı canlı çarmıha gerilmiş bir yarasa ve bir geyik ayağı asılmıştı. Değirmencinin piposunun ateşi görünüyordu. Bu suskun adam beni her zaman ürkütmüştü, fakat o akşam cesur bir biçimde yanından geçtim. Ağlarımı nereye atacağıma çoktan karar vermiştim, büyük demir parmaklıkların hemen arkasına atacaktım. Tam ağlarımı açarken yakından gelen bir fısıltı duydum. "Hey, dikkatli ol. Eğer sakıncası yoksa biraz daha sola git." Etrafta kimse yoktu. Sonra ayağımın dibindeki kumlarda yuvarlak, şişman bir insan yüzü olduğunu gördüm. Tam karşımdakinin yeni bir hayalet olduğunu düşünmeye başlayacaktım ki, olayın mantıklı bir açıklaması olduğunu fark ettim. Bir hırsız kendisini kumlara gömmüş değirmenciyi seyrediyordu. Rahatladım.

Ağlarımı attıktan sonra eve gitmek üzere yola koyuldum. Köprüde durdum. Nehrin karşısından tekdüze, dokunaklı bir müzik sesi yankılanıyordu. Dış Yerleşim ve alçak tavanlı kulübeleri oradaydılar. Oraya hiç gitmemiştim, Rüya şehrinde beni meşgul etmeye yetecek pek çok şey vardı. Şarkı tuhaf bir biçimde dokunaklıydı, ağırbaşlı ve monotondu, sessizlik içinde dinledim. Nehrin suları da tuhaf bir biçimde durgundu. "En kısa zamanda oraya gitmeliyim," diye düşündüm, her zaman olduğu gibi Patera'nın büyük gizemleri ve bunlar hakkında bildiklerim aklıma geldi. Bunları bir sonraki bölümde anlatacağım.

Kafede birkaç dakika durayım dedim, ama Anton'un dikkatini bir türlü çekemedim. *Ses*'in son sayısının gelenler ve gidenler bölümünü elinde sallayarak masaların birindeki müşterilerle konuşuyordu. O kadar yüksek sesle konuşuyordu ki ne söylediğini rahatlıkla duyabiliyordum. "Artık burada. Bugün geldi."

En sonunda telaşla koşarak siparişimi almaya geldi.

"Amerikalı bugün geldi," dedi mühim bir haber verircesine.

"Kim?"

"Amerikalı işte yahu. Çok zengin bir adam."

Beşinci Bölüm: Dış Yerleşim

I

İncelikle işlenmiş, sivri, saman çatılar! Küçük bir köye gelmiştim. Tuhaf şekilli bodur ahşap kulübeler, küçük kubbeli binalar, silindir çadırlar vardı. Her ev bakımlı birer bahçeyle çevriliydi. Uzaktan bakıldığında, yerleşim bir etnografi sergisini andırıyordu. Üzerlerinde flamalar ve cam diskler olan direkler, taştan, tahtadan ve metalden yapılmış küçüklü büyüklü sayısız kaba heykelcik rastgele etrafa serpilmişti. Burası, büyük bir kısmı yaşlı ağaçların alçak dalları altında gizlenen küflü bir karmaşaydı.

Rüya Ülkesi'nin yerlileri burada yaşıyordu. Kendine has, huzurlu bir havası vardı. Tahta sunaklara yerleştirilmiş biçimsiz ve anlaşılmaz heykelcikler, çirkin ve tuhaf şekillerine rağmen kendilerini çevreleyen huzur dolu ortamla uyum içindeydiler. Birkaç insana rastlayana kadar etrafta dolaştım. Uzun boylu, sıska üç kişi bir tepeden aşağı inmekteydi.

Onları selamladığımda, kazınmış kafalarını ciddiyetle eğip yollarına devam ettiler. Moğol tipli, yaşlı adamlardı. Sarı turuncu arası soluk renkli cüppelere sarınmışlardı. Bir süre sonra başkalarını da gördüm. Kulübelerinin önünde heykel gibi hareketsiz, hiçbir şey yapmadan oturuyorlardı. Bir tanesinin önünde saksılar vardı, başka bir tanesi uyuyan bir köpeğe bakıyordu, bir üçüncüsü yerdeki çakılları izlemekle meşguldü. "Bu insanlar Pearl'de olsalar ayıplanırlar," diye düşündüm. Buraya kimse uğramamıştı, eğer gelseydiler buradaki insanlara küçümsemeyle bakarlardı. Buna rağmen kabile çok gururluydu. Cengiz Han'ın kanından geldiklerine inanıyorlardı. Fakat, doğruyu söylemek gerekirse onlarda Asyalı hükümdarı hatırlatan hiçbir iz yoktu. Hepsi yaşlı insanlardı. Diğerlerinden zorlukla ayırt edilebilen birkaç kadın vardı. Hepsinin duruşları, giysileri ve yüz ifadeleri aynıydı. En güzel yerleri, hafif çekik gözlerinin nefis mavisiydi. Buradaki her şey Rüya Ülkesi'yle nasıl da tezat oluşturuyordu! Orada koşuşturma, burada sükûnet vardı. Ama bu insanlar da zamanında oldukça mücadele vermiş olmalıydılar, yüzlerindeki derin kırışıklar buna tanıklık ediyordu.

İlk ziyaretimden sonra köprünün öte yanındaki bu mavi gözlü kabilenin yanına sıklıkla gitmeye başladım. Kimse beni davet etmiyor, kimse beni köyden kovmuyordu. Şiddetli tezatın giderek daha fazla farkına vardım. Buraya rahatlamak ve sessizce gözlem yapmak için geliyordum. Sükûnetleri beni derinden etkilemişti. Bunu bol bol düşündüm ve elde etiğim sonuçları önceki tecrübelerimle birleştirmeye çalıştım.

Patera'nın büyük gizemi hakkında son altı aydır tamamen kör değildim. Yaşlı profesör bazı konularda haklıydı. Rüya Ülkesi'nin tamamı büyünün etkisindeydi; yaşamımızdaki korku ve varlığından şüphe duyulmayan komik unsurlar arasında bir bağ vardı. Her

şeyin arkasında gerçekten de Efendimiz vardı ve kendisini istenilenden daha sık, gizemli şekillerde belli ediyordu. Onun, 65.000 kişilik Rüya Ülkesi nüfusunun arkasındaki yönetici olduğu fikri, her ne kadar bana korkunç bir şey gibi gözükse de, inkâr edilemezdi. Gücünün sınırları anlayışımın çok üzerindeydi, çünkü hayvan ve bitkilere de tesir edebildiğine sık sık tanık olmuştum. Hepimiz bunun farkındaydık ve bunu mühürlenmiş, işaretlenmiş ve değişmez kaderimiz olarak sakince kabullendik. Öyle karmakarışıktı ki en parlak zekâlar bile bir anlam çıkaramıyordu. Patera anlaşılmaz olarak kaldı. Bizleri Rüya Ülkesi'nde kuklalara dönüştüren gücü kimse çözemiyordu. Bunu her fırsatta hissediyorduk. Efendimiz hepimizin iradesini elinde tutuyor, zihinlerimizi karıştırıyor, kullarını kuklalar gibi oynatıyordu. Ama bu ne kadar sürebilirdi? Vergi ödemiyorduk, ona bir kazanç sağlamıyorduk. İnsan düşünmeye başladıkça olay daha da karanlıklaşıyordu. Kesin olan bir şey varsa, o da bu kişinin hasta olduğuydu. Sara hastasıydı ve hepimiz onun nöbetlerini paylaşıyorduk; işte "Beyin fırtınası" buydu. Yaşlanacak ve, ölecekti. Sonra ne olacaktı? Gücümüzün kıvılcımları da onunla birlikte sönecek miydi? Ona her şey için ihtiyacımız vardı, çökmemizi önleyen oydu. Bu sınırsız enerjiyi nereden buluyordu?

Diğer yanda da eski, soylu bir kabilenin üyeleri vardı. Gelenek ve görenekleri bizimkilere tamamen zıttı. Onların Efendimiz ile nasıl bir bağları vardı? Yaşlı adamlar saatlerce oturuyor, gözlerini kırpmadan ileriye bakıyor ya da taş, tüy, kemik gibi önemsiz şeylerin üzerine eğiliyorlardı. Asla gülmeyen, birbirleriyle nadiren konuşan mavi gözlü kabile, mutlak dengenin vücuda gelmiş haliydi. Bu, ölçülü hareketlerinden ve kırışık yüzlerindeki ruhani güç ifadesinden belli oluyordu. Adeta insan ötesi olan dalgınlıkları onlara bitkin bir hava katıyordu. Kayıtsız kaygı; işte onları düşündüğümde aklıma gelen en aykırı ifade buydu. Bana ölene kadar unutmayacağım bir büyü yapmışlardı. Kabile üyelerinin yaşlarını kestirmek imkânsızdı. Yaşlı yüzlerine rağmen bakışları içeriden aydınlatılmış gibiydi, ama yine de bu bakışlarda kesin bir ifade göremiyordum. Dişleri mükemmeldi. Vücutlarının geri kalanı zayıftı, bir deri bir kemik kalmanın eşiğindeydiler. Yaklaşık elli kişiydiler. Üç kez ölülerini gömdüklerini gördüm. Bu anlarda Hristiyan ve

Budist münzevilerden ne kadar farklı olduklarını fark ettim. Ölüler kumaşlara sarılıyor, toprağa indiriliyor, liken ve yapraklarla örtülüyor ve sonra üzerleri toprakla dolduruluyordu. Yaşadıkları kulübelerin yanına gömülüyorlardı. Mezarlara hiçbir işaret konmuyor, toprak düzleniyordu; hiçbir telaş, hiçbir dua yoktu. Sadece bu adetleri izleyerek bile müthiş şeyler öğrendim.

Bu noktada hikâyemin ilerleyişine ara vereceğim. Böylece okuyucu, mavi gözlü kabilenin felsefesi hakkında en azından benim anlayabildiğim ölçüde fikir sahibi olabilir.

II: Kavrayışın Açıklaması

Öğrendiğim en önemli şey, tembelliğe değer vermekti. Hareketli bir insanın bunu elde etmesi bir ömür boyu sürebilirdi, fakat tembelliğin tadını bir kez aldınız mı ne kadar uğraşırsanız uğraşın sonsuza dek bırakamazdınız. Ben de taşları, çiçekleri, hayvanları ve insanları seyrederek saatler geçirmeye çalıştım. Bu, görme duyumu keskinleştirmişti, duyma ve koku alma duyularım zaten keskinleşmişti. Ve ardından harika bir an geldi, Rüya Dünyasının yeni bir bölgesini keşfettim. Artık tamamen gelişmiş olan duyularım yavaş yavaş düşüncelerimi de etkileyip değiştirmeye başlamıştı. İçimde yeni bir merak hissi oluştu. Her cisim başka şeylerle olan bağını koparıyor ve yeni bir anlam kazanıyordu. Böylesine bir yeteneğin beni ebediyetin büyüklüğüne ulaştıracağını düşündükçe heyecandan ürperiyordum. Yalnızca oluşu görmeyi, cisimleri sadece oldukları gibi görmeyi başardım. Bu bir mucizeydi. Bir gün bir deniz kabuğuna bakarken aniden onun aslında o kristal berraklığın sandığım kadar basit bir biçimde var olmadığını fark ettim. Çok geçmeden etrafımdaki her şeyi böyle görmeye başladım. İlk başlarda en güçlü heyecanları uyurken ya da uyanırken; vücudum yorgun, içimdeki yaşam gücü uyuşmuşken yaşıyordum. Her zaman canlı olmayan bir dünyanın parça parça yaratılması gerekiyordu ve bu şartlara bağlı bir işti.

Her şeyi birleştiren bağı giderek daha fazla hissediyordum. Renkler, kokular, sesler ve tatlar birbiriyle değiştirilebiliyordu. Dünyanın ardında hayalgücünün yattığını anladım; hayalgücü ikti-

iktidardı

dardı. Nereye gidersem gideyim, ne yaparsam yapayım neşelerimi ve dertlerimi yoğunlaştırmak, ikisine de içten içe gülmek için her çabayı gösteriyordum. Böyle yaptığımda sarkacın öne ve arkaya savrularak dengeyi ortaya çıkaracağını biliyordum. En çok hissedilen hisler de en uzağa, en şiddetli biçimde savrulanlardı.

Bir seferinde dünyayı bir çeşit halı olarak gördüm. En şaşırtıcı zıt renklerin büyük bir uyumla kaynaştığı bir cümbüş ortaya çıkmıştı. Başka bir seferinde kendimi sayısız nakışla işlenmiş şekil ve imgelere bakar buldum. Karanlıkta doğal seslerin senfonisiyle çevrelendim, en zarifinden en görkemlisine kadar hepsi berrak akorlar haline birleşmişti. En yeni heyecanları bile içgüdüsel bir güvenle kavrıyordum. Bir sabah basit bir sayı düzeninin merkezi olduğumu hissettiğimi hatırlıyorum. Soyut bir biçimde, sanki değişken bir denge noktasıymış gibiydim, bu hissi bir daha hiç duymadım.

Artık Patera'yı, Efendimiz'i, Yüce Hükümdarımız'ı anlıyordum. Artık işkence görmüş kurbanlarla birlikte titreme yeteneğimi kaybetmeden büyük maskaralığa en yüksek sesle gülme sırası bendeydi. Ben her şeyi izleyen bir mahkemeydim ve fark ettim ki aslında hiçbir şey olmuyordu. Patera her yerdeydi. Onu dostların ve düşmanların gözünde, hayvanlarda, bitkilerde ve taşlarda gördüm. Onun hayalgücü, Rüya Ülkesi'nin nabzıydı ve var olan her şeyin içinde atıyordu. Ama tüm bunlara rağmen içimde yabancı şeyler buldum. "Öz"ümün sayısız "özler"den oluştuğunu dehşetle fark ettim. Her biri diğerinin arkasında gizleniyor, kendinden bir öncekinden daha büyük ve daha suskun görünüyordu. Sondakiler gölgeler içinde kayboluyor, anlayışımın dışına çıkıyordu. Her özün kendine ait fikirleri vardı. Mesela organik hayatın bakış açısına göre sonunda öleceğimiz konsepti doğruydu, fakat daha yüksek bir anlayış seviyesine göre birey yoktu, böylece sona erecek bir şey de yoktu.

Patera'nın nabzının ritmik atışı her yerdeydi. Doymak bilmez hayalgücüyle her şeyi aynı anda istiyordu; maddeyi ve karşıtını, dünyayı ve boşluğu. İşte bu yüzden yaratıkları böyle ileri geri sallanıyordu. Onların hayalgüçleriyle yarattıkları dünyanın boşluktan sökülüp alınması gerekiyordu, ancak ondan sonra dünya boşluğu ele geçirmek için bir merkez olarak kullanılabilirdi. Boşluk inat-

çıydı ve direniyordu, ama hayalgücü vızıldamaya başlamıştı. Şekiller, sesler, kokular farklı hallerde ortaya çıkıyordu ve işte dünya buradaydı. Ama boşluk yaratılan her şeyi tüketmek için geri döndü, dünya donuk ve soluk bir hal aldı, yaşam sessizleşti ve paslanıp yok oldu, yeniden ölüp cansız bir boşluğa dönüştü. Sonra her şey yine en baştan başladı. Bu, olayların birbiriyle uyuşmasını, kozmosun mümkün oluşunu açıklıyordu. Bir anda acıyla anladım her şeyi. Birisi büyüdükçe, ötekinin kökleri daha derinlere iniyordu. Eğer neşe istersem, bu keder de istediğim anlamına gelir. Hiçbir şey, ya da her şey.

Esas kaynak hayalgücünde ve boşlukta yatıyor olmalı; onlar belki de aynı şeydir. Ritmini bir kez yakaladığınızda işkencenizin ya da kederinizin ne kadar kısa ya da uzun süreceğini tahmin edebilirsiniz. Mantıksızlık ve çelişki, hayatın bir parçası olarak kabul edilmelidir. Kurban, ikisinin de hayal ürünü olduğunu düşünerek kendini rahatlatabilir. İki tarafta da kazanan Patera için de aynı şey sözkonusuydu.

Bağlantılı nabız atışlarından dolayı düşük yaşam formlarını da anlamayı başardım. Bir kedinin gece iyi uyumadığını ya da bir saka kuşunun aklından hain fikirler geçtiğini söyleyebiliyordum. Artık yaptığım her şey içimdeki bu düşünceler tarafından yönetilir olmuştu. Dış dünyanın gürültüsü sinirlerimi hassaslaşana kadar kamçılamış ve Rüya Ülkesi'ndeki tecrübelerimi olgunlaştırmıştı.

Bu gelişmenin sonunda insanın bireyselliği yok olur, ona daha fazla ihtiyaç kalmaz. Bu yol yıldızlara gider.

III: Rüyanın Karışıklığı

O gece kafamda ciddi düşüncelerle uykuya daldım. Gördüğüm rüya çok ciddi olmasa da oldukça tuhaftı. Bu yüzden rüyamı burada anlatmam gerektiğini hissediyorum. Kendimi büyük bir nehrin yanında dururken gördüm. Normalden daha da geniş ve güzel gözüken Dış Yerleşim'i hasretle izliyordum. Bir seraptaki gibi birbirine karışmış, sarmalanıp dolanmış halde göz alabildiğine köprüler, kuleler, yel değirmenleri, sivri tepeler uzanıyordu. Karmaşa içinde etrafta büyük ve küçük, sıska ve şişman insanlar dolaşıyor-
dolaşıyordu

du. Karşıya bakarken arkamda duran değirmenciyi hissedebiliyordum. "Onu öldürdüm", diye fısıldadı ve beni suya itmeye çalıştı. Ne tuhaftır ki bu esnada sol bacağım uzadı ve hiç zorluk çekmeden diğer taraftaki kaynaşan kalabalığın içine adım attım. Şimdi her taraftan gelen bir saat tıklaması duyuyordum. Duvar saatinden saat kulesine, mutfak saatinden en küçük cep saatine kadar her büyüklükte saatler gördüm. Kısa, tıknaz bacakları vardı ve çimenlerde birbirlerinin üzerinden kaplumbağalar gibi sürünüyor, heyecanla tıkırdıyorlardı. Açık yeşil deriden bir kıyafet giymiş ve beyaz sosise benzeyen bir şapka takmış bir adam yapraksız bir ağacın üzerinde oturuyor, havada balık tutuyordu. Yakalayıp dallara astığı balıklar anında kuruyordu. Anormal büyüklükte bir gövdeye ve kısa bacaklara sahip yaşlı bir adam bana yaklaştı. Üzerinde bahçıvan pantalonundan başka bir şey yoktu. Bol bol oflayıp poflayarak ciğerlerini havayla doldurdu. Göğsünün bir sol kısmı şişiyordu, bir sağ kısmı. Sonra parmaklarını on sekiz meme ucunun üzerinde gezdirerek en güzel akordeon parçalarını çaldı. Ritmle birlikte havayı bırakırken dans eden bir ayı gibi hareket ediyordu. Sonunda çalmayı bıraktı, burnuyla ellerine üfledi ve ellerini attı. Sonra sakalı upuzun oldu ve adam bir kıl yumağı içinde kayboldu. Yakındaki bir çalılığın içindeki birkaç şişman domuzu rahatsız ettim. Tek sıra halinde benden kaçtılar. Gürültülü homurtular çıkararak küçüldüler ve yol kenarındaki bir fare deliğine girip ortadan kayboldular.

Arkamda – bu beni rahatsız ediyordu – değirmenci nehir kenarında oturuyor, büyük bir gazeteyi inceliyordu. Gazeteyi okuyup yedikten sonra kulaklarından dumanlar çıktı. Yüzü bakır rengi oldu, ayağa kalktı ve sarkan karnını iki eliyle kavradı. Nehir kıyısında bir yukarı bir aşağı koşturuyor, etrafa öfkeyle bakıyor ve tiz ıslıklar çalıyordu. Sonunda yere yığıldı, rengi soldu, vücudu aydınlandı ve şeffaflaştı. Böylece bağırsaklarında vızıldayarak ilerleyen iki tren yolu görülebiliyordu. İki tren de birbirini yakalamaya çalışıyor gibiydi. Karnındaki bir kavşaktan ötekine yıldırım hızıyla atlıyorlardı. Başım dönmüş ve şaşırmış bir halde değirmenciye yardım teklif edecektim ki cümlem etrafıma süratle yuvarlak bir bahçe diken bir şempanze tarafından kesildi. Nemli topraktan kuşkonmaza benzeyen, dolgun, elma yeşili sarmaşıklar fırlıyordu. Bu can-

lı parmaklıklarla çevreleneceğim için endişe duyuyordum, ama daha ne olduğunu bile anlamamışken serbest kaldım. Ölü değirmenci artık şeffaf değildi ve vücudu sarsılırken etrafa yüzlerce, binlerce küçük süt rengi yumurtadan oluşan bir halka yaymıştı. Bu yumurtalardan sümüklüböcek orduları çıkıp yaratıcılarını yedi. Etrafa keskin bir füme et kokusu yayıldı ve şişman sarmaşıkları eritip çürütüp dağıttı. Dış Yerleşim, titreyen mor ipliklerden oluşan bir ağın içinde kayboldu.

Nehrin kıyısında bir mercan kayası gibi rahatça yatan devasa bir deniz kabuğu gördüm ve üzerine atladım. Bir felaket daha! Hareketten dolayı gerilen kabuk açıldı ve olay tehlikeli bir hal aldı. Kabuğun içinde oynaşan peltemsi bir madde vardı ve. . . uyandım.

ÜÇÜNCÜ KISIM:
RÜYA ÜLKESİ'NİN ÇÖKÜŞÜ VE YIKILIŞI

Birinci Bölüm: Muhalif

I

Herkes Philadelphialı Hercules Bell'den söz ediyordu. Bir milyoner ve liberal olan Bell, Rüya Ülkesi'ni adeta altına boğmuştu. Para birimimizin sefil hali karşısında dehşete düşmüş olmalıydı. Alfred Blumenstich'le anlaşmaya vardı ve bir süre sonra ülkenin mali işlerinin yeni bir düzene oturduğunu fark ettik. Artık kimse kâğıt para kabul etmiyordu, paslı bakır paralarla alışveriş yapmak imkânsız hale gelmişti; onlar da artık geçerli değildi. Bu reformun doğrudan bir sonucu olarak savurganlık arttı. Pearl, bir israf cinneti geçirmekteydi. Zenginler her gün ziyafetler veriyor, orta gelirlilerse barlarda sürekli içki tüketen, terli bir güruh halinde tıkınıyordu. Her yerde "Amerikalı"nın şerefine içiliyor, kadehler onun cömertliğine kalkıyordu.

Sonbahar yaklaşıyordu. İçinde bulunduğum ruhsal duruluktan memnun olduğum için kendime bir süre izin verdim. Amerikalı, karargâhını Mavi Kaz'da kurmuş, müthiş bir ücret karşılığında birinci katın tümünü kiralamıştı. Bir akşam, onu görmek üzere en şık giysilerimi giyindim ve otelin restoranına gittim. Castringius'un da Hector von Brendel ile birlikte orada olduğunu gördüm. Hemşehrim olan bu ressamın farklı bir yönünü görecektim.

Onu görmemiş olduğum aylar boyunca Castringius, Baron von Brendel ile arkadaşlığını ilerletmişti. Ressam beni görünce gözlerini devirdi, fakat şaşırtıcı bir biçimde, mesafeli ve çekingen davrandı. Selamıma kısa ve soğuk bir karşılık verdi, beni pek tanımıyormuş gibi davranarak çabucak yanımdan uzaklaştı.

"Ona neler olmuş?" diye merak ettim. "Ona asla hakaret etmedim, şimdiye kadar arkadaşlığımızın devamını isteyen de hep oydu. Birbirimizi bir süredir görmemiştik... ne kadardır? Dört ay kadar olmalı. Tuhaf."

Brendel'le karşılaştığım için çok mutlu olmuştum. Elindeki menüye dalmış, içeri girdiğimi fark etmemişti, ama beni gördüğü anda yerinden fırlayıp masasına oturmam için içten bir davette bulundu. Castringius ilk başta şaşkınlıkla kaşlarını kaldırdı, fakat du-

rumu çabucak anladı. Kibiri kayboldu ve gemi pervanesine benzeyen elini bana uzattı. İşin aslı; Castringius, Brendel'le uzun süredir samimi olduğumdan bihaberdi ve sevgili Hector'u kendine saklamak istiyordu. Artık bunun mümkün olmadığı anlaşıldığı için durumu olduğu gibi kabul etti; ortama uyum sağlama konusunda tam bir dahiydi. Masadan kısa bir süreliğine ayrıldığı anda Brendel, her adımını kıskançlıkla izleyen bu yeni arkadaşı hakkında şikayete başladı. Tüm randevularına onunla birlikte geliyor, sonra da ısrar ediyordu, "Hoş bir bayan, el altında bulunmasında fayda var." Brendel, ressamı bazen çöpçatan olarak kullanıyordu, ancak o konularda bile ressamın kendine has bir yöntemi vardı. "Sonsuza dek ona yapışık kalacağım," diye iç geçirdi. "O kadar da sırnaşık bir insan ki! Ah neyse, insan yaşadıkça öğreniyor."

"İşte size tam bir ressam," dedim gülerek.

O akşam oldukça eğlenceli geçti. Brendel'in şampanya ısmarlaması üzerine Castringius bacağıma aşağılayıcı bir fiske vurup "Buna ne demeli, bakalım?" dedi. Alkolün hiçbir türünün, beni ilgilendirmediğinden habersizdi.

Yandaki salondan gürültüler geliyordu. Konuşma ve alkışlar duyuyorduk; Amerikalı bir toplantı yapmaktaydı. "Rüya Ülkesi'ni sonsuza dek sürecek bir düzene sokacağım," diye ant içtiği söyleniyordu. Sonradan onu restorandan çıkarken gördüm. Onu ilk gördüğüm anki halini hiç unutmayacağım. Kapının önünde kırklı yaşlarının başında bir adam belirdi. Kısa boylu ve geniş omuzluydu. Boğa ile kartalın birleşimini andıran hatları vardı ve her yanı asimetrikti: kanca burnu yana doğru eğik duruyor, köşeli alnı ona kayıtsızlık havası veriyordu. Siyah saçları tepeye doğru seyreliyordu. Üzerinde bir frak vardı. Masamızın yanından kısa adımlarla, yaylanarak geçti. Castringius ona hürmetkarca "İyi akşamlar," dedi ve kısa bir baş eğilmesiyle ödüllendirildi. Amerikalı, tüm restoranın ilgisini üzerine toplamıştı.

"Şu adama bakın," diye alayla konuştu Nicholas Castringius, Amerikalı'nın restorandan çıkmasını izlerken. "Ona ulaşmak öyle zor ki, müthiş bir serveti var. Hem Patera'nın azılı düşmanıymış, editörümüz söyledi." Konuşurken bir yandan da bardağını doldurıyordu. Brendel yüzünde şüpheci bir gülümsemeyle bardağını

Castringius'unkiyle tokuşturdu. "Pekala, öyleyse onun ve senin şerefine içelim."

Castringius her bardakta daha da açıldı. Çingene orkestrası santurlarıyla boy gösterdiğinde avucundaki fıstıkların kabuklarını dişleriyle kırdı. Elini siyah kıvırcık saçlarına daldırıp orkestranın liderine bağırdı, "Bakın, işte aslan dişli adam." Brendel'in şaşkın bakışlarına aldırmadan konuştu, "Yakın bir dostumdur, masaya davet edeyim mi?" Brendel benim de orada olduğumu hatırlayarak kararı benim vermemin gerektiğini söyledi, fakat ben kemancı çingenenin iğrenç olduğunu düşünüyordum. Sonra yeniden Amerikalı'nın kuvvetli sesi tarafından bastırılan toplantı gürültüsünü duyduk.

Etrafa göz gezdirirken eski bir dostumu, Profesör Korntheuer'i gördüm. İpek bir yelek giymiş ve çenesini örten bir boyunbağı

takmış olan bu muhteşem giyimli yaşlı beyefendi, önünde bir şişe Burgonya şarabı ile bir kameriyede oturuyordu. Ayağa kalktım ve merhaba demek için yanına gittim. Kutlama yapıyormuş gibi bir havası vardı, beni masasına davet etti. "Kısa bir süre kalacağım," dedim. "İyi bir haber mi aldınız?"

"Ah, sevgili beyim, tahmin bile edemezsiniz. Bugün harika bir gün. Onu elde ettim, o benim oldu!" Dürüst gözlerinde zevk dolu bir parlaklık vardı. "Onu on yıldır arıyordum ve sonunda buldum. Bunun benim gibi yaşlı bir adam için önemini tahmin bile edemezsiniz. Bir gençlik iksiri gibi! Bu yaşlı ve tükenmiş bedene yeniden hayat getirdi! Acarina Felicitas artık asla yanımdan ayrılmayacak."

Onu tebrik ettim. ("Son bir eğlence mi?" diye merak ettim. "Vay vay, böylesine ağırbaşlı bir beyefendiden hiç beklemezdim. Müzikholden bir kabare kızıdır herhalde? Aralarında bir iki tane hoş kız olsa gerek.")

"Peki neden onu da getirmediniz?" diye sordum, yaşlı adama acıyarak. ("Kız onu son kuruşuna kadar emecek," diye düşündüm.)

"Elbette getirdim, getirdim!" diye heyecanla bağırdı ve ceketinin cebinden gümüş rengi kâğıtla kaplı küçük bir kutu çıkardı.

"Bir fotoğraf mı? Bir madalyon mu? Bakabilir miyim?"

"Hayır. Sevgili Acarina Felicitas'ımın ta kendisi. İşte orada, köşede oturuyor."

Artık anlamıştım. Kutuda minik pis gri bir böcek, harap olmuş bir güve vardı.

Babamın evinde yaşanacak çok yerler vardır.[3] Restorandan ayrılırken otel sahibine, yan odada verilen, böylesine alkış kopartan kararın ne olduğunu bilip bilmediğini sordum.

"Evet, size söyleyebilirim," dedi gizemli bir havada. "Bu akşam bir *Lucifer Kulübü* kuruldu."

---

[3] Kubin burada İsa'nın Yuhanna 14:2'de geçen "Tanrı'ya giden yol" temel düşünceli cümlesine gönderme yapıyor. İsa'nın söyledikleri aşağı yukarı şöyle: "Yüreğiniz sıkılmasın. Tanrı'ya iman edin, bana da iman edin. Babamın evinde yaşanacak çok yerler vardır. Öyle olmasa size söylerdim. Çünkü size yer hazırlamaya gidiyorum. Gider ve size yer hazırlarsam, siz de benim bulunduğum yerde olasınız diye yine gelip sizi yanıma alacağım. Benim gideceğim yerin yolunu biliyorsunuz."

Yüzü alkolün etkisiyle alev alev yanan Castringius bizi Madam Adrienne'in evine sürüklemeye çalıştı, fakat onu reddettik. "O halde birisi tek başına performans göstermek zorunda kalacak," dedi, pardesüsünü ters çevirdi ve astarı dışarıda kasılarak uzaklaştı; son modaydı bu. Ayrılırken bize "İyi geceler, yavrucuklar, yatak zamanınızı geçirmeden eve varın," dedi.

II

Zengin Amerikalı giderek daha büyük bir ilgi odağı haline gelmekteydi. Her öğleden sonra siyah aygırının üzerinde Uzun Cadde boyunca koştururdu. Rüya Ülkesi'nin soluk yüzlü halkı bu acımasız atlının önünden kaçıp kuytu köşelere sığınırken, bizler kafede oturduğumuz yerden Amerikalı'nın yüzündeki aşağılayıcı ifadeyi görebiliyorduk. Havuza gelince atından iner, giysilerini çıkarır ve yeniden atına binip suya dalardı. At yana çekilip geriler, fakat atletik Amerikalı, hayvanı rahatlıkla kontrol ederdi. Yine bu şekilde suya daldığı bir gün kafemize geldi ve birkaç içki ısmarladı, fakat ısmarladıkları burada bulunması mümkün olmayan içkilerdi. Bu duruma sövdü, ama bir bardak rom içince sakinleşti. Şeytansı profili tam önümde duruyor, bana kendisini yakından inceleme fırsatı tanıyordu. Hakkında kafamda oluşan sonuç, "Fevkalade tehlikeli bir birey" oldu. Kısa piposu ağzının içinden fırlamış gibi duruyordu. Ayrıca şişman purolarla dolu iki koca kutusu vardı. Onlara "Propaganda puroları" derdi. Bu puroları herkese ikram ederdi; eğer birini alırsanız yarı yarıya ona ait sayılırdınız. Sonra size teorilerinden ve derneğinden bahsetmeye başlardı. Kafede de kendisine destekçiler toplamaya çalışıyordu. Kurmuş olduğu sosyal ve politik sorular derneği *Lucifer Kulübü*, *Ses*'te hoş karşılanmıştı; *Resmi Gazete* ise derneği görmezden geliyordu. Hepimize seslenerek dış dünyada neler olduğu hakkında bir çok şey söyledi, bir yandan da sanki yarattığı etkiyi görmek istermiş gibi sürekli etrafına bakıyordu. Söylediklerinin bir kısmını halen hatırlayabiliyorum. "Güneşe ihtiyacınız var, işte sizin sorununuz bu, sizi ahmaklar! Yaşamlarınızın harcanmasını hak ediyorsunuz. Neden hiçbir şey yapmıyorsunuz? Bana bakın, işte sizin Patera'nız hakkında dü-

şündüğüm bu," ve yere tükürüp alaycı bir kahkahayla masayı yumrukladı. İzleyiciler korkuyla eğildiler, böyle bir hakaretin sonucu olarak kendilerine çarpacak bir yıldırımdan korkuyor olmalıydılar. Utanç içinde gözlerini indirdiler. Kafenin sahibi aceleyle birkaç kez ıstavroz çıkardı, göğsüne vurdu ve hızla bazı dualar mırıldandı. Anton, sobanın yanına büzülüp kendi kendine fısıldadı, "Efendimiz bizi koru, Efendimiz bizi koru." Sadece satranç oyuncuları etkilenmemiş gözüküyordu.

Konuşmasının etkisini izleyen Amerikalı yeniden yere tükürdü, tezgâha bir altın para fırlattı ve etrafındakileri küçük gören bir ifadeyle dışarı çıktı.

Amerikalı, herkesi kendi tarafına çekememiş olsa da Rüya Ülkeliler arasında politik hareketlenmeyi başlattı ve bunu yaparken herhalde istediğinden daha fazla zarar verdi. Gruplar ve organizasyonlar mantar gibi türedi. Hepsinin farklı amaçları vardı: serbest seçimler, komünizm, köle alım satımına başlamak, özgür aşk, dış ülkelerle doğrudan temas, daha katı bir tecrit, sınır kontrollerinin kaldırılması. Birbirinden farklı hareketler ortaya çıktı ve Katolikler, Yahudiler, Muhammedciler ve serbest düşünce yanlıları kendi aralarında gruplaşırken dini ihtilaflar oluştu. Pearl sakinleri politik, ticari ve entelektüel görüşlerine göre genellikle en fazla üç üyesi olan cemiyetlere bölündü.

Karınca yuvası gibi kaynayan bu kulüp bolluğu Amerikalı'nın kışkırtmaya çalıştığı faaliyet değildi. Birçok defa "Sizler işe yaramazsınız," dediği duyulmuştu, "sizler sağduyu ve metanetten yoksun gölgelerden başka bir şey değilsiniz. Sahip olduğunuz küçük beyinlerin tamamı da hilelerle elinizden alınmış."

Aynı sıralarda dışarıdan gelen çok sayıda göçmen de tuhaf yanlış anlaşılmalara yol açmıştı. Yeni gelenler burada kendilerinin aynılarını buldular, bu da hem komikliklere hem de rahatsızlıklara sebep oldu. Yeni Rüya Ülkeliler, buranın eski sakinlerine yalnızca görünüş ve davranış olarak değil, giyiniş olarak da benziyordu; böylece sanki yeni gelenler eskileri bilerek taklit ediyorlarmış gibi bir hava oluşuyordu. Gülünç bir durumdu. Ortalıkta dolaşan iki "Alfred Blumenstich," iki "Brendel" ve birkaç tane "Lampenbogen" varmış gibi görünüyordu. Kafeye girip bir süredir görmediği-

niz eski bir dostunuza merhaba diyor, karşılık olarak ise boş bakışlar alıyordunuz – yanlış kişi çıkıyordu. Sokakta karşıdan Lampenbogen geliyordu, şapkamı kaldırıp selamlıyordum ve sonraki köşede başka bir Lampenbogen daha çıkıyordu! Bir gün kafemizin sahibini tam dört farklı kez gördüm ve bu süre içinde kendisinin kafede olduğuna yemin edebilirim. Benim de başka bir "kendim" olmalıydı. Birçok defa omzumda samimi bir el hissettip arkamı dönünce mahçup bir özür mırıldanan hiç tanımadığım biriyle karşılaştım.

Başka bir gün başıma gelen olay beni yıktı. Huxter Geçidi diye anılan, Fransız Mahallesi'ni meyve-sebze pazarına bağlayan karanlık bir aralıkta karıma tıpatıp benzeyen bir kadına rastladım. Bu olay acı dolu hatıraları kafamda canlandırdı ve eski moda, yüksek duvarlı bir eve girip kaybolana dek kadını takip ettim. Kapının önünde, kendisini takip eden kişiyi görmek için arkasını döndü; en ufak hareketine kadar benzerliği esrarengizdi. O günden sonra onu sık sık gördüm ve kabul etmeliyim ki bazen onu görmek için özellikle fırsat kolladım. Farkında olmadan, kendime bile itiraf edemeden, yeniden aşk işaretleri görüp göremeyeceğimi merak ettim, ta ki onu gevşek şapkasının altından uzun, şık saçları görünen iriyarı bir adamla kolkola görene dek. Kafede, kadının nerede yaşadığını soruşturdum ve ünlü bir org yapımcısının karısı olduğunu öğrendim. Kendimi aptal yerine konmuş gibi hissettim. Titrek ışığıyla her şeyi eriten sonbahar yağmurunda insan fazla dikkatli olamıyordu. Sahte isim kullanan bir Castringius II, bar sahipleri gerçek Castringius'a bile inanmaya vazgeçene dek tüm barlara borçlandı.

Zevk Derneği, zengin sınıfların üyeleri tarafından eski tiyatroda yapılan büyük bir kutlamayla kurulmuştu. Kötü ünü her yere yayılmış olan Melitta da bu işte özel bir rol oynuyordu. Bir hafta boyunca her gece evden kaçmış ve müzikholdeki *Yeni Havva* isimli gösteride striptiz yapmıştı. Yüzü maskeli olsa da herkes onu tanımıştı. Bu skandal Lampenbogen ile Brendel'i daha da yakınlaştırdı. İkisinin de gururu incinmişti ve paylaşılan bir keder, acısı ikiye bölünmüş bir keder demekti. Brendel, Melitta'ya esir olmuştu ve ona sevgisini bir türlü gösteremiyordu. Ortalıkta boş gözler ve kırık bir kalple dolaşıyor, mahçubiyetinden ötürü benimle karşılaş-

mamaya özen gösteriyordu. Doymak bilmez bir şehvet düşkünü olan Melitta ise utançtan nasibini almamıştı. Amerikalı'ya körü körüne vurulmuş, adamın geniş omuzları ve varlıklı görünüşüne kapılmıştı. Bunlar Rüya Ülkesi'nde nadiren görülen şeylerdi. Bir defasında onu Amerikalı'nın önünde, eteği dizlerinin üzerine kadar kaldırılmış halde yürürken görmüşlerdi. Sırasıyla mendilini, opera dürbününü ve para çantasını yere düşürmüştü, fakat Amerikalı nezaketten tamamıyla yoksun bir biçimde kadının küçük numaralarına cevap vermemişti. Melitta eğilip poposunu sessiz bir çağrıyla milyonere sunduğunda adam "Yolumdan çekilin, han'fendi," demiş ve kadını kenara itmişti. Nefretle dolmuş olan Melitta da tutkularının kalın kafalı merkezini düelloya davet etmesi için Brendel'i ikna etmişti, fakat nafileydi. Amerikalı, kullanmaya alışkın olduğu tek silahın atının kırbacı olduğu haberini yollamış, olay da böylece sona ermişti.

Lucifer Kulübü'ne en fazla katılım, ülkeye yeni gelenler tarafından oluyordu. Çoğu etrafta eski moda giysilerle dolaşmaya karşı çıkıyor, tarihi mobilyalar vb. diğer demode şeylerden de memnuniyetsizlik duyuyordu. Bu insanlar Amerikalı'nın yanına geçiyorlardı.

Bazen gerçek Efendi'nin Rüya devletinin şimdiye kadarki yönetim prensiplerine böylesine açıkça karşı çıkan tüm bu hareketlere niçin göz yumup tepkisiz kaldığını merak ediyordum. Kafenin politik konularda tarafsız olan sahibi, burnuna hafifçe vurarak, "O çok kurnazdır, bekle ve gör," demişti.

Sınır kontrolleri her zamanki gibi yoğundu, ama duvarların arkasında her şey yaklaşan bir sonun kapıda olduğunu gösteriyordu. Hava, hiç olmadığı kadar boğucu ve bunaltıcıydı. Şehrimizin üzerinde soluk bir aydınlık asılıydı. Güneş ışını huzmeleri, sert bulut örtüsünü delip birkaç kez aşağı süzülmeyi başardı. Bu nahoş, kör edici ışık esrarengizdi. Artık güneşi hiç aramıyorduk, hatta insanı ferahlatan bir sağnağı tercih bile ediyorduk.

Zaman farklı bir hızda geçiyor gibiydi. Sokaklarda endişeli ve heyacanlı insanlar toplanıyor, normalde sessiz bir yer olan Pearl'e gürültülü bir metropol görüntüsü veriyordu. Müttefikler birbirlerine aceleyle parolalar söylüyordu. Ayrıntılarda anlaşmaya varama-

varamasalar ds

salar da genel olarak herkes iki ana gruptan birine katılıyordu: halen *Efendimiz*'e inananlar ve *Amerikalı*'ya kulak verenler. Yine de yüzde yüz güvenilir değillerdi ve Amerikalı da bunun farkındaydı. Propagandasına devam etti.

Mutlaka hatırlayacağınız üzere, Pearl'de iki adet günlük, bir adet de resimli haftalık gazete vardı. *Resmi Gazete*'nin sayfaları, ülkedeki bu yeni güce doğal olarak kapalıydı, son satırına kadar hükümete sadıktı. Amerikalı da buna karşılık olarak *Ses*'i etkilemek için elinden geleni ardına koymadı, sonuç olarak gazete, sorumluluğu kabul etmediklerine dair notlar bulunan ateşli makaleler yayınladı. Bizim editörümüz de bu çift taraflı savaşa katılmaya zorlanmıştı, fakat bunda pek zorlanmamış olsa gerekti. Yıllar boyunca Pearl'de çıkan üç gazeteyi de kontrol etmiş ve üç ayrı yolu takip etmişti.

Biz iki çizerden halen her zamanki *Rüya Aynası* tarzında çizimler yapmamız isteniyordu, ancak Castringius çoğunlukla gizlice Amerikalı'yı öven şeyler çiziyordu. Hercules Bell'den bir mektup aldığı güne dek Amerikalı'yı resmi belgeleri ve devlet tahvillerini piposuna dolduran altın zırhlı bir dev olarak çizmişti. Mektupta yalnızca bir sözcük vardı: "Göt!"

Birden Amerikalı'nın *Ses ve Rüya Aynası*'nı büyük meblağlar karşılığında satın alacağı ve kendi başına yayınlayacağı dedikoduları yayıldı. Ama o ilk olarak bildirisiyle büyük bir darbe indirdi. Onu basmak için matbaanın da sahibi olan zavallı editörümüzü bir sopalamadığı kalmıştı. Editörümüzün ilk tepkisi, "Bunu basmıyorum!" oldu. Zebani ise gülerek piposunun dumanını kanunlara ürkekçe boyun eğen vatandaşın suratına üfledi. "Derhal parlak kırmızı kağıda basacaksın" diye kükredi.

Zavallı kurbanı diz çöktü ve ağlamaya başladı, "Merhamet edin. Basamam, bu benim ölümüm olur."

Bunun üzerine amansız Amerikalı cebinden bir altıpatlar çıkardı, silahı zavallı adamın kulağına dayadı ve haykırdı, "Eğer derhal itaat etmezsen gününü gösteririm!" Titreyen ve bir hayalet gibi bembeyaz kesilen editörümüz kağıdı aldı. "Beslemem gereken bir karım ve çocuklarım var," diye yanaklarından yaşlar süzülerek sızlandı.

Amerikalı basımı bizzat denetledi. İşin yavaşladığını düşündüğü anlarda havaya ateş etti. Akşam olduğunda bildirinin altı bin kopyası basılmış ve kırmızı kâğıt kalmamıştı.

Halen titreyen matbaa sahibine "Pekala," dedi, "o kadar da zor değilmiş, ha?" Her bir çalışana yüz altın kron verdi.

III

Burada kullandığım bildiri kopyası Rüya Ülkesi işgal edildiğinde orada olan ve bildiriyi kullanmama nazikçe izin veren bir Rus subay tarafından temin edildi.

BİLDİRİ

Pearl vatandaşları

Buraya geldiğimde masallardaki gibi görkemli bir şehir bulacağımı sanıyordum. Hepinizin aynı şeyi düşünmüş olduğunu tahmin ediyorum. Rüya Ülkesi'ne kabul edilmek için yedi yıl boyunca Patera'ya rica mektupları yazdım. Sonunda talebimi kabul etti. Reddinde ısrarcı davranmış olsa benim için daha iyi olurdu. Burada, saçmalıkların hüküm sürdüğü bir ülkeyle karşılaştım. Gözlerinizi açmaya karar vermiş olmam, yalnızca size duyduğum acımadan dolayıdır. Hükmünüz şimdiden verildi mi? Hayır, tekrar ediyorum, hayır! Fakat sizler rahatsızsınız, sizler mutsuzsunuz. Hepinizin bunu kabul etmesi gerekli. Bir üçkâğıtçı, bir dolandırıcı, bir hipnozcu tarafından kandırılmışsınız. Sağlığınızı, servetinizi ve aklınızı çalmış. Ey mutsuz insanlar, sizler bir toplu psikozun kurbanlarısınız. Artık hiçbiriniz kendi aklına itaat etmiyor. Başka birinin telkinlerini kafanızın içinde, kendi düşüncelerinizmiş gibi algılıyorsunuz. Ölümünüze sürüklenmeye göz yumuyorsunuz ve bunların hepsi Patera denen şeytan yüzünden oluyor.

Ama hala vakit var! Yeter ki içlerinde ufacık bir kuvvet kıvılcımı olanlar beni desteklesin.

Şimdi size söyleyeceklerime kulak verin. Silkelenmeli ve Büyü'yü üzerinizden atmalısınız. Gerçekten özgür olmak istediğiniz anda, özgür olacaksınız! Bayrağımın altında toplanın, müfrezeler

oluşturun ve üç kez lanetlenmiş Saray'a saldırın! Bu vesile ile o iblisin başına
bir milyon kron
ödül koyuyorum.

Nasıl evlerde yaşamaya zorlandığınızı biliyor musunuz? Aralarında buraya getirilmeden önce suç, kan ve alçaklıkla bozulmamış olan bir tanesi bile zor bulunur. Saray, suikastlere ve ihtilallere sahne olmuş yerlerin enkazlarından toplanan parçalardan inşa edilmiştir. Patera, malzemelerini toplamak için gerisin geri eski zamanlara gitti. Escorial'in[4], Bastille'in[5] ve Roma arenalarının parçaları kullanıldı; temsilcileri Londra Kulesi'nden, Prag'daki Hradschin'den[6], Vatikan'dan ve Kremlin'den taş blokları çalıp buraya naklettiler.

Nerede ıstırap varsa Efendiniz açgözlü parmaklarını oraya uzatıyordu. Uzun Cadde'deki kafe elli yıl önce Viyana'nın kenar mahallelerinde itibarsız bir meyhane, mandıra Yukarı Bavyera'da bir haydut yatağıydı. Swabia'dan[7] getirilen değirmen, kardeşin kardeşi öldürdüğü 200 yıllık bir cinayetin kanıyla kirlenmişti! Bunlar sadece birkaç küçük örnek, sizleri araştırma sonuçlarının tam listesiyle yormayacağım. Patera'nın gizemli mülklerinin çoğunun büyük şehirlerin nahoş bölgelerinden geldiğini söylemek yeterli. Paris, İstanbul vs. hep en aşağılık parçalarını verdi!

Vatandaşlar! Ben gözlerinizi açtım, onları bir daha kapamayın. Sizleri yeniden bu canavarın düşüşünü hızlandırmaya çağırıyorum. Sizlere bir öğüdüm olacak: Uyumaktan kaçının! Efendiniz sizi o zaman köle ediyor. Uyku sizi aciz bıraktığında kulağınıza sinsi fikirlerini fısıldıyor, şeytansı büyüsünü günbegün yeniliyor,

---

[4] Escorial: Madrid'in kuzeyindeki "San Lorenzo del Escorial" manastırıyla ünlü küçük yerleşim yeri.

[5] Bastille: Paris'te bulunan, Fransız Devrimi sırasında ağır bir biçimde tahrip edilmiş kale ve hapishane. Voltaire'den Marquis de Sade'a çok sayıda isim burada mahkûm olmuştur.

[6] Hradschin: Prag'da bulunan, adını üzerinde bulunduğu tepeden alan şato. Kraliyet Sarayı, Saint-Guy Katedrali, Saint-Georges Bazilikası ve üzerinde Kafka'nın da evinin bulunduğu Altın Sokağı burada yer almaktadır.)

[7] Swabia: Almanya'nın güneybatısında bulunan, içindeki Kara Orman ile de meşhur olan tarihi bölge.

güçlendiriyor ve iradenizi yok ediyor. Her birinizi yeniden mutlu ve memnun göreceğime eminim.

Sizler bataklıkta aşağı doğru çekilirken, dışarıdaki büyük dünya geleceğin aydınlığına doğru dev adımlar attı. Modern çağın görkemli keşiflerinde hiçbir payınız yok. Siz Rüya Ülkeliler etrafa düzen ve mutluluk saçan sayısız icada tamamen kapalısınız.

Vatandaşlar! Dışarı çıktığınızda hayrete düşeceksiniz. Gökyüzünün mavisi ve çayırların yeşilliğinin sizlere gülümsediğini göreceksiniz. Güneş yanaklarınıza gülleri geri getirecek. Evlatlarınızı yine bağrınıza basacak, Rüya Ülkesi'nin verimsiz pisliğine nefretle bakacaksınız. Ama gözünüzü dört açın, bu şarlatanın binlerce hilesi vardır.

Savaş çığlığınız "Patera'ya Ölüm" olsun!

Hepiniz, Lucifer'in Oğulları'na katılın!

Hercules Bell

Castringius bidirinin başına konması için bir süs çizmişti. Çizim, başında bir taç, elinde ise üzerinde Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik, Toplum, Bilim, Adalet sözcükleri yazılı bir tablet tutuyordu. Amerikan bayrağı taca iliştirilmiş ve bildirinin etrafına sarılmıştı.

Bildirilerin taşınması ve dağıtımı Jacques ve çetesine verilmişti. Jacques, babası belli olmayan bir delikanlıydı. Annesi Madam Adrienne, tanınmış bir genelev patronu ve Fransız Mahallesi'ndeki iki genelevden kaliteli olanının sahibiydi ve oradan hiç ayrılmamıştı. Jacques ise nerede alçak bir iş dönüyorsa altından çıkan ve darağacında sallandırılması gereken bir tipti. Bir suçlular çetesinin lideriydi ve gözüpek yiğitliklerinin ünü suçlu çevrelerde yayılmıştı. Hercules Bell bu herife ucuz bir lokantada rastlamış ve onu gelecekte yapacağı işler için cömert bir ücret karşılığında hemen kiralamıştı. Hayatını medeni bir toplumda ağza alınmayacak işler yaparak kazanan Jacques, Amerikalı'nın zenginliğine hemencecik kapılmıştı. Daha ilk görüşmelerinde kalbini ve ruhunu Amerikalı'ya adamış, Fransız Mahallesi'nden birkaç karanlık tiple gelip milyonerin fedailiğini yapmayı teklif etmişti.

Ancak sonradan belli oldu ki hepsi satın alınabilir tipler değildi. Mesela Gotthelf Flattich, Kamerun'da doğmuş hamal emeklisi bir zenci, teklifi kabul etmemişti. Bell onu Rüya Ülkesi'ne gelmeden önce de tanıyordu; Flattich, Amerikalı'nın siyahi hizmetçilerinden biriyle evlenmişti. O zamanlar Bell büyük bir para karşılığında adamın bağlılığını elde etmişti ve Rüya Ülkesi'nde yeniden karşılaştıklarında ikisi de pek keyiflenmişti. Zenci, boğa gibi güçlü ve yumuşak huyluydu. Yalnızca onu kızdırmamak gerekliydi, aksi takdirde korkunç olurdu. Karısı ölünce vaktini kuşları eğitmeye adamıştı. Amerikalı onu bir an önce saflarına almaya çalıştı, fakat planlarını dinletemedi. Flattrich, Patera'nın ateşli bir hayranıydı ve başka hiçbir şey aklını çelemezdi. İsyanda yer almadı, sakince hobileriyle ilgilenmeye devam etti. Herkesin kendisini sevdiği Fransız Mahallesi'ndeki yaşamına devam etti. Bu, anlatının ileriki kısımlarında yeniden karşımıza çıkacak.

Tüm bu sefahat ve her şeye göz yummanın sonucu olarak Rüya Ülkesi halkının dengesi bozuldu. Bilinen ruh ve sinir hastalıkları –kore hastalığı, epilepsi, isteri– artık topluca görülmeye başlamıştı. Neredeyse herkesin bir tiki ya da takıntısı vardı. Agorafobi, halüsinayson, melankoli ve katalepsi vakalarındaki artış korkutucu boyutlardaydı, fakat insanlar gürültülü yaşamlarına umarsızca devam ediyorlardı. İntiharlar artıp korkunçlaştıkça hayatta kalanlar da vahşileşiyordu. Hanlarda müthiş kanlı bıçak dövüşleri oluyordu. Artık uyuyamıyordum, kafeden gelen ses yatak odamı dolduruyor ve beni bütün gece uyanık tutuyordu. Tüm çekinmeler bir yana konmuştu, insanlar akla gelen her şeyi yapıyordu.

Bir akşam kafede bir şarkıcı belirdi. Akortsuz piyano ile alkış dışında her şey ilk başta nisbeten sakindi. Fakat sabahın üçünde çığlıklar ve tiz kahkahalar duyulmaya başladı. Yataktan çıktım ve etrafındaki şampanya şişeleri dışında çırıl çıplak olan şarkıcı kızın sarhoş güruh tarafından bir el arabası üzerinde şehir sokaklarında gezdirildiğini penceremden gördüm. Bu tuhaf alayın başında kılıcı kınından çıkmış olan teğmen de Nemi yürümekteydi.

Eski evimin bodrum katında yaşayan annesiz dokuz çocuk artık tanınmış hayırsever Alfred Blumenstich tarafından düzenli olarak ziyaret ediliyordu. Dedikoduya göre bu ziyaretlerin esas amacı

iki büyük kızdı. Yoldan elleri şeker ve çikolata dolu kutularla geçer ve bizzat çocukların babası tarafından, Herr Blumenstich rahatsız edilmesin diye korunan kapıdan içeri girerdi.

Bazen alkol yerini etere ve afyona bırakırdı. İnsanlar yorgun sinirlerini uyarmak ya da sakinleştirmek amacıyla herkesin içinde kendilerine iğne yaparlardı.

Böylesine koşulların felaketle sonuçlanacağı aklı başında herkes için aşikârdı. Delilik sınırlarında olan bir topluluğun giderek artan rahatsız davranışlarını dehşetle izliyorlardı. Geceleri evlerden gelen anlaşılmaz, acı çığlıkları fazlasıyla rahatsız edici buluyordum. Yaşamın giderek artan ateşli temposu buraya gölgeli, rüyamsı bir hava katıyordu.

Tüm bunlara bir de sıcak, boğucu havayı ve hayaletsi aydınlığı –bazen parlak bir ışık huzmesi sülfür renkli gökyüzünde parlardı– eklerseniz o günlerde hissettiğim dehşet hakkında ufak bir fikriniz olacaktır.

Ve, tüm bunların üzerine, bildiri ortaya çıktı. Her sokağın köşesinde dağıtılıyor ve her eve yollanıyordu. Amerikalı'nın partisi ve hala Patera'yı destekleyen eski Rüya Ülkeliler arasındaki çatlağı daha da derinleştirmekten başka bir işlevi yoktu. Korkunç günlerdi.

İkinci Bölüm: Dışarıdaki Dünya

I

Uygar dünya, on iki yıla yakın bir süre boyunca Rüya Ülkesi'nin varlığı hakkında hiçbir şey bilmemişti. Elbette, aniden ve açıklanamaz biçimde ortadan kaybolan insan vakaları vardı. Bu insanların çoğu trenlerde ya da gemilerde görülmüştü, ancak sonradan yapılan soruşturmalarda hiçbir sonuç alınamamıştı. Bir şekilde çağdaş dünya ile ters düştükleri ve inzivaya çekilmek için sebepleri olduğu için kimse bu durumu çok fazla umursamamıştı. Dünyanın ahlaki veya ekonomik iflaslara ilgisi oldukça sınırlıdır.

Ülkeden gizemli bir biçimde kaybolanlar akademi, sanat ve finans çevrelerinin üst tabakasından olunca insanlar da olayla alakadar olmaya başladı. Aileler genellikle sadakatsiz akrabalarından, kaybolmanın iki üç hafta sonrasında son bir yaşam işareti, en azından birkaç satırlık bir karalama alırlardı. Ancak "Beni takip etmeye çalışmayın, emin ellerdeyim" veya, "Şartlar beni birlikteliğimizden uzaklaşmaya mecbur ediyor" veya "Hepiniz beni affedin, fakat başka seçeneğim yok" gibi laflardan ne çıkarabilirlerdi ki?

Tüm bu kaybolmaların ortak bir sebebi olduğunu iddia edenlere verilen tek tepki ise inanmaz bir gülümsemeydi. Polis şaşırmıştı.

En büyük yaygara Prenses X ortadan kaybolunca koptu. O sıralarda soylu hanımların kaçması alışılmadık bir durum değildi, fakat bu olay yalnızca genç yaş grubunda görülürdü. Bu vakada ise şartları gayet rahat ve mutlu olan yaşlı bir hanım vardı. Karadeniz'e kadar izi sürülmüştü. Bazı Türk hamallar onu bahşiş konusundaki aşırı cimriliğinden dolayı hatırlıyordu. Kimliğine dair ipucu veren şey de bu olmuştu. Prenses'in kayboluşundan ciddi endişe duyanlar yalnızca miras ümidi olan birkaç yeğeniydi. Ne yazık ki yaşlı hanımefendi tüm parasını da beraberinde götürmüştü. Prenses X'ten bir daha hiç haber alınamamıştı.

Bir süre sonra Amerikalı multimilyoner Bell'in insanların dikkatini Rüya Ülkesi'ne çeken ve harekete geçmeye iten olayı ortaya çıktı. Bu konserve et kralı – nasıl olduğunu asla öğrenemesem de – tuhaf ülkeden haberdar olmuş ve oraya vatandaş olmayı kafasına

koymuştu. Bell'in delirdiği söylentisi hemen yayıldı, o da bu söylentilere meşhur bir psikiyatristin gece gündüz kendini gözlemlemesini sağlayarak karşılık verdi. Seçkin psikiatristin kararı Amerikalı'nın aklının tamamen yerinde olduğu yönündeydi. Fanatik Amerikalı, yıllar boyunca doktoru ve iki hizmetkârı eşliğinde dünyayı dolaşmış, kıtaları arşınlayıp Rüya Ülkesi'ni aramıştı. Bir Yeni Zelanda'da adaları tararken görülüyor, bir Doğu Hint takımadalarında ortaya çıkıyordu. Doktoru, Hercules Bell'e daha fazla katlanamadığını söyleyerek Hong Kong'da ondan ayrılmış; önceden verdiği olumlu akıl sağlığı raporunu da tekrar gözden geçirip Amerikalı'nın *sabit fikirli* olduğuna kanaat getirmiş. Zengin hastası hayallerini kovalarken doktor evine dönmüş. Sonra hayret verici olay meydana gelmiş: Bir gün Amerikalı'nın yolladığı bir ulak yanında uzun bir mektup ve bildirinin bir kopyasıyla İngiltere başbakanının bürosunda belirmiş.

Lordluğu, kabul görmüş her yasa ile dalga geçen, zarar verici olduğu kadar zengin de olan despot bir liderin korkunç işlerini gördüğü ve binlerce saygıdeğer Avrupalı'nın kanunsuzca kapalı tutulduğu bir ülkenin var olduğuna kısa sürede ikna oldu. Amerikalı, insanlık dışı muamele ve köleliğin ünlü düşmanı İngiltere'nin desteğini istediğini, onlardan hızlı ve etkili bir yardım beklediğini yazmıştı.

Mektup ile bildiri kaba ve demagojik bir üslupla yazılmış olsa da, bu kadar fazla kişinin kaybolduğu gözönünde bulundurulunca, acil yardım isteğini görmezden gelmek imkânsızdı. Prenses X'in orada tutsak halde çürüdüğü söylenmiyor muydu? Bu olay ayrıca ortadan kaybolup Avrupa basınının kafasını karıştıran ve sonunda önemsiz Asyalı bir prensin takıntısı olduğuna karar verilen kayıp binaları da açıklıyordu.

Bunun sonucunda Avrupalı güçler arasında hararetli bir haber alışverişi gerçekleşti. Mümkün olan en çabuk ve en sessiz şekilde harekete geçilmesi mecburi gözüküyordu. Komşu ülkelerden biri olan Rusya'ya da müdahele yetkisi verildi. Her zamanki kıskançlıklar unutuldu ve parlamentolar bir süreliğine her şeyi unutmuş gibi davrandı.

Bir ay içinde Rus birlikleri seferber olmuş ve General Rudinov'un emrine verilmişti. "Hristiyan ahlakı ve kardeş sevgisi adına" cümlesini düstur edindiler ve özgürlüğe kavuşturacakları tüm o altın külçelerini düşündüler. Çar, zengin bir eyalet şekline gelecek beklenmedik bir maddi fırsatla karşılaşacağını umuyordu, çünkü bu ülke Rus sınırına yakın bir yerde bulunmaktaydı.

Gazeteci, fotoğrafçı, spekülatör ve çeşitli alanlarda uzman olan tacirlerden oluşan bir güruh da, azami gizlilik içerisinde bu sefere katılmak üzere davet edildi.

Çin büyükelçileri, Cennet İmparatorluğu'nun sınırlarını ihlal eden bu güçlere karşı çıktı, fakat artık çok geçti ve bu beyefendiler pıllarını pırtılarını toplayıp geri çekilmeye zorlandılar.

Rüya Ülkesi'nin konumu haritalardan aşağı yukarı kestirilebiliyordu. Yine de, fazladan bir tedbir olarak Amerikalı'nın ulağı da birliklere rehberlik edecekti. Ancak adam bir gün otel odasında ölü bulundu. Karnına bir hançer saplanmıştı ve hançerin bıçağına işlenmiş olan iki sözcük uyarı niteliği taşıyordu:

Sükût altındır.

Rudinov, ülkeyi kendi başına bulmak zorundaydı.

Üçüncü Bölüm: Cehennem

I

Monoton bir sabah. Hercules Bell, yarı oturur vaziyette, kollarını kavuşturmuş, derin düşüncelere dalmış hala yatağındadır. "Galip geleceğim," diye mırıldanıyor, yüz hatları – ki yakışıklı demek için fazlasıyla güçlüler – kibirle parlıyor. "*Galip geleceğim!*" diye yüksek sesle tekrarlıyor ve kalkıyor.

"Zindeyim," diye düşünüyor, coşkuyla. Boy aynasının önünde çıplak vaziyette dikiliyor. Gözlerinde meydan okuyan bir ifadeyle vücudunu inceliyor, kaslarını göstermek için birkaç beden egzersizi yapıyor. "Demir gibi sert." Kıllı göğsünü dövüyor. Kendisini bir güreşçi gibi görüyor ve neşeyle kabararak haykırıyor, "Şampiyon: Hercules Bell!"

Rüya Ülkesi halkını düşünüyor ve otomatik bir hareketle odanın köşesine tükürüyor. Bu aciz koyun sürüsünü bir an önce hizaya getirecek!

Aniden kaşlarını çatıyor. Dış Yerleşim aklına geliyor. Oraya bir kez, yaşayanları görmek için gitmişti. "Martaval" eski kabile hakkındaki fikirlerini özetleyen bir sözcük olmuştu ve "fikirlerine katılmayan" bu köye bir daha hiç gitmemişti.

Mavi gözlü Asyalıların soğuk tarafsızlığının farkına vardığı anda, Yerleşim'in parti politikaları için pek verimli bir toprak olmadığını anlamıştı. Ayrıca bu tuhaf yaşlı insanlar içine huzursuzluk veriyordu ve onların bir şekilde kendisine karşı hareket etmelerinden korkuyordu. Başlamakta olan değişimden hiç etkilenmemişlerdi. Hala eylemsizce, günden güne yaşıyorlardı. Cehenneme kadar yolları var! En yozlaşmış Rüya Ülkeliler bile onlardan iyidir!

Giyiniyor ve titizce tıraş oluyor, ustalıkla yüzüne masaj yapıyor ve sonra yeniden neşeleniyor. Son darbesi, zaferi getirecek olan hamlesi henüz yapılmadı, kimse böyle bir şeyden şüphe bile duymuyordu. En sevdiği uşağından ayrıldığı geceyi düşünüyor. Yirmi yıl boyunca Bell'in özel hizmetkârlığını yapmış ve ona sadık kalmış olan bu adam, başka ülkelere buradan bahsetmek uğruna Rüya Ülkesi'ni terk edip hayatını tehlikeye atmıştı. Connor sı-

nır duvarlarının dışındaydı. Pratik ve teknik konulardaki dehası sayesinde tek kaçış ihtimalinin nehirden olabileceğini çabucak fark etmişti. Nehrin duvarın altında kaybolduğu noktada suya dalmış ve metal bir ızgara keşfetmişti. Karanlık su örtüsünün altında parmaklıklardan birini eğmiş, zayıf ve çevik bedeninin içinden geçebileceği büyüklükte bir gedik açmayı başarmıştı. Bunu yaptığı gece duvarın ötesinden atılan bir fişek Amerikalı'ya hizmetkârının cesur planının yolunda gittiğini haber vermişti. Önemli mektubu, göğsüne bağladığı kauçuk çantada taşıyordu. Onun gibi çelik bünyeli bir adam için buz gibi sulara gece yapılan bir dalışın önemi yoktu. Artık hiçbir şey ters gidemezdi! Connor dayanıklılığını ve zekâsını türlü kahramanlıklarla göstermişti.

Yardım en geç dört ya da altı hafta içinde gelecekti.

"İki ay sonra Rüya Ülkesi'nin hükümdarı *ben* olacağım," diyordu Bell, puro kutusunu doldururken. "Yakında Patera'ya diz çöktüreceğim." Gözlerinde şeytani bir parlaklık vardı. Böylesine nefret ettiği Efendimiz'e niçin karşı içten içe ateşli bir hayranlık duyuyordu? Amerikalı'nın trajedisi işte bu soruda gizli.

Birçok kez yinelenen taleplerden sonra ülkeye kabul edilmiş ve Patera'nın sınırsız güçlerinin etkisini kendi gözleriyle görmüştü. Amerikalının bakış açısına göre, Patera, güçlerini önemsiz ve saçmasapan işlere harcıyordu. Ona kalsa, girişimci dehası sayesinde oldukça farklı bir şey yaratabilirdi! Aklına gelen ilk fikir "Efendimiz" ile bir ortaklık kurmak olmuştu. Bu milyonlarını seve seve akıtabileceği bir amaçtı, tüm dünyayı ele geçirebilirlerdi! Ya da, en azından bu deliler çöplüğünden fazlasını ele geçirebilirlerdi!

O güçlü bir adamdı. Öyle zengindi ki, Amerika ve Avrupa'da insanlar seve seve ayaklarının altını yalardı. Burada ise Efendimiz ona sıradan bir kulu gibi davranıyordu! Patera'yı ziyaret etme girişimleri hep hakaret dolu reddetmelerle sonuçlanmıştı. Bir kez bile tepedeki adama çıkıp değerli tekliflerini sunamamıştı. Her seferinde beklenmedik bir engel ortaya çıkıyordu. Patera'ya karşı duyduğu bu müthiş nefret şaşırtıcı mıydı? Ona gününü gösterecekti! O, Patera'nın masasındaki kırıntıları toplayan bir zavallı değildi ve hak ettiği saygıyı görecekti!

Böylelikle politikaya atıldı, ne derece başarılı olduğunu da görmekteyiz. Uzun geceler boyunca döner durur, görünmez hasmından intikam alma yolları bulmak için kafa patlatırdı. Rüya Ülkesi'nde isminin korkuyla anılmasını sağlayan şey, parası ve durmak bilmez faaliyetiydi. Patera'nın burnunu sürteceği vaktin yaklaştığını hissediyordu.

"Ama şimdi düşünme değil, icraat zamanı!" Saatine bakıyor. Durmuş! "İlginç. Ne kadardır uyuyorum?" Uşağını çağıran zili çalıyor. Kimse gelmiyor. Bekleme odasının kapısını açıyor. İşte John orada, ağzını ayırmış horul horul uyuyor. Bell, uyuyan uşağının yanına gidiyor ve onu sarsıyor. Hiçbir şey olmuyor. En sonunda John yavaşça gözlerini açıyor ve efendisine boş boş bakıyor. Sonra yeniden uykusuna dönüyor ve bir daha da uyandırılamıyor.

Amerikalı restorana inmeden önce hiddetle - fakat hiçbir sonuç alamadan – tüm zilleri çalıyor. Aşağıda gözüne ilk çarpan şey barın arkasında horlayan otel sahibi oluyor. Kimi müşteriler başları masalara düşmüş biçimde uyumakta. Peçeteleri yastık yapmışlar. Derin uykudalar. Yarı boş bardaklar ve içlerinde yemek artıkları kalmış tabaklar etraflarında. Garson portmantoya yaslanmış, *Rüya Aynası* dizlerinin arasında, uyuyor. Bell garsonu dürtüyor ve adam yüzündeki huzurlu ifadede en ufak bir değişim olmaksızın yere iniyor.

Amerikalı gerisingeri yukarı çıkıyor, bu sırada neredeyse çamaşırlara sarınmış halde yerde uzanmış olan çamaşırcı kadına takılıyor. Dehşetli bir düşünceyle şaşkına dönmüş halde pencereden dışarı bakıyor. Karşı sokağın köşesinde, kırmızı bir şey rüzgârda uçuşuyor – kâğıt parçaları – başarısız bir bildiri. Binaların arasındaki pis aralıktan yerde yatan iki adam görüyor; bir kadının eteği ve bacakları bir kapı eşiğinden dışarı uzanıyor. Bunlar haricinde etraf terk edilmiş. İleride gezinen sivri burunlu iki hayvan; tilkiler haricinde hiçbir yaratık yok. Bell pencereden çekiliyor. Bembeyaz kesiliyor ve yüzünde tarif edilemez bir hor görme ifadesi beliriyor. Başı düşüyor, alnında derin kırışıklar oluşuyor, burun delikleri titreşiyor ve vücudu uyuşuk bir biçimde çökerken, "Beceriksiz! Şansını kaybettin!" diye bağırıyor. Gözleri kapanmaya başlıyor, fakat bundan ileri gitmiyor. Bedeni ürperiyor ve yorgunluğa karşı koyu-

yor. Bell kendini lavaboya sürüklüyor, kafasını soğuk suya daldırıyor – ne kadar ferahlatıcı! – cep matarasındaki konyağı kafaya dikiyor, şişede kalanla da şakaklarını ovuyor ve bitkinlik anı sona eriyor. Piposunu dolduruyor, şapkasını takıyor ve dışarı çıkıyor.

Hercules Bell teslim olmaz.

II

Karşı konulmaz bir uyuma hastalığı Pearl'ü etkisi altına almıştı. İlk olarak Arşiv'de ortaya çıkmış, oradan Ülke'nin tümüne yayılmıştı. Bir salgındı ve kimse ona karşı koyamıyordu. İnsan bir an ne kadar zinde ve uyanık olduğuyla övünürken bir an sonra mikroba yenik düşüyordu.

Hastalığın bulaşıcı özelliği hemen fark edilmişti, ancak doktorlar bir tedavi bulmakta çaresizdi. Amerikalı'nın bildirileri etkisizdi, çünkü insanlar onları okumaya başladıkları anda esnemeye başlıyordu. İmkanı olanlar, hastalığın etkisiyle sokağın ortasında serilip kalmamak için evden çıkmıyorlardı. Yalnızca kuytu, sıcak bir köşeye çekiliyor ve olayların gelişimini memnuniyetle kabulleniyorlardı. Ne de olsa canları yanmıyordu. Hastalardaki ilk belirti genellikle derin bir uyuşukluk hissiydi. Bunun ardından bir esneme nöbeti geçiriyor, gözleri kumla doluyormuş gibi hissediyordu. Gözkapakları ağırlaşıyor, düşünceleri birbirine karışıyor ve sonunda olduğu yere yığılıyordu. Hastalıktan mustarip olanlar bazen keskin kokulu tuzlarla – örneğin, amonyak tuzu – ayıltılabiliyor, ancak birkaç sözcük geveledikten sonra yeniden uykuya dalıyorlardı. Bünyesi güçlü kişilerde havluyla sert bir biçimde ovulmak uykunun gelmesini birkaç saat geciktirebiliyor, fakat sonuç yine aynı oluyordu. Birçok vakada hastalığın başlangıcı son derece hızlıydı. Bir konuşmacı, politik durumu irdeleyen tiradının ortasında masaya yaslanıyor, başını eğiyor ve ritmik olarak horlamaya başlıyordu.

Diğer yandan, kafedeki Anton gözlerini zorlukla açık tutmasına rağmen çalışmaya devam ediyordu. Ama, tanrım, onu ayakta tutmak için neler yapmamız gerekiyordu, bir bilseniz! Onu şeker topakları ve çay kaşıklarıyla adeta bombalıyorduk. Aşırı unutkandı

ve sonunda siparişi getirdiğinde de sabırsız müşterinin kendisi uykuya dalmış oluyordu. Baygın düşmüş müdavimlerin purolarının iyice söndürülmüş olması için gözümüzü dört açıyorduk.

Tören meydanında askerler tehditkâr ihtilale karşı hazırlıklı olmak için antrenman yapıyordu. Fakat çavuşların bağırışları hiçbir işe yaramıyor, askerler birbiri ardına yere yığılıyordu.

Tuhaf ve eğlenceli kazalar oluyordu. Hırsızlar, parmakları halen başkasının cüzdanındayken bile vicdanları rahat uyuyorlardı. Melitta, Brendel'in dairesinde dört gün boyunca serilip kalmıştı. Bu esnada kocası da başı masaya düşmüş, burnu mayonezin içine girmiş bir halde rüya görmekteydi.

Castringius, hastalığa kâğıt oynarken tutuldu. Sandalyesinde geriye yaslanıyordu, karo valesi pençelerinin arasındaydı. Ben de aceleyle odama çekildim ve hastalık beni işte orada vurdu. Tam yatak örtülerini açmış, perdeleri çekmekteydim. Son gördüğüm şey, prensesin dairesinden yola doğru uçuşmakta olan banknotlardı; hafif bir güz rüzgârı onları nehre doğru, kuru yapraklar gibi savuruyordu. Yatağa kadar anca gidebildim.

Salgının patlak verdiği ilk iki gün trenler, büyük gecikmelerle de olsa gelmeye devam etmekteydi, çünkü her istasyonda yeni görevlilerin alınması gerekiyordu. Bir süre sonra tren seferleri de sona erdi. *Ses*'in son sayısında sayfaların sadece tek yüzü basılmıştı; buna rağmen tamamlanmamış cümleler ve onlarca yazım hatasıyla doluydu. Normalde gereksiz birkaç şeyle doldurulan son sayfadan ise eser yoktu.

Hastalıkla boğuşmanın manası yoktu. Pearl uyuyordu. Bu mutlak bilinçsizlik hali herhalde altı gün kadar sürmüş olmalıydı. En azından bu süreyi müşterilerinin sakal uzunluklarına göre hesaplayan berber böyle söylüyordu.

Söylentilere göre bu süre boyunca bütün şehirde uyumayan, ya da azıcık uyuyan yalnızca bir kişi vardı: Amerikalı. Uyumadığı günlerden birinde Uyuyan Güzel'deki prens gibi Uzun Cadde'de yürürken, kafenin penceresinden içeri baktığında satranç oyuncularından birinin bir hamle yaptığını gördüğünü söylemişti. Bundan yola çıkarak onların da hastalıktan etkilenmedikleri sonucuna varmıştı. Bunun dışında her yanda yere düşmüş bedenlerle karşılaşı-

yordunuz. Yalnızca parklardaki banklar değil, merdivenler ve kapı önleri de düzgün giyimli bey ve hanımlarla kaplıydı; tuhaf durumlarına rağmen yüzleri gülümseyen evsiz insanlar gibi sereserpe uzanmışlardı.

İnsanlar kendilerine geldikçe çoğu kişi olağan işlerini yapmaya devam etti. Bu sadece Brendel için değil, kasabın bahçesinde günler boyunca bağlı halde vicdanlı birinin elinden ölümünü bekleyen ihtiyar beygir için de kutsanmış bir rahatlama oldu. Tabii en sonunda yine ölümüne kavuştu. İşin ilginç tarafı, hayvanlar uyuma hastalığından etkilenmiyorlardı.

Birçok kişi için hiçbir şey, en azından hemen, değişmemişti. Uyandığımda beslenme ihtiyacı hissederek kafeye gittim. Berber de oradaydı. Kurtlar gibi açtı ama çok da keyifsizdi. Bir miktar para kaybolmuştu ve bu olay berber ile tüm hayvanlar gibi uyanık kalan yardımcısının arasının açılmasına neden oldu.

Rüya Şehri uyandı ve kendini bir hayvan cennetinde buldu. Uzun uykumuz sırasında başka bir dünya – hayvanlar krallığı – öylesine geniş bir alana yayılmıştı ki bizler de yok olup gitme tehlikesiyle karşı karşıyaydık. Belirtmem gerekir ki, uykudan evvelki zamanlarda bile sıçan ve fareler çok iyi bir yıl geçirmişti. Ayrıca yırtıcı kuşlar ve dört ayaklı tavuk hırsızlarının yaptıkları yağmalar hakkında da şikayetler olmuştu. Bahçıvan, Alfred Blumenstich'in bahçesinde kurt izlerine bile rastlamıştı. Bunu söylediğinde herkes ona gülmüştü, fakat sonraki gün Frau Blumenstich'in evcil hayvanı olan kar beyazı bir Ankara keçisinden geriye kalan tek şeyin bir çift boynuz olduğu görüldüğünde kimse gülmemişti.

Tek başına, rahatsız edilmeden uykuya dalıp davetsiz misafirler eşliğinde uyananların şaşkınlığı nasıl tarif edilebilir ki? Pencereye büyük, yeşil bir papağan tünemiş ya da gelincikler ve sincaplar yatağın altından etrafı gözetliyor olabilirdi. Olan biteni yavaş yavaş anlamaya başlıyorduk.

Kasaplar, uyandıklarında büyük bir çakal sürüsünü mezbahadan kovmak zorunda kaldılar. Kurt, vahşi kedi ve vaşak saldırıları korkutucu derecede arttı ve evcil hayvanlarımız bile bizlere karşı gelip huysuzluk yapmaya başladı. Neredeyse tüm kedi ve köpekler sahiplerini bırakıp avlanarak beslenmeye başladılar. Yeniden orta-

ortaya

ya çıkmış olan gazeteler korkunç bir haber veriyordu: Apollonia Altı'nın zemin katındaki dairelerden birine, bir domuz kasabının penceresine, bir ayı tırmanmış ve derin uykuda olan zavallı kadını bütünüyle mideye indirmişti.

Avcı ve balıkçılar, gördüklerini iddia ettikleri devasa, hantal hayvanlar hakkında tuhaf hikâyelerle şehre geliyorlardı. Ama zaten profesyonel abartıcılar olarak görüldükleri için kimse onlara inanmıyordu. Sonra aniden kırsal kesimde yaşayan Rüya Ülkeliler sürüler halinde şehre gelmeye başladı. Cüsseli atları üzerinde, kadınları, çocukları ve değerli eşyalarını tıkabasa yükledikleri at arabalarıyla gümbürdeyerek geliyorlardı. Çok mutsuzlardı ve Saray ile Arşiv'in önünde bir gösteri yaptılar. Kendilerini korumaya hiçbir askerin gönderilmemiş olmasını protesto ediyorlardı. Söylediklerine göre bufalo sürüleri çiftliklerini yerlebir etmişti ve yüzlerce dev maymunun saldırısından kıl payı kaçabilmişlerdi. Bu yaratıklar birer canavardı ve kadın çocuk ayırt etmeksizin herkesi öldürüyorlardı. Bir süre sonra iki ayakları üzerinde yürüyen devasa hayvanların ayak izleri Tomassevic Arazisi'nin killi toprağında tespit edildi. İşte bu kaygılanmak için iyi bir sebepti.

Böceklerin saldırısı dehşet vericiydi. Obur çekirgeler, bulutlar halinde tepelerden aşağı indi ve geçtikleri yerde tek bir ot bile bırakmadılar. Bir kısmı kalenin bahçesini bir gece içinde yok etti. Böcekler, kulağakaçanlar ve bitler yaşamlarımızı kâbusa çevirdi-

ler. Tüm bu hayvan türleri, en büyüğünden en küçüğüne kadar karşı koyulamaz bir döllenme dürtüsü tarafından ele geçirilmiş gibiydi. Dört ve altı ayaklılar birbirlerini yiyor olmalarına rağmen esrarengiz bir biçimde çoğalıyordu. Resmi olarak dağıtılan silah ve zehirlerin, kapı ve pencerelerin kapalı tutulması yönünde yapılan şiddetli duyuruların pek bir etkisi olmuyordu. Böceklerin doğurganlığı inanılmaz boyutlardaydı. Asker ve polislere destek vermek için gönüllü avcı birlikleri oluşturuldu. Birçok binanın duvarlarına, dışarıya ateş edebilmek için delikler açıldı.

Kafenin sahibinin karısı bir sabah uyandığında yatağında on dört tavşan buldu. Odası benimkinden yalnızca incecik bir duvarla ayrıldığı için yavru tavşanların cırlamalarını duyabiliyordum.

Ancak en dehşetlisi yılanlardı. Hiçbir ev güvende değildi. Aşağılık yaratıklar her yere giriyordu; çekmecelere, gardroplara, pardesü ceplerine, su testilerine, her yere. Ve bu sinsi sürüngenler korkunç bir doğurganlık gösteriyordu. Karanlıkta odanıza girdiğinizde yerdeki yılan yumurtalarına basabilir, onları bir hışırtıyla patlatabilirdiniz. Castringius "yumurta dansı" dediği ve mükemmel biçimde uyguladığı bir dans icat etmişti.

Fransız Mahallesi'ndeki insanlar haşerata artık zorlukla tahammül ediyordu. Yine de, yaratık istilası sırasında çoğu aklını ba-

başında

şında tutmayı başardı. Pencereden bir geyik vurup etini komşularla paylaşmak olağan bir eylem olmuştu. Yaşadığım evin çatısındaki pencereden tarla ve çayırlar görülebiliyordu. Bu alanlar artık korkunç bir hayvanat bahçesine dönüşmüştü. Nehir bile olanlardan nasibini almıştı; yıllar boyu süren gayretlerin sonucunda uzaklara sürülmüş olan timsahlar yeniden ortaya çıkmıştı. Kabinleri mesken tutmuş ölümcül yayın balıkları yüzünden kaplıcaların kapatılması gerekmişti.

Bu zor günlerde meydana gelen az sayıdaki iyi şeyden biri de lezzetli bir rosto ya da az bulunur başka etlerle sıklıkla karşılaşabilmekti.

Bu süre boyunca Profesör Korntheuer büyük saygı kazandı. Rüya Ülkelilere zararlı böcekleri zararsız olanlardan ayırma konusunda ücretsiz dersler veriyordu. Günün ilk ışıklarıyla uyanır, üç namlulu tüfeğiyle ceylan sürülerinin arasında gezinir, etleri için yaban domuzları ve dağ sıçanlarını avlardı. Fakat hayvanlar bu tuhaf gözlükler takan avcıya alıştılar ve yaşlı adamı sevmeye başladılar. Bizim pencerelerimiz ise onun silahından o kadar çok hasar görmüştü ki sonunda silahı elinden alındı.

Geceleri yalnızca yanımızda bir fener ve silah varsa dışarı çıkabiliyorduk. O zaman bile çok temkinli olmak gerekiyordu. Kapan ve tuzaklar şehri daha da tehlikeli hale getirmişti. Ama böylesine bir olayın Rüya Ülkeliler'i eğlenmekten alıkoyması düşünülemezdi.

III

Toplum ahlakının batmış olduğu bu derinlik, sanatçı dostum Castringius için büyük bir fırsat yaratmıştı. *Pornografikası* büyük ilgi topluyordu, moda oydu. *Embriyonu Dölleyen Şehvetli Orkide* gibi çizimleri hayranlık uyandırıyordu. Hector von Brendel, sırf Melitta "eğlenceli" bulduğu için bir seri resim almıştı. Melitta başlarda onlardan çok etkilenmişti ve hepsini güzelce çerçeveletip yatak odasına asmıştı. Ama sonradan tüm bunların bir kapris olduğu anlaşıldı ve birkaç gün sonra resimlerin gitmesi gerekti. Melitta'nın o sıradaki sevgililerinden biri olan bir süvari subayının re-

simleri almasına izin verilmişti; karşılığında da Melitta'ya zümrüt taşlı bir çift antika küpe hediye edildi. Subay, çizimleri aynı akşam bir eşya piyangosu yapılan kafeye götürdü. Hasılat, onların ahlaksızlıkları yüzünden madur olan mustarip kişilere yardım olarak verilecekti; o zamana dek hastanemizde onlar için bir koğuş bulunmuyordu. Oldukça büyük bir miktar para toplanmıştı, Blumenstich –eskici değil– hesap açığını tamamladı ve kısa bir süre sonra çocuk hastanesinin yanındaki manastıra ilk hastalar kabul edilmeye başlandı.

Tesadüfe bakın ki çizimleri kazanan bendim ve artık benim odamda asılıydılar. Bir gün sokakta Castringius'a rastladım. Bana yeni bir daire aradığını söyledi. Stüdyosunun ön ve çatı penceresi kırılmıştı ve perde rayında, ipe dizilmiş sucuklar gibi yarasalar sarkıyordu. Tüm bunları anlatırken bir yandan da kendişini inatla itelemeye çalışan bir dağ keçisini savuşturuyordu. Onu daireme davet ettim ve yukarıda resimleri gördü. Şaşkınlıktan ağzı açık kaldı.

"Bu resimleri nasıl ele geçirdiniz?"

Açıkladım.

"Çok iyiler. *Beyaz Çizgili Kırbaç* en olgun eserim. Geleceğe ait bir ahlak anlayışı sentezini temsil ediyor. Günümüzde, ima ettiği şeyleri anlayabilecek bir kadın yok. Gerçekten acı bir duygulanma etkisi yaratıyor."

Ona tamamıyla katılıyordum. Rüya Ülkesi'nde, sanatsal başarıyı takdir etme kapasitesine sahip olan tek kişi oydu. Tuhaf bir tipti, ama onu seviyordum. Hem neden sevmeyecektim ki? Aranızda günahsız olan, ilk taşı atsın.[8] Birden sokakta bir gürültü koptu. Pencereye koştuk. Çok sayıda insan toplanmış, gülüşmekteydi. Ve gerçekten gülünecek bir şey de vardı. Gözünüzde bir canlandırın: Maymun, aletlerini bırakmış ve greve gitmişti! Önceki gün sokaktan geçen bir makak sürüsüne gözü takılan Giovanni, bir müşterinin tıraşını yarıda bırakmıştı. Uzun kuyruklu, güzel bir makak ona el sallamış ve bu çağrı berberimizin yardımcısına dayanılmaz gelmişti. O sırada felsefi efendisi onu bir değnek ve zamanın ufacık

[8] Aranızda günahsız olan ilk taşı atsın: Kubin burada İsa'nın Yuhanna 8:3-11'de geçen cümlesine gönderme yapıyor.)

evrenciklere bölünebileceği fikriyle zaptetmeyi başarmıştı. Şimdiyse hiçbir mantıklı sebep onu tutamazdı. Su borusundan yukarı zarif bir biçimde tırmandı, becerikli kuyruğuyla prensesin kahve matarasını kavradı, artık yıkıntı halinde duran boşaltılmış eski dairemin pencere pervazına kuruldu ve kesesinden çıkardığı Yahudi harpını çalmaya başladı. Yaşlı prenses dehşet dolu bir çığlık attı ve kahve hırsızına bir süpürgeyle vurmaya çalıştı, ancak Giovanni kahveyi hemen kenara fırlatıp süpürgeyi yakaladı. Prensesin nasıl bir hızla ortadan kayboldup ikinci katta belirdiğini görmeliydiniz. Düello, penceremden mükemmel bir biçimde izlenebiliyordu. Giovanni Battista çok eğleniyordu. Önce prensesin asıl silahı olan eski bir ateş maşasını ele geçirdi ve prensesin süpürgeyi almasına izin verdi; tüm bunlar olurken adeta uçan bir maymun oluvermişti! Dairemde birkaç şişe kara mürekkep bırakmıştım ve Giovanni bunları Prenses'e atıyordu. Keskin bir nişancı olduğunu da belirtmek gerek; prenses balıkçı kadınlar gibi küfrederken hepimiz maymuna alkış tutuyorduk.

Maymun birden yine ortaya çıktı, kafasında yaşlı kadının kirli başlığı vardı. Pencereden atladı ve su borusundan aşağı kaydı. Yüzünü çirkin ve tuhaf bir şekilde buruşturmuştu. Prenses pencereden bağırarak polisleri çağırıyor, aşağıdaki berber ise elinde değneğiyle Giovanni'yi bekliyordu. Maymuna "Kendinden utanmalısın," diye bağırıyordu.

Alfred Blumenstich, yüzünde hoşnut bir gülümsemeyle, hayırseverliğinin alamet-i farikasını bir kez daha dağıtmış olarak dokuz küçük sevdiceğinin dairesinden çıkmaktaydı. Arabası onu bekliyordu. Maymun koca bir sıçrayışla aygırın kafasına bindi ve hayvan öne fırladı. Seyirciler çılgına dönüp araba ile tuhaf sürücüsü gözden kaybolana dek alkış tuttu.

Bu olaylardan yalnızca birisiydi, gündemde buna benzer birçok olay mevcuttu.

Tüm bu hayvan kalabalığının nereden geldiği bilinmiyordu. Şehrin gerçek efendileri artık onlardı ve bunun farkında oldukları da kesindi. Yatağıma yattığımda, sanki büyük bir metropoldeymişim gibi dışarıdan gelen at toynaklarının takırtısını duyardım. De-

veler ve vahşi katırlar sokaklarda cirit atardı; onları kızdırmak tehlikeliydi.

Hayvan sayısındaki bu artışa karşın bitkiler yok olmaya yüz tutmuştu. Her şey kemirilip ezilmişti ve yeni bitkiler yetişmiyordu. Surlardan mezarlığa dek uzanan ıhlamur ağaçları artık çıplak kütüklerden farksızdı. Topraktan, sanki daha fazla yaratıklar kusulacakmışcasına buharlar çıkıyordu. Küçük deliklerden dışarı sıcak, pis kokulu dumanlar tütüyordu. Gece olunca etraf, şekillerin dış hatlarını bulanıklaştıran tuhaf bir ışıkla aydınlanıyordu.

IV

En tuhafı ise hayvanların sayısında meydana gelen korkutucu artışla başlayan ve karşı konulmaz biçimde Rüya Ülkesi'nin mutlak çöküşüne kadar devam eden esrarengiz süreçti: Parçalanış. Her şeyi etkiliyordu. Farklı maddelerden yapılmış olan binalar, yıllarca toplanmış eşyalar; Efendimiz'in para yatırdığı her şey lanetlenmişti. Duvarlarda çatlaklar oluştu, tahtalar çürüdü, demirler paslandı, camlar buzlandı, kumaşlar lime lime oldu. Nadide *objet d'art*'lar görünüşte hiçbir sebep olmamasına rağmen önüne geçilmez bir *iç* çürümeye yenik düştü.

Cansız maddeler için bir hastalık söz konusuydu. En bakımlı evlerde bile çürüme ve küflenmeler vardı. Havada bilinmeyen bozucu bir etki olmalıydı, çünkü taze gıdalar – süt, et ve hatta yumurtalar – birkaç saat içinde bozuluyordu. Çok sayıda ev büyük çatlaklarla kaplanmıştı ve derhal boşaltılmaları gerekiyordu.

Ve sonra karıncalar ortaya çıktı! Her çatlakta ve kıvrımda belirdiler; giysilerimizde, çantalarımızda, yataklarımızdaydılar. Üç çeşittiler: siyah, beyaz ve kan kırmızı. En büyükleri olan siyah tür, duvarlardaki her çatlakta ve dışarıda bırakılan her yiyecek üzerinde görülebilirdi. Çok daha tehlikeli olan beyazlar, tahtayı toza çevirirdi. Fakat aralarında en korkunç olanı, şüphesiz, kan kırmızılardı, çünkü insan vücudunu mesken tutuyorlardı. İlk başlarda kaşınmak halen kaba ve insanın yalnızken yapması gereken bir şey olarak görülüyordu. Ama kaşınma bir kez başladı mı elden ne gelir ki? Fransız Mahallesi'ndeki herkes çağlardır kaşınırdı. Bizler de

kısa bir süre sonra gülüp onları örnek aldık. Buna cesurca önderlik eden kişi, resmi bir davette kaşınmaya başlayan Ekselansları Devlet Başkanımız'ın eşi oldu.

Sokaklardaki hayvan pisliklerinden ya da evlerdeki tozlardan kurtulmak imkânsız hale gelmişti. Ne kadar uğraşırsak uğraşalım, artmaya devam ettiler. Giysilerimiz, onları fırçalar ya da silkelerken yok oldu. Şaşırtıcı bulduğum tek şey ise Rüya Ülkelilerin nasıl olup morallerini bozmadıklarıydı.

Örneğin, Melitta Lampenbogen zaptedilemez bir haldeydi. Subay müfrezesinin tümü, en alt rütbeli teğmenine kadar onun evinde yatıp kalkar olmuştu. Erkekler onunla konuşurken hala kekeliyorlardı, "Benim için bir şerefti han'fendi," fakat Melitta artık nazik bir konuşma havasında değildi. Haliyle toplumun daha aşağı bir tabakasına hitap etmeye başladı. Sokakta eteğini kaldırma numarasını sıklıkla görüyordum. İnsanlar ona bakmak için duruyorlardı. Köpekler peşinden koşuyordu, ama artık önemli değildiler. Bir seferinde birisinin Melitta'nın elbisesini parçaladığını gördüm. Kız dehşet içinde kaçarken yere buruşturulmuş bir mektup düşürdü. Mektubu aldım ve daha sonra okudum.

Sevgili Kraliçe Karıncam,

Halen mutlulukla zehirlenmiş haldeyim. Düşüncelerimde tüm cazibeli bölgelerini öpüyorum. Her zamanki gibi rüyalarımın kadınısın. Nasıl uyudun? Herhalde, her zamanki gibi az uyumuşsundur. Ben sonunda rahatlıkla uyuyabilmek için bir yol buldum. Gardrobu yere yatır, sonra üzerinde bir parmak kalınlığında böcek zehiri serp, sonra bir battaniye, sonra biraz daha zehir, sonra bir battaniye daha. (Bu aralar pek moda olan altları düğmeli pijamalar hiçbir işe yaramıyor.) Gardrobun kapısını içine girer girmez kapa; sinek teliyle kaplı, küçük (kalp şeklinde?!) bir delikten nefes alabilirsin.

Lütfen mektuplarını artık otele yollama. Amerikalı'nın çetesinden nefret ediyorum, bilhassa şu Jacques denen herif tam bir hırsız. Dahası, yemekler de son zamanlarda iyice kötüleşti; bundan böyle yemeklerimi Uzun Cadde'deki kafede yiyeceğim. Mektuplarını "H. v. B." diye işaretleyerek oraya yolla, ama onları sakın bana getirmesi için N.C.'ye verme. Ona artık güvenmiyorum ve o

kahrolası Amerikalı'yla çalışmaya başladığından beri iyice küstahlaştı.

Yağ fıçın son ayrılan kiracısı hakkında ne düşünüyor? Berber artık dükkanı kapatıyor ve prensesten de pek para alabıldiği yok. Onu bugün arabasında giderken gördüm, ama o sıkıcı asalaklarına öylesine dalmıştı ki beni fark etmedi bile.

Bu gece saat dokuzda, güllüğün arkasında buluşalım – orası da artık ne kadar çorak!

Seni çok seven
Hector.

Not: Hala senin hakkında imzasız mektuplar alıyorum. Dünya sevgili Melitta'm hakkında ne kadar az şey biliyor!

Bir süre sonra herkes yanında bir kese böcek zehiri taşır olmuştu. Önceleri uyku hastalığına tutulmuşlarken şimdi hiç uyuyamaz hale gelmişlerdi. İnsanlar hararetli bir heyecandan dolayı yanakları kıpkırmızı kesilmiş halde geceyarısından sonra şehrin sokaklarını dolaşır oldular. Sokakta olmak, harabe halindeki evlerde durmaktan daha güvenliydi. Son günlerde hayvanların çiftleşme çılgınlığı en üst noktalara varmıştı. Her yerde – karanlık köşelerde, suda, havada – her tür yaratık çiftleşiyordu. Ahırlardan kişnemeler, melemeler, homurtular geliyordu. Kesime götürülen inekleri görüp sinirden deliye dönen bir boğa, bir kasabı duvarda hamur gibi ezmişti.

Amerikalı etrafa nefret ve anlaşmazlık yayıyor, her şeyle alay ediyordu. Hala Efendimiz'e inanan birkaç kişi vardı. Saat büyüsü unutulmuştu. Kırk yılda bir birisi hücreye giriyor, ama önceden olduğu gibi içeride otuz saniye kalmıyor, hemencecik dışarı çıkıyordu. *Rüya Ülkesi'nin sonunun amansızca yaklaştığını artık biliyordum.*

Bir gece çatıdan tıslama ve derin kükreme sesleri duydum. Dev bir leoparın bir tavşanı çatırtıyla yediğini dehşet içinde gördüm; kemiklerin çatırtısını duyunca sırtımdan buz gibi terler boşandı. Odam artık rahat bir yuva olmaktan çıkmıştı. Duvardaki iki yarıktan akşamları belirli saatlerde hamamböceklerinin arka kısım-

kısımları

ları çıkar, bir şayak etkisi yaratırlardı. Gün içinde bir ardıçkuşu çifti kültablamı yuva olarak kullanırdı. Ama ne yazık ki bu zevki uzun süre yaşayamadım. Bir gün, bir kerkenez beni umursamadan içeri daldı ve erkek ardıçkuşunu öldürdü.

Bir akşam tam yatağa girmek için böcekleri avlarken battaniyemin altında iki akrep buldum. Tam bu sırada av için kullandığım silah – bir çizme çekeceği – parçalandı. Makasımı aldım: o da paslanmıştı. İşte o zaman kâğıtlarımın küflendiğini, cetvellerimin, çizim masamdan arta kalanların, üç ayaklı çekmece sandığımın, kısaca tüm mobilyalarımın kurtlar tarafından kemirilip çürütüldüğünü fark ettim.

Peki ya ben nasıl görünüyordum? Oldukça tuhaftım! Zaten normalde temiz pak giysiler içinde olan diğer insanlar da paçavraya dönmüş giysiler giyiyorlardı. Hepimizin kıyafet ve ayakkabıları küf içindeydi. Yıkamak ya da ovalamak işe yaramıyordu, onlardan

kurtulduğumuz anda yeniden beliriyorlardı. Kıyafetlerimiz yıprandı, yırtıldı ve parça parça oldu. Biz erkekler bu olayı belli bir ağırbaşlılıkla karşılayabildik, peki ya zavallı kadınlar! Bundan bahsetmesem daha iyi olur.

V

Evler tamamen yaşanamaz bir hal aldığında büyük bir değişiklik meydana geldi. Zemin katlarda sorun yoktu, ama yukarı katlara çıkmak pervasız bir cesaret gerektiriyordu.

Bir gün garson bana çürük bir yumurta, bulanık bir sıvı içeren kırık bir bira şişesi ve herhalde peçete olarak düşünülmüş leş gibi bir kumaş parçası getirdiğinde sabrım taştı ve o sırada lokantanın arka tarafında bilardo masası parçalarıyla tavanı onarmaya çalışan patronu çağırdım.

"Bunlar da nedir?" diye havladım. "Bu çatal bıçağın üzerinde en az bir kilo küf var. Lütfen tüm bu iğrenç şeyleri ve berbat kokulu paçavrayı derhal kaldırın." Adam eğildi ve kapkacağın üzerindeki küfü kazımaya çalıştı. "Son günlerde çalışanlar da tuhaflaştı," diye sızlandı.

"Pekala, pekala." Hiddetle elimi sallayarak onu uzaklaştırdım, ayağa kalktım, yıpranmış fötr şapkamı aldım ve kafeden çıktım. Oturmuş olduğum yer bir karınca ordusu tarafından kaplanmıştı bile.

Kafeye yalnızca alışkanlıktan gidiyordum. Oradaki şartlar sade kahve haricinde bir şeyler yiyip içmek için fazlasıyla tiksindiriciydi. Anton değişmişti ve bu değişiklik iyi yönde değildi; ellerini hiç yıkamıyordu ve kokusu en uzak mesafelerden bile alınabiliyordu. İnsan bu halde dolaşmamalıydı. Berber kendisini kaplayan kir tabakasını "Esasi tabaka" diye adlandırıyordu. Tek kelimeyle mide bulandırıcıydı! Bu yüzden, bir akşam kafeye gelip antrede yumuşak bir kıkırdama duyduğumda daha da şaşırdım. Bir hayvan bulmayı bekleyerek her köşeyi lambamla taradım, ama ambar kapısının arkasında ne göreyim? Anton ile Melitta tutkuyla birbirlerine kenetlenmişlerdi.

Melitta bu olaydan kısa bir süre sonra öldü. Yatak odasında, parçalara ayrılmış bir halde bulunmuştu. Kapısı kilitliydi ve kırıl-

kırılması

ması gerekmişti. Devasa bir mastif kızın üzerindeydi. Kudurmuş yaratık tüylerini kabartmış, kapıda belirmiş olan adamların üzerine atlamış ve vurulmadan önce iki polisi ısırmıştı. Adamlar sonradan kuduzdan ölmüştü. Hayatta kaldığı son günlerde Melitta'nın eski güzelliğinden eser kalmamıştı. Yaşam tarzından dolayı oluşan yaralarını aşırı makyaj ve pudrayla kapamaya çalışması nafileydi.

İki satranç oyuncusu da büyük acılar çekiyordu. Tutkularının esiri olan bu yaşlı beyefendiler her hareketi öylesine karmaşık buluyorlardı ki parmaklarını kaldırmak için bile saatlerce düşünmeleri gerekiyordu. Etraftaki böcek miktarına bakıldığında, böylesine bir yavaşlığın kimi sorunlara neden olabileceği açıkça görülebiliyordu. Bir gün kafede çay içmekte olan takdir edilesi genç bir hanım, iki satranç oyuncusunun çektiği acıları fark etti. Adamların yanına gitti ve utanıp sıkılmadan kıyafetlerinin üzerindeki karınca ve böcekleri toplamaya başladı. O günden sonra biz de genç hanımın yaptığı gibi yapmaya başladık. O zamana dek hepimiz satranç oyuncularının çarpık yüz ifadelerine gülüp geçerdik, oysa artık arada bir gidip sırtlarını kaşımak biz kafe müdavimlerinin olağan bir uğraşı haline gelmişti. Gördüğünüz gibi o korkunç günlerde bile zor durumdakilere gösterilen şefkat duygusu yok olmamıştı.

Amerikalı yeniden etrafı karıştırmaya başlamıştı. Hayvan akınının çok yakında sona ereceği kehanetinde bulundu. Büyük hayvanlar yavaş yavaş yok olmaya başlayınca bir nebze haklı olduğu da anlaşıldı. Yine de, küçük hayvanlar ve sürüngenler halen mevcuttu. Kuşlar ise, kuzgun ve beyaz boyunlu akbaba sürüleri hariç, tamamen yok olmuştu. İri ve ağır akbabalar caddelerdeki ağaçların üzerine bronz heykeller gibi tüneyip gözlerini sanki bir şeyi bekler gibi şehrin üzerine dikiyorlardı. Kehaneti yalnızca kısmen doğru çıkmış olmasına rağmen, Amerikalı kendine yeni yandaşlar edindi. Artık azılı düşmanı Patera'ya karşı saldırıları eskisinden de şiddetliydi, tabii saldırabilirse.

Nehir kenarında yaptığım günlük yürüyüşlere tekrar başladım. Dalgalar sayesinde kıyıya sayısız istiridye kabuğu, mercan, salyangoz, balık kılçığı ve pulları vurmuştu. Bu kadar çok su canlısı kalıntısına rastladığım için şaşkındım. Nehrin kıyıları sanki mistik işaretlerle kaplanmış gibi duruyordu ve ben mavi gözlü kabilenin

bu sembolik dili anlayabildiğinden emindim. Burada kesinlikle gizemli bir şeyler vardı. Muhteşem böceklerin – pervanelerin ve uçan haşeratın – kanatlarında unutulmuş harfler olduklarına inandığım işaretler vardı, ancak onlara açılan anahtara sahip değildim.

Ne kadar muhteşemsin Patera, diye düşündüm. Efendimiz neden kendini onu sevenlerden bile saklıyor? Kasvetli düşüncelere dalmış bir halde yürümeye devam ettim. Karşı kıyıdaki yapraksız ağaçlar nehrin üzerine öyle eğilmişlerdi ki dalları siyah suya değiyordu. Aralarında devasa gölgeler dolaşıyor, kırılan küçük dalların sesleri net bir şekilde duyuluyordu. Bazen aklıma tarihöncesi yaratıkları getiren uzun dallar ya da ağaç gövdeleri geliyordu. Hava kararkça, yalnız başına yürümek de insanlar için daha tehlikeli bir hal alıyordu. Benim için büyük önem taşıyan bir akşam, arkamı döndüğümde sudan aniden çıkan bir şeyin hava üflediğini duydum. Bir timsah bana dişlerini gösteriyordu.

Eve dönerken önceki gün meydana gelmiş, ancak sonu iyi biten bir başka olayı düşünüyordum. Saray'da yaşayan iri bir hamile kaplan hakkında uzun süredir dedikodular vardı. Birçok kişi Saray'ın pencereli koridorlarından hayvanın küt burnu ve uzun sırtını gördüğünü iddia ediyordu. Dün, aynen buna benzeyen bir hayvan Alfred Blumenstich'in camlı verandasına girmişti. Evin etine dolgun sahibesi, hayvanı görür görmez, hiç ses çıkarmadan oracıkta bayılmıştı. Profesör Korntheuer de bu esnada onlarla yemek ye-

yemekteydi

mekteydi. Saygıdeğer yaşlı beyefendi bu korkunç durumda büyük bir kahramanlık örneği sergilemişti. Ayağa kalkarken evin dehşete düşmüş olan beyine "Sakin olun," demişti, "en vahşi hayvanlar bile daha üstün varlıklara boyun eğer. Dimdik üzerlerine yürüyüp bakışlarımızı amiyane bir biçimde onlarınkine dikmemiz içlerini korkuyla doldurur." Sözü bitince hayvanın üzerine yürüyüp gözlüklerini çıkarmıştı. Kendine yaklaşan sıska bacaklı ilmi şahsın tuhaflığından mıdır yoksa başka bir sebepten mi bilinmez kaplan diğer camı kırarak dışarı sıçramıştı. Ne yazık ki Frau Blumenstich de dişleri arasındaydı. Blumenstich ellerini endişeyle oğuşturmuş, "Ey Tanrım, lütfen Julie'mi kurtar," diye sızlanmıştı. Tüfeklerle donanmış hizmetkârların peşine düştüğü kaplan, baygın kadını Saray'a taşımıştı. Yolda önlerine çıkan herkes, onlara nazikçe yol vermişti. Derhal itfaiyeciler çağırılmış, onlar da çizgili canavarı avından ayırmaya çabalamıştı. Birinci kattaki büyük odaların birinden, üzerine gelenlere kızgınlıkla hırlayan hayvanın sesi geliyordu. Ateş etmek imkânsızdı, yanlışlıkla Frau Blumenstich de vurulabilirdi, bu yüzden hayvanı yangın hortumlarıyla etkisiz hale getirmeye çalışmışlardı. Bu işe yaramıştı. Sırılsıklam olan kaplan köşesinden ayrılmaya ikna olmuş, ama ne yazık ki avını da yanında götürmeyi unutmamıştı. Sıçrayarak yüksek kemerli pencereden dışarı süzülmüştü. İnsanlar korkuyla bağırışıyordu, ama Tanrı çaresiz kocanın dualarını duymuştu. Frau Blumenstich pencerenin çıkıntısına takılmış ve orada asılı kalmıştı. Tepetaklak duruyordu ve eteği başına geçmişti. Herkes tarafından görülebiliyordu, ama güvendeydi. Kalabalığın sevinç yaşadığı anda kaplan da kaçmayı başarmıştı.

Hayvanın yakalanmamış olması büyük bir panik yaratmıştı. Amerikalı, Saray'ın baştan aşağı aranmasını önerdi, ancak insanlar Efendimiz'in etkisinden büyük ölçüde kurtulmuş olsalar da bu denli ileri gitmeye niyetli değildi; ordu ve polisler, işbirliği yapmayı açıkça reddetti.

Efendimiz'in tavrı ise kesinlikle tuhaftı! Pearl'ün üzerinden koruyuculuğunu çekecekse bile en azından sadık müritleri için bir ayrıcalık yapabilirdi. Oysa böyle bir ayrımı pek umursamıyor gibi gözüküyordu. Şehir, artık Rüya Ülkesi nüfusunun neredeyse tamamı burada toplanmış olmasına rağmen genelde sessizdi.

"Zenginlerin konakları fakirlere ve ihtiyacı olanlara verilsin!" diye kükredi yoksul güruh. Zenginler evlerini seve seve verdiler, zaten içlerine yuvalamış olan hayvanların çıkarılması gerekiyordu. Lampenbogen'in sayfiye köşkü bir kirpi yuvasına dönüşmüştü ve besili bir piton, halen yası tutulan karısının yatak odasındaki sedirin üzerinde uyuyordu. İnsanlar evlere taşınmadan önce bu hayvanların yok edilmesi gerekiyordu. Ayrıca bu muhteşem evlerdeki yaşam şartları halkın düşlediği kadar rahat değildi. Değerli eşyaların yaşama sevinci kaybolmuştu. Kıymetli vazolar ve porselenler ufak çatlakların oluşturduğu ağlarla kaplanmış; nadide tablolar baştan aşağı siyah beneklerle lekelenmiş; oyma işleri üzerinde gözenekler oluşmuş ve parçalanmıştı. Gayet iyi kullanılmış mobilyaların ne kadar büyük bir hızla hurda yığınlarına dönüştüğünü görseniz inanamazdınız. Bu yüzden şehre gelen birçok köylü, kent yakınındaki açıklık alanlarda ve tarlalarda kamp kuruyordu.

Uzun Cadde'de yürürken "Efendimiz, artık kudretini sadece dehşet yoluyla gösteriyorsun," diye düşündüm. Karanlıktı ve etraftan hışırtılar, gıcırtılar geliyordu. Birden çatıdan bir kiremit düştü ve duvardan sıvalar döküldü, duvarda giderek büyüdükleri gözle görülebilen deliklerden kumlar döküldü ve bir süre sonra herkes yerden fırlayan molozların, direklerin ve kazıkların üzerinden tırmanarak yürümek zorunda kaldı.

Ölüm, manevi ağını örüyordu.

Kafenin çatısının dairemin tavanarasına yakın olan kısmında hareket eden kara bir gölge görüyordum: Leopar. Komşu binalardan birinin çatı katını in bellediğine şüphe yoktu. Belki bir tüfek mermisiyle öldürülebilirdi, ama hepimiz bunu yapmak için fazlasıyla korkaktık. Daracık odamda kasvetin derinliklerine çekildim. Uzun bir süre, sırtım ve eklemlerim ağrıyana dek bir yukarı bir aşağı volta attım.

"Hala neden yaşıyoruz? Bizler lanetlendik! Hastalanırsam tek bir kişi bile beni umursamayacak." Her yanımı bir korku sardı. "Ölmek istemiyorum, *ölmek istemiyorum*!" Yıkılmış bir halde başımı ellerimin arasına aldım. "Yaratılışın en üst noktası!" – Konuşan, ümitsizliğimdi. "İki bacak, boru gibi kemikler, tüm dünyam bunlara dayanıyor, bir acı ve hülyalar dünyası. En kötü kısmı da

vücut." Ölüm korkusu içimi ürpertti. "Vücudumu neler bekliyor? Binlerce organ ne tip işkence aletlerine dönüşecek? Ah, *düşünmeyi bir durdurabilseydim*, ama o kendi kendine işliyor. Kesinsizlikle karşılaşmayan hiçbir kesinlik yok! Bu sonsuz bir labirent ve ben lanetliyim! Karnım pislikle, tiksinmeyle dolu ve bir şeyi tutkuyla hissetmeyi başardığım anda kendimi kaybediyorum. Bildiğim tek bir şey var: Ne kadar debelenip kıvransam da kaçınılmaz olana, ölüme her dakika biraz daha yaklaşıyorum ve bunun önüne geçmek için halen hiçbir şey yapamıyorum. Kendimi öldürecek cesaretim bile yok. Ebedi mutsuzluk benim kaderim." İç çektim.

"Patera'ya bağladığım ümitler yok oluyor. Onu anlamıyorum, hep gizemlerle oynuyor. O da bizler gibi aciz olmalı, yoksa Amerikalı'yı çoktan ezer geçerdi. Ama bu onu da aşıyor. *Gerçek yaşama* sahip olan, *Amerikalı*. Bu denli ürkek olmasaydım ben de onu takip eder, dizlerim üzerine çökerdim ve o da bana yardım ederdi."

Ölüm korkusu yüzünden çözüm yolu bulamıyor, neredeyse aklımı kaybediyordum. Aşağıdan kavga sesleri geliyordu. Serseriler kafeden dışarı atılıyordu, bu artık her gece yapılan sıradan bir olaydı. Sokağın karşısındaki aydınlık odasında kitaplarına gömülmüş olan berberi gördüm.

VI

Ardarda defalarca içimin ürperdiğini hissettim. Ayağa kalkmam gerekti – işte yine başlamıştı – neydi bu? İçim yavaş yavaş belirsiz bir dürtüyle kaplanıyordu. Bir ürperti daha oldu, ağır bir darbe gibiydi ve öncekilerden daha güçlüydü. "Duyuyorum. Bu nedir?" Büyük gayret gösterdim ve bu anlaşılmaz duyguya yoğunlaştım. İçeriden gelen sesin "Patera," dediğini duydum. "Patera. Saray. Gel." Giderek daha telaşlı, ısrarcı, korkunç derecede açık ve net bir hale geldi. Karanlık merdivenlerden aşağı indim. Kendimden öyle emindim ki bir an bile düşünmedim. İtilip çekiliyordum ve beni yönlendiren güce tamamen teslim olmuştum. İnsanlar farkıma bile varmadılar ve zihnim berraklaştığında Saray'a giden yolu yarıladığımı fark ettim. "Tanrı aşkına," diye düşündüm, "ne yapıyorum ben? Yapmak zorunda olduğum bu şey nedir?" Geri dön-

meye karar verdim. "Evet, bir sonraki köşeden kesinlikle döneceğim." Faydasızdı. Devam etmek zorundaydım. İnsanlara seslenmek istedim, "Bana yardım edin! Beni durdurun!" ama sanki çenelerim birbirine vidalanmış gibiydi. Sonra muhteşem Saray'ı, devasa kapısını ve bir kafatası gibi boş bakan pencerelerini gördüm ... ve karanlığına adım attım.

Sütunların oluşturduğu labirent dört bir yana uzanıyordu. Tahta bir kukla gibi mekanik olarak yürüdüm; bir-'ki, bir-'ki. Uzun koridorlar duvarlara seyrek biçimde asılmış lambalarla aydınlanıyordu. Tüm kapılar aralıktı. Bir patırtı duydum, ardından da melodik bir saat zili, bir esinti kapıları ahenkle açtı, bir çatırtı! Ey yüce İsa! Kaplan! Düşüncesi bile işkence gibiydi ve aceleyle koşarken olabildiğince az ses çıkarmaya çalışıyordum. Birkaç kez yakında bir yerlerde adımın söylendiğini duyduğumu sandım, önce yüksek sonra alçak sesle, fakat hiçbir şey arkama bakmamı sağlayamazdı. Boş, terk edilmiş odalar kırılmış mobilyalarla doluydu ve boğucu, küflü hava nefes almayı zorlaştırıyordu. Tek bir mumun loş ışığıyla aydınlanan geniş odalardan geçtim; bozulmuş yataklar, yırtılmış perdeler, tuğlayla örülmüş pencereler, ihtişamlı sobalarda sönmeye yüz tutmuş ateşler, eğri duran goblenler. Küçük, tozlu merdivenleri; uzun, sessiz koridorları bir uyurgezer gibi geçtim ve meşe ağacından yapılma, alçak kirişli, tanıdık bir kapı gördüm. "Patera," diye düşünmeye devam ettim, "Patera, Patera..." Bu kapı da aralıktı. Tavandan, içinde titrek bir mumun yandığı gümüş bir avize sarkıyor, ışığı gölgeliğin kenarlarında sekiyordu. Mozaikli yüzeyin belirsiz hatlarından başka bir şey göremiyordum. Durdum – artık durabiliyordum! Orada! Orada! O yüz! Aniden alnımda soğuk terler birikti.

Tüle benzeyen, gri ve gümüş renkli bir cüppeye sarılı olan Patera oradaydı. Ayaktaydı ve uyuyordu. Bu görüntü karşısında bastırılamaz bir korkuyla dolmuştum. Gözlerinin altındaki derin, yeşil gölgelerde sıradan ölümlülerin hissedebileceğinin ötesinde acılar yatıyordu. Sonra fark ettim ki büyük, biçimli ellerinin baş parmağının üst kısmı yoktu. Aklıma hemen Rüya Ülkesi'nde doğan çocuklar geldi. Yine ilk ziyaretimde duyduğum o fısıltıyı duydum.

"Seni ben çağırdım." Ses, sanki çok uzaklardan geliyormuş gibiydi; ancak bu sefer bukalemun gibi değişken bir ifade yoktu. Suratındaki kaslar dalgalandı, esnedi ve büzüldü, ama hala ifadesizdi. Yüz hatları gevşedi, dudakları seğirdi; hareketsiz yüzün ortasında korkunç bir görüntü yarattı. Ve sonra yine başladı, sesi sanki bir peçenin arkasından geliyormuş gibi yumuşak ve boğuktu. İlk başta sadece bozuk, anlamsız fısıltılar duydum, sonra dediklerini anlamaya başladım:

"Şarkı söyleyen ölüleri duyabiliyor musun, parlak yeşil ölüleri? Mezarları içinde yok oluyorlar, kolayca, acısızca. Eğer ellerini vücutlarına koyarsan tek hissedeceğin şey parçalar olacaktır, dişleri o kadar kolay çıkar ki. İçlerindeki yaşam nerede, kuvvet nerede? Şarkı söyleyen ölüleri duyabiliyor musun, parlak yeşil ölüleri?" Patera'nın nefesinin keskin kokusunu duydum ve bedenime bir bitkinlik hissi yayıldı. Sonra Efendimiz yüksek yatağına yerleşti ve cüppesini üzerinden attı. Sırtı dik, göğsü çıplak, dalgalı bukleleri omuzlarına dökülür halde oturuyordu. Geniş, asil beden yapısına hayranlık duymadan edemiyordum. Işınlar saçan beyaz vücudu bir heykele benziyordu. İçimdeki son gram enerjiyi sorumu sormak için topladım: "Patera, neden tüm bunların olmasına göz yumdun?"

Uzun bir süre cevap gelmedi. Sonra birden, çınlayan madeni kalın sesiyle cevap verdi, "Ben yorgunum."

Gevşedim. Gözlerim aniden o ifadesiz gözlere kenetlenmişti. Büyünün etkisindeydim. Gözleri, sonsuzluğu yansıtan iki boş ayna gibiydi. Aklımdan Patera'nın aslında hayatta olmadığı düşüncesi geçti. Eğer ölüler bakabilselerdi, bakışları tıpkı onunkine benzerdi. İçimden bir ses konuşmamı emretti, ama tek yapabildiğim kekelemekti. Geveledim ve çıkan seslere ben bile şaşırdım. Soru, zamanın en dibindeki derinliklerden gelmiş gibiydi, sözcükler milyarlarca yıl önceye ait olmalıydı ve onları artık sadece ben söylüyordum, onlar artık sadece burada duyuluyordu:

"Patera, neden yardım etmedin?"

Göz kapakları ağır ağır, cansızca kapandı ve kendimi daha rahat hissettim. Yüz hatları şimdi tarif edilemez bir tatlılıkla dolmuştu. Beni büyüleyen, ölçülemez bir yumuşaklıkları ve hüzünleri vardı. Fısıltı yine duyuldu, açık ve netti, "Yardım ettim ve sana yar-

dım edeceğim." Ses müzik gibi geliyordu. Tatlı bir bezginlik beni etkisi altına almıştı, başımı eğdim, gözlerim kapandı...

Tüyler ürpertici bir kahkaha, cehennemden gelen bir kahkaha beni rüyamdan uyandırdı. Aydınlık odada, Patera'nın durduğu yerde, önümde Amerikalı duruyordu.

Saray'dan nasıl çıktığımı hatırlamıyorum. Çığlıklar atarak koştum. İnsanlar beni durdurmaya çalıştı, ama ellerinden kurtulmuş olmalıyım. Bedenimi kontrol altına aldığımda kendimi bir fayton garajında, yerde kıvrılmış halde buldum. Başaşağı dönmüş bir at arabasının içinde ölü karıncayiyen yavruları gördüm.

Alaycı kahkaha hala kulaklarımda yankılanıyordu, fakat artık üzerimde bir etkisi yoktu. Sinirlerim tamamen laçka olmuştu. Ölüm, ne şekilde olursa olsun, beni uyuşukluğumdan çıkaracak kuvveti kaybetmişti. Düşünmekten aciz bir halde, kendi iktidarsızlığımın farkındalığından güç aldım. Bu çelişkileri anlayamıyor ve çözemiyordum, hem zaten benimle ne alakaları vardı ki? Tüm korkum yok olmuştu. Patera'nın iki yüzlü mizacını bana ifşa eden bu korkunç hayal, şüphe ve endişelerimin oluşturduğu uçurumu ortadan kaldırmıştı.

VII

Rüya Ülkesi'nin içine çekilmiş olduğu aşırı dehşete baktıktan sonra nasıl hayatta kaldığımı yalnızca bu karşılaşmaya dayanarak açıklayabilirim. Hissizliğim, derinlerdeki kalbimi koruyan bir kalkan vazifesi gördü. Rüya Ülkesi'nin ölüm sancılarının gözlerimin önünden geçmesi sanki hayali bir tören alayını izliyormuşum gibi oldu.

Artık odama gitmiyordum ve kafeden de uzak duruyordum. Anton'un tavırlarını da kendi pisliği kadar tiksindirici bulmaya başlamıştım. Müşterilerin sırtlarına şaplak atıp "Beyim ya, şu senin arkadaş da tam bi' piç di' mi?"

"Kimden bahsediyorsun?"

"İşte, anlarsın ya, Castringius." gibi şeyler diyordu.

Rüya Ülkesi sakinleri, birer birer açık alanlara taşınmaya başladı. En iyi insanlar Tomassevic Arazisi'ne ve mezarlığın yanındaki geniş arsalara yayıldı. Oralarda ırmağa dek uzanan bir çeşit çadır kent kurdular. Evet, boğucu sis ve nemli killi toprak uyumak için en iyi mekanı sağlamıyordu, fakat bunların kendilerini engellemesine izin vermediler ve akşamları kamp ateşleri etrafında oldukça neşeli vakit geçirdiler. İnsanlar dans ve sohbet ediyordu. Bazıla-

rı balık bile avlıyordu, ama bu balıkların neredeyse çiğ halde yenmesi gerekiyordu, çünkü yakalanır yakalanmaz çürümüş gibi kokmaya başlıyorlardı. Geceleri şehirde sadece ayak takımı kalıyor, etrafı yağmalıyordu. Çok temkinli davranılırsa gündüz vakti sokaklarda dolaşmak mümkündü, ama çöken duvarlar birçok kişiyi yaralamıştı.

Dr. Lampenbogen, terk edilmiş bir parka klinik kurmuştu. Onu gri pardesüsü içinde "çalışırken" gördüm. Bana Mavi Kaz'ın iki katının çöktüğünü, 86 kişinin ölüp, 17 kişinin de yaralandığını söyledi. Bir toplantı sonrasında olmuştu. Mucize eseri Amerikalı yaralanmamıştı, ama hizmetkârının –bunu söylerken kanlı sargılarla kaplı bir bedeni gösterdi– kurtulması mümkün gözükmüyordu. Artık cevherini kaybettiğinden yakınıyordu, hastalarının çoğu solup gidiyordu.

Barakasında işler oldukça kötüye gidiyor gibi gözüküyordu: paslı aletler, çarşaf kıtlığı, her yandaki pislik. Her seferinde itinayla kilitlediği eski bir buz kutusu vardı, içinde soğuk yiyeceklerini ve şişe çekmek için kullandığı bardakları saklıyordu. Birkaç teselli sözcüğü söylemenin uygun olacağını düşündüm. Buz gibi gülümsedi ve "Aslında ben, anlarsın ya, senin gibi bir adam değilim." dedi. Melitta'sı için özellikle yas tutuyor gibi bir havası yoktu.

Resmi Gazete ile Rüya Aynası kapanmıştı ve *Ses*'in sahibi Amerikalı'ydı. Sadece özel baskı olarak çıkıyordu ve gündelik olayları yalnızca başlıklardan oluşan bir biçimde veriyordu. Jacques ve çetesi, gazeteyi akşamları sokaklarda kaba "*Seeeeeees*! *Ses'inizi bur'dan alın*!" bağırışlarıyla satıyorlardı. Giderek daha heyecanlı hikâyeler basmaya başladığı için iyi de satıyordu.

O sıralar ortaya çıkan tuhaf bir hastalık halk arasında panik yaratıyordu. Rüya Ülkeliler birbirlerine rastladıklarında kendilerini karşı konulmaz bir dürtünün etkisi altında buluyorlardı: hepsi aynı istem dışı hareketleri yapmaya başlıyor, elleri ileri doğru uzanıp anlamsız biçimde geriliyordu. Birkaç dakika sonra geçiyor ve her şey normale dönüyordu.

Açık havada yapılan uzun bir konuşma esnasında dinleyicilerden birisi söylenenleri hızla, bazen en başından bazen ise sonundan itibaren tekrarlamaya başladı. İğnesi takılmış bir gramafonu

andırıyordu. Konuşma bozuklukları salgın gibi yayılıyordu. İnsanlar sözcükleri, kavramları, harfleri hatırlayamıyor; kimilerinin dilleri geçici olarak tutuluyordu.

Birçok kişi tanıdıklarından uzaklaşıp doğaya çekildi.

İçtiklerimize dikkat etmeliydik. Alkol zehir etkisi yaratıyordu, ama elbette istisnalar da vardı; kimi zayıf insanlar, kadınlar ve çocuklar litrelerce içseler de zarar görmeyebiliyorlardı.

Bir gün Uzun Cadde'de küçük Giovanni'ye rastladım. Eskici Blumenstich'in dükkanına yerleşmiş olan bir grup geveze maymunla birlikteydi. Çatıdaki tüm kiremitler düşmüştü ve içeri bakınca güvelerin yediği bir mobilya ülkesi görünüyordu. Giovanni bir grup uzun kuyruklu makakın ortasındaydı, onu kırmızı kemerinden tanıdım. Ona seslendim, fakat beni duymazdan geldi. Türünün özelliklerine tamamen geri dönmüştü ve cilveleşmekle meşguldü.

Elektrik birikmeleri dayanılmazdı. Geceleri şehrin üzerinde parlak gümüş rengi ışıklar yılan gibi gezinir, gökyüzünde uzun, narin, kuzey ışıklarına benzeyen telkâriler oluştururdu. Çölden ve dağlardan keşişler, dervişler ve fakirler gelir, pazar yerinde halka dünyanın sonunun yaklaştığını duyururlardı. Bizleri tövbe etmeye çağırırlardı, fakat kıyamet haberleri bağırılarak bastırılırdı.

Muhtemel son gelmeden önce bir komedi daha yaşanmıştı: *Kara Balık. Ses*'in özel baskıları, Negro'nun yatağında, şehre bir saat uzaklıkta ortaya çıkmış olan büyük cismi böyle isimlendiriyordu. İnsanlar yeni, bilinmeyen bir hayvanın saldırısına uğramayı beklerken korku her yana yayıldı. Kiremithanede bir gözetleme kulesi kuruldu ve Tomassevic Arazisi'ndeki kampın tehlikede olduğuna inanılan bir kısmı boşaltıldı. Herkes biraraya gelip azametli yaratığın uzandığı yere baktı. Ah, canları ne kadar tatlıydı! Ben de heyecanlı kalabalığın arasında, eski bir karton teleskoptan bakıyordum. Ne yazık ki puslu mercekler ve sisli ortamdan dolayı pek bir şey gözükmüyordu.

Yanımda duran yaşlı profesör tarafından "Bir Grönland balinası," diye bilgilendirildim, "şimdiye dek yalnızca Kuzey Kutbu'nda görülmüştü."

Tuhaf hayvan hareket etmiyordu ve şehir, yaklaşan tehlike karşısında ne yapacağına karar veremiyordu. Birileri yaratığı uzak-

tan bombalamayı önerdi, ama böyle bir saldırıya nasıl tepki vereceğini biliyor muyduk? Bu onu sadece kızdırmamıza ve zehrini üzerimize kusup geride kalan şeylerimizi de yok etmesine sebep olabilirdi. En iyisi bekleyip olacakları görmekti, belki de kendi kendine gidecekti.

Genel karmaşanın ortasında birkaç cesur kişi hayran olunası bir cesaret örneği gösterdi. Bu, her şeyin kaos ve düzensizliğe girmesinden önce rastladığım son doğal, sağlıklı içgüdü olmuştu. İki çiftçi, bir asker ve bir avlak bekçisinden oluşan genç adamlar grubu kendilerini halk için feda etmeyi önerdi. Planları bir kayığa binip akıntı yönünde nehirde ilerlemek, hayvana sessizce yaklaşıp onu el bombalarıyla uzaklaştırmaktı. Belki onu öldürmeyi bile başarırlardı. Tehlikeli, cesur olduğu kadar da cüretkar bir işti.

Soylu teklifleri kabul edildi. Bu genç kurtarıcıları görmek için herkes toplandı. Baştan aşağı donanmış bir rahip dörtlüyü kutsadı ve onlara birer son ahit verdi. Derinden etkilenmiş olan kalabalık nehir kıyısının değirmenden mezarlığa kadar olan kısmında heyecanla birikti.

Dörtlü, savağa gitti. Tamamen çürümemiş, nispeten su almayan son kayığı aldılar ve nehrin akıntısı boyunca yavaşça ilerlediler, yine de iki kişinin sürekli içeri dolan suyu boşaltması gerekiyordu. Kayık giderek küçüldü. Artık nehrin kıvrıldığı noktaya gelmişti ve kısa bir süre sonra canavara ulaşacaktı. Herkes olan biteni görmek için boynunu uzatıyor, nefesler tutuluyordu. Güruh, hafif bir kaşınma dışında tamamen suskundu. Grup, zarar görmemiş bir halde tehlikeli yaratığın hemen yanına demir atmıştı. Herkesi şaşırtan bir şekilde bir süre hiçbir şey olmadı. Sonra uzakta ani bir parıltı gözüktü ve devasa hayvan suya battı.

Bin gırtlaktan yükselen zafer dolu bir "Yaşasın!" nidası kahramanların başarısını kutladı.

"Canavar"ın nehir kıyısındaki söğütlere takılmış bir balon olduğunu duyduğumuzda hepimiz çok şaşırdık.

VIII

Rüya Ülkesi'nin çöküşünü Mme Adrienne'in Fransız Mahallesi'ndeki gözde işletmesinde olanlardan daha iyi yansıtan hiçbir şey yoktu. Saygıdeğer ak sakallı dedelerin öğütleri ile yönlendirilen tedbirli bir sessizlik içinde yıldızı parlamıştı. Şimdiyse *creme de la creme*, buranın ilginç – ve zorlu – giriş sınavları için muhteşem elbiselerle boy gösteriyordu. Castringius'un doktorluk payesi verilmesi önerisi ise reddedilmişti. Orası bir fen fakültesi değil bir tarikat, diye sessizce bilgilendirilmişti.

Kumaşın parçalanışı, ünlü yırtık pırtık giysilerin icadına yol açmıştı. Saygıdeğer kadınlar bile, hatta özellikle onlar, bu modayı en uç noktalara taşımıştı. "Menüler" diye adlandırılan fikrin ortaya çıkması onlar sayesinde olmuştu. Onların ne olduğuna dair kabaca bir tarifte bulunacak ve gerisini okuyucunun hayalgücüne bırakacağım.

Kısa kesip "insanları misafir etmekten ve başkalarına misafir olmaktan zevk alıyorlardı" diyebilirdim, fakat bu tanım kafanızda tam bir görüntü oluşturmazdı. "Menüler" samimi buluşmalar için basılan davetiyelerdi. Görünüşte masum olan yemekler – örneğin, sandviçler, kalça etleri, kremalı pastalar – aslında aşk sanatının teknik değişkenlerini oluşturuyorlardı ve eminim ki hiçbir okuyucu bu konuda ayrıntıya girmemi istemeyecektir.

Eskiden gittiğim kafe de gizli toplu sekslere sahne olan bir yerdi. En azından bir seferinde içeriye müstehcen resimler, aynalar, küvetler ve şilteler taşındığını görmüştüm. Kafenin sahibine tüm bu taşınanların neye yarayacağını sormuştum.

"Oh, hiçbir şeye," diye cevaplamıştı, yüzünde yapmacık bir tebessümle, "sadece ufak bir *montage*, hepsi bu." Aynı akşam önünden geçtiğimde kepenklerin kapalı olduğunu gördüm, böyle bir şey daha önce hiç olmamıştı. Kapıya bir not asılmıştı: "Özel parti: Bu gece". İçeriden gürültüler yükseliyor, tuhaf konuşmalar ve iğrenç kahkahalar duyuluyordu.

Şehre sığınmış bazı rahipler tapınağın gizemlerini ortaya çıkardı. Hoi polloi'nin onlarla ne yaptığını tahmin ediyorsunuzdur. Bereket organlarına, özel zevk ve güç sembolleri olarak hürmet et-

meyip, onları kendilerine yardım edeceklerini umdukları tanrılar olarak gördüler ve onlara hoyratça tapındılar. Ayrıca gizemlerin en büyüğü, kan ayini keşfedildi ve bu, deliliği de beraberinde getirdi. Yıkıcı fiziksel dürtülerin serbest kalmasına sebep olan şeyin bu ayin olması da muhtemeldi. Etraftaki vahşi hayvanlar gözönünde bulundurulduğunda insanların korunma amaçlı olarak bir araya gelmesi doğaldı. Korunma önlemi olarak çadırlarda, tek bir battaniyenin altında uyuyan insanların bahanesi buydu; yaptıklarına "toplu uyuma düzeni" gibi kulağa hoş gelen bir isim takmışlardı.

Hava fırın gibiydi; nehir kenarındaki koylarda ve su birikintilerinde küçük mavi alevler ortaya çıkıyordu. Rüya Ülkesi sürekli bir alacakaranlık içerisindeydi.

Bir gün kampın içinden geçerken etrafın ne kadar sessiz olduğunu fark edip irkildim. Rüya Ülkeliler yerlerinde yatıyor, gözleri yarı açık halde birbirlerine bakıyorlardı. Herkes mahzun ve endişeliydi. Bu insanlar bir şeyin olmasını bekliyordu. Aniden tüm düzlük bir uğultuyla doldu, ses giderek artıyordu ve bastırılmış bir kahkaha duyuldu. Dehşete kapılmıştım. Bir akıl hastalığının ani dışavurumuna benziyordu. Sonra, dingin bir arazide hızla yayılan bir fırtına gibi cinsiyetler birbirine saldırdı.

Merhamet yoktu. Hastalık, gençlik, aile bağları, hiçbiri önemsenmiyordu. Bu, hiçbir insanın görmezden gelemeyeceği asli bir dürtüydü. Şehvetle dışarı uğramış gözlerle herkes yapışacak bir beden arıyordu.

Kendimi kiremithaneye attım ve saklandım. Duvardaki bir delikten dışarıda süregelen korkunç olayları izledim.

Her yandan yükselen inleme ve homurdanmalar, tiz çığlıklara ve arada bir duyulan derin iç çekişlere karışıyordu. Karşımda çıplak insan etinden oluşan, titreyip kabaran bir deniz duruyordu. Ben hiç etkilenmemiş olsam da bu kaba gösterinin anlamsız mekanik doğasına karşı duyarlıydım. Bu denli böceksi bir çirkinliği görmeye dayanamıyordum. Kan rengi bir pus her yanı kaplamıştı. Kamp ateşlerinin parlaklığı cinnet halindeki etlerin üzerinde titreşiyor, bir o grubu bir bu grubu aydınlatıyordu. Yere çömelmiş, sakallı, orta yaşlı bir adamın, bakışlarını hamile bir kadının ikiye ayrılmış ka-

kasıkları

sıkları arasına dikip aklını kaybetmişçesine kendi kendine mırıldanmasını daha dün gibi hatırlıyorum. Çılgın bir ibadet gibiydi.

Aniden yakında bir yerden hem acı hem de sevinç içeren yüksek bir çığlık koptu. Sarışın bir fahişenin dişleriyle bir ayyaşı hadım ettiğini görünce dehşete düştüm. Kendi kanı içinde debelenen adamın cam gibi gözlerini görebiliyordum. Hemen hemen aynı anda bir balta indi; bu sefer kurbanı bir intikamcıydı. Uzaklardan memnuniyet dolu sesler duyulurken mastürbatörler çadırların karanlık köşelerine çekildi: evcil hayvanlarımız da çılgınlığa katılmış, çiftleşiyorlardı.

Ancak bende en derin etkiyi yaratan şey, beyaz ya da kırmızı suratları ne halde olursa olsun tüm zavallı insanların yüzlerindeki, kendi özgür iradeleriyle hareket etmedikleri çok açık olan o yarı uykulu, boş ifadelerdi. Onlar bir kez kurulduktan sonra kendi kendine hareket eden makinelerdi. Zihinleri bambaşka yerlerde olmalıydı.

Üniformasını giymiş olan De Nemi, Jacques'ın çetesinin birkaç üyesiyle birlikte geldi; gelişi, ateşe atılan benzin etkisi yaratmıştı. Beraberlerinde bir piyano sürüklüyorlardı ve de Nemi aynı basmakalıp melodiyi sürekli tekrar ediyordu. Hayvansı bir tonda verilen emirlere itaat eden sarhoş Rüya Ülkeliler sıraya girip çiftleşmeye çalışıyorlardı. Çocuklar birbirleri üzerine çıkıyordu. Nehirden kırmızımtırak bir sis yükseliyor, fakat hayal ürünü bu cehennemi bakışlarımdan saklamaya yetmiyordu. Bir çeşit kana susamışlık başlamıştı! Dev gibi bir adam, boğa gibi soluyarak zıpladı ve uzun bıçağıyla bir başkasının üzerine bindi. Cinayet! Sonra bir tane daha! Adam çıldırmıştı. Tüm aşk oyunları durdu. Ölü gibi beyaz kesilmiş birçok kadın isterik kasılmalar içinde yerde yuvarlandı.

Artık her yandan kana susamış ulumalar yükseliyordu. *Hayvanlar bile böyle bağırmazdı*! Şiddetli kavgalar koptu ve ağızlarından köpükler saçan adamlar yere indirildi. Yakınlardaki kilerlerin kapıları kırıldı ve iri fıçılar yuvarlanarak kampa getirildi. Herkes sarhoş oldu. Gürültülü bir grup havuza gitti ve şakacı birisi arkalarından kapıyı kilitledi. Saatlerce dehşet verici çığlıklar atarak yardım istediler, ama sarhoş kamp onları duymazdan geldi. Sonra her

şey sessizleşti. Bir grup timsah, göbekleri şişmiş halde nehre döndü.

Kimileri yakındaki mezarlıkta mezarları kazmaya başladı; kan kokusu almış kuduz bir köpek, ezilmiş bir kedinin üzerine atladı.

Sonra yanımda korkuyla yere çömelmiş olan bir yaratığı fark ettim. Bu Brendel'di. Yüzünde boş bir gülümsemeyle bana bakıyordu. "Ne oldu, Brendel?" dedim, onu hafifçe sarsıp uyuşukluğundan çıkarmaya çalışarak.

"Melitta," dedi yavaşça ve kendi kendine sessiz bir kahkaha attı. Bu kahkaha, zavallı adamın sevgilisinin ölümü sonrasında aklını yitirdiğini anlamama yetti.

Ateşler artık sönmeye yüz tutmuş, etraf sessizleşmişti. Saklandığım yerden çıkmayı göze alıp alamayacağımı tarttım. Duyulan tek ses, sarhoş güruhtan yükselen horultuydu. Hala alevler saçan büyük bir ateş vardı; piyanonun tahtaları sayesinde yanmaya devam ediyordu. Ateşin parlaklığında geniş omuzlu birini gördüm: Amerikalı.

Üzerindeki gece giysisiyle sanki baloya gidiyormuş gibi bir havası vardı ve vazgeçilmez piposu da ağzındaydı. Uyuyan vücutların arasından geçerken çıplak bir kadın ayağa kalktı ve onu durdurmaya çalıştı. Çaat! Bir kırbaç darbesi kadının sırtında patlamış, beyaz cildi üzerinde ateş kırmızısı bir iz bırakmıştı. Sonra Amerikalı karanlığa daldı ve bir gürlemenin yükselmeye başladığı şehre doğru ilerleyerek ortadan kayboldu.

Amerikalı'nın vakti gelmişti.

IX

Şehirde, *Ses*'in özel bir baskısı yeni bir felaketin haberleriyle dağıtılıyordu. Büyük tapınak, gölün suları altında kaybolmuştu. Haberi keşişler vermişti. Suyun uzun bir süredir temelleri zayıflatmasından dolayı kumlu toprağın en sonunda çöktüğünden şüpheleniyorlardı. Keşişlerin bazıları ilahi okuyarak boğulmuştu. Ölüm karşısında afallamış olmalılardı, çünkü binanın yarısı suya gömülmüş haldeyken bile çaldıkları boruların sesi duyuluyordu. Her şey büyük bır hızla gelişmiş, ağır, mermer duvarlar yıkılmadan suya batmışları. Kaçmış olan kutsal kardeşler, lekeli camlardan çağıldayarak içeriye dolan suyun sesini duyana dek tehlikenin farkına varmamışlardı. Şişmanlıkları su üzerinde durabilmelerini sağlamıştı ve yüzüp hayatlarını kurtarabilmişlerdi. Işıklar suyun derinliklerinde de yanmaya devam etmiş, tapınağın pencerelerinin mitlerdeki deniz canavarlarının gözleri gibi parlamasını sağlamıştı. Sonra peşpeşe sönmüşler ve geriye yalnızca gümüş ve altından kubbelerin titrek parlaklığı kalmıştı. Sonra onlar da dalgaların altında kaybolmuştu. Muhterem başrahibin cesedi kıyıya vurmuş, geride kalanlar ise Rüya Gölü'nün dibinde sulu bir mezara gömülmüştü.

İnsanlar, dalgaların altında kaybolan muhteşem hazineler için yas tuttu. Özellikle de ben tuttum, çünkü onları kendi gözlerimle görme fırsatını hiç bulamamıştım.

Büyük hayvanlar artık tamamıyla yok olmuştu. Bunun önceden aklımıza gelmeyen bir zararı olmuştu: Ne yiyecektik? Hayvan sürüleriyle böcek kümeleri tarla ve bahçeleri harap etmişti. Tüm erzağımız çürüyordu; yumurtalar, tuzlanmış sığır etleri ve tütsülenmiş domuz etleri bile bozuluyordu. Açlıkla karşı karşıyaydık.

İşte o sırada kuzey Almanya'dan gelen iki kız kardeş pratik bir teklifte bulundu. Bir tanesi kimya okumuştu ve başarılı olacağına inandığı bir araştırma sonucu vardı. Negro'nun kıyılarına bol miktarda vurmuş olan ölü balıkları toplamayı ve onları arıtıp yenilebilir hale getirmeyi öneriyorlardı. Niyetlerinin soyluluğuna rağmen kız kardeşlere verilen karşılık saf bir nankörlük oldu: öfkeli topluluk tarafından linç edildiler.

X

Artık geceyle gündüzü ayırt etmek mümkün değildi. Daimi alacakaranlığın değişmez griliği de insanın etrafını görmesini zorlaştırıyordu. Tüm saatler paslanmış ve durmuş, bu yüzden zaman kavramımız yok olmuştu. Bu durum yıkılma döneminin ne kadar sürdüğünü söylememi de imkânsız kılıyor. Arada bir açlıktan derileri kemiklerine yapışmış vahşi hayvanlar görüyorduk, ama yaklaşan bir insanı gördükleri anda kuyruklarını zayıf bacaklarının arasına sıkıştırıp kaçıyorlardı. Tozlu köşelerden kurumuş yılan kalıntıları çıkıyordu.

Salgın hastalıkları önlemek için Rüya Ülkesi sakinlerine tüm cesetleri nehre atmaları emredilmişti. Bu emir oldukça küçük bir oranda uygulanabiliyordu, çünkü evler güvenli değildi ve artık kimse içlerine girmeye cesaret edemiyordu. Şehrin havası yılan ve tavşanların saklı mezarlarındaki ölü yavrularıyla kirlenmişti. Binaların girişlerinden dışarıya çürüyen leşlerin kokusu yayılıyordu.

Lampenbogen'in apartmanının üst kısmı çökmüştü. Uzun bir baca ve arka duvar ayakta kalmıştı ve bu sayede daireleri yandan görebiliyordunuz. Eski yatak odamızın çiçekli duvarkağıdıyla kaplı duvarında hala birkaç resim asılıydı. İri, üçgen şeklindeki bir delikten prensesin bekleme odasının kirli tavanı görünüyordu. Mandıra küfe yenik düşmüştü. Başıboş bir şekilde yayılmış olan küf, kapıları ve pencereleri kaplamış, tüm binanın biçiminin bozulmasına sebep olmuştu. Dam penceresinden büyük beyaz çarşafları andıran küf öbekleri sarkıyordu. Nehir bekçisinin ahşap evi, çatısında biriken likenlerin ağırlığıyla çökmüştü.

Kafe, dış görünüşünü son gününe dek korumaya çalışan bir kokona gibi öldü. Dışarıdan bakımlı bir görüntüsü vardı, fakat içerisi üst katın ve tavanarasının yıkıntılarıyla doluydu. Tuhaf bir görüntü de arkasında karıncalardan oluşmuş iki yüksek tepenin görüldüğü bir pencere camıydı. Karıncaların altından birkaç küçük beyaz kemik görülüyor, aralarındaki satranç masasında mükemmel bir şah mat bulunuyordu.

Terkedilmiş sokaklardan geçerek nehir kenarında her zaman yaptığım yürüyüş yoluna saptım. Aynı harap görüntü burada da

mevcuttu. Mezbahadan öylesine berbat bir koku yükseliyordu ki ağzımı ve burnumu mendil olarak kullandığım bir çaputla kapatmak zorunda kaldım. Nehre bakan duvarı yıkılmıştı ve molozların arasından üst üste yığılmış hayvan leşleri gözüküyordu. Hava vızıldayan sineklerle doluydu ve attığım her adım milyonlarca et sineğini rahatsız ediyordu. Biraz temiz hava solumak için nehir kenarına indim, orası diğer yerlere nazaran daha katlanılabilirdi. Yüzme havuzundan geriye pek bir şey kalmamıştı, yalnızca sudan fırlayan birkaç kalas ve direk vardı. Onlar da yeşil renkli salyangoz salgısı ve sümüklüböcekten oluşan kalın bir tabakayla kaplıydı. Etraf aniden aydınlandı. Şiddetli bir irkilmeyle arkamı döndüm ve değirmenin yandığını gördüm. Pencereleri, gözleri kör eden alevlerle doluydu ve çürümüş kirişleri cızırdayıp çatırdıyordu. Yüksek, yuvarlak çatısından dumanlar tütüyordu. Muazzam bir alev yükseldi ve ön duvar çatırdayarak içeri doğru yıkıldı. İçerinin aydınlığında görünen makineler hala işliyordu, sanki vücudu yarılmış bir insanın içine bakmak gibiydi. Çark gıcırdıyor, değirmen taşı dönüyor, sandık titriyor, un bulutları alevlerin parlaklığı üzerinde hafif bir pus oluşturuyordu. Alevler, küfle kaplı merdivenleri açgözlülükle yuttu. Makineler ağır ağır, adeta gönülsüzce, ölmekte olan bir adamın organları gibi birbiri ardına durdu.

Alevlerin son kurbanı iri elek olmuştu. Durduğum yerden bir çift eski moda çizme ve yarı yok olmuş bir halde içlerine sıkışmış

olan iki bacak gördüm, alevler görüntünün kalanını gizliyordu. Arkamda bir ses yankılandı.

"*Başardım! Şimdiden dört kez yaptım ve yapmaya da devam edeceğim.*"

Değirmenciydi. Bir tutam enfiye çekti, cebinden bir jilet çıkardı, başparmağıyla keskinliğini kontrol etti ve gırtlağını kesti. Yere düştü ve kan, göğsünün üzerine suyun kaynaktan fışkırdığı gibi fışkırdı. Yüzü şeytani bir ifadeyle çarpılmıştı.

Kutsal şeylere hürmet etmeyen hırsızlar rahibe manastırına zorla girip mücevherlerle süslü mukaddes emanetleri çalmışlardı. Kendileri de zor durumda olan rahibeler soygunu durdurmak için hiçbir şey yapamamışlardı. Çorba mutfaklarına yaptıkları ziyaretler dolayısıyla manastırın her yerine aşina olan bir grup sakat adam misafirhaneye hücum etmişti. Tehditkâr yemek talepleri, kendileri için bile yiyecek şeyleri olmayan rahibeler tarafından geri çevirilmişti. Onlar da kaba kahkahalar atarak yiyecek yerine geçecek başka şeyler istemişlerdi. Aşağılık grup topallayıp sürünerek çaresiz rahibelere sokulmuştu. Cadılara özgü bir sebt gününü andırıyordu. Genç ve güzel bir kız onlara karşı koymuş, çift guatrlı bir adama saldırıp adamın tek gözünü çıkarmıştı. Kız, ceza olarak demir bir karyolaya bağlanmıştı. Üstleri bitle kaynayan, burunları kemirilmiş, gözleri iltahaplanmış, yumruk kadar frengi çıbanları ve uyuz yarası kabuklarıyla kaplı yaratıklar kızın üzerine çullanıp ona tecavüz etmişlerdi. Kız önce delirmiş, sonraysa ölmüştü. Diğer rahibeler ise tanrının kavranmaz emirlerine boğun eğmişlerdi; sadece seksen yaşındaki başrahibenin, büyük ihtimalle coşkulu dualarının bir sonucu olarak, canı bağışlanmıştı.

XI

Amerikalı artık şehrin efendisi olarak rahatça ortalıkta dolaşıyordu, ancak buna rağmen kendisi de az kalsın yolun sonuna gelecekti. Müritlerine olan borcunu ödemek amacıyla, yardımcılarıyla birlikte bankanın önüne gelmişti. Harap olmuş devasa kapının ardına kadar açık olduğunu gören herkes çok şaşırmıştı. Yorucu aramalar sonucunda merkez hazine odasında seksen üç kreuzer oldu-

ğu ortaya çıktı; rehin kutusu da ortalıkta yoktu. Jacques, De Nemi ve diğer elebaşları Amerikalı'yı şüpheli bakışlarla süzdü. Amerikalı hiddetle haykırdı; "Tam düşündüğüm gibi". "Hemen Herr Blumenstich'i görmeye gidiyoruz." Banker Blumenstich'i serasında, solmuş çiçeklerle çevrili halde buldular. Adamcağız, beyefendileri mutlak bir sükûnet ve mosmor kesilmiş bir cilt ile karşıladı: Ölmüştü. Kendisini kovalayan bir eşekarısı sürüsünden kaçmak için buraya saklanmıştı. Avazı çıktığı kadar bağırdığı sırada böceklerden biri dilini sokmuş ve adam boğularak ölmüştü. Herkes yeniden Amerikalı'ya baktı ve o bu sefer sadece, "Kahretsin!" dedi.

"Bize paramızı ödeyeceğine söz verdin! Altınımızı ver!" diye haykırdı kızgın müritler.

"Gidin ve otelin kalıntılarından kendiniz alın," diye cevapladı Amerikalı, sinirli ve hayalkırıklığına uğramış bir halde.

Diğerleriyle gözgöze gelen Jacques, bıçağını gizleyerek Bell'e doğru bir adım attı. Her hareketi pür dikkat izleyen Amerikalı, suikastçiyi bir değnek darbesiyle yere indirdi. Sonra, sırtını soğukkanlılıkla seranın duvarına dayayıp ellerinde birer Browning'le, ahenkli bir tonda sordu: "Hanginiz ilk 16'nın içinde olmak istiyor?"

Çete daha kolay bir avanta bekliyordu. Öndekiler eğilip geri çekilmeye çalıştılar, fakat arkadan çığlıklar atarak bastıran güruh tarafından ileri itildiler. Silahlar ardarda, tiz çatırtılar çıkararak patladı ve Amerikalı'nın önünde cesetlerden bir duvar oluştu. On altı kişiden fazlası ölmüştü, çünkü her mermi birden fazla bedeni delip geçmişti. Amerikalı çıplak kafasıyla, üzerinde akşamki kıyafetiyle, geniş omuzlarıyla ve dişleri arasına sıkıştırdığı piposuyla dimdik ayaktaydı. Alnının geniş tepesi, üzerindeki iki şişlikle ona şeytansı bir görünüş kazandırıyor ve sabit, hükmeden bakışları hiddetli kalabalığı yatıştırıyordu. Ancak hala arkadan itiyorlardı. Öndekiler baskıya dayanamayıp kendilerinden geçti ve ölü yoldaşlarının üzerine yığıldı. Böylece Bell'in hareket etmesini imkânsız hale getiren etten bir duvar oluşturdular. İnsan suratını taklit eden soluk ve çarpık maskelere benzeyen yüzleri yalnızca bir metre önündeydi. Göğsü inip kalkıyor, ciğerleri bir lokomotif gibi çalışıyordu. Şans yardımına geldiğinde "Öldürün onu! Öldürün onu!" diye bağıran meşum çığlıklar kulaklarını dolduruyordu. İğrenç küfürler savuran bir ses yaklaşıyor, yaklaştıkça gürleşiyordu.

"Kim o?" bağırışları yükseldi. "Kim o?"

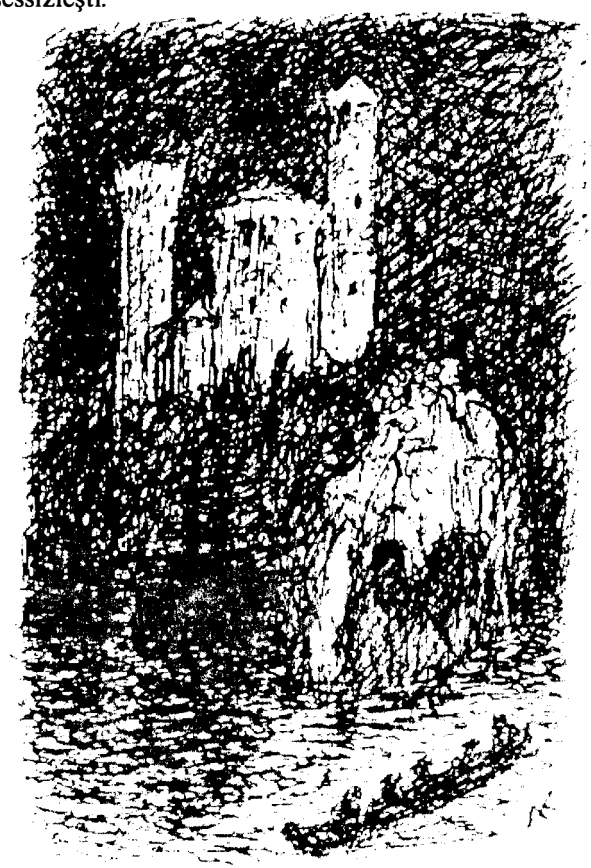
"Gotthelf Flattich. Dev Gotthelf. Kollayın kendinizi!"

Göğsü açık, muazzam bir yaratık kalabalığı iterek kendine yol açıyordu. Adamlar homurdanıyor, fakat herkesten rahatlıkla bir buçuk kafa daha uzun olan zencinin geçmesi için kenara çekiliyorlardı. Bağırışları duymuştu ve bir göz attığında Amerikalı'nın içinde bulunduğu tehlikenin farkına varmıştı.

"Ona parmağınızı bile sürmeyin!" diye uzaklardan duyulabilecek bir sesle kükredi ve dev ellerinde tuttuğu manivelayı savurdu. Gözbebekleri, siyah suratında hiddetle dönüyordu. Yakınında bulunanları yere indirdi ve böylelikle eski patronunun hayatını kurtardı.

XII

İnsanlar Arşiv'in önünde toplanmıştı. Ana kapının iki kanadı da açıldı ve Devlet Başkanımız, ufak bir heyet eşliğinde dışarı çıktı. Ekselansları kutlama giysilerini giymişti; altın şeritlere sarınmış, madalyalarını takmış ve tüylü miğferini başına geçirmişti. Uzaktan bir cennet kuşuna benziyordu. Muhteşem üniformasıyla hemencecik kuruluveren bir kürsüye tırmandı. Toplanmış olan Rüya Ülkesi halkı sessizleşti.

"Beyefendiler, sizler de fark etmişsinizdir ki istisnai bir dönem geçirmekteyiz. Bu artık sona ermeli, normalliğe bir dönüş yolu olmalı. Rüya Ülkesi halkının mutluluğu bizim en büyük dileğimizdir. Saygıdeğer Efendimiz işledikleri suçlardan dolayı cezaya çarptırılanlar için af çıkarmıştır. Bu yüzden, eyalet hapishanesi Wasserburg'un kapılarının bugün açılması için emir verdim."

"Bu zaten yapıldı!" dedi, küçümseyen bir ses. "Onları kendimiz serbest bıraktık," diye haykırdı herkes, kahkahalar atarak.

Wasserburg, nehirden aşağı bir günlük uzaklıkta, Negro'nun ortasındaki bir kayalığın üzerinde, Bellamonte isimli küçük kasabaya pek uzak olmayan bir mesafedeydi.

Ekselansları'nın ağzını açıp kapadığı görülebilse de söyledikleri gürültüden duyulmuyordu. Sonunda, kalabalığı sakinleştirme çabalarının nafile olduğunu anlayıp hafifçe başını eğdi ve kürsüden inmeye yeltendi. Arkasını döndüğü anda kalabalığın kahkahalara boğulduğunu duydu. Ekselansları'nın altın şeritlerle süslü pantalonunun arka kısmı düşmüştü. "Hoi Polloi'yi eğlendiren şeyler pek tuhaf," diye düşündü.

Ani bir patlama oldu; toz bulutları, dumanlar etrafa yayıldı. Çok sayıda insan bayıldı ya da ezildi. Bir bomba atılmıştı, ama nereden geldiğini kimse bilmiyordu. Ölüler ve ağır yaralılar sedyelerle götürüldü. Rüya Ülkeliler, kan lekeli yükleri taşıyan alayı tüyleri ürpererek izledi. Ekselansları'nın iki ayağı kopmuş, vücuduna çarpan çelik bir şarapnel onu öldürmüştü.

Bu olanları hiç görmemiştim, çünkü mezarlıktaydım. Kutsal şeylere karşı yapılan bunca hürmetsizliğin ardından karımın mezarını merak etmiştim. Üzerindeki kabartılmış toprağa dokunulmamıştı, fakat küçük demir haç tamamen paslanmıştı.

Mezarlığın öteki ucunda yeni kazılmış toplu mezarlar gördüm. Ölüler artık alelacele, en fazla dört fit derinliğe[9] gömülmekteydi. Yaydıkları pis koku, yeni çıkarılan toprağın etrafında toplanan ve yemeklerinin tadını çıkarırken vurulan kurtları, köpekleri ve çakalları doğal olarak oraya çekiyordu. Eğer Blumenstich aile kabrinin kalıntıları arkasındaki, yüksek omuzlu, kişneyerek kahkaha atan

[9] Hristiyan geleneklerine göre ölüler altı fit derinliğinde kazılmış mezarlara gömülmektedir.

karanlık yaratık bir sırtlan değilse oldukça yanılmış olmalıydım. Mezarlığın üzerinde kurşuni bir hava vardı. Ezilmiş çiçekler, ağaç dalları ve çürümüş çelenkler ortamın zaten fazlasıyla kasvetli olan havasını daha da ağırlaştırıyordu.

Tüylerim ürperdi. Yatak yüzü görmeyeli uzun zaman olmuştu.

Sonra aklıma bir süre önce gördüğüm bir ilan geldi; polis karakollarında evsizlere battaniye dağıtılıyordu. Morgun üzerinde de ara bir kapıyla ulaşılabilen bir karakol vardı. Başım önüme eğik, üzgün bir halde oranın yolunu tuttum. Sanki çökmüş bir şeylerin üzerinde yürüyormuş gibi hissediyordum; yosun, saman ya da keten olabilirdi. Selviler önümden çekiliyor gibiydi. Mezartaşlarının titrek ışıklarının parlaklığında kaba tuğlalardan yapılmış alçak bir bina gördüm. Açık, camdan kapılarında "Polis Karakolu" yazıyordu.

Girdiğim odada neredeyse hiç eşya yoktu. Baş hizasında büyük, kare pencereler vardı, ama donmuş camlarından içeriye sadece soluk bir ışık girebiliyordu. Eski püskü duvarlarda, dar siyah çerçevelerin içindeki yönetmelikler asılıydı; arka tarafta, kapalı bir kapının üzerinde Bavyera Kralı II. Ludwig'in bir resmini gördüm. Sivri köşeli, ilkel gaz vanaları, badanalı yüksek tavana tutturulmuştu. Odadaki bir başka eşya da uzun, pis bir masaydı ve üstünde iğrenç bir nesne vardı; kısa, şişmiş bir insan bedeniydi ve üzerinde altın şeritler ve kan ile süslü bir üniforma vardı. Oldukça katılaşmıştı, sadece bacakları hafifçe eğrilmişti. İki ayağı da yoktu, pantalon paçaları dizlerin altından düğümlenmişti.

Aklımdan geçen düşünce "İşte Bavyera Kralı bu" oldu ve hemen bu düşüncenin doğru olduğuna kanaat getirdim. Siyah, seyrek bir keçi sakalının gölgelediği çenesi havaya fırlamıştı, ama şişman suratını daha yakından incelemeye cesaret edemedim, çünkü hain bakışlarının canlı bir biçimde beni takip ettiğini biliyorum ve böyle bakışlara fazlasıyla maruz kalmıştım.

Sağımdaki cam kapıdan bir ışık huzmesi süzülüyordu. "Belki de polisler buradadır?" diye düşündüm. Camdan içeri baktım ve korkuyla geri çekildim. Uzun dar bir odaya yığılmış yüzlerce ceset görmüştüm. Boyunlarına dek gri çuvalların içindeydiler ve yalnızca kafaları dışarıda kalıyordu, yüzleri çoğunlukla yeşildi, görünüşte gülüyor ve dişlerini gösteriyorlardı. Birçoğu kurumuştu ve kirli,

ezik gözleri vardı, diğerleriyse tamamen sarmalanmış ve üzerlerine adres belirten kâğıtlar yapıştırılmıştı. Diz ve dirseklerin oluşturduğu çıkıntılar ve kafataslarının bükük duruşları belli oluyordu. Ceset deposunun arka duvarında büyük harflerle yazılmış bir tabela asılıydı:

ANİDEN ÖLENLER MORGU

Kendimle II. Ludwig arasına mümkün olduğunca mesafe koyarak açık havaya çıktım. Birden masada yatan altın süslü üniformalı adamın Bavyera Kralı filan değil, Devlet Başkanımız olduğunu fark ettim.

"Bir sır biliyorum," dedim kendi kendime, "ve onu kendime saklayacağım. Hem bu belki de gerçekten Bavyera Kralı'dır."

XIV

Kargaların kasvetli gaklamaları dikkatimi çekti. Kuşlar, uzun, siyah ve birbirine yakın halde tuğlaların üzerine tünemişlerdi. Bazen birkaçı havalanıp kusursuz bir düzenle tur atıyordu. Nehrin üzerindeki gökyüzü yanan değirmen yüzünden halen kırmızıydı.

Yıkıntılar arasından aniden fırlayan çıplak bir adam beni neredeyse yere indiriyordu. Arkasında bir köpek sürüsü vardı! Hızla üzerime doğru geldi, ama son anda yön değiştirip çıplak bir süpürge sopasından biraz daha büyük bir ağaca tırmandı. Üzerinde yalnızca rugan kadın ayakkabıları ve gazetelerden yapılmış bir sarık vardı. Kavruk bedeninden beklenmeyecek bir güç ve çeviklikle kendisini ıhlamur ağacının dallarında savurarak yükseklere çıktı. Arkasında sürüklediği nesneye rağmen bir maymun gibi rahattı. Taşıdığı şey küçük dallara takılıp duruyor, adamın her seferinde onu kurtarması gerekiyordu ve bu kurtarma işini komik bir ciddiyet ifadesiyle yapıyordu. Onu kovalayan köpekler ağacın çevresine dizilip sanki bir kediymişçesine adama heyecanla havlamaya başladılar.

O anda mezarlık yönünden miğferli bir polis müfrezesi geldi.

Ağaçtaki adam değerli yükünü düşürdü, bir çığlık koyverdi, aşağı atladı, düşürdüğünü almak için yerde biraz debelendi ve peşinde köpeklerle hızla uzaklaştı. Bir av köpeği topuklarının dibindeydi.

Polislerden biri en öndeki köpeğe ateş etti. Köpek öldü, ama adam da vuruldu ve yere devrildi. Onun Brendel olduğunu gördüm. Ayağa kalkmaya uğraşırken başına toplandık. Delirmişti, ağzından salyalar saçarak inliyordu. Sağ kürek kemiğindeki ufak kurşun yarasından neredeyse hiç kan gelmiyordu. Giderek durgunlaştı ve soğudu; vücudu son bir titremeyle sarsıldı ve öldü.

Böylesine kararlı bir biçimde sakladığı şeyin ne olduğunu merak eden polisler Brendel'i yerden kaldırdı. Çürümekte olan, uzun kestane rengi saçlı bir baş ortaya çıktı. Canlıymış gibi duruyordu; kafaya sonradan eklenmiş gibi duran göz çukurlarında ve dudakların etrafında hareket vardı. Binlerce kurtla kaynıyordu.

XV

Şehir, açık bir isyanla kaynıyordu. Ordu, saray bahçelerinden yaklaştı ve birkaç bölük Saray'ın dışında mevzilendi. İyi görünüşlü, özenle seçilmiş, son haftalarda yaşadığımız dehşetlerin izlerini taşımayan adamlardı. Göğüs zırhları ve miğferlerinde hafif pas lekeleri vardı, bunun dışında iyi durumdaydılar.

İsyancılar, aceleyle dikilmiş barikatların arkasında konuşlanmıştı. Patera'nın tek firari subayı olan De Nemi'nin önderliğinde birkaç saat önce cephaneliği yağmalamışlar ve ihtiyaçları olan tüm silahları almışlardı. Orduya, bire on gibi sayısal bir üstünlük sağlıyor olmaları onlara cesaret veriyordu.

Karşı saflarda ise atlar toynaklarını sabırsızca yere vurmaktaydı. Kumandanları dürüst yaşlı Albay Duschnitzky dışarıdaki güruh tüfekli olduğu için son derece endişeliydi. Ve kendi atlarının halinden de pek memnun değildi. Sinirliydiler ve oldukça kötü tımarlanmışlardı. Saldırmadan önce, geleceği söylenen yardım birliklerini beklemeye niyetliydi, fakat uzun süre bekleyemezdi. Onlar gelene kadar asiler Arşiv'i ele geçirmiş olabilirdi, böyle bir durumda süvariler işe yaramazdı. Ayrıca, kaldırım taşından yapılmış siperler her dakika yükseliyordu.

Bazı teğmenler gülüşüp sigara içiyorlardı. Sokakları temizlemek için sabırsızlanıyorlardı. Bu herifleri kenara yapıştırıp geçeceklerdi. Böyle şeyler genç subaylara çocuk oyuncağı gibi gelirdi. Yüzlerinde hafif alık ifadelerle hazırolda beklediler.

Bir silah sesi duyuldu ve süvarilerden biri yere düştü. Albay bir işaret verdi ve bölüklerinin önünde atını sürdü. Askerlerinin gaddar ifadeli ve sert, bronz ciltli yüzlerinin gerçek anlamda güzel gözüktüğü bir andı. Sessiz Saray'a dönerek selam verdi, – Ave Caesar, *morituri te salutant*[10] dercesine – sonra borular öttü ve süvari birlikleri yüksek sesli bir "Hurra!" ile barikatlara hücum etti. Kılıçları önlerinde, atkuyruğu yapılmış hayaletimsi saçları arkalarında süzülen atlılar, yaylım ateşinin çatırtılarını karşılamak için dörtnala koşan binekleri üzerinde eğildi. Belki beş asker eyerlerin-

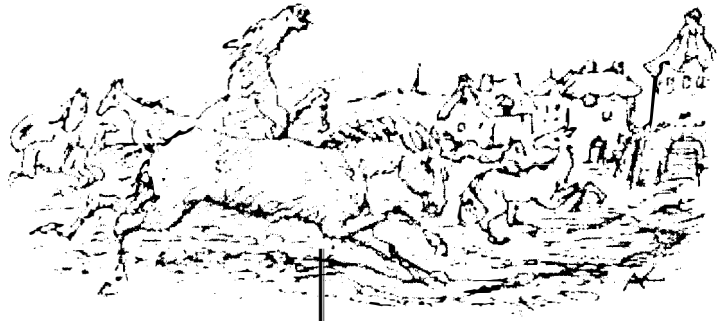
[10] lat: Ey Sezar, ölecek olanlar sana selam eder!

den düştü, ama daha kötüsü, atlar kontrolden çıktı. Ürktüler, sıçradılar ve şahlanarak binicilerini sırtlarından attılar. Çılgınca koşup, acı içinde kişneyerek koca meydanı geçtiler ve barikatların üzerinden atlayıp asi ya da asker, önlerine geleni korkunç toynaklarının altında ezdiler. Paniğe kapılmış olan atlar, bir güç tarafından ele geçirilmiş ve doğaüstü kuvvetlere sahip olmuş gibiydiler.

Beklenen yardımcı güçler tam o anda geldi, ama bu yalnızca felaketin daha da kızışmasına sebep oldu. Yeni gelen atlar ayaklanmayı hemencecik hissedip ona dahil oldu. Atların çürük gem ve kuşakları askerlere çarptı ve adamlar daha düşmanın ne yandan geldiğini anlayamadan, tutunacak bir yer bulamayıp kendilerini yerde buldular. Yüklerinden kurtulmuş olan at sürüsü, kıvılcımlar çıkaran bir koşu tutturarak kışlaya yöneldi.

Yaklaşan gök gürültüsünü duyduğumda Uzun Cadde'deydim. İçgüdüsel olarak kafenin yanındaki alçak bir duvara tırmandım. Yukarı çıktığım anda, toynaklar parkeler üzerinde takırdadı ve kendimi çıldırıp dışarı uğramış gözlere, alevle parlayan burun deliklerine ve çarpılmış ağızlara bakar buldum. Birkaç saniye için at terinin keskin kokusunu duydum ve sonra hepsi arkalarında bir toz girdabı bırakarak tarlalara yöneldi.

Kaideleri üzerinde – bulvar boyunca uzanan kesilmiş ağaç tabanlarında – hımbıl ve duygusuzca oturan iri akbabalar yanlarından koşarak geçen atları ilgisizce seyrettiler. Sadece arkalarda aksayarak yürüyen ve sürekli daireler çizen kızıl kahverengi bir akbaba atlarla ilgileniyor gibiydi.

Çılgınca devam eden dört nala koşu şehrin her yanındaydı. Sürüden ayrılan yalnız atlar, kafalarını bir binanın köşesine çarpıp ezene dek kıvrık dar sokaklara körlemesine koşturdular. Bazen vücutlarının geri kalanı da çöplere karışana dek dar geçitlerde ve çıkmaz sokaklarda eziliyordu. Kaçış yoktu. Zayıf olanlar, güçlü olanlar tarafından yere indiriliyordu. Toynaklar çakıyor, iç organlar dışarı fışkırıyor, etrafa iğrenç bir koku yayılıyordu.

Yaşlı albay, saldırısının başarısını görseydi çok memnun olurdu, çünkü sayısız asi, toynaklar altında çiğnenerek ölmüştü. Ancak ne yazık ki, beyaz bir eldivenin içindeki bir el, albaydan geriye kalan tek tanımlanabilir parçaydı; gerisi uzuvlardan, göğüs zırhlarından, kırık kemiklerden, eyerlerden ve dizginlerden oluşan yığına karışmıştı.

XVI

Tamamen çökmeden önce, kafenin içi öylesine harap bir haldeydi ki müşteriler içeri girmeyi reddediyorlardı. Malsahibinin suçladığı kişi ise başgarson olmuştu. "Pis bir domuza benziyorsun," demişti ona. Sakin, yatıştırıcı bir sesle söylemişti; ama hain garsonun şeytani planını gerçekleştirmesi için söylenenin içeriği yetmişti. Saf patronunu bir gece kilerden aşağıya itmiş ve kapağı da arkasından sürgülemişti. Patron, kırılan kolunu saymazsak yumuşak bir iniş yapmıştı. Malsahiplerine özgü yağ katmanları sayesinde lastik bir top gibi düşmüştü. Anton'a çok kızmış olsa da içinde bulunduğu tehlike hakkında en ufak bir fikri yoktu. Gıda işindeki tecrübelerine dayanan Anton, kendisine yardım edecek olan suç ortaklarına, yani Pearl'ün mahzenleriyle yeraltı koridorlarını istila etmiş olan milyonlarca sıçana güveniyordu. O esnada karanlıkta yanlış yöne doğru körlemesine ilerleyen hancı ise benim de önceden aynı dehşetengiz tecrübeyi yaşamış olduğum geçide daldı.

Boş yere bir çıkış yolu aradı. Kırık kolu şişmiş ve büyük bir acı vermeye başlamıştı. Yoruluyordu. Alçak bir ciyaklama sesi duyuldu; ilk başlarda bir tane, sonraysa giderek artan, yüzlerce, binlerce hışırdama ve aceleyle koşuşma sesi. Birden düştüğü tuzağı anladı ve koşmaya, kendine saldıranlara vurmaya çalıştı. Etini

çimdikleyen minik pençeler, üzerine asılan ağır topaklar hissediyordu. Onları eliyle itmeye çalıştı; kolu keskin, küçük ısırıklarla kaplandı. Onları silkelemeye çalıştı. Dört, beş kez başarılı oldu, sonraysa aç işkencecilerinden kurtulmak için kendini yere attı. Sıçanlar ezilmiş, belki yüzlercesinin üstlerinden geçilmişti, ama onların yerine binlerce yenisi geldi. Sadık sıçanlarına yollamış olduğu.ödül için Yaratan'larına şükrettiler.

Birkaç kişi, lağım ve kanalizasyonlardan gelen tuhaf çığlıklar, korkunç sövmeler, çaresiz yakarışlar ve boğuk bağırışlar duyduklarını söylemişti. Bu sesleri duyduklarını söyledikleri yerler birbirinden oldukça uzak mesafelerdeydi, fakat Rüya Ülkesi'nin ilginç bir akustiği vardı.

Anton, patronu iz bırakmadan ortadan kaybolduktan sonra kafeyi birkaç saat daha açık tuttu, sonra kapıyı kilitleyip dışarı çıktı. Başka müşteri gelmeyecek gibi gözüküyordu. Satranç oyuncuları içeride kaldı. Anton yolda Castringius'a rast geldi ve artık yeni bir meslek edinmiş olan eski çizerle birlikte çalışmaya karar verdi. Castringius artık başka insanların kazançları üzerinden yaşıyordu; yani önüne geleni çalıyordu.

Son çalışması *Ön-Beyni Öldüren Cüzzamlı Albino*'yu Amerikalı'ya ithaf etmişti. Amerikalı'dan, resmin "alegorik bir sembolü" ifade ettiğini ve yüz binlerce dolar değerinde olduğunu anlamasını istemiş; Amerikalı'nın ise bu resme yalnızca beş bin dolar karşılığında sahip olabileceğini belirtmişti. Bell ise gülmüş ve sanatçıyı dışarı attırmıştı. Bu, artık kendisini ziyaret edenlerin başına sıklıkla gelen bir durumdu. İntikam planları yapan Castringius, Patera'nın tarafına geçmiş ve "o kahrolası Yankee'nin" yandaşlarına, verebileceği tüm zararı vermişti.

Bir gün, iyi bir soygunun ardından kaçışa geçtiği sırada, paltosunun arka cebinde başka birisinin elini hissetti. Eli yakaladığında, Anton'un eli olduğunu gördü. Özürler, açıklamalar derken olay bu iki hoş adamın işbirliği ile sonuçlandı. Uzmanlık alanları, terk edilmiş villaları soymaktı. Kalenin bahçelerinde bir gizlenme yerleri vardı ve yağmaladıkları değerli eşyaları burada saklıyorlardı. Bir gün, ötekilere nazaran daha büyük bir harekât planladılar. *Rüya Aynası*'nın eski sahibi bir yılanın ısırması sonucu ölmüştü ve villa-

villası

sı boş duruyordu. Ellerinden geldiğince gölgelerde saklanan ikili, dikkatle Bahçe Mahallesi'ne girdi. Yanyana sessizce yürüyorlardı. İkisi de kendi düşüncelerine dalmıştı. Sanırım, Anton, arkadaşından kurtulma fırsatı kolluyordu, böylece tüm ganimet kendisine kalacaktı. Castringius ise kafasında haksız kazançlarını hesaplıyordu. Birkaç yağma daha gerçekleştirdiler mi Avrupa'ya dönüp maddi dertlerden uzak, saygın bir sanatçı olarak yaşayabilirdi.

Görüş mesafeleri çok uzun değildi. Eski garson "Daha çok yürüyecek miyiz?" diye sordu huysuzca.

"Güya hayatın boyunca ayakta çalıştın, ha! İşte, şuradaki son ev; oraya gidiyoruz."

Ağaçların arkasına gizlenmiş olan evin çatısının tepesi zar zor görünüyordu. Bahçe parmaklıklarına ulaştıklarında Castringius evin etrafına baktı. "Tamamdır. Önden sen git," dedi suç ortağına.

Çekinme sırası Anton'daydı. Ötekinin, bir numara yapmasından korkuyordu. Uzun bir tartışmanın sonunda Castringius önden tırmandı, Anton da onu takip etti. Paltosunun kuyruğu dikenli tellere takıldı. "Bunlar da işin cilveleri," dedi ortağı, alaycı bir edayla. Odaları profesyonel bir dikkatle taradılar, ancak ne gazete sahibinin çalışma odasında ne de başka bir yerde almaya değecek bir şey bulabildiler. Hayalkırıklığına uğramış olan Castringius, eski editörü hakkındaki fikirlerini ifade etti.

"Anlayamıyorum! Nasıl olmuş da bu adama hürmet etmişim? Şuraya bak, al sana on üç yıllık *Rüya Aynası*," dedi, Anton'a, ciltlenmiş gazeteleri göstererek. Anton ise o sırada bir zamanlar nefis mobilyalar, şimdiyse sefil dökün tüler olan yıkıntılara kederle bakmaktaydı.

"Bu kadar aptal şaka yeter. İşe yaramaz esprilerini kendine sakla."

"Sessiz ol, yalaka! Ulvi şeylerden ne anlarsın sen? Bu ciltler, senin asla kavrayamayacağın bir sanatçının neredeyse tüm *oeuvre*'ünü içinde barındırıyor. Senin entelektüel ufukların benim saygın iş arkadaşımı bile anlayamayacak bir genişlikte." Anton'a küçümser bir ifadeyle baktı.

Yatak odasında işe yarar giyecekler aradıkları sırada bastırılmış bir inleme duydular. Batıl inançlı garson "Sesi duydun mu?" diye sordu, titriyordu ve korkudan az kalsın feneri yere düşürecekti. Genç bir kız, yatağın üzerinde battaniyelere sarılmış halde yatıyordu. Dehşete düşmüş olan kız, gözlerini faltaşı gibi açarak davetsiz misafirlere baktı.

"Eski yayıncının kızı Louisa mı?! Tabii ki o benimdir!" diye haykırdı Castringius, keyifle. Yılışık adamdan korunmak için olduğu yerde büzülen kıza doğru yaklaştı.

"Özür dilerim, ama paylaşıyoruz. Baştan böyle anlaşmıştık." Anton, korkusunu üzerinden atar atmaz hakkını savunmaya başlamıştı. Castringius arkasını döndü, başı bir boğanınki gibi eğikti, hayır, boğadan çok sarhoş bir kurbağaya benziyordu. Kötü beslen-

beslenmekten

mekten dolayı daha da sıskalaşan garsona öfkeyle baktı. Kısa, tıknaz bacakları yere sağlamca bastı, pençeli ellerini ve uzun kollarını birkaç kez savurup kükredi, "Burada öncelik bana ait ve hakkımı senin gibi aşağılık bir külhanbeyiyle paylaşmaya niyetim yok. Dilersen bir dene." Dişlerini gösterdi. Gücünü biliyor ve ona güveniyordu.

Castringius'tan daha kurnaz olan Anton işbirliğine girdiklerinden beri böyle bir çıkış bekliyordu ve savunma silahını tedbir olarak yanındaki bir kesede taşımaktaydı. *Rüya Aynası*'nın eski yıldızı, yüzüne bir avuç toz biber savrulunca neye uğradığını şaşırdı. Hasmını körlemesine yakaladı, kavradı ve sımsıkı tuttu. Gemi pervanesine benzeyen elleri Anton'un sırtında kenetlendi ve garsonun dizlerini büktü. İkili, uzun boylu Anton ve tıknaz Castringius, yerde itişmeye başladı. Önce yuvarlanarak odayı boydan boya geçti-

ler, sonra da açık kapıdan balkona çıktılar. Birbirlerine öyle bir nefretle yapışmışlardı ki korkulukların kırılmış olduğunu fark etmediler. İlk olarak evin bitişiğine inşa edilmiş bulaşıkhanenin çatısına, sonra da oradan kayarak üzeri kapanmamış lağım çukurunun içine düştüler.

Belirsiz bir "plof" sesi duyuldu, yüzeye birkaç baloncuk çıktı ve sonra...

XVII

"Asıl özünün cismâni dünyaya girmeye niyeti yoksa fiziksel sevgi bir hiçtir. Nasıl olur da asıl özü istemediği bir şeye zorlamayı düşünecek denli küstah olabilirsiniz? Sizler asıl öz ile diğer şeyler arasında hiçbir ayrım yapmıyorsunuz. Olaya felsefi açıdan bakan ben, hareketlerinizi kınıyorum."

Tomassevic Arazisi'ndeki toplu sekslere berberin tepkisi bu olmuştu ve yanlış zamanda yaptığı bu tirada son vermeyi reddettiği için onu, boynuna bir ip geçirip kendi dükkanının tabelasına bağlayarak asmışlardı. Pirinç tasın altında sallanan berberi gören bir şakacı ise bir evin duvarından çaldığı bir tabelayı zaman ve uzay otoritemizin bacaklarına asmıştı. Tabelada "Kiralık" yazıyordu.

Hastaları yarım, hatta çeyrek tayınla beslenirken Lampenbogen son gününe dek iyi yaşadı. Rüya Ülkesi halkı bu durumdan pek hoşnut değildi ve Lampenbogen'in barakasında, dışarıda olmayı hastanedeki keyifsiz işlere tercih eden hasta bakıcılar tarafından da şevkle desteklenen küçük bir ihtilal yapıldı. Buz kutusunda hala üç kızarmış piliç, biraz çikolata ve bir parça peynir vardı. Hastalar, pek iştah açıcı gözükmese de, bu özel kumanyadan kendi paylarına düşeni istediler. Lampenbogen ise bunu kabul etmedi. Onlar da, ölmesi gerektiğini söylediler. Bunu da kabul etmedi. Gözü dönmüş hastalar hızla fikir birliğine varıp doktorlarının üzerine çullandılar. Hasta bakıcılar ve diğerleri Lampenbogen'i alt ederken yatalak hastalar da onları izledi. Çenesi kırılmış zavallı bir kadın, yağ tulumunun üzerine kloroform döktü. Hastalar, kendileri fazlasıyla acı çektikleri için başkalarına da nadiren acırlar. Şişman doktor uyuştuktan sonra buz kutusunu kırarak açıp içindeki lezzetlerin

tadına baktılar. Doktoru bir gaz borusuna geçirdiler. Bu, zayıf haldeki hastaların çok kolay yapabileceği bir şey değildi. Hasta bakıcılar da vahşi cinayetlerinin delillerini yok etmek için bir ateş yaktı. Böylece Lampenbogen hayata, çevrilerek kızarırken veda etti, çok lezzetli olduğu da söylenemezdi. Üst kısımları çiğ ve kızarmamış, karnı ise çıra gibi yanmıştı. Sadece yan tarafları güzel ve gevrekti.

XVIII

Başı açık, yaşlı bir adam, Uzun Cadde'den nehre doğru hızlı ama ürkek adımlarla koşuyordu. Paltosunun kuyrukları, arkasından kanatlar gibi savruluyordu. Yeleğinin sadece alt yarısı iliklenmişti. Başını hararetle sallıyor ve kendi kendine konuşuyordu; etrafının farkında olmadığı belliydi. Suya varınca birkaç saniye durup tereddüt etti, sonra ciddi bir havaya bürünerek kumun içinde adımlar attı. Leyleğe benziyordu ve kendi kendini azarlıyordu. Negro çağıldıyordu. Nehir bazen sanki acıkmış gibi sesler çıkarıp dalgalarıyla kıyıdan kaşıklar dolusu kum alıyor, bazen ise matem içinde, çok

sesli mistik bir şarkı söylüyordu. Köprüde bir lambanın donuk ışığı gözüküyor, yaydığı hafif parlaklık suyun üzerinde oynaşıyordu. Yaşlı adam bir karara vardı ve ağır ağır nehre girdi. İlk başlarda dalgalar sadece dizlerine kadar geliyordu. Debelenerek cebinden bir gözlük kabı çıkardı, gözlüklerini burnunun üzerine yerleştirdi ve kutuyu cebine geri koydu. Birkaç adım sonra su sıska kalçalarına varmıştı bile. Akıntıya kapılmamak için mücadele etmesi gerekiyordu. Ateşli aşk yeminleri ederek ellerini kalbine bastırdı. Sonra cebinden küçük, ne olduğu anlaşılmayan bir şey çıkardı, miyop gözlerinin önünde tuttu ve adeta onları incelermiş gibi dalgaların üzerine eğildi. Su boynuna, burnuna ulaştı ve birkaç saniye sonra tek görülebilen, beyaz saçtan oluşmuş bir adacık oldu. Minik bir gemiyi andıran ufak, parlak bir cisim nehir aşağı yüzdü. Akıntıyla sürüklenirken kendi etrafından döndü ve olta mantarı gibi suya batıp çıktı. Gümüş renkli kâğıtlara sarılı küçük bir kutuydu *...acarina felicitas...*

XIX

Bataklık istasyonu yavaş yavaş kemiriyordu. İstasyon binası yana eğilmiş, peron ise çamur ve sazlarla kaplanmıştı. Çamur, küflü kapılardan geçerek bekleme salonlarına yayılıyor, banklardan ve döşemelerden kara kurbağalarının hüzünlü şarkıları duyuluyor, kafeteryanın tezgâhında semender ve tırtıllar dolaşıyordu. Pearl'ü işgal etmiş, bahçeleri yağmalamış ve insanları korkutmuş olan sayısız yaratıkların hepsi kasvetli gri renkleriyle millerce alana uzanmış olan bataklıktan çıkmıştı.

Fakat bataklık hayat verdiği kadar da hayat alıyordu. Rüya Ülkeli sayısız çiftçi ve balıkçı onun nemli toprağının altında uyuyordu. Hilekâr! Liken halısının altındaki düğüm düğüm olmuş yılanlara rağmen nasıl da zararsız gözüküyordu! Çıt çıkarmadan ev yüksekliğinde korkunç alevler püskürtür, yuvalarında uyuyan balıkçılların ödünü koparırdı. Kendi içinde yeterli besini bulabilen, yaşayan bir organizmaydı: kaplanları domuzlarını yer, tilkileri geyiklerini avlardı.

Kırlar, Rüya Ülkesi'nde kutsal sayılırdı. Bazı yerlerde üzerlerine anlaşılması güç, aşınmış işaretlerin kazılı olduğu eski, yosunla kaplı taşlar vardı. Avlarının iç organlarını bu taşlara koymak avcılar arasında bir gelenekti. Balıkçılar turnabalığı ve tatlı su kurt balıklarının ciğerlerini, köylüler ise getirdikleri bir demet mısırı, birkaç elmayı veya bir salkım üzümü küçük piramitler halinde buralara dizerdi. Bataklık bu hediyeleri daima minnetle kabul eder ve tüketirdi. Eskiden Patera sıklıkla buralara gelir ve geceleri kutsal yerlerde dolaşırdı. İnsanlar onun Rüya Ülkeliler adına "Bataklık Ana"ya kurbanlar verdiğini ve kan ile cinselliğin ön planda olduğu ayinler yoluyla, Bataklık Ana'yla arasındaki işbirliğini pekiştirdiğini söylerdi. Patera buraya gelmeyeli uzun zaman olmuştu. Artık herkes bu gizli ayinleri biliyordu ve "Patera'nın kanı aşkına" diye sövüyordu. Bunun sonuçları da her yerde kolayca görülebiliyordu. Eski bir tapınak deyişi olan "Kanın karşılığı deliliktir," doğrulanmıştı. Değinilmesi gereken başka bir konu ise nehrin diğer yanındaki mavi gözlü kabilenin tüm bu olan bitenlerden uzak duruyor olmasıydı.

Bodur çalıların ve küçük çam ağaçlarının arasındaki bu ibadet yerlerinden uzakta, yumuşak toprağa parlak renklerle boyanmış tahta sütunlar dikilmişti. Buralar da kutsal noktalardı, fakat biraz daha farklılardı. "Neşeli geceler" buralarda kutlanıyordu. Hasat zamanında bazı gecelerde Rüya Ülkesi çiftçileri buralara saman ve çiçeklerle dolu arabalar getirirler, toprağın üzerinde hoş kokulu yüklerinden bir tabaka oluştururlardı. Ateşler yakılır, elma şaraplarını fıçılardan köpürerek akar, bayramlıklarını giyinmiş insanların neşesi serbest kalırdı. Hikâyeler anlatıldıktan, oyunlar oynanıp danslar yapıldıktan ve bol miktarda yemek yenildikten sonra genelde meyve kokan ılık bir rüzgâr, ateşleri söndürürdü. Her biri rahat yuvalarına çekilen çiftler sabaha kadar uyumazdı.

İstasyondaki geniş, yıkık lokomotif hangarının içi hala bir hayvanat bahçesi gibi kokuyordu. Hayvanların ekşi kokulu dışkıları yerdeki siyahımsı çamur birikintilerine karışmıştı. Bugün ise rutubetli, çamurla kaplı hangarda bir hareket vardı. Başlıklı paltosuna sarınmış olan bir adam, bir ateşçi, eski lokomotiflerden birini yağlayıp tamir ediyordu. Her parçayı dikkatle inceleyip cömertçe

yağlıyordu. Sonra ateşi yeniden karıştırdı. Kazanın kapağını açtığında kor halindeki kömürlerin kızıllığı, kuvvetli terli yüzünde parladı: bu Hercules Bell'di.

Haftalarca önceden rayları kontrol etmiş ve yönleri ayarlamıştı. Lokomotif ilerlemeye başladı; önce yavaş ve gıcırdayarak, sonraysa avazı çıktığı kadar kükreyerek. Bell, makineyi harabe halindeki binanın dışına sürdü. Birkaç şaşkın baykuş da kendisine eşlik etmekteydi. Önceden ayarladığı bir döner platform yardımıyla ağır ağır ana ray hattına yanaştı. Yeterli kömürü vardı ve en kötü ihtimalle stoğunu yol üzerindeki istasyonlarda tekrar doldurabilirdi.

Çabalamaktan her yanını ateş basmıştı, paltosunu çıkardı. Ateşi yeniden beslerken basınç göstergesine baktı ve manivelayı çekti. Eski lokomotif ilerlemeye başladı. Tehlikeli bir yolculuktu. Rayın iki yanındaki toprak setin aşağı kısımları çökmüştü ve rayın uzun bir kısmı bataklıktan gelen suyun altındaydı. Lokomotifin ön tarafından ince bir duman püskürdü, tekerlekler sazları biçerek ilerledi ve arkada uzunlamasına bir iz bıraktı.

Bell, kazanı adeta patlatana dek ateşi besledi. Lokomotif yamulmuş ve paslanmış rayların üzerinde sıçrayarak ilerlerken kazan korumalığı ve etrafındaki parçalar kıpkırmızı kesildi. Amerikalı, terk edilmiş çiftliklerin ve kır evlerinin, solup kurumuş ormanların yanından geçti. Rayların üzerindeki yarı çiğnenmiş bir at leşini kenara çekmek için bir kez durması gerekti. Sonra lokomotif iki saat

boyunca, açık kırlara varıp durana dek oflayıp poflayarak ilerledi. Bell ateşe kömür attı, kazanın üzerine tükürüp cızırdattı ve aşağı atladı. Bir süre rayları takip etti, sonra devasa ağaçların yukarı uzandığı ufak bir vadiye daldı. Çürümüş sarmaşıklar ve toprağı kaplamış olan likenler onun hızım kesmeye çalıştı. Yarım saat kadar sonra siyah bir duvarın üzerinde soluk bir ışıkla aydınlanan bir pencere gördü. Duvar sanki göğün sonsuzluğuna doğru yükseliyordu. Amerikalı, titremeyen eliyle bahçe kapısını açtı, pencerenin altına süzüldü ve içeriye baktı.

Yeşil gölgeli bir parafin lambası mürekkep lekeli bir masanın üzerinde yanmaktaydı. Yazılarla kaplı kâğıtlar, formlar, mühür mumları, kurşun mühürler etrafa saçılmış haldeydi. Alçak bir merdiven korkuluğuna çiviler ve teller tutturulmuştu. Dar odanın ortasında, Pearl'deki bir kurum tarafından her yere dağıtılmış olan çok başarısız bir Patera portresi vardı. Burası, Rüya Ülkesi'nin sınır muhafızının ofisiydi. Yaşlı adam, muşambayla kaplı bir koltukta uyumaktaydı. Eline rahatça yaslanmış olan sakallı yüzü ona narin bir hava katıyordu. Yönetmeliğe göre, Dev Duvarlar'da yalnızca

yayaların kullanabildiği bir kapı olan "Küçük Kapı"nın anahtarı kemerinden sarkıyordu; bir metre uzunluğundaki asıl anahtar özel bir demir kasada saklanıyordu. Yaşlı adam, ofisteki işleri iki oğluyla birlikte yürütüyordu. Onların evi hemen yandaydı, onun ötesinde de sınır muhafızları ve gümrük memurlarının kışlası vardı. Bütün binaların arkaları devasa dış duvara yaslanıyordu.

Tüm bu detaylar dışarıdaki izleyici tarafından biliniyordu. Daimi alacakaranlığa alışık olduğu için hava aniden kararınca şaşkınlıkla etrafa baktı. Bulutlar adeta yere kadar inmişti ve Amerikalı sınır durağındaki depoların dalgalı demir çatılarını bile zar zor seçiyordu. Başlığını indirdi ve aşırı ısıtılmış odaya bir kedi gibi süzüldü. Sağ elinde lokomotiften aldığı ağır demir levyeyi tutuyordu. "Bir eksik ya da bir fazla, artık fark etmez," diye düşündü. Gözü, uyuyan muhafızın üzerindeydi. Adamın başı kımıldadı ve koltuğun kolçağına düştü, ama uyanmadı. Demir levye adamın alnının ortasına güçlü ve isabetli bir darbeyle indiğinde suya çarpan elin çıkarttığına benzeyen bir ses duyuldu. Kafatasının ön tarafı ezilmiş, gözleri yerlerinden dışarı uğramıştı. Bu görüntü sakalıyla birleşince ortaya grotesk bir tablo çıkıyordu. Oturduğu yerde tüm bedeni hafif bir titremeyle sarsıldı.

Amerikalı, Patera'nın portresi önünde zarif bir reverans yaptı. "Bu sefer senin için fazla zekiceydi!" Sonra hızlı ve kendinden emin hareketlerle ölü adamın kemerindeki anahtarı aldı. Koltuğun yanında, yerde sönük bir fener vardı. Onu almak için eğildiğinde bir şey bileğini mengene gibi kavradı. Ölü adamdı. Ya da az önce sürtündüğü sarı parmakları. Ceset oracıkta yatıyordu, ölü ve hareketsizdi, fakat o korkunç parmaklarda öyle bir kuvvet vardı ki çeliği bile hamur gibi ezebilirdi. Bell "Patera!" diye bir çığlık attı. Parmaklardaki baskı, sanki bir makineden güç alıyormuşçasına muntazaman arttı. Bileği birkaç dakika sonra kırılacaktı; şimdiden hissizleşmeye başlamıştı. Korkunç hasmının eline dişlerini geçirdi, ama çok güçsüzdü, kendi elinin kopmasına da az kalmıştı. Dehşet içinde etrafına bakınırken merdiven korkuluğuna asılmış olan bahçe makasını gördü. Bir adımda makasın yanına vardı. Ağır cesedi de beraberinde sürüklüyordu. Usta darbelerle yaşlı adamın elini kesti. El hemen gevşedi ve düştü. Bell derin bir oh çekti. Sesi adeta

mistik bir havada çıkmıştı. Patera'nın portresi, briyantinli bukleleri ve ortadan ayrılmış saçları, Amerikalı'ya değişmez, dostane gülümsemesiyle baktı. Bell sonük feneri alarak dışarı çıktı.

Duvara vardığında dev tünel tarafından yutuldu. Amerikalı'yı ateş basmıştı, planının başarılı olup olmadığını şimdi görecekti. Hesaplarına göre Avrupa'dan gelen yardım yakınlarda olmalıydı. O yardıma ihtiyacı vardı, onsuz olmazdı. Rüya Ülkesi'nin her an daha da tehlikeli bir hal alan halkıyla yalnız başına mücadele edemezdi.

Küçük Kapı'yı açtı ve soğuk gece havasını içine çekti. Sonra yanında getirdiği bir fişeği attı. Karanlık gökyüzünde altın renkli bir fıskiye yükseldi, en yüksek noktaya gelene dek birkaç kez kıvrılıp yıldızlar saçarak patladı. Amerikalı umutla titreyerek bekledi. İşaretine cevap gelecek miydi? . . . Hiçbir şey gelmedi. Her yer sessiz ve karanlıktı. Yanlış hesaplamış olmalıydı! Düşkırıklığına uğramış bir halde feneri devasa bronz kapıya tuttu. Kapının üzerinde ağır demirden şeritler vardı. Geri mi dönmeliydi? Gözlerini yine uzaklara dikti. Oradaydı! Soluk bir ışık gökyüzünde birkaç saniye boyunca belli belirsiz çaktı ve hemencecik kayboldu. Sonra kuyruklu yıldıza benziyen mavimsi bir parıltı daha oldu. Rus arama ekibinin ışıkları! Bütün gücüyle sakin olmaya çalışmasına rağmen, içini çılgın bir keyif ve gururlu bir tatmin duygusu kapladı. Başarmıştı! Bell, kapıyı orduların girmesi için açık bırakıp var gücüyle geri koştu. Fenerinin saçtığı zayıf ışık tepelerin arasında kayboldu; nefes nefese lokomotifine döndü. Arşiv'in gerçek evlatları olan sınır muhafızları hiçbir şey fark etmemişlerdi.

Amerikalı, lokomotifi geri geri sürüyor, ateşe durmadan kömür atıyordu. Lokomotifin bacasından çıkan kırmızı duman karanlık arazinin üzerinde hızla süzüldü. Cesur Amerikan girişkenliği başarılı olmuştu! Heyecandan coşmuş olan Bell lokomotifin sirenine asıldı ve sirenin kasvetli, tiz çığlığı karanlık gecede çınladı. "Artık bu ülkeyi düzene sokacağız," diye kendi kendine yemin etti. Bu arada eli şişip kocaman olmuş, acısı da oldukça artmıştı. Üzerine motor yağı dökerek acıyı dindirme çabaları sonuçsuz kalmıştı, fakat bu acı, coşkusunu azaltmaya yetmiyordu.

Kızıl bir parıltı, Pearl yönünde gökyüzünü kaplamaya başlamıştı. Hızla koyulaşıyordu. Bulutları kaplamış ve bir süre sonra tüm ufuk çizgisine yayılmıştı. Amerikalı bu yeni parlaklığı endişeyle izledi. Paslı canavar hızını kesmeden bir çamur denizine daldı ve makinisti yapışkan sıvıyla kaplayan yüksek, kara bir dalga çıkardı. İkiye ayrılmış olan bir çalı yılanının parçaları Amerikalı'nın ayağının dibinde oynaşıyordu. Isınan kül deposu neredeyse yarısına kadar suya batmıştı ve tıslıyordu. Basınç göstergesi doksan dokuza varmıştı, kazan her an patlayabilirdi. Amerikalı, eline geçen bir somun anahtarıyla sübabı sıkarak fazla buharın çıkmasını önlemeye çalıştı. İstasyon ileride göründüğünde durdu ve sabırsızca aşağı atladı. Lokomotifi bırakıp aceleyle şehre doğru yollandı.

Alevler içindeki Arşiv her şeyi akkor bir parlaklıkla kaplıyordu. Sürekli ufak patlamalar oluyor ve yanan kâğıt parçacıkları şehrin üzerinde ateşli kuşlar gibi uçuşuyordu. Sokaklarda uluyup kahkahalar atan bir güruh vardı.

Amerikalı titreme nöbetine girdi ve bir taş yığınına oturmak zorunda kaldı. Bitkin, tüm gücü tükenmiş bir halde mırıldandı, "Patera halefine sadece dışkı bırakıyor."

XX

Arşiv tüm hazineleriyle alevlere gömülürken nehir kenarında, her zamanki yerimde oturuyordum. Göğün parlaklığı nehrin dalgalarına yansıyordu. Tanıklık ettiğim tuhaf olaylar sayesinde duyarsızlığımdan sıyrılmıştım. Donuk kalbimin eridiğini hissediyordum; Rüya Ülkesi halkı üzerine çökmüş olan ezici felaketler beni de ezmeye yelteniyordu. Ölümün hangi şekilde olursa olsun gelip beni huzura kavuşturacağını umuyordum. Sonun bu dehşet gecesinde geleceği aşikârdı. Ama kader niçin bu kadar beklemiş, neden en acı verici işkencelere kendisi de katlanmıştı?

Rüya Ülkesi insanlarının görme duyuları bozuluyordu. İlk başta her şeyin etrafında bir gökkuşağı parlaklığı sözkonusuydu; sonraları ise tüm boyutlar bozuldu, örneğin küçük kulübeleri çok katlı kuleler olarak görmeye başladılar. Bu yanlış perspektifler haliyle büyük korku yarattı. İnsanlar öyle olmadıkları halde etrafları-

etraflarının

nın sarıldığını düşünüyor, sokakların tepesinde ya da ince temeller üzerinde binaların durduğunu sanıyorlardı. Karşıdan tek başına gelen insanları çift ya da daha fazla, hatta bir güruh olarak görüyorlardı. Gerçekte var olmayan şeyler üzerine basmamak için ayaklarını kaldırıyorlar ya da bir uçurumun kenarında olduklarını sanarak yönlerini bulmak için dört ayak üzerinde yürüyorlardı.

Birçok kişi toplu intiharlara kurban gitti. Tam bir tükenmişlik noktasına geliyorlar sonra da kendi kendilerini yok etmelerinin emredildiği rüyalara boyun eğiyorlardı. Geride kalanların kafası ise öylesine karışıktı ki geçirdikleri son saatlerin acılığını bile fark etmiyorlardı.

Bir ara Patera'nın ortaya çıktığı söylentisi yayıldı. Dört hizmetkâr tarafından taşınan bir tahtırevan üzerinde pazara götürüldüğü, yüksek bir taç ve incilerle bezenmiş yeşil kadifeden bir kaftan giydiği, insanları bir kardinal gibi kutsadığı söyleniyordu. Onu gören Amerikalı, yerden bir taş kapıp delirmişçesine Efendimiz'e saldırmıştı. Patera'nın aslında balmumundan yapılmış olan kafası bir yumurta gibi patlayıvermişti. Gözleri cıvayla dolu cam toplardan yapılmış, giysileri ise samanla doldurulmuştu. Efendimiz aldatmacadan başka bir şey değildi.

Ordu son kurşununu atalı çok olmuştu. Kirli kırmızı pantalonlu askerler kızgın güruha süngülerle saldırıyordu. Şnapsla alevlenmiş akıllarında merhamet yoktu. Amerikalı, askerlere katıldı ve onlar da sahte, Patera bebeği hikâyesini bildiklerinden Amerikalı'nın komutaya geçmesini coşkuyla karşıladılar. Arşiv, Postane ve Rüya Ülkesi Bankası yanmakta, sokakları gündüz gibi aydınlatmaktaydı.

Yüksek rakımlı Fransız Mahallesi'nden pislik, çöp, pıhtılaşmış kan, sakatat, hayvan ve insan cesetleri lav dalgaları gibi akıyordu. Rüya Ülkesi sakinlerinden son kalanlar da bu yanardöner renkli çürümüşlük potburisinin içinde güçlükle hareket ediyordu. Konuşma yeteneklerini kaybetmişlerdi. Artık iletişim kuramıyorlar, sadece anlamsız sesler çıkarabiliyorlardı. Neredeyse tümü çıplaktı. Güçlü erkekler zayıf kadınları çürümüş et akıntısına itiyor, çekim gücüne kapılan kadınlar iz bırakmadan dibe batıyordu. İnsanlar bir lağım çukurunu andıran Büyük Meydan'da güçlerinin

son damlalarını da kullanarak ölene dek birbirlerini ısırıp boğazlıyordu.

Cansız izleyicilerin katılaşmış bedenleri pencerelerden sarkıyor, gözlerinden Pearl'ün yerini alan bu ölüler krallığı yansıyordu.

Kopmuş kol ve bacaklar, eğri parmaklar, sıkılmış yumruklar, şişmiş hayvan karınları, uzun sarı dişlerin arasından mavi dillerin sarktığı at kafalarıyla örülmüş ölüm örtüsü acımasızca ilerliyordu. Hepsinin üzerinde ürkütücü, yanıp sönen bir ışık parlıyordu, bu Patera'nın tanrılaşmasıydı.

XXI

Tüm bu olaylar mavi gözlü kabileyi hiç etkilemiyordu. Nehrin karşı tarafını sükûnet içinde izliyorlardı. Ancak orada da bir hareketlilik vardı, çünkü tuhaf evlerinin önüne büyük kazanlar çıkarmışlardı. Gece gündüz bu kazanların başında bir şeyler yapıyorlardı. Bir şeylerin pişirildiği kesindi. Rüzgâr, nehrin üzerinden ekşi, kötü kokulu ve bizi öksürten dumanlar taşıyordu, fakat pis koku bir süre sonra hoş bir kokuya dönüştü. Normalde ağırbaşlı ve ciddi olan mavi gözlü halk kazanların çevresinde dans etmeye, monoton ve uzun şarkılar söylemeye başladı. Yerleşim'in pislik vebası ve hayvanlardan hiç etkilenmediğini uzun süre önce fark etmiştik ve bazı çeteler oraya gitmek istemişti. Ancak köprü çökmüş ve dağılmıştı. Hiç kayık yoktu ve karşıya yüzmek, nehirdeki sürüngenler yüzünden, intihar demekti.

Nehir kıyısında, köprü payandalarından birine oturmuştum. Anlayışımın ötesindeki görüntüleri artık kaldıramıyordum. Kendimi öldürmeye karar vermiştim. Büyülenmiş bir halde birkaç dakika sonra mezarım olacak bulanık sulara baktım. Müthiş bir olayın eşiğinde olduğumu hissediyordum.

Yavaşça kendimi aşağı bıraktım. Sanki bir rüyada gibiydim.

Fokurdayan bir kükremeyle, suyun ortasında ağzı açık bir huni belirdi ve nehir bir karadeliğin içine çekilmeye başladı. Değirmenden arta kalan yanan kısımlar, beyaz bir duman çıkarıp tıslayarak yok oldu.

Uzun Cadde çöktü ve bulunduğum yerden normalde görünmeyen Saray'ı gördüm. Kırmızı parlaklıkta kayıtsızca dikiliyor, koca gövdesiyle yıkıntıların üzerinden yükseliyordu. Boru seslerinin duyulması gerektiğini, Kıyamet Günü'nün geldiğini düşündüm. Negro, yatağında beliren kara girdabın açgözlü midesine köpüklü akıntılar çıkararak çekildi. Balık ve kerevitler çamurda ve su bitkilerinin üzerinde kıvranır halde kaldı.

Sonra diğer taraftaki nehrin kumluk yatağından gelen ufak bir grup gördüm: Mavi gözlü kabile. Kafaları önlerine eğik, yanımdan geçtiler. Başlarında, yüzündeki yarığa benzeyen kırışıklarla bin ya-

yaşındaymış

şındaymış gibi gözüken kambur bir yaratık yürüyordu. Tuhaf bir biçimde yüksek olan alnında gümüşi perçemler vardı. Bir an için bunun bir kadın olabileceğini düşündüm. Ve sonra diğerleri! Hepsi uzun boylu ve sıskaydı. Diğerlerinden daha uzun boylu olan ve daha dik yürüyen sonuncusu bana döndü ve kendimi hayatımda gördüğüm - Patera'nınki hariç - en güzel yüze bakar buldum. Kusursuz bir yumurta biçimindeki kafası ince porselenden yapılmış gibiydi. İnce, şeffaf burun delikleri ve dar, düz çenesi ile aşırı zarif Mançu prenslerini ya da Budist efsanelerinde geçen melekleri andırıyordu. Uzun, ince bilekleri çok gelişmiş bir ırkın üyesi olduğunu belli ediyordu. Kafası tıraş edilmiş, cildi gergin ve pürüzsüzdü. Mavi bana gözleriyle bakışı sözcüklerle anlatılamazdı. Onu reddetmem mümkün değildi. Peşinden gittim.

Yer aniden kauçuk gibi gerilmeye başladı ve hava, kulakları sağır eden bir patlamayla titreşti. Sanki yüzlerce top atılmıştı. Saray'ın cephesi yavaşça eğildi, rüzgârdaki bir bayrak gibi dalgalandı ve Büyük Meydan'ı cüssesi altında ezdi.

Pearl'deki tüm kulelerde, ölmekte olan şehir için müthiş bir veda şarkısı söyleniyormuşçasına çanlar çaldı. Gözlerim yaşlarla doldu. Ben de Rüya Ülkesi'nin cenaze töreninin bir parçası gibiydim.

Mavi gözlü adamı takip ederek kayalık bir uçurumdaki dar bir kapıdan geçtim. Az sayıda meşaleyle aydınlatılmış eğri basamaklardan yukarı çıktık. Rehberlerim yandaki duvara oyulmuş bir odaya girdi, ama ben güvenli bir yer bulmak adına daha yükseklere tırmanmaya devam ettim. Sonunda açık havaya çıktım. Üzerimdeki gökyüzü kırmızıydı. Uçurumun tepesindeki eski kaledeydim. Hala şehri hedef almış halde duran birkaç top vardı, fakat çoğunun arabası kırılmış, bronz namluları siperlere dayanmıştı. Cevher dağı, üç yüz metre boyunda bir eriyik damlası haline gelip aktı gitti. Yere oturdum. Aşağıda tünellerden oluşmuş bir labirent vardı. Gözlerime inanamıyordum. Şehrin temeli, köstebekler tarafından kazılmış gibi çökmüştü. Geniş bir tünel, Saray'ı Büyük Meydan'a bağlıyordu. Diğer tüneller ise kırlara doğru uzanıyordu. Artık tavansız kalmış olan bu dehlizler Negro'nun sularıyla doluyor, ayakta

kalan binalar da ağır ağır batıyordu. Şehrin diğer yanında ise bataklık giderek yaklaşıyordu.

Çınlama durdu. Büyük Saat Kulesi hariç bütün kuleler yıkılmıştı. Muhteşem çanın tok sesi havada yankılandı. Neredeyse hiç hayat belirtisi yoktu. Yalnızca ufak bir insan grubu hayatta kalmışa benziyordu. Telle kontrol edilen bir kukla gibi farklı yönlere doğru dağılıp yeniden biraraya geliyorlardı. En azından yukarıda bulunduğum yerden böyle gözüküyordu.

Aşağıdaki insanlar amaçsız bir kovalama içerisinde gibiydiler. Sonunda, duyulmaz bir emre itaat ederek, hoplayıp zıplayarak yıkıntıların üzerinden geçtiler, nehre yöneldiler, kuru nehir yatağını geçtiler ve kendilerini Yerleşim'e attılar.

Bulunduğum yüksek yerden bile hissedebildiğim buz gibi bir rüzgâr yerde kocaman bir delik açtı ve hücum eden grubu yere yuvarladı. Sonra ürkütücü delik soluğunu çekti. Kalasları, kirişleri ve insanları içine çeken bir girdap oluştu. Birkaç tanesi kaçıp Yerleşim'deki evlere saklanmaya çalıştı. Rüzgârlar dindi ve karanlık delikten bir deve kafası dikkatle dışarı uzandı. Boynu sonsuzluğa uzanıyormuş gibiydi. Zeki bakışlarla etrafı inceledi ve boynunu oturduğum yere doğru uzattı. Sonra sessiz bir kahkaha attı ve geri çekildi.

Kulübeler hareket etmeye başladı, değirmenler davetsiz misafirlere yelpazeleriyle vurdu, çatılardaki dağınık samanlar dikildi, çadırlar içlerinde rüzgârlar esiyormuşçasına şişti, ağaçlar dallarıyla insanları yakaladı, direkler saz gibi eğildi. En sonunda küçük tapınak ve evler birbirlerinin üzerine çıkarak evlerin karanlık ve anlaşılmaz lisanında kasvetli, yüksek, rahatsız edici bir sesle tuhaf sözcükler söylediler.

Su dolu dehlizlerde halen ölü bedenler yüzüyordu, fakat yavaş yavaş toprağa çekilmeye başlamışlardı. Sonra her şey bulanıklaştı. Sanırım son gördüğüm şey Yerleşim'deki evlerden oluşan piramidin yere devrilip parçalanmasıydı.

Aşağıdaki olaylarla aramda bir su katmanı var gibiydi. Her şeyin üzerine bir pus çöktü, ateşler bulanıklaştı. Birkaç kez birilerinin çığlığını duyduğumu sandım; uzun uzun "Ohooo, ohooo" diyorlardı. Sonra hiçbir şey göremez oldum, her şey kalın bir sis taba-

kasıyla kaplanmıştı. Yüzümün önündeki elimi bile zor görüyordum.

Kısa bir süre içinde etraf aydınlandı. Gökyüzünde büyük, parlak bir disk belirdi. Göğün koyu maviliğine parıldayan sayısız noktacık yayıldı. Bunlar ay ve yıldızlardı. Onları üç yıldır görmemiştim. Üzerimizdeki bu muazzam dünyayı tamamen unutmuştum ve kendimi gökyüzünün sonsuzluğunda küçücük hissettim. Isıran soğuk hava kemiğime kadar işliyordu. Titreyerek aşağı baktım. Geniş bulut kümesi, Rüya Ülkesi'nin gökyüzü, alçalmıştı.

Sonra altımda kıvranan bulutlarda boğuk bir gümbürdeme oldu. Gök, Mahşerin Dört Atlısı hücuma geçmiş gibi gürledi Gürültü dalgalanmaya devam etti, sarp dağlara çarptı, yankılandı, yeniden yankılandı, zayıfladı ve kulakları sağır edercesine arttı, yayıldı, arazilerde, dağlarda çınladı, hiç bitmeyecek gibiydi, yavaş yavaş yok oluncaya dek çınlamaya devam etti.

Bu, Rüya Ülkesi'nin sonuydu.

Toprak gri bir tabakayla kaplıydı. Ufukta, ayışığının altında, Tien Shan buzulları parlıyordu.

Dördüncü Bölüm: Hayaller – Patera'nın Ölümü

I

Daha önce hiç hissetmediğim bir hafiflikle dolmuştum. İçimden bayık, tatlı bir koku yükseliyordu. Hislerim tamamen biçim değiştirmişti. Hayatım küçük, titrek bir bilinç parıltısından farksızdı. Yoksa uyuyor muydum? Uyanık mıydım? Ölmüş müydüm? Uzaklardan yankılanarak gelen çığlıklar duydum; yüksek sesle çalınan çatlak notaları andırıyordu. Bir horoz öttü ve kulaklarıma basit bir koral çalan sessiz bir org sesi geldi. Başımı kaldırdım ve aşağılarda tanıdık bir Alman kır manzarası, küçük bir dağ köyü gördüm. Akşam yaklaşmaktaydı. Org sesi, küçük bir kilisenin açık kapısından geliyordu. Erkek çocuklar karları yumuşamış köy sokaklarında kızaklarını çekiyor, parlak renkli geniş şallara sarınmış kadınlar kiliseden dışarı çıkıyordu. Başları eğik insanlar, uçmasınlar diye üzerlerine taşlar yerleştirilmiş tahta çatıların geniş saçaklarının altında duruyorlardı.

Birden her şeyi tanıdım. Burası çocukken yaşadığım köydü. Herkesi tanırdım ve neşeli bir şaşkınlık içinde oradaki iki kişinin ebeveynlerim olduğunu fark ettim. Babam her zamanki kahverengi kürk şapkasını takmıştı. Gördüğüm insanların çoğunun aslında ölmüş oldukları gerçeğine hiç şaşırmamıştım. Bu geçmişe dönüş anına katılmaya hevesliydim, ama tek bir kasımı bile kımıldatamıyordum. Üzerinde sıkı sıkı giyinmiş insanların hareket ettiği donmuş göle doğru uçan birkaç kuzgun gördüm. Sonra her şey soldu, donuklaştı ve yok oldu.

Artık karanlıktaydım ve hiçbir şey göremiyordum. Org sesi tüm benliğime öylesine yayılmıştı ki onun armonileri içinde yaşadığımı hissettim. Artık daha zengin akorlar ekleniyordu, ta ki müzik aniden kesilene dek.

Pearl her zaman olduğu yerdeydi. Patera Saray'dan çıktı. Öyle derin bir nefes aldı ki sesi bana kadar geldi. Sonra gerindi ve uzamaya, daha da uzamaya başladı. Başı şimdiden benim hizama gelmişti. Saray'ı ayak taburesi olarak kullanabilirdi. Giysileri yırtıldı ve üzerinden düştü. Uzun, dalgalı bukleleri yüzünü örtüyordu. Dev

ayakları sokakları çimen gibi çiğnedi, istasyona eğildi, eline bir lokomotif aldı ve ağız mızıkası çalar gibi üfledi. Ancak her yöne doğru büyümekteydi ve birkaç saniye içinde bu oyuncak kendisine çok küçük geldi. O da Büyük Kule'yi kopardı ve kocaman borazan sesleri gökyüzünde patlarcasına çınladı. Çıplak bedeni bakılmayacak derecede korkunçtu. Daha da müthiş boyutlara ulaştı ve altından bir granit damarının bağırsak gibi sarktığı bir yanardağı kopardı. Bu devasa çalgıyı dudaklarına götürdü ve gürleyerek çıkan yankılarla evreni titretti. Dimdik durdu. Vücudunun üst kısmı bulutların içinde kayboluyordu, eti sanki dağlardan yapılmış gibiydi. Nefretle dolu bir hali vardı. Uzaklarda bir yere eğildini gördüm. Kuş sürüleri uzun saçlarına dolanıyordu. Baldırlarına bile gelmemesine rağmen taşıp her yanı sellere boğan bir denizde yürümeye başladı. Dev elleriyle suyun dibini taradı, gemiler ve kıvranan deniz canavarları yakaladı, hepsini ezdi ve uzaklara fırlattı. Dağları ayaklarıyla çamur kütleleri gibi ezdi ve ayak izlerinin içine büyük nehirler döküldü. Her şeyi yok etmeye kararlıydı. Her yana, en uzaktaki dağ kulübelerine bile kaynar idrarını fışkırttı, şaşkın insanları haşlayıp öldürdü. Sarımsı-gri sellerin içinden yürüdü. Vücudu dumanların oluşturduğu bulutlarla çevrelenmişti. Yumruklarına doldurup millerce uzağa fırlattığı insanlar, ceset sağnağı halinde toprağa düştü. Sonra doğudan batıya doğru uzanan büyük bir dağ silsilesi hareket etmeye başladı. Bunun, uyumakta olan Amerikalı olduğunu gördüm. Patera kendini boylu boyunca düşmanının üzerine attı. İçinde güreştikleri deniz, ev büyüklüğündeki dalgalarla çalkalandı. Oysa ben kendi kaderimin avucunda bulunduğumu biliyordum ve hareketsiz durdum.

Göz alabildiğine bir kan okyanusu uzanıyordu. Mor renkli sıcak dalgalar, uçlarındaki pembe köpükler ayaklarıma varana dek yükseldi. Mide bulandırıcı dumanlar burnuma doldu. Kırmızı deniz geri çekildi ve gözlerimin önünde çürüdü. Kan yoğunlaştı, kardı ve kimi yerlerinde gökkuşağına benzer renkler oluştu. Yapışkan sıvı kimi zaman iki yana ayrıldı ve etrafa katlanılmaz bir koku yayan yumuşak dışkıyla kaplı deniz tabanını ortaya çıkardı.

Patera ve Amerikalı birbirlerine sarılarak şekilsiz bir dev haline geldiler, Amerikalı tamamen eriyip Patera'yla kaynaştı. Organ-

ları birbirinden ayırt edilmek için aşırı büyük olan canavar yerde yuvarlanıp debelendi. Şekilsiz yığın, her kalıba girer bir hal alıyordu. Üzerinde milyonlarca değişken, küçük yüzcükler oluştu. Aynı anda konuşuyor, şarkılar söylüyor, bağırıyorlardı. Sonra yeniden içeri çekildiler. Derken canavar sakinleşti ve dev bir top gibi Patera'nın kafasını andıracak şekilde toparlandı. Kıta büyüklüğündeki gözleri, ikinci bir görüşü olan bir kartalınkini andırıyordu. Sonra kader tanrıçalarından birinin şeklini aldı ve gözümün önünde bir milyon yıl yaşlandı. Saçlarının oluşturduğu orman döküldü ve başının üzerindeki pürüzsüz, kemikli kısım ortaya çıktı. Kafa aniden bir toz bulutu çıkararak patladı ve kendimi kör edici, tanımlanamaz bir boşluğa bakarken buldum . . .

Daha sonra, okyanusun açıklarında duran Amerikalı'yı gördüm. O da Patera'nın dehşet verici boyutlarına ulaşmıştı. Zorba kafasındaki gözleri elmas gibi parlıyordu. Doğaüstü bir feveran halinde, kendisiyle güreşiyordu. Boynundaki şişmiş damarlar mavi bir ağ gibi kabarmıştı. Kendi boğazını sıkmaya çalışıyordu, ama nafileydi. Var gücüyle göğsünü dövdü. Çelik bir zile vurulmuş gibi bir ses çıktı, gökgürültüsüne benzeyen patlama beni az kalsın sağır edecekti. Sonra devasa canavar hızla kuruyup küçülmeye başladı. Küçülmeye sadece penisi karşı koyuyordu ve Amerikalı sonunda imkânsız büyüklükteki bir penise bağlı önemsiz bir asalak gibi kaldı. Asalak, kuru bir siğil gibi düştü ve korkunç organ toprağın üzerinde muazzam bir yılan gibi süründü, solucan gibi kıvrıldı ve Rüya Ülkesi'nin yeraltı dehlizlerinden birine düşüp gözden kaybolana dek küçüldü.

Toprağın içini görebiliyordum. Tüm dehlizlerin içinde binlerce kollu bir polip yaşıyordu. Kauçuk gibi esnek uzuvları bütün evlerin altına uzanıyor, tüm dairelere süzülüyor, yatakların altından ilerliyor, kılları ve siğilleriyle uyuyanları rahatsız ediyor, millerce alana yayılıyor, değişken renkli halkalar halinde kıvrılıyordu; bir siyah, bir zeytin yeşili, bir soluk et pembesi.

Parlak ışık beni yine kör etti. Işıklar saçan iki mor meteor farklı yönlerden yükseldi, birbirlerine yaklaştı ve çarpıştı. Hava akkor haline gelmişti. Parlak renkli şimşekler çaktı. Sanki birkaç saniye için, hayatımda görmediğim, harika renkli çiçekler ve yara-

tıklarla dolu, güneşli bir dünya vücuda gelmişti. Zaptedilmez bir girdap ruhumun etrafında döndü. Olanları artık gözlerimle görmüyordum, hayır, hayır! Kendimi unutmuş, bu dünyalara çekilmiş, sayısız varlığın keyif ve kederlerinde paylaşılmıştım. Yabancı ve tanımlanamaz gizler açığa çıktı.

Bir yerlerde bir şey parçalandı. Düşen parçaların sesini duydum. Yumuşak, kemiksiz kabarcıklar ortaya çıktı. İfadeleri dişildi. Şekil almak için yoğun dürtüyle uyarılıyorlardı. Kıvılcımlar saçan ışınlar iğne uçları gibi parladı, binlerce armoni havayı doldurdu ve hepsi birlikte ayrılmaz, sulu, ışıltılı bir balçığa dönüştü. Az önce denizin çarpıştığı yerde buzdan bir kabuk oluştu ve her yöne doğru geometrik şekiller fırlatarak kırıldı.

Ben de olanların bir parçasıydım ve isimlendiremediğim güçler sayesinde her şeyi kavrıyordum. Zamansız, ebedi olayların ve giderek daha patlayıcı bir hal alan bir varoluşun gerilimlerinin ardından her şey tersine dönmüştü. Doğumun ardından merkez noktaya doğru çabucak bir dürtü geliyordu. Tatlı, neşe dolu dalgalar dünyayı kaplıyordu. Duygusuz anlayış hislenerek kuvvete dönüştü. Müthiş ve bariz bir güç vardı. Karanlık çöktü. Evren kesin ve muntazam titreşimlerle küçülüp bir nokta haline geldi.

Bilincimi kaybettim.

II

Beni şans eseri uyandıran keskin bir acı hissettim, soğuk öylesine artmıştı ki donarak ölmeye yaklaşmıştım.

Önümde geniş bir vadi açılmıştı, halen gecenin mor puslarıyla dolu koca bir dağ silsilesi, derin koyaklar, dik alp çayırları vardı. Bu pitoresk manzaranın üzerinde yumuşak yeşil renkli bir sabah göğü uzanıyor ve hepsinin üzerinde dağların karla kaplı dorukları şafağın pembe ışığını yansıtıyordu. Sis dağıldı, bir kısmı rüzgârın etkisiyle karanlık ormana gitti. Gözlerimi oğuşturdum. Hangi ülkedeydim? Çam ağaçlarının ferahlatıcı kokusunu içime çektim. Gökyüzü birden kızıllaştı ve buzulların ötesinden bir şey yükseldi. Bir çığlık atarak yerimde sıçradım. Bu güneşti, muhteşem güneş! Ancak görme gücüm bu olağanüstü şeye bakmak için fazlasıyla zayıf-

tı. Günışığına dayanamıyordum ve dağın karanlığına ulaşmaya çabaladım. Uzaktaki ovalardan boru sesleri geldi. Ufukta siyah kolonların yaklaştığını görebiliyordum. Aşağıya baktığımda taşlarla dolu hendeklerden oluşmuş bir ağ ile kaplı bir yıkım manzarası gördüm. Titreyerek dağın içine doğru giden bir kuyudan aşağı indim.

Kayanın içine oyulmuş büyük bir salona girdim. İki sıra halinde dizilmiş, kıvrık şekillerle kaplı koca kolonlarıyla bir mağara tapınağına benziyordu. Geniş bir bronz fenerin içindeki neftyağı lambası, canlı turuncu aleviyle yanmaktaydı. Salondaki tek aydınlatma buydu ve arkalarda mavi gözlü kabilenin oturduğu yere neredeyse hiç ulaşmıyordu. Korkuyor ve gitmek için can atıyor, ama bir yandan da beni kurtardıkları için onlara teşekkür etmek istiyordum. Gelecek hakkında henüz hiçbir şey düşünmemiştim.

Üzerimdeki paçavralarla bu toplantının ağırbaşlı sessizliğini bozmaya cesaret edemiyordum. Beklemeye karar verdim ve bir sütunun gölgesine sokuldum. Boğuk bir iç çekme sesiyle irkildim. Girişte hareket eden koyu renkli bir şey vardı. Zayıf ışıkta görebildiğim kadarıyla siyah bir kumaş yığınıydı. Bir yaratık, homurtular çıkararak ve ayaklarını sürüyerek mağaraya giriyordu. Bir insan mıydı? Yüzü peçeliydi, başını eğmişti ve arkasından sürüklenen uzun bir giysisi vardı. Fenerin yanında durdu ve peçesini geri attı. Patera?? Evet ve hayır. Ama bu oydu! Nasıl bir değişiklik olmuştu? Kuvvetini aşan bir yük taşıyormuşçasına inleyerek yaklaştı. Görüntüsünü dilediği gibi değiştirebilme özelliğini yitirmiş gözüküyordu. Yüzünde anlatılmaz bir bitkinlik ifadesi vardı. Gözleri yarı kapalıydı. Artık insansı bir havası vardı ve ondan hiç korkmuyordum. Bir ölününkine benzeyen, soluk teni gitmişti ve bana bir kez daha okulda tanıdığım kişiyi hatırlattı.

Kaçınılmaz bir şeye karşıymış gibi çekinerek mavi gözlü insanlara doğru zorlukla yürüdü. Mavi gözlü insanlar ayağa kalkıp onu beklediler. Yanan fenerin etrafında yarım daire oluşturmuş, heykel gibi duruyorlardı. Aralarındaki en yaşlılardan biri Patera'nın yanına gitti ve eline – bulunduğum yerden gördüğüm kadarıyla - küçük bir kap, bir vazo tutuşturdu ve Efendimiz'in önüne düştü. Diğerleri de kendilerini yere atıp yüzlerini sakladılar. Öyle-

sine büyük bir dinsel korkuya kapılmıştım ki dizlerimin üzerine çöktüm ve ellerimi birleştirdim.

Patera ayaklarını sürüyerek alevin etrafından dolaştı ve kemerli kapıdan geçerek birkaç adım attı. Öyle bir aydınlık oldu ki gözlerimi iki elimle kapatmam gerekti. Fener ise tam tersi bir şekilde loş, dumanlı bir ışık yaymaya başladı. Efendimiz bize bakmak için arkasını döndü. Yere uzanmış, parlaklık yüzünden ona bakmaya korkar bir haldeydik. Patera'nın gözlerinden son gizemli ifade de kalkmıştı; bu iri gözlerde artık karanlık, yaşlı bir mavilik parlıyor, hepimizi sonsuz bir merhametle kucaklıyordu. İhtişamlı profilinin saf güzelliğini bir kez daha gördüm. Başının hafif bir hareketiyle uzun, gür buklelerini geriye attı ve peşisıra uzun, siyah bir duman bırakarak gözden kayboldu. Bronz kapı kapandı.

Mavi gözlü insanlar ayağa kalkıp kapıya doğru gittiler. Ben de saklandığım yerden ayrıldım. Yandaki odada olağanüstü bir olay meydana geliyor olmalıydı. Binlerce insan yürüyormuş gibi bir ses çıkıyordu. Fenerdeki alev aniden canlandı, rengi yeşile dönüştü ve söndü. Zifiri karanlıkta kalmıştık.

Odadan gelen esrarengiz ve uzun çığlıklar havayı yırttı. İçimi öylesine ezmişlerdi ki bayılmamak için geri çekilip kulaklarımı tıkamam gerekti.

Kayayı kesen dev bir testerenin çıkardığına benzeyen delici seslerdi. Sonunda vahşi bir hayvanın inlemesini andıran derin, kısık iniltilere dönüştüler. Giderek zayıfladılar ve korkunç bir takırtıyla sona erdiler.

Kapıyı açtığımızda, içindeki her şeyin harap olduğu, mavimsi ışıkla aydınlanan bir oda gördük. Erimiş metal parçaları, çiğnenmiş taşlar, kırılmış kayalar. Ve işte oradaydı: Efendimiz!

Bir köşede uzanmıştı. Yüzü duvara dönüktü. Yabancı bir güç tarafından oraya fırlatılmış bir bohçayı andırıyordu.

Büzülmüş vücudu şaşırtıcı derecede küçük ve zayıf görünüyordu. Efendimiz, bu solmuş yaratık ile aynı şey olamazdı. Bu iğrenç, aşağılık, iktidarsız şey birkaç dakika önce odaya giren Patera ile aynı kişi olabilir miydi?

En kudretli varlığın bedeni, akla bile gelmeyecek ölümcül acılarla örselenmişti. Bu, ne kadar is ve pislikle kaplı olsa da, hepimizin çok iyi tanıdığı aynı kafadaki aynı yüksek alındı.

Yaşlı adamlar onu kaldırdı. Ceset yıkandıktan sonra sertliği yavaş yavaş gevşedi ve yüzdeki çarpıklık yok oldu. Göz kapakları kapandı ve acı gülümseme yerini huzur dolu bir ifadeye bıraktı. Patera öldüğünde, koyu sarı saçları beyaza dönüşmüştü!

Yerde uzunlamasına yatarken vücut nispeten uzun gözüküyordu, fakat eklemlerinden gelen düzensiz çatırtılarla, sanki muazzam bir gücün etkisi altındaymış gibi hala büyümekte olduğunu dehşetle fark ettim. Büyüme bir süre sonra durdu. Vücudun uzunluğuna zıt olarak, iri kafa, bembeyaz halesiyle ufacık gözüküyordu. Eski bir tanrının mermer heykeli kadar soğuktu.

Vücudun güzelliği sözcüklerle anlatılamazdı. Öylesine zarif, öylesine saftı ki yeryüzünde böyle bir şeyin nasıl var olabildiğini anlayamadım. Paçavralar içinde onun önünde dururken haşmetmeaplarını ilk ve son kez idrak ettim. Mavi gözlü kabileden kimse onun sessiz yaklaşılmazlığını bozacak bir harekette bulunmadı. Birer birer gittiler. Yine sona kalmıştım. Nefesimi tutarak parmak uçlarımda dışarı süzüldüm. Mavi gözlü halk dağı terk etti. Bir daha hiçbirini görmedim.

En alt basamağa oturdum.

Gözlerimden yaşlar boşanırken vücudum sarsıldı.

Bölüm 5: Sonuç

Yokoluş manzarası ufka doğru genişliyordu. Moloz, çamur ve kırık tuğlalardan oluşan tepeler; bir zamanlar şehri oluşturan koca bir çöp yığını, mavimsi sabah pusunda etrafa dağılmış. Doğan güneşin altın rengi sadece fondaki kayalık dağların üzerine yansıyor. Hala kısmen karanlık olan gökyüzü bulutsuz. Büyük bir bohça taşıyan kel kafalı bir adam, moloz yığınlarının arasında kararlı ve esnek adımlarla ilerliyor. Üzerinde geniş, kadife klapalı bir frak var. Dar pantalonu kaslı bacaklarının üzerinde gergin duruyor. 1860'lardan kalma Viyana modasına uygun bir giyimi var. Ancak üzerindekiler yanık izleri, kan lekeleri ve deliklerle kaplı. Adam, yağmaladıklarını kuytu bir yere taşıyan bir soyguncuyu andırıyor. Yükünü masaya benzeyen, düz, iri bir kayanın üzerine koyuyor ve yükü sardığı kirli örtüyü çekiyor. Cilalı pirinç aksesuarlı, yepyeni bir deri bavul ortaya çıkıyor. Hercules Bell bavuldan şık bir takım elbise ile modern iç çamaşırlar çıkarıp giyinmeye başlıyor. Sonra titizlikle tıraş oluyor, yüzünü bir el aynasında inceliyor, geniş kenarlı yeni bir Panama şapkası takıyor ve piposunu yakıyor. Bambudan yapılmış ince bir baston ile de görüntüsünü tamamlıyor.

Gösterişli tavırları ve bronz teni, geçirmiş olduğu tecrübe ve zorluklar hakkında hiçbir ipucu vermiyor; simsiyah saçlarının şakaklarına doğru grileşmiş olması hariç. Amerikalı, yaklaşmakta olan Avrupalı'ları karşılamaya hazırlanıyor.

Tuğgeneral Rudinov öncü olarak bir piyade birliği yollamıştı. Ellerindeki tüm imkânlarla, dumanları tüten duvalara saklanarak varmışlar, fakat tüm iyi niyetlerine rağmen hiçbir düşmana rastlamamışlardı. Onlardan rapor alan general, ilerlemeye karar vermişti. Dürbünüyle çevreye bakarken dağa bağlı bir kayalığın üzerinde küçük bir kale tespit etmişti. Birkaç topçuyu silah başına çağırmış ve yüksekteki kaleye nişan aldırmıştı. Sonra beyaz bayraklı ve borazanlı bir elçi birliği yollamıştı. Düşmana, Ruslar adına teslim olmalarını, tüm silahlarını ve mallarını teslim etmelerini, esir tuttukları tüm Avrupa ülkesi vatandaşlarını serbest bırakmalarını şart koşacaklardı. Ama tek buldukları, ezilip kuma dönüşmüş taşlarla kaplı, terk edilmiş bir yer olmuştu. Molozların arasından, kavrul-

kavrulmuş

muş ve hala tütmekte olan tahta parçaları fırlamıştı. Yer, çöktüğü ve bataklığa dönüştüğü için daha fazla kalmak akıllıca gözükmemişti, yıkıntılar yavaş yavaş batıyordu.

Koşulları sunabilecekleri kimse yoktu.

Kumandanları bu raporu duyunca hiç sevinmemişti. Herkes büyük bir hazine bulmayı umuyordu.

Dağa kadar ilerleme kararı alınmıştı. Etraf en titiz ve ihtiyatlı biçimde taranacaktı. Kimi kalınkafalı subaylar, pusu kurulduğu, kamufle edilmiş bataryaların olduğu gibi fikirlerinden vazgeçmemekte direnmişti.

Böylece kayanın üzerindeki küçük bir kapıyı ve en alt basamakta baygın halde yatan beni bulmuşlardı. Hayatımın kurtulmuş olmasını bu şanslı tesadüfe borçluyum. Müthiş dostane bir ilgi gördüm. Geçmişte adımı duymuş olan gazeteciler benimle röportaj yapmak istedi. Çok sayıda gazete ve dergi de Rüya şehrinin olduğu yerde fotoğraflarımı çekmek istedi. Tüm bu talepleri karşılamak için fazlasıyla yorgundum ve onları Avrupalıların yanına az önce gelmiş olan Mr. Bell'e yönlendirdim.

Dağın içindeki tapınağın izi bile bulunamadı. Kaya tabakası kaymış, tüm girişleri tıkamıştı. Bu fikrimi jeologlara söylediğimde başlarını sallayıp gülünç bakışlar attılar. Özellikle Amerikalı'nın tüm bu Patera saçmalığına balmumundan yapılmış kuklayı tek başına yok ederek son verdiğini anlattığından beri bana inanmadıklarını görebiliyordum.

Felaketten kurtulan yalnızca ikimiz değildik. Yakınımızdaki ormanda devriye gezen askerler ufak bir insan topluluğuna rastlamışlardı. Bu insanlar yarı çıplak halde ağaçlarda oturuyor, hararetli biçimde birbirlerine bir şeyler anlatıyor, işaretleşiyorlardı. Onların da Rüya Ülkesi'nden oldukları anlaşıldı. Manavlık yapan altı Yahudi'ydiler. Sonradan öğrendiğime göre oldukça kısa bir sürede toparlanmışlar, kuzey ve batı Avrupa'nın büyük şehirlerinde muazzam servetlere sahip olmuşlar.

Sönmemiş külleri kazdıklarında kurumuş bir vücut buldular. Üzerindeki tozu temizlediklerinde bunun bir mumya olduğunu açıkladılar. Ancak askeri doktor vücudun hala canlı olduğunu iddia etti ve yoğun çabalar sonucunda kıvılcımı aleve dönüştürdü. Her-

kes kurtarılan ve kadın olduğu kısa sürede anlaşılan kişiyi görmek için toplandı. Yüksek rütbeli bir Rus subayı, kadını tanıdı ve onun kendi teyzesi Prenses X olduğunu söyledi. Kadını temizletti ve giydirtti ve beraberinde ülkesine götürdü.

Ben eve Taşkent üzerinden, bir doktor eşliğinde döndüm. Almanya'ya vardığımda ilk başlarda kendimi toparlamak ve dış dünyanın koşullarına – özellikle de güneş ışığına - uyum sağlamak için bir klinikte kalmam gerekti. Eski yurdumda kendimi evdeymiş gibi hissetmem ve çalışabilecek hale gelmem yıllar sürdü.

"Rüya Ülkesi toprakları tamamen işgal altındadır," diye bir telgraf yollandıktan sonra sefere çıkan herkes, gülünç duruma düşmüş Avrupalılar'a yaraşır sessizliklerini korudu.

Patera'nın gizemi asla çözülemedi. Belki de gerçek efendiler aslında mavi gözlü kabileydi ve cansız bir kuklayı hayata geçirmek için büyü güçlerini kullanmışlar, böylece Rüya Ülkesi'ni tam planladıkları şekilde yaratıp yok etmişlerdi.

Amerikalı hala yaşıyor. Onu herkes tanır.

Sonsöz

İnsan, kendinin farkında olmadıkça bir hiçtir.
Julius Bahnsen

Klinikte, kendimi sürekli o heybetli gösterinin yarattığı büyünün etkisini düşünür halde buluyordum. Rüyalarımı kontrol eden güçte kesinlikle bir sorun vardı, çünkü artık aklımı aşmışlardı.

Rüyalarımda kimliğimi kaybediyordum. Genellikle tarihsel anlarda geçiyorlar, her gece daha eski zamanlara gidiyordum. Bu rüya imgelerinin atalarımı etkilemiş olan şeylerle bağlantılı olduğu benim fikrimdi; onların travmatik tecrübeleri organizmalarına işlemiş ve sonraki nesillere geçmiş olabilirdi. Bir hayvanın hayat akışına çekildiğimde ya da zihnimin asli bir maddede dolaşmasına izin verdiğimde rüyaların daha da derin seviyeleri açılıyordu. Bu rüyalar, karşı koyamadığım, sonsuz uçurumlar gibiydi. Havalar düzeldiğinde bu rüyalar da kesildi ve sonunda hoş, bulutsuz geceler geçirdik.

Günler tekdüze bir şekilde geçti. Yeni işkencem hareketsizlik ve sıkıntıydı. Gücümü toplamayı ve yeniden çalışmaya başlamayı umuyordum, fakat artık hiçbir işe yaramadığımı fark ettim. Gerçeklik, Rüya Ülkesi'nin müstehcen bir karikatürü gibiydi.

Beni neşelendiren tek şey ölüm düşüncesiydi ve ona içimde kalan son tutkuyla sarılıyordum. Kendimi vecit halinde ona veriyordum, bir kadınmışım gibi kendimden geçiyor, ayışığıyla aydınlanan gecelerde kendimi tamamen onun kollarına bırakıyor, onu izliyor, onu hissediyor ve bu dünyanın ötesindeki zevkleri tadıyordum. Ben, bu yüce efendinin, kendini ona adayanlar için güzelliği tarifsiz olan bu şanlı dünya prensinin yakın dostuydum. O benim son ve en büyük hazzımdı. Her düşen yaprakta, ıslak çimenlerde, hatta toprağın kendisinde onu görüyordum. Kendimi onun kedimsi okşamalarına bırakmak, onun yıkımını tutkulu bir kucaklama olarak hissetmek beni mutlu ediyordu. Yarı solmuş çiçeklere duyulan sevgi, bu devrenin tipik bir belirtisiydi.

Kendi ölümümü düşünmek en ilahi neşeydi. Ölüm, sonsuz bir evlilik gecesinin başlangıcı olacaktı.

Her şey ona karşı koysa da o bizim için en iyi olanı istiyor! Ondan bir işaret görmek için her yüzü dikkatle inceliyor, yaşlılıkla gelen buruşuk ve kırışıklıklarda onun öpücüklerinin izlerini keşfediyordum. Her zaman farklı gözüküyordu. Her zaman yeniydi. Renkleri nasıl da harikuladeydi! Bakışlarında öylesine davetkâr bir

ışıltı vardı ki en güçlü insana bile boyun eğdiriyordu. Sonra pelerinini atıyor ve elmaslara özgü bir parlaklıkla, elmasın binlerce cilalı yüzünün yansımasıyla ölümlülere görünüyordu.

Yaşayanların dünyasına döndüğümde tanrımın sadece yarısının hüküm sürdüğünü keşfettim. Büyük ya da küçük olsun her şeyi, yaşam isteyen bir muhalifle paylaşması gerekiyordu. İtme ve çekim kuvvetleri, dünyanın iki kutbu ve akımları, mevsimlerin değişimi, gündüz ve gece, siyah ve beyaz – bunların hepsi birer savaştır.

Gerçek cehennem, bu karşıtlığın kendi içimizde de olmasıdır. Aşk bile "dışkı ile idrar arasına" odaklanmıştır. Yüce olan, gülünç olana alaya ve ironiye yenik düşebilir.

Demiurgos melezdir.*

* Demiurgos: Eski Yunanca'da "hakim". Ayrıca, Platon felsefesine göre kainatın yaratıcısı.

Diğer Taraf Kubin'in ilk ve tek edebi eseridir. Tıpkı Peake'in Gormenghast'ı gibi sonunda kâbusa dönüşen bir rüya ülkesi, Asya'nın ücra köşelerinde yaratılmış esrarengiz bir şehir olan Pearl'e, daha doğrusu bilinçaltının derinliklerine yapılan yolculuğu anlatır.

1908 yılında yazılıp Meyrink ile Kafka arasında yer alan Diğer Taraf Gerçeküstücü sanatçı ve yazarlar tarafından büyük bir hayranlıkla karşılanmıştır. Lynonel Feininger Kubin'e yazdığı mektupta; "Pearl'de fazlasıyla yaşadığımı düşünüyorum. Onu benim için kaleme alıp çizmiş olmalısın." derken, Franz Mark onu 19. yüzyıl ile bir hesaplaşma olarak adlandırmış, Kandinsky ise şeytanın görünen yüzü açıklamasını yapmıştır.

Şeytanın diyarı ancak bu kadar çekici, ancak bu kadar dehşet yüklü olabilir.

karanlık
KORKU

ISBN 975846771-9
9 799758 467715

www.altikirkbes.com